

TIRUMALAI TIRUPATI DEVASTHANAM TALLAPAKAM SERIES.

(THE WORKS OF TALLAPAKAM POETS)

ASHTA - MAHISHI - KALYANAMU

BY

TIRUVENKATANATHA

PUBLISHED UNDER THE AUTHORITY OF

M. R. Ry., A. RANGANATHA MUDALIYAR Avargal, B. A., B. L.,

Commissioner, on behalf of the Tirumalai-Tirupati

Dēvasthānams Committee, Tirupati,

AND

EDITED BY

PANDIT. V. VIJAYARAGHAVACHARYA,

Dēvasthānam Epigraphist,

PRINTED AT

TIRUMALAI TIRUPATI DEVASTHANAMS PRESS,

13-14 SECOND LINE BEACH,

MADRAS.

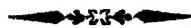
1937.

[*All Rights Reserved.*]

అష్టమహిషీ కళ్యాణము.

[తాళ్ళపాక తిరువేంగళనాథసూరి విరచితము]

ఆశ్వాస పట్టిక.

నామ.	పుటసంఖ్య.	ద్వీపదసంఖ్య.
1. ప్రథమాశ్వాసము	1 - 59	[1 -1553]
2. ద్వితీయాశ్వాసము	60 -126	[1554-3305]
3. తృతీయాశ్వాసము	127-170	[3306-4472]
4. చతుర్థాశ్వాసము	171-213	[4473-5577]
5. పంచమాశ్వాసము	214-284	[5578-7365]
6. షంఠనిగమనము	283-284	[7338-7365]

పట్టమహిషీ నామక్రమము.

1. ప్రథమ పట్టమహిషీ	[శ్రీ] రుక్మిణీదేవీ వివాహ]	173
2. ద్వితీయ పట్టమహిషీ	[శ్రీ] జాంబవతీదేవీ వివాహ]	215
3. తృతీయ పట్టమహిషీ	[శ్రీ] సత్యభామాదేవీ వివాహ]	227
4. చతుర్థ పట్టమహిషీ	[శ్రీ] కాశీదేవీ వివాహ]	246
5. పంచమ పట్టమహిషీ	[శ్రీ] మిత్రవిందాదేవీ వివాహ]	249
6. షష్ఠ పట్టమహిషీ	[శ్రీ] సత్యకీర్తిదేవీ వివాహ]	253
7. సప్తమ పట్టమహిషీ	[శ్రీ] భద్రాదేవీ వివాహ]	262
8. అష్టమ పట్టమహిషీ	[శ్రీ] లక్ష్మీదేవీ వివాహ]	267

శ్రీః

అష్టమహిషీ కల్యాణ విషయసూచిక.

—•—•—•—

ప్రథమాశ్వాసము

—•—•—•—

విషయనామ.

పుటసంఖ్య.

ప్రథమాశ్వాసప్రారంభము	1
కవికృతమంగళాచరణము	1
శ్రీహరిదేవతాచార్యప్రారాధన	1
శ్రీయలమేల్మంగాఖ్య శ్రీవేంకటేశదివ్యమహిషీవై భవాది	1
గ్రంథనిర్మాణకాలము (భాషాంతరము)	1
శ్రీవై కుంతనాథపరిషత్స్వరూపమహిమ	2
దివ్యాయుధప్రభావాదివర్ణనము	2
ఆశ్వారాఖ్యదివ్యసూరిమహిమ	2
శ్రీరామానుజ సిద్ధాంతప్రభావము	3
కవివంశమహిమవర్ణనము	3
కవిగోత్రప్రవర్తక భరద్వాజమునిప్రభావము	3
తాళ్లపాకాన్నమాచార్య వై భవము	3
ఊమ్మంబొక్కంబొఖ్యదేవీప్రభావము	4
తిమ్మంబొపుత్రనరసింహార్యమహిమ	4
తద్భార్యపుత్రనామాది	4
అక్కంబొపుత్ర తిరుమలార్య మహిమ	4

విషయనామ.	పుటసంఖ్య.
దేవకీపసు దేవనిగళనివతానక్రమము	21
కంససమాలోచన	21
ధేనుసహస్రదానాది	21
యశోదాదేవీరచితాలంకరణాది	22
పూతనావృత్తాంతప్రసంగము	23
పూతనారాక్షసీవధక్రమము	24
పూతనామోక్షము	25
రక్షావిధానక్రమవర్ణానము	25
శకటాసురాగమనవృత్తాంతము	26
శకటాసురభంగము	26
తృణావర్తాసురవృత్తాంతము	26
రామకృష్ణాఖ్యనామకరణప్రస్తావము	27
బీజాక్షరమంత్రాదినంకలనము	28
రామకృష్ణవిహారవర్ణానము	29
నవనీతచౌర్యాదిలీలావర్ణనము	30
శ్రీకృష్ణకలితప్రతిస్పృహివర్ణానము	33
తదాశ్చర్యప్రశంస	34
దధిమథనకాలకార్యాదివర్ణానము	36
ఉలూఖిలబంధనము	37
యక్షరూపవృక్షభంగము	38
యక్షస్తోత్రము	38
సశకూబరమణీగ్రీవశాపవిమోచనము	39
బృందావనవిహారప్రసంగ వర్ణానము	41
యమునానదీజల కేళిప్రస్తావము	44

అష్టనుహిషీ కల్యాణము

విషయసామ.

పుటసంఖ్య.

బకాసురాగమనవృత్తాంతము	46
బకాసురవధక్రమము	47
తద్విజయఘోషణ వణానము	47
యమునానదీతీర విహారక్రమము	48
వ్యాళాసురవధక్రమము	49
దధ్యన్మభోజనాది వణానము	50
నూతనసృష్టి ప్రశంస	52
హరిమాయావై భవము	53
ధేనుగణవిహార వణానము	54
భాగవతరామాయణము	54
శ్రీరామచంద్ర చరిత సంగ్రహము	55
అతికాయవజ్రదంష్ట్రాది రాక్షసవధము	56
రావణవధ ప్రసంగము	57
విభీషణపట్ట ధరణము	58
భరద్వాజాతిధ్యక్రమము	58
శ్రీయలమేల్మంగడేవీ వై భవప్రశంస	58
గ్రంథసమవణాక్రమము	59
కవీవంశప్రశంస	59
విజకావ్యమహిమవణానము	59
ప్రథమాశ్వాసనిగమనము	59

ద్వితీయాశ్వాసము

ద్వితీయాశ్వాసప్రారంభము	60
శ్రీదేవీమహిమవణానము	60

విషయనామ.	పుటసంఖ్య.
యముసాప్రాంత విహారవణానము	60
గజాసురభంగము	61
కాళియనాగదుశ్చేష్టితము	61
కాళియగర్వభంజనప్రకారము	62
కాళియఘనావళిరంగస్థల వణాశము.	63
పత్తిప్రాణభిక్షాప్రాధాన	64
కాళియవరదానవణానము	65
శ్రుటంబాసురదుశ్చేష్టితకథనము	65
భొండ్లపటతలప్రవేశము	66
ప్రటంబాసురమర్దనము	66
కంఠవధోత్పాతప్రస్తావము	66
వహ్నికాల శరత్కాల వణానము	67
రఘునీయవనశోభావణానము	69
వనదేవతాబహుమానాది	70
జలకేళీప్రస్తావము	70
గోపికావస్తాప్రహరణ ప్రస్తావము	71
గోపికావయవసౌందర్యదశానాది	72
ఇంద్రయాగవిధానకథనాది	75
శ్రీకృష్ణమహిమ	76
గోవధానగిరి పూజాచరణము	76
శశిల్యన్నపరమాన్నాది వివిధోపహారసమర్పణము	78
నైవేద్యస్వీకరణము	78
గోపగోపీజనసంతోషకార్యాది	80
ఇంద్రకోపాటోపాదివణానము	81

అష్టమహిమీ కల్యాణము

విషయనామ.

పుటసంఖ్య.

మేఘజాలప్రేరణము	81
భయంకరగజఃన మహావృష్టి ప్రాదుభవము	82
గోపగోపీజనభయాదిదురవస్థ	82
గోవధా నోద్ధారచాతుర్యలీల	83
సప్తదిసపర్యంత మహావృష్టివేగోపద్రవము	83
గోపగోపీభేనువత్సాది సుఖసంచార క్రమము	84
ఇంద్రగవఃహానివర్ణనము	84
ఇంద్రకలితప్రణామాది	84
కృష్ణాభిషేక వణానము	85
కృష్ణాలంకారరచనావైఖరి	86
సర్వేశ్వరుండు వేణునాదము నేయుట	87
ఏకపింశతిశ్రుతి సప్తస్వరాదిపూరణ వర్ణనము	88
హరిణసురభిహాషాది క్రమము	88
వేణునాదమోహనరస వైభవము	89
గోపికానందపరవశాది	89
మదనచేష్టాది	91
సరసభాషణకథనాది	92
యమునాతీరవనశోభాది వణానము	93
గోపికాసంమేళనానందాది	94, 95
కామినీవిలాసచేష్టాది	96
రతికళాకాశల వణానాది	98
కృష్ణతిరోధానలీల	98
గోపికావిరహతాపాది	98
కృష్ణచాతుర్యలీలాది	100

సై కతభూమి విహరలీల	100
గోపికాప్రథమ	101
కృష్ణాలోకనాద్యభిలాషవర్ణనము	103
శ్రీకృష్ణ బహుమానలీలాది	104
గోపికాశ్వాసతత్త్వోపదేశాది	105
మనోహరరూపప్రదశకన క్రమము	105
రాసక్రీడావిహరవర్ణనము	105
రాసమండల రచనాక్రమము	106
చతురశృంగారానుభవ లీలాపిలాసము	106
తాత్కాలికమండనక్రమము	106
నిరుపమలావణ్యప్రదశకన వర్ణనము	107
మంద్రమధ్యస్వరాదికలనము	107
వేణునాదరచనాశైలి	107
పుష్పవషక దుందుభివాద్యకలనము	107
నవరసగాన కరణప్రస్తావము	108
విలాసరాస నాట్యవర్ణన	108
తదంగాభరణాదిచలనశోభావర్ణనము	108
ప్రణవమంత్రరాజబీజకలనము	108
గోపికామధ్యస్థ కృష్ణశోభాది	109
మోహనాకార ప్రదశకనము	109
ఆనందగాన సటనరచనాక్రమము	109
రాసావసానజలకేళీవర్ణనము	110
పరమానందరసప్రస్తావము	110
తరళహస్తాది నానావిధ లీలావర్ణనము	112

అష్టమహిషీ కల్యాణము

విషయనామ.

పుటసంఖ్య.

దేవతాచారణాది సంతోషక్రమము	113
హరిగుణకీర్తనాది	114
శ్రీకృష్ణదయాకార్య వర్ణనము	115
అరిష్టాసురాగమనము	115
అరిష్టాసురవధక్రమము	116
నారదాగమనప్రస్తావము	116
కంసదురాలోచన క్రమము	117
కువలయాపీడచాణూరమల్ల ప్రేరణము	118
మల్లయుద్ధ వర్ణనము	119
తురగమూర్తి దైతేయప్రేరణము	120
కేశినామకాసురవధము	120
నారదకలితస్తుతివర్ణనము	120
పర్వతగుహాద్వార సంఘాదన క్రమము	121
అక్రూరభజనాది ప్రస్తావము	121
ఘనమృగాధిపవృత్తాంతము	122
హరిదివ్యలావణ్యదర్శనాది	124
భోజనతాంబూలాదిప్రదానము	124
కుక్షిలప్రశ్నాది వర్ణనము	125
శ్రీయలమేల్మంగదేవీవైభవప్రశంస	125
స్రంధనమర్పణక్రమము	126
కనివంశప్రశంస	126
నిజకావ్య వైభవము	126
ద్వితీయాశ్వాసనిగమనము	126

విషయసూచిక

తృ తీ యా శ్వా స ము

విషయనామ.

పుటసంఖ్య.

తృతీయాశ్వాసప్రారంభము	127
శ్రీదేవీమహిమవర్ణనము	127
గోపికామదనావస్థాకథనము	127
మధురానగరవృత్తాంతము	129
శౌరిస్తుతిక్రమము	130
భోజనాలంకారాదిప్రస్తావము	130
మధురానగరవర్ణనము	131
కంసదుస్వప్నవృత్తాంతము	133
కంససభావర్ణనము	134
సభాసంమేళనక్రమము	134
కృష్ణాగమనము	135
కంసకృష్ణముష్టి ముద్ధవర్ణనము	136
శ్రీకృష్ణపరతత్వస్వరూపము	138
కృష్ణాద్భుతచరిత్రప్రదశకనము	139
సమయుద్ధకలనము	140
కంసమోక్షక్రమకథనము	144
దేవతాదిపరమసంతోషకథనము	144
కంసకాంతాజనవిలాపనము	145
శోకశాంతిక్రమకథనము	145
కర్ణసంస్కారప్రకారము	145
జ్ఞానసీజనకచరణపూజామహిమ	145
యాదవోత్తమదయార్ద్రవాక్యక్రమము	146

అష్టమహిమీ కల్యాణము

విషయనామ.

పుటసంఖ్య.

నగదగోపపాదప్రణామకథనం	146
నానావస్తుదానవర్ణనము	147
అవంతీపురప్రాప్తిక్రమము	148
సాందీపినీనామకగురుసమీపప్రాప్తిక్రమము	148
చతుర్దశవిద్యాగ్రహణప్రకారము	148
ప్రభాసతీర్థవిహారకథ	148
గురుపుత్రగ్రహణకథ	148
పంచజనాసురమర్దనక్రమము	149
పాంచజన్యఖ్యశంఖస్తీకరణము	149
పరమసాహసకార్యప్రశంస	149
గురుపుత్రసమానయనవృత్తాంతము	149
గోపవిలాసినిసమాశ్వాసప్రకారము	150
నానావిధసంతోషకార్యవర్ణనము	151
గోపికానందప్రాప్తికథనాది	152
దధిమథనవిలాసచేష్టాక్రమము	152
తత్సముయాలంకారవైఖరి	152
గోపికాకృష్ణచరమానందప్రాప్తివైఖరి	155
ఉద్ధవపూజాచరణము	157
పాండుసుతాగమనము	158
జరాసంధయుద్ధప్రకారము	159
వివిధసేనాభంగక్రమము	160
కాలయవనకోపయుద్ధాది	162
విశ్వకర్మసమాహ్వానము	162

విషయనామ.

పుటసంఖ్య.

విశ్వకర్మనిర్మితద్వారకానగరశోభాదివర్ణనము	163
ద్వారకాపురపరిఘాస్వరూపము	163
గోపురప్రకాశాది	163
చంద్రశాలాశోభాదివర్ణనము	163
ద్వారకానగరబ్రాహ్మణమహిమ	163
కమలాకరామాదిశోభాకథనము	163
రథగజతురగాదినేనాస్వరూపము	163
ద్వారకానగరదేవాలయనిర్మాణాది	164
బ్రాహ్మణోత్తమశీలాదివైభవము	164
క్షత్రియవైశ్యశూద్రాదిస్వరూపము	164
వీరభటాదిపరాక్రమవర్ణనము	164
ద్వారకానగరసుదతీసౌందర్యాది	165
సుధర్మాఖ్యనభాప్రభావము	167
నవనిధిస్వరూపమహిమ	168
ద్వారకాజననిత్యానందాదిస్వరూపము	168
ముచుకుండగుహావృత్తాంతము	168
కరవీరపుర (కొల్ హాపుర) వృత్తాంతము	169
కిరీటసమర్పణప్రస్తావము	169
ద్వారకానగరప్రవేశవైఖరీక్రమము	169
పరమానందనివాసవైభవాదికథనము	169
శ్రీయలమేల్మంగడేవీవైభవప్రశంస	169
గ్రంథసమర్పణక్రమము	170
కవివంశప్రశంస	170
నిజకావ్యమహిమవర్ణనము	170
తృతీయాశ్వాసనిగమనము	170

అష్టమహిమీ కల్యాణము

చ తు థా శ్వా స ము

విషయనామ.	పుటసంఖ్య.
చతుర్థాశ్వసారంభము	171
శ్రీదేవీమహిమవర్ణనము	171
ఇత్వాకువంశజరేవతస్మపమహిమ	171
రేవతీకన్యాసాందర్యాతిశయము	171
రేవతీబలరామవివాహారచన	172
విదర్భదేశాధిపభీష్మకన్యపవై భవము	172
రుక్మిరుక్మిణ్యాదిప్రాదుభౌవకథనము	172
(1) ప్రథమపట్టమహిమీ శ్రీరుక్మిణీదేవీ వివాహప్రసంగము	173
రుక్మిణీసాందర్య విలాసాతిశయవర్ణనము	173
రుక్మిణీకలితకృష్ణధ్యానప్రాథనాది	174
శ్రీకృష్ణశుభగుణకీర్తనప్రశంస	174
కృష్ణసంగతచిత్తత్వకథనము	175
ఉద్వానవనప్రవేశప్రస్తావము	175
పరమశభావప్రకారము	175
రుక్మిణీవిరహతాపము	176
విరహతాపోపశాంతిప్రకారము	177
శుకకోకిలాదిభాషణకథనము	177
భీష్మన్యవతికలిత రుక్మిణీవివాహలోచన	179
కృష్ణవరనిర్ణయము	179
రుక్మిదుర్బుధీకార్యాది	179
శిశుపాలదంతవక్త్రగుణవై భవకథనాది	180
రుక్మిణీదింతాపరితాపాది	180

విషయనామ.	పుటసంఖ్య.
ఏకాంతభ వనప్రవేశక్రమము	181
అక్రూరాఖ్యపురోహితపుత్రాహ్వనక్రమము	181
రుక్మిణీనివేదితనిజమనోరథస్వరూపము	181
అక్రూరదూతకర్మప్రాధాన	182
అక్రూరవేషాలంకారాదివర్ణనము	182
ద్వారకానగరవై భవదశశాసనము	183
ద్వారకాపుర ప్రాప్తిక్రమము	183
శ్రీకృష్ణాంతఃపురప్రవేశకథనాది	183
కృష్ణసింహాసనసభాదిశోభావర్ణనము	184
కృష్ణశరీరదివ్యలావణ్యాలంకారాది	184
రుక్మిణీదత్తాంగులీయకప్రదానము	185
కృష్ణకృతాఘృతప్రదానక్రమము	185
రుక్మిణీమనోరథనిశ్చయనివేదనము	186
శిశుపాలవరాసహాత్వము	187
రుక్మిణీహరణోపాయకథనము	187
శ్రీకృష్ణానుమోదనవర్ణనము	188
రుక్మినిరాసప్రకారనిర్ణయము	188
రుక్మిణీదేవీదివ్యావతారరహస్యకథనము	188
రుక్మిణీకృష్ణరాశియోగాదిఫలవర్ణనము	188
శ్రీకృష్ణవివాహయాత్రాప్రకారము	189
శ్రీకృష్ణవివాహాలంకారరచన	189
భత్రచామరాదినేవనక్రమము	190
వందిమాగధవర్గస్తుతివైఖరి	190

విషయనామ.	పుటసంఖ్య.
కృష్ణబిరుదప్రకటనము	190
శంఖధ్వనిప్రస్తారణము	190
శుభవాద్యవాదనశైలీ	191
శంఖచక్రాద్యాయుధస్వీకరణము	191
రథారోహణక్రమము	191
కర్ణాటకాళింగద్రవిడదేశపీఠభటాదిసేనసక్రమము	191
సేనాసంమేళనధోరణి	192
రథధ్వజచిహ్నదిశోభ	192
సేనానాయకశౌర్యాది	192
బలరామరథారోహణము	193
పుత్రివినాహసమయవిశేషదాసరిచనాక్రమము	193
శిశుపాలదంతవక్త్రాగమనకథ	193
మగధరాజసాల్యరాజాగమనము	93
శిశుపాలాహ్వాన పూజనాది	193
కృష్ణాగమనవిశంబచింతాభరణోకవర్ణనము	194
యుద్ధరచనాప్రస్తావము	194
అక్రూరదంతవక్త్రయుద్ధము	194
శత్రుతురగరథాదిభంగము	194
పాండవకృతవర్మయుద్ధవివరణము	194
శౌల్వసాత్యకియుద్ధరచనాప్రకారము	194
కురుస్వరణోపావేశయుద్ధవైఖరి	195
జరాసంధకోపాటోపాదికథనము	195
శౌల్వకాళింగబలరామచిత్రకాది పరస్పరయుద్ధము	195

విషయనామ.	పుటసంఖ్య.
ఉభయపక్షనేతాభంగక్రమము	196
గూణప్రేరణభటవిదారణము	196
గజబృందసంహారక్రమము	196
కరవాళశరచక్రగదాప్రేరణము	196
వీరభటసంహారవర్ణనము	197
రణస్థలభూతగణపారణము	197
పాండకవధము	197
అంగనృపభంగక్రమము	197
తిగత్తుమగధకోసలరామాదియుద్ధము	197
కుండిననగరప్రవేశ క్రమము	198
రుక్మిణీపరిగ్రహణము	198
కృష్ణసాహసకార్యప్రశంస	199
కృష్ణసమరచాతుర్య ప్రశంస	200
రుక్మిణీనాపరాజయవివరము	201
రుక్మిబంధనవైఖరి	201
రుక్మిబంధనవిమోచనప్రాధాన్యము	202
రుక్మిణీప్రార్థనానుగుణకార్యరచన	202
జయలక్ష్మీ ప్రాప్తివర్ణనము	203
పుష్పవర్ణపతనవర్ణనము	203
ద్వారకానగరప్రయాణము	203
నగరజనాహ్వానోపాయన సమర్పణము	203
పౌరజనకలితరుక్మిణీదివ్యసౌందర్యప్రశంస	203
రుక్మిణీవివాహాలంకారరచనా వర్ణనము	208

విషయనామ .

పుటసంఖ్య.

శ్రీకృష్ణసాదతౌళనకథనము	208
మధుపకప్రదానక్రమము	208
ఇంద్రాణీశారదాదేవ్యాద్యాగమనము	208
మంగళ సంగీతప్రస్తావము	208
పురోహితకలితవివాహసంకల్పము	208
కన్యకాదానవణానము	208
శుభముహూతానివేదకగడి రుగరయంత్రనశానము	209
పురోహితగర్వమునీకృతవివాహవైదికకార్యరచన	209
శుభద్రవ్యప్రదానము	209
పుష్పవృష్టిదుందుభివాద్యతాడనాదిశుభశకునదశానము	209
మంగళసూత్రధారణక్రమము	210
రుక్మిణీకృష్ణస్వర్ణవీతాధిరోహణము	210
ఆశీర్వాదనీరాజనాది	210
ఆద్రాక్షతాప్రేరణాదిరచన	210
బ్రహ్మరుద్ర దిక్పాలాద్యాగమనవైఖరి	210
బ్రాహ్మణభూపాలాది సంభావనాక్రమము	210
కనకాంబరాదిదానప్రశంస	210
శ్రీకృష్ణరుక్మిణీసంమేళనప్రకారవణానము	211
ఇష్టభోగానుభవరచనాక్రమము	211
రుక్మిణీగణాధారణ వణానము	211
ఘనమృదావిభావము	211
శుభగ్రహశుభముహూతానంకలనము	211
ఘనమృదాఖ్య పుత్రజననము	211

విషయనామ.	పుటసంఖ్య.
కృష్ణకలితహామాది శుభకార్యరచన	212
శ్రీయలమేల్మంగదేవీవై భవప్రశంస	212
గ్రంథసమర్పణక్రమము	213
కవివంశప్రశంస	213
నిజకావ్యమహిమవణానము	213
చతుర్థాశ్వాసనిగమనము	213
పంచమాశ్వాసము	
పంచమాశ్వాసారంభము	214
శ్రీదేవీమహిమ వణానము	215
(2) ద్వితీయపట్టమహిమ శ్రీజాంబవతీదేవి వినాహము	215
సత్తాజిత్ తపోవర్ణనము	215
స్వమంతకమణిప్రాప్తిక్రమము	215
ద్వారకాసమాగమనము	215
కృష్ణకృతసంమాననము	215
స్వమంతకమణిదశానరీతి	215
ప్రసేనవృత్తాంతము	216
మహారణ్యప్రవేశము	218
పర్వతగుహప్రవేశము	218
శ్రీకృష్ణజాంబవాబాహుయుద్ధక్రమము	219
అమృతకలశవృత్తాంతము	219
స్వమంతకమణి ప్రభావకథనము	220
శ్రీకృష్ణజాంబవామల్లయుద్ధక్రమము	222
ఏకవింశతిదినపర్యంతయుద్ధరీతికథనము	222

అష్టమహిషీ కల్యాణము

విషయనామ.

పుటసంఖ్య.

యుద్ధవిజయరీతివణానము	222
శ్రీకృష్ణుడై భవస్తుతిక్రమము	222
గోమూర్తికాబంధము	223
జాంబవతీకన్యకాదానప్రార్థన	224
జాంబవాత్ గుహ ప్రవేశము	224
స్వమంతకమణిజాంబవతీకర్తృహాణము	224
జాంబవతీసహిత శ్రీకృష్ణద్వారకాగమనము	224
కృష్ణాపవాదనివారణక్రమము	225
సావ్యరాధక్షమాపణప్రార్థన	225
3) తృతీయపట్టమహిషీ శ్రీసత్యభామాదేవీ వివాహప్రసంగము	227
నిజావరాధక్షమాపణరీతికథనము	227
శ్రీకృష్ణవాక్యచాతుర్యము	227
మంగళస్నానాచరణము	227
వివాహమంటపప్రవేశవై ఖరి	228
సత్త్వాజిత్ సంతోషాతిశయము	228
మధుపకప్రదానము	228
సువ్రతపురోహితకలితవివాహవై దికకార్యరీతి	228
మంగళాష్టకపఠనము	228
వధూవరముఖావలోకనపద్ధతి	229
బ్రాహ్మణానందక్రమము	229
సంతోషసమయసహభోజనవర్ణనము	230
బ్రాహ్మణభోజనభూరిదానాదివర్ణనము	232
దివ్యదంపతీసౌందర్యవణానము	233

విషయనామ.

పుటసంఖ్య.

నిజమందిరప్రవేశ వర్ణనము	234
సత్యభామాసంతోషాదిక్రమము	234
వనకేళివర్ణనము	237
పుష్పాపచయక్రమము	238
జలక్రీడావర్ణనము	238
కనకశృంగ గ్రహణాలీలారసానుభవము	239
శ్రీకృష్ణవిహారక్రమము	239
మోహనాంగివిహారవిగ్రాహాది	240
రాజాగ్నాదిభక్త్యనేవనక్రమము	242
సుఖకేళివిహారవిలాసాది	243
(4) చతుర్థపట్టమహిమీ కాళిందీదేవీ వివాహవర్ణన ప్రసంగము	246
కాళిందీదేవీతపశ్చరణక్రమము	246
ద్వారకానగరాగమనము	246
శాస్త్రోక్తవివాహచరణము	247
(5) పంచమపట్టమహిమీ మిత్రవిందాదేవీ వివాహవర్ణనము	249
మిత్రవిందాదేవీసౌందర్యవర్ణనము	249
అవంతీనగరస్థ మిత్రవిందాదేవీస్వయంవరరచనావిధము	249
శ్రీకృష్ణానురాగప్రసక్తిక్రమము	250
శ్రీకృష్ణాగమనము	250
శ్రీకృష్ణవివాహాలంకారవర్ణనము	250
మిత్రవిందాసంతోషాతిశయము	250
నానాదేశసృపాలాగమనము	251
శ్రీకృష్ణమిత్రవిందాపరిణయము	252

అష్టమహిషీ కల్యాణము

విషయనామ.	పుటసంఖ్య.
వేదోక్తవివాహోచరణము	252
కోసలాధిపనగ్నజన్మహీ సాలగుణప్రశంస	252
(6) షష్టపట్టమహిషీ శ్రీసత్యకీర్తిదేవీ వివాహప్రసంగము	253
సత్యకీర్తిసౌందర్యవిలాసాదివర్ణనము	253
దుష్టవృషభదర్పహరణ ప్రతిజ్ఞ	253
శ్రీకృష్ణాగమనము	254
కోసలేశ్వరరాజకలిత కృష్ణగుణప్రశంస	255
మత్తవృషభసమీపాగమనము	256
వృషభరాజదర్పహరణక్రమము	257
శ్రీసత్యకీర్తిదేవీ పరిణయ నిశ్చయము	257
శుభశకున విలోకనాది	257
శౌరీశారదాద్యాగమనము	257
వధూవరవివాహోచరణ వర్ణనము	257
అనుకూలదాంపత్య ప్రశంస	258
ఉత్తమయాతకద్రవ్యనమఃపాణైశ్చిరి	258
వధూవరరథారోహణ క్రమము	259
ద్వారకానగరాగమనము	259
మూర్ఘమధ్యయుద్ధప్రస్తావనము	259
దుష్టవృషభగణసమేశనము	259
యుద్ధాలోచనక్రమము	259
బాణవహుప్రేరణము	259
కృష్ణత్వదైవ్విరిసేనాసమరసంరంభము	259
చోష్ఠ్యరథగజాదిభంగక్రమము	259

విషయనామ.

పుటసంఖ్య.

ధనంజయ జయప్రస్తావము	259
దేవదత్తనామకధనంజయశంఖపూరణము	260
శ్రీకృష్ణదాస్విరకాగమనము	260
నూతనదంపతీనిరీక్షణసంతోషవైఖరి	260
బ్రాహ్మణాశీవాదవణానము	261
వధూవరగృహప్రవేశ క్రమము	261
శృంగార కేళిసాఖ్యప్రాప్తి విధానము	261
సప్తమపట్టమహిషీ శ్రీభద్రాదేవీ వివాహప్రసంగము	262
కేకయదేశాధిపశ్రుతకీర్తిభూపాలశుభగుణ ప్రశంస	262
భద్రానామకకన్యాశీలాదినద్గుణవణానము	262
శ్రీకృష్ణవరనిశ్చయప్రస్తావము	262
కృష్ణసంతోషప్రాప్తికథనము	262
శ్రీకృష్ణవివాహాలంకారరచన	262
రథారోహణవైఖరి	262
కేకయనగరాగమనము	263
కేకయరాజకృతకృష్ణాహ్వానసంమాననాది	263
శ్రీకృష్ణగజారోహణ నగరప్రదక్షిణాది వర్ణనము	263
బ్రాహ్మణగణానుగమనము	263
నగరవీధిప్రవేశక్రమము	263
ఆగాశబాణావళిభావోల్లేఖనము	263
వీధ్యలంకారవాద్యనాదాదిశుభరచన	264
వివాహమంటప ప్రవేశక్రమము	265
మధుపకప్రదానము	265

అష్టమహిమీ కల్యాణము

విషయనామ.	పుటసంఖ్య.
కన్యకాదానవై ఖరీవణానము	265
రథారోహణరచనావై భవము	265
దేవగంధవాణందకథనము	265
ద్వారకానగరసమాగమనము	265
పురజనసంతోషాతిశయ వణానము	266
శ్రీకృష్ణవిహారలీలాది	266
(8) అష్టమపట్టమహిమీ—శ్రీలక్ష్మణాదేవీ వివాహప్రసంగము	267
లక్ష్మణానామకమద్రాజపుత్రీ పరమసౌందర్యవణానము	267
కృష్ణానురాగబంధచింతనాది	267
వివాహోపాయచింతనప్రసంగము	267
కన్యాకావివాహోథా మీనయంత్రస్థాపనము	268
శరసంధాననిర్ణయరచన	268
నానాదేశస్వపకుమారాగమనము	268
మద్రాపురవివాహరచనావై ఖరి	268
శ్రీకృష్ణకలిత వివాహాలంకారము	268
కృష్ణరథారోహణక్రమము	268
సేనాపరికరసహిత శ్రీకృష్ణాగమనము	268
మద్రాజకలితాహ్వాన పరిచర్యాదిరచన	269
శ్రీకృష్ణమంచారోహణము	269
అశ్మణాదేవీమంగళస్నానకలనము	270
ఖిణ్ణాహాలంకారప్రకారము	270
స్నాయంపరమంటపాగమనము	272
అశ్మణాకన్యాసౌందర్యప్రశంస	272

విషయనామ.	పుటసంఖ్య.
రాజకుమారకృతమీనయంత్రచాపారోపణాది	273
రాజకుమారాపజయప్రాప్తికథనము	273
శ్రీకృష్ణకృతమీనయంత్రచాపారోపణవైఖరి	273
కృష్ణజయప్రాప్తివర్ణనము	274
పుష్పవృష్ట్యాదిశుభశతననిరీక్షణము	274
స్వయంవరమాలాసమర్పణాక్రమము	274
వధూవరరథారోహణవిధానము	274
ద్వారకానగరసమాగమము	274
మార్గమధ్యమిళితస్యవకుమారగణయుద్ధరచన	274
శత్రుభూపాలబాణవర్షణము	274
శ్రీకృష్ణప్రేరితప్రత్యస్త్రబాణాది	275
ఉభయసైన్యమహాయుద్ధపరిపాటి	275
దుష్టభూపాలసైన్యాపజయాది	275
శ్రీకృష్ణజయప్రస్తావము	275
శ్రీకృష్ణపరాక్రమవశంస	276
విజయశంఖధ్వనప్రసరణము	276
వందిమాగధస్తుతిరచన	276
ద్వారకానగరప్రవేశము	276
శ్రేష్ఠద్రవ్యమణివాహనాదియాతకప్రదానము	277
ద్వారకానగరవివాహనుంటపాలంకారము	277
బ్రహ్మరుద్రాద్యాగమనానుయాత్రాప్రస్తావము	278
అప్పరోవరసర్తనాది	278
మంగళగానకీర్తనము	279

అష్టమహిమీ కల్యాణము

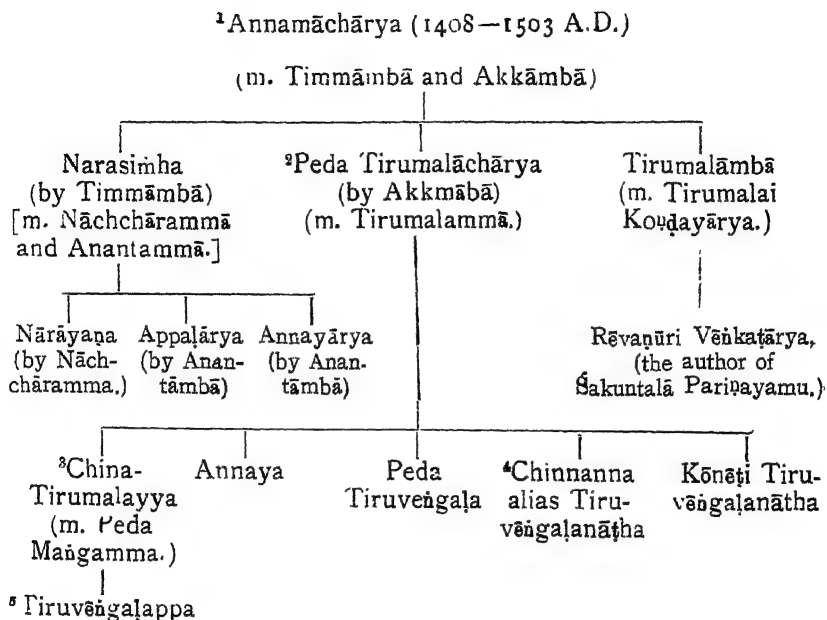
విషయనామ.

పుటసంఖ్య.

సీరాజనసమర్పణము	279
కల్యాణపీఠికాసమారోహణము	279
మధుపకప్రదానము	279
మంగళాష్టకవతనము	280
వివాహకంకణధారణక్రమము	280
హోమాదికలనము	280
ఆశీర్వాదరచన	280
వివాహసీరాజనసమర్పణక్రమము	280
వివాహసమయనానాదానప్రదానాది	281
ఇష్టార్థప్రదానాదివర్ణనము	281
అష్టమహిమీనహిత శ్రీకృష్ణపరమానంద సుఖానుభవము	282
దివ్యసుందరీసౌందర్యశీలాదివర్ణనము	282
శ్రీకృష్ణవిహారవైభవవర్ణనము	283
గ్రంథశ్రవణాదిఫలస్వరూపవతనము	283
శ్రీయలమేల్మంగడేపీవైభవప్రశంస	284
గ్రంథసమర్పణక్రమము	284
కవివంశవైభవప్రశంస	284
నిజకావ్యమహిమ వణానము	284
పంచమాశ్వాసపరిసమాప్తిక్రమము	284
గ్రంథనిగమనము	284
అష్టమహిమీకల్యాణప్రతిపాదిత సుప్రసిద్ధపదానుక్రమణిక	285

[THE GENEALOGY OF THE TALLAPAKAM POETS.
FLOURISHED IN THE 15th & 16th CENTURIES. A.D.]

NOTE 1:—The numbers marked in this pedigree indicate the various works written in Telugu and Sanskrit languages by these famous poets of Tallapakam family. [For further information, vide, next page.]

The under-mentioned scholars (noted in the pedigree)

are the authors of the various works : thus—

1. Annamāchārya,*
the author of—(1) Adhyātma-Saṅkīrtanalu, } [Published in
(2) Śrīngāra-Saṅkīrtanalu, } Tirupati Dēvas-
(3) Śrīngāra-Maṇḍjari and } thānam Tāllapāk-
(4) Śrīngāra-Lakshna in } kam series.]
Saṅkrit (not available.)
2. Peda Tirumalā-
chārya,
the author of—(1) Śrīngāra-Saṅkīrtanalu, }
(2) Vairāgyavachana-gītālu, } [Published in
(3) Śrīngāra-Daṇḍakamu, } Tirupati Dēvas-
(4) Chakravāla-Maṇḍjari, } thānam Tāllapāk-
(5) Śrīngāravṛtta-Śataka, } kam series.]
(6) Udāharanamulu, }
(7) Nītisīsa-Śatakamu, }
(8) Sudarśana-Ragaḷa, }
(9) Rēpha-Rakāramulu and }
(10) Āndhra-Vedānta or Bhaga- } [In the press]
vat Gītā.
3. Chinnā-Tiru-
malāchārya,
the author of—(1) Adhyātma-Saṅkīrtanalu, [In the press]
(2) Śrīngāra-Saṅkīrtanalu, [In the press]
(3) Aṣṭabhāṣhā-Daṇḍaka (in Sanskrit) and [Published]
(4) Saṅkīrtana-Lakṣhaṇa [Published]
4. Chinnanna
(alias Tiru-
veṅgaḷanātha),
the author of—(1) Paranyōgi-Vilāsamu [Published]
(2) Aṣṭa-Mahishī-Kālyāṇamu and [Published]
(3) Uṣhāparīṇayamu [In the press.]
5. Tiruveṅgaḷappa,
the author of—(1) Bālaprabōdhikā on Amara and
(2) Sudhānidhi on Kāvya-prakāśikā of Mammaṭa.

* Various names are given for this Annamāchārya and his sons and grand-sons.
[Vide List of various names of Tāllapākkam poets in the next page
and page 358 of the Tirupati Dēvasthānam Epigraphical Report.]

LIST OF VARIOUS NAMES FOR TALLAPAKAM POETS.

-
- (1) Tāḷḷapākam Annamāchārya (the earliest member of the Tāḷḷapākam family),
 alias Annamayya,
 Annamayyaṅgār,
 Annayāchārya,
 Annayaguru and
 Annayārya.
- (2) Tāḷḷapākam Narasimha (the first son of No. 1)
 alias Narasayyaṅgār and
 Narasingappa.
- (3) Tāḷḷapākam Peda-Tirumalāchārya** (the second son of No. 1 and younger brother of No. 2.)
 alias Peda Tirumalayya,
 Peda-Tirumalayyaṅgār,
 Annaya-Tirumalārya,
 Annaya Timmaṇārya,
 Periya-Tirumalayyaṅgār,
 Timmayya,
 Timmayārya,
 Tirumala,
 Tirumalāchārya,
 Tirumalaguru,
 Tirumalārya-Dēśika,
 Tirumalayyaṅgār and
 Tālavāka Tirumalayya.
- (4) Tāḷḷapākam China-Tirumalayya,** (the first son of No. 3.)
 alias China Timmayya,
 China Timmā-Dikshita,
 China Tirumalāchārya,
 China Tirumala Dikshita,
 China-Timma,

LIST OF VARIOUS NAMES FOR TALLAPAKAM POETS.

- Tāḷḷapākam China-Tirumalayya,
alias Chinna-Timmanna,
Chinna-Tirumalayaṅgār,
Śīru-Tirumalai Iyaṅgār and
Tirumala.
- (5) Tāḷḷapākam Annamayaṅgāru, (the second son of No. 3.)
alias Annayya and
Annayāchārya.
- (6) Tāḷḷapākam Peda Tiruvēṅgaḷa, (the third son of No. 3.)
alias Tiruvēṅgaḷa,
Tiruvēṅgaḷanātha and
Tiruvēṅkaṭappan.
- (7) Tāḷḷapākam Chinnanna,** (the fourth son of No. 3.)
alias Chinna Tiruvēṅgaḷa,
China Tiruvēṅgaḷanātha,
Tiruvēṅṇādhār,
Tiruvēṅṇādhayyar,
Tiruveṅgaḷanātha,
Tiruveṅgaḷanāthayaṅgāru,
Tiruvēṅkaṭanāthar and
Vēṅgalārya.
- (8) Tāḷḷapākam Kōṇēṭi-Tiruveṅgaḷanātha, (the fifth son of No. 3.)
alias Kōṇēṭi Vēṅgaḷanātha and
Kōṇēṭi Tiruvēṅgaḷanāthayaṅgāru.
- (9) Tāḷḷapākam Tiruveṅgaḷappa (the son of No. 4.)
alias Tiruveṅgaḷappar,
Tiruveṅkaṭayyan,
Tiruvēṅgaḷa-Dikshita.

** These two-star marks wherever they are found indicate that they are not only the authors of the above-works but also the donors to the temple of Śrī Vēṅkaṭēśa, Śrī Gōvindarāja and other minor Deities. [Vide respective numbers, registered in six volumes of Tirupati Dēvas-thānam Epigraphical Series.]

శ్రీరస్తు

అష్టమహిషీ కళ్యాణము.¹

[తాళ్ళపాక తిరువెంగళనాథసూరివिरचितम्]

ప్రథమాశ్వాసము.

(కవికృతమంగళాచరణము. శ్రీహరిదేవతాచార్యప్రార్థన.)

[ద్విపద]

శ్రీయలమేల్మంగం జిరకృపాపాంగం

గాయజమాత సాగరతనూజాత

శ్రీవేంకటేశకాంక్షితకుచదేశ

జీవనభవపాణి శ్రీకరవాణి

గనకశోభనగాత్రం గంజాతనేత్ర

ననుపమాయతవేణి నఖిలకల్యాణి

హరిభూషణజాల నర్థేందుఫాలం

జారుగుణశ్రేణి సైకతశ్రోణి

నరుణకోమలపాద సభినవామోదం

బరమయోగిధ్యేయ బ్రహ్మదిగేయ

10

NOTE 1 :—This *Ashṭamahishī-kalyāṇam* written (in about 1545 A.D.) in Telugu language in *Dvipada* metre, describing the glory of Lord Śrī Kṛishṇa's marriage with the eight divine consorts, dedicated to Śrī Alamēlmaṅgamma, the Goddess adorning the bosom of Śrī Vēṅkaṭṣa at Tirumalai, is said to be the composition of Tiruvēṅgaḷanātha alias Chinnanna, the fourth son of Peda Tirumalāchārya and the grandson of the famous Annamāchārya of the Tāllapākam family. His other famous works are “*Paramayōgivilāsamu*” dedicated to Śrī Vēṅkaṭṣa and “*Ushā Kalyāṇamu*”. For his various gifts made to the Tirumalai Temple, vide *Tirupati Dēvasthānam Epigraphical-Report* pages 296-299.

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

నెఱయంగఁ జాబిల్లి నిండువెన్నెలల
మఱపించు తెలిమించు మణుగొప్పగట్టి
మంచికుందనవుఁ దామరగద్దెమీఁద
నంచితపద్మాసనాసీనయగుచుఁ
గరినాయకులు రత్నకలశామృతంబు
నిరుమేలఁ జిలుకదేవేంద్రాదినిఖిల
సురగరుడోరగస్తోమంబుగొలువఁ
గరమొప్ప వరదానకరమొప్ప నభయ
కరమున శోభనాకరమై చెలంగ
సరసిజంబులురెండు సవరించుమాస్త

20

సరసిజంబులుగల్గి బలజాక్షుఁగూడి
తీరమొందు జననినిదిరనాత్మఁ దలంచి
శ్రీవేంకటేశుడై చేలప్రకాశు
దేవాదిదేవును ధీరప్రభావు
లలితసౌందర్య లీలాభూమిభూమి
సలకవట్టదజితహరినీలనీల
ఘనసహస్రార హుంకారదివ్యాస్త్ర
కనకమయాంశుచక్రంబుఁ జక్రంబుఁ
బాలితజన్యంబుఁ బాంచజన్యంబు
నాళీకనాభ నందకము నందకముఁ

30

గనదటినీమూలఖచిత్రేంద్రనీల
ఘనకాంతి విజితశార్ఙ్గంబు శార్ఙ్గంబు
వేదాదివిద్యాప్రవీణమహానీంద్ర
మోదకదివ్య కౌమోదికినాత్మఁ
బ్రణుతించి గణుతించి భక్తి నేవించి
గణనీయభోగవిశేష శేష
జితమత్త దైతేయు శ్రీవైసితేయు

శ్రుతిదామగళదేశు సూత్రవతీశు
 నురుతరభక్తి నిత్యులను నిత్యులను
 గురుతపోలబ్ధ ముక్తులను ముక్తులను
 త్మోనుత ద్రావిడాగమసార్వభౌము
 లై నమావారల నాభువారలను
 మానితసిద్ధాంతమార్గనల్లలిత
 మానుజాచార్య రామానుజాచార్య
 సతతనిర్జిత సూనశరుఁబారాశరుని
 సతులితనిగమవాక్యవ్యాసు వ్యాసుఁ
 బాయకహరిభక్తి ప్రబలినతపసి
 రాయనియల బాదరాయణినతత
 హరిపాదమతుల మహాభాగవతుల
 సరసి నుతించి సాష్టాంగంబు తెఱఁగి;

40

50

(కవివంశావళి వర్ణన)

తతమానసార్ణవోత్పన్న కాకుత్స్థ
 పతికథామృతపానవరమనమ్మోద
 పరమానిపదభక్తిభరభరద్వాజు
 వరగోత్రజుఁడు నందభవవంశభవుఁడు
 హరిభక్తుఁడాశ్వలాయనసూత్రశాలి
 పరమవిద్యాసింధు పారంగతుండు
 వనజాతజాతసర్వసురేంద్రముఖులు
 గనలేని వేంకటగ్రావాధినాథు
 పదములు శోభనాస్పదములౌ తనదు
 పదములు జహనుదేశపదముల జనులఁ

60

గనఁజేసి పంచమాగమసార్వభౌముఁ
 డనఁబ్రసిద్ధికి నెక్కి యఖిలవిద్యలను
 సన్నయాచార్యుండె యనఁదాల్లపాక

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

యన్నమాచార్యుడాయత కీర్తిజెలఁగె
ఆధీరమతికీఁ దిమ్మొంబ యక్కాంబ
శ్రీధరాధీనతా శ్రీధరానతుల
కరణి నిద్దఱు పిలకాంతాలలామ
లరయఁ దిమ్మొంబకు నాత్మసంభవుఁడు
పాడఁజెప్పగవర్ణపద్ధతి నీడు
జోడులేడని సభసాచ్చినాదించి

70

పరఁగినధీశాలి ప్రతివాదిదైల్య
నరశింహుడనఁగల్గె నరసింహగురుఁడు
అమ్మహాత్మునకుఁ దొయ్యలులునాచారి
యమ్మ యనంతమ్మయనఁ బొల్పిరందుఁ
జారులక్షణకు నాచారియమ్మకును
నారాయణుఁడు రూపనారాయణుండు
గలిగె ననంతాంబ గర్భంబునందు
నలఘుతేజోమూర్తి యప్పలూర్వుండు
హరిపరాయణచిత్తు డెన్నమార్వుండు
సురుకీర్తిమంతులై యుదయించిరెలమి

80

అక్కలాంబుధికన్యయన నొప్పునట్టి
యక్కలాంబకు నుముఖాబ్జబింబకును
గరిమ నంబుధిసుధాకరుడు జన్మించు
సరలిమై తిరుమలాచార్యుండువొడమె
నరసతినన్నిభ నరసమాహ్వయును
స్థిరకార్యకీర్తియకా తిరుమలాంబయును
జనియించిరురుయోగసామ్రాజ్యవిభవ
జనకుఁడా తిరుమలాచార్యవర్వుండు
వేదాంతవిద్యా ప్రపీఠుడై యాంధ్ర
వేదాంతమొనరించె ద్విపదరూపమున

90

ప్రథమాశ్వాసము

హరివంశకావ్య మాయతరసన్నూర్తి
హరివంశమిగుర్నోత్త సనుహందజేసి
చక్రవాళములోన సరిలేదనంగఁ
జక్రవాళముగ మంజరి రచియించి
శ్రుతులచిక్కులుదీర్చు శుకతాతనోలే
సతత రేఫఱకార సరణులేర్పఱచి
సంగీతసాహిత్య సార్వజ్ఞకత్వ
మంగళసామ్రాజ్య మహితుడై యలరె
మండముకోటలో మండలంబెఱుంగ
మండలాగ్రాహతి మండితపుష్ప

100

దామమై ధర్మాంగద స్థితిఁబొలిచె
నేమహామహానియహీనగాత్రమున
నాపాపనాత్ముని యంగనామాళి
రూపపాతివ్రత్య రుచిరభావముల
సరసిజలయఁబోలు సాధ్వీలలామ
తిరుమలాంబయనంగఁ దేజంబు మెరసి
యరుదందనయ్యంతి యల పంచకల్ప
తరువులునానొప్ప తనయరత్నములఁ
జారుతరాష్ట్రభాషాచక్రవర్తి
ధీరుని బినతిమ్మదేశికోత్తముని

110

యన్నిపద్యలయందు సరయ మున్నింటి
యన్నయాద్యనిబోలు సన్నయాచార్యు
సాత్త్వికశుభమూర్తి సంగీతసత్క
వితృధికుని దిరువేంగళాహ్వయుని
జయయుత శ్రీలబ్ధ సహజకవిత్య
సయు తిరువేంగళనాథుని సన్ను
సదమల విద్యావిశారదు లోక

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

విదితుని గోనేటివేంకటనాథుఁ
గనియె వారలలోనఁ గావ్యంబుఁజెప్పి
యెనలేని శ్రీవేంకటేశు మెప్పించి

120

సకలంబునెఱుంగ నసాధారణాంక
మకరకుండలము లిమ్మహిఁ గొన్నవాఁడ
దిసములలోననె వేయిద్వీపద లింపొంద
వినుతవర్ణనలతోడ విరచించువాఁడఁ
గవిశిరఃకంపయోగ్య ప్రతిద్వీపద
నవజిరుదాంకుండ నాళీకనదన
వాసినీవేంకటేశ్వరపాదపద్మ
వాసనాలోలుపస్వాంతమట్పుదుఁడ
విసుతశీలుఁడఁ దిరువేంగళనాథుఁ
డనుపేరఁ బ్రఖ్యాతినందినయేను.

130

(ద్వీపద లక్షణము)

వాసపుల్మువ్వురు వనజాఘ్రఁ డొకఁడు
భాసిల్లు నదియొక్క పదము శ్రీకాంత
క్రమమున నీనాల్గు గణములునడచుఁ
గ్రమదూరముగఁ బ్రయోగమునేయరాదు
ఆపాదమునకు మూడవగణంబాది
దీపించు యతి యంబుధిప్రియతనయ
యుపమింపనవి ప్రాసయుతములై రెండు
ద్వీపదనావిలసిల్లి వికచాబ్జపాణి
ద్వీపదకు ద్వీపదకుఁ దెగఁ జెప్పవలయు
నెపుడు సంస్కృతమున నితరభాషలను

140

యతులలోపలఁ బ్రాసయతి దక్క నకల
యతులుచెల్లును బ్రయోగాను సారమున

ప్రథనూశ్వాసము

ద్విపదతో ద్విపద సంధిలనేకశబ్ద
మపుడురెంటనుగూర్చ నదియయుక్తంబు
మఱియుసంస్కృతప్ర సమాసరూపమున
శరయనెన్నిటిని న నిర్మింపఁదగును
తెనుఁగునఁ గూర్చిన ద్విపదయంత్యమున
నొసరఁ గ్రియాంత సముచ్చయాంతములఁ
దనరు నకార ముత్త్యముగూడెనేని
విసుతింప నుత్తర ద్విపదాదియందు

150

గొనకొన్న స్వరముతోఁ గూడఁగాదనుచు
నొసరింప సుకవీంద్రులుద్దండమండ్రు
అరసున్న నొసఁగూర్చ ననువై నహల్లు
గరిమనీద్విపదాది గనుపట్టెనేని
తొలివిభక్తికిఁదక్కఁ దుదివిభక్త్యంత
ములు నకారములును ముకురబింబాన్య
యానకారముచెల్లు నరసున్నలగుచు
నాసీలకచభృంగ యలమేలుమంగ
యనులక్షణంబుల ననువొంద సుకవి
జనసుప్రయోగై కశరణమై నిఖిల

160

జగదేకనుత విరాట్చందోవతీర్ణ
యగుచునే ద్విపదవిఖ్యాతిచెలంగ
వితత తల్లక్షణ ద్విపదమార్గమున
మఱినెన్ని కృష్ణాష్టమహిషీవివాహ
కృతియొనర్చెదఁ జమత్కృతి సంఘటింపఁ
జతురశృంగార వాచాప్రాధిమెఱసి.

(కవికావ్యప్రశంస)

చికిచికియెఱుకలఁ జెప్పంగలేని
కుకవులకెల్ల ముక్కువతల్లి జల్లి

అష్టమసీషీ కళ్యాణము

చుట్టుప్రోవులఁ గొలుచులుఁ గూడఁజెట్టి
దిట్టకూళలకుఁ బూదియలు గాదియలు

170

కొంకక తనునోరికొలఁదులఁబలుకు
మంకుఁబోతులకు గ్రామ్యంబు సామ్యంబు
ఆరీతినుడువక యలఘుశబ్దార్థ
సారసరీతిరసప్రభావముగఁ
గులికి కస్తురిపీఠాఁగోసినకరణిఁ
దెలికప్పురపుఁగ్రోవి దెఱచినసరణి
విరవాదిపొట్లంబు విడిచిన మాడ్కిఁ
బరిమళించుచు గవుల్ బలిబలియనఁగఁ
గవితచెప్పిన సులక్షణునిఁ గవీంద్రుఁ
డవునందురే నేర్చినట్లు చెప్పెదను.

180

అష్టమసీషీ కళ్యాణ కథారంభము.

(గ్రంథాంకితము)

అలమేలుమంగ మోహనకాంచనాంగ

నెలమి మత్కృతికి నధీశ్వరిఁ జేసి
దరహాసవతికి భూధవళాక్షి సవతి
కరుణ పల్లవపాదకలఘుమోదకును
హిమధామవదనకు హేమాబ్జసదన
కమృతభాషణకు బ్రహ్మాదిపోషణకుఁ
గృష్ణసపాయిని కిష్టదాయినికి
గృష్ణాహివేణికిఁ గీరవాణికిని
అవితదీనతఁ గలహంసయానకును
భువనరక్షణకును బుణ్యలక్షణకు.

190

నంకితంబుగను గావ్యంబుగావించు
నింకఁ దత్పారంభ మెయ్యది యనిన

ప్రథమాశ్వాసము

సవిరళమన్ననసాంబుజ నిలయ
యవధరింపుము వెంకటాద్రిసురాణి
శుకయోగిఁగాంచనాం శుకయోగిఁగాంచి
యకలంక గుణుడైన యభిమన్యుసుతుఁడు
మానీంద్ర యాదేవ మానీంద్రసుతుఁడు
దానవారాతి యాదవ వంశమునను
జనియించె నంటిని జలజాత్యుండెట్లు
జనియించె నేమేమినలిపె లోకమున

200

మహిమ మీరంగ మన్మధువైరి యష్ట
మహిమల నేరీతి మహిఁబెండ్లియాడె
నాలచ్చిమగని కథామృతాంభోధి
నోలలాడింపవే యోతండ్రియనిన
రాజుఁగన్గొని యోగిరాజు రాజేంద్ర
రాజీవదళనేత్రరాజితకథలు
వినగోరునట్టి వివేక సంపన్ను
లనయంబువారెపో యుఖిలపావనులు
నీవు నా హరికథలెఱుగఁ గోరితివి
గావునఁ బుణ్యసంగతుండవై వినుము
మునుపు పల్కుల తుదల్కునుముట్టఁజదువు
జనుల దుర్జనులునిచ్చలుబాధనేయ

210

(భూమిదేవి కష్టదశ)

నీరధిసురనరనికరశైలాది
ధారిణియైన యాధారిణివగచి
కనలి వేల్పులగమికాని చెంగటికిఁ
జని యింద్రుఁ జూచి వెచ్చనియూర్పుతోడ
నగనమూహముల బన్నగనమూహముల
నగజాలముల సర్వభిగజాలములను

అష్ట. 2.

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

నిధులను సకలాంబునిధులనుమోచి
బుధకంటకు లక్షణమును మోవలేను

220

సాధుబాధకులచే జడిసితినింక
నేధీరుచేడిరునీభారమన్న
మున్నీటి మొలనూలి ముదితతో వేయి

కన్నులమేటి సంగడివారుఁ దాను
బాటీరశశి కాంతిఁ బాటించుమేని
జోటిజేఁడున్న యచ్చోటికేతెంచి
యపుడు కోరకితకరాజ్ఞుడై పలికెఁ
గపటమానసులు నిష్కపటమానసుల
తపములజపముల ధర్మకర్మముల

విపరీతముగఁజేయ విసిగి యాఘనుల

230

దెసఁజూడలేక నీదెసకేగుదెంచె
వసుదాంబుజాక్షి యోవనజాతజాత
అనవిని జననికి నాతమ్మిచూలి
వినతుడై వినుతిగావించి నేవించి
మాపాలగలవాఁడు మాపాలగలఁడు
నీపాలగలఁ డవసీదేవియనుచు
వాణీవిభుఁడు శర్వాణీధవుండు
నేణాంకసారసహితులు దిక్పతులు

(క్షీరాబ్ధిగమనము)

మునులునేతేరంగ మునుమున్నుపుడమి

ననబోడితో సితార్ణ వమునకరిగి

240

శతకోటి శతకోటి చకితాత్మగర్భ

గతవర్వతంబులు నాగంబులుగాగ

ఘనమీనవాలాగ్ర ఘట్టనాజ్రన

జనితశీకరతతుల్ సవరముల్లాగ

శ్రీకరోన్నతి వికసితనూత్న పుండ

ప్రథమాశ్వాసము

రీకముల్బహుపుండరీకముల్లాఁగ
నలఘుతరోగ్రావాంచిత వివిధ
జలచరజాలముల్ సై న్యముల్లాఁగ
.....పికధ్వనులు

కరమొప్ప వందిమాగధ నుతుల్ గాఁగ

250

పరివృతభూజబంభరవికల్ గాఁగ
పట్టభద్రునిగతి భాసిల్లు కడలి
పట్టుతోనికి డెంకిపట్టెనదాని
హరికిచ్చు మానిహస్తార్ఘ్యంబులనఁగ
నరవిందములఁ తేనియలనొప్పుదాని
గరిమనాకులఁబిల్చు కరములోయనఁగ
సురుచిరాలోలపీచులనొప్పుదాని
దనుజారి నిజపదధ్యానంబునేయ
మునుల బకజాలములనొప్పుదాని
వనజాతలోచన వరభక్తలీల

260

(భగవన్మహిమానుషాన)

ఘనశంఖచక్రసంకలితమోదాని
దివియనికొనియాడ ద్విజరాజహంస
జవనంచరణముల సమకూరుదాని
సకలంకమగు కుబేరావాసమనఁగ
మకరకచ్చపవరమహితమోదాని
గడలి మీఁగడల నల్గడలను బాల
కడలితాకుల వెన్న గరికట్టుదాని
చెలువుమై యేటినెచ్చెలువలనవ్వు
పొలవున డిండిరములనొప్పుదాని
గ్రమమునఁజూచిడగ్గతి సతోషాన్య
కమలజులై సట్టి కమలజముఖులు
సకలయోగీంద్ర హృత్సత్త్వగుణంబు

270

లోకరూపమై యిటనొప్పెనోయనఁగ
నమృతంబుమై గట్టినట్టిమీఁగడయొ
కొమరారువెన్నెలకుప్పయోయనఁగ
మున్నీరు తరుమగమొగియైనవెన్న
తిన్నెయోయన నొప్పుతెలిదీవినడుమ
వనజోదరుని కీర్తివల్లివేవగల
ననలొత్తెననొప్పు నాగేంద్రమీఁదఁ
బటికపుఁ బెట్టెలోపలి నీలమనఁగఁ
బటుఘణాధరనీమ భాసిల్లువాని
పరనికషాంతరోజ్జ్వల హేమరేఖ
సరవినిందిరయురః స్థలినొప్పువాని
దెలిసీటిపుట్టువు తేటయైకరుణ
లొలుకుచుండెడు నేత్రయుగళంబువాని
గమలాప్తవిధుమధ్యగగనమోయనఁగ
గమనీయదరచక్ర ఘనమూర్తివాని
ఏటిజోటికిఁ బుట్టినొండెరాతిఁ

280

బోటిఁజేసిన పదములనొప్పువాని
శ్రుతిలక్ష్మీయూఁగు భాసురపుటుయ్యాల
గతిఁగుండలములచే గరమొప్పువాని
గందువాసిన చంద్రగళలనొప్పు
నిందిరవతులయెడనొప్పువాని
నహిరాజగుడనేనాధిపముఖ్య
బహునిత్యముక్తులఁ బాలించువాని
గనిపుటికృతకరకమలముల్ ఫాల
వనజారిరేఖల వసియింపఁజేసి
జితదైత్యరాజయాశ్రితకల్పభూజ
క్షితిరమాధారరక్షితమానివార

290

ప్రోవులుగాజపంబులు వపంబులును

800

ప్రథమాశ్వాసము

గావించి నినుమునుల్లాంచుటయరుదు
అట్టై నీదర్శనం బబ్బెమాపట్టు
పట్టులన్నియునుశోభనమయ్యెనయ్య
దాతవై మాతవై తాతవై మమ్ముఁ
బ్రోతువు నీవయెప్పుడు జగన్నాథ
అని వినుతించి సాష్టాంగంబు లెరఁగి
దనుజారి దనుజాంశ ధరులు భూవరులు
బసలులై జన్నము ల్సన్నముల్ సేయ
విబుధులకుడుపులు విడుపులై పోయె
నేవెరవుననై న నిఁకదేవదేవ

310

నీవ దేవతల మన్నించి యీ వేళ
నీజగతీభారమెడలించి కావు
మీజగతిని నిర్జరేంద్రులఁ బ్రోవు
మనుడుఁబ్రసన్నాత్ముడై చెంతనున్న
వనధిమేఖిలఁ జూచి వనధితల్పకుఁడు
వలవంత వలదు నీవంత యీవంత
నిలువకుండఁగ ఫణినేతతో నేను

(కృష్ణావతార ప్రసంగ)

వసుమతివసుదేవ వసుధేశ్వరునకు
ససమానబలకృష్ణులనిఁబ్రభవించి
దుష్టశిక్షణమున దుష్టరక్షణము
దృష్టసంపదయు నదృష్టసంపదయు
నొనరించి సంతోషమొనరింతు నీకు
సనుమానపడవలదణుమాన మధ్య
యని యానతిచ్చిన నవనియు నవని
తనమెల్లనుడిగి యెంతయు వేడ్కనరిగె
వేల్పుఁ బెద్దయు వేల్పు వేల్పున కెఱఁగి
వేల్పులతోఁదొంటి వీడునకరిగె

320

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

రాజేంద్రయటభోజరాజేంద్రుడమర
రాజతుల్యుడు మధురాజనాధిపుడు
విగ్రహజితకామ విగ్రహుడనఘుఁ
డుగ్రనేనుడు శాత్రవోగ్రనేనుండు
శూరపుత్రునకరి శూరుడైత్రునకును
ధీరవర్తికి వసుదేవభూపతికి
సావధానంబున నాత్మజ సకల
దేవకీర్తితయైన దేవకీ కన్యఁ

(దేవకీపరిణయ కథ)

బరిణయంబొనరించి బహు సీమహేమ
కరిహరులరణంబుగానిచ్చి పనుప
నారామతోఁ బుట్టువగు కంసుండిందు
తేరు సొంపులందేరు తేరుమీందటను
నావధూవరులతో నారూఢుండగుచు
దేవతల్ సకల భూదేవ తల్పొగడఁ
బటహభేరితూర్య పటుతరనాద
పటలమెంతయు దిశాపటలంబు నిండ
నరుగుచో నశరీరినాకంసుఁ జేరి

యరుడైన నొక మాటయనియె నీనాతి
యెనిమిదవపట్టి యిలనిన్నుఁబట్టి
తునిమెడి ననబట్టుతోఁబుట్టుగిట్టి
యఱిముఱిపూఁదీవె యఱ్ఱునవ్రాలు
కఱకునూరంచులకై దువవోలె

బెడిదంపుటడిదంబుఁ బిడికిటి బలిని
మెడవ్రేయఁబూన యమ్మేదిని విభుఁడు
భోజేంద్ర నీచేతఁ బాలియునీయబల
రాజేంద్ర సమ శత్రు రాజేంద్రగణమె
బయలుమాటలు పాటిపాటించు పెల్ల

330

340

350

ప్రథమాశ్వాసము

నయమానె కాకుండినను దీనివిడువు
మీతన్నిబిడ్డలు నెల్ల సీచేతి
హేతిఘాతికినిత్తు నిటమీఁదననుచు
నొప్పుంగజెప్పియూ యొప్పులకుప్పు
దెప్పరంబుడిసి వాడినమోముతోడఁ
బులివాఁతబడి తప్పిపోవు చందమున
నెలనాఁగతోఁదొంటియింటికేతెంచె

360

(కంసోపద్రవప్రస్తావ)

అంతగొన్నాళ్లకు నాయింతి కాంతి
మంతుఁడౌ నొక సుకుమారుఁ గుమారుఁ
గనినం శౌరి యాగసుగందు నెత్తి
కొని కొని కంసుకువలయ్యెద్రునకు
నొసఁగ సత్యమునకునుబ్బి సందుద్ద
వసుదేవుఁడంత నావసుదేవుఁ జూచి
యెనిమిదియవ పట్టియేకాక వీనిఁ
బనిలేనివనిచంపఁ బనియేమి యసుచుఁ
గొమరునితో వీడుగొలిపిన మూర్తి

370

రమణతోవిజితపారదుఁడు నారదుఁడు
చనుదెంచి హితవు పిసాళించి నవ్వి
తనవావి తనముచిందగఁ జెవిఁజేరి
సరసిజాతుఁడు సిన్నుఁ జంపని లింప
వరుతోయాదవాన్వయమునఁ బుట్టె
మంత్రంబుగాఁగ నిమంత్రంబు నమ్మి
మంత్రులు సీవుఁ నేమరకుండుఁడనుచు
సరిగెనమ్మాని భోజావసీవిభుఁడు
పరవీరభీకరాంబకుని నబ్బకుని
విరధీకృతానేకవికటునాశకటు

380

నురుకాంతిఁ నిర్దితాహారుఁ జాణూరు
వారిత గంధర్వవరుమూరుఁ గూడి

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

పోరియాదవులతోఁ బోరి జయింపఁ
గొందరు కేకయకు కురుదేశములఁ
జిందరవందరై చెందిరంతటను
చెలియలిబావను జెరసాలఁ జాల
నొకమై నిగళసంగతులఁ జేయించి
హరిమాయలొదువ నాకతని నేర్పఱుపఁ
దరముగాదనుచుఁ దత్తమునఁగినిసి
మోదంబుతోనటమును మున్నకన్న

390

సోదరీసుతుల సూనోపమాకృతుల
నుర్వీశయార్వుర నుడిపి సుపర్వ
గర్వముల్లుదించు కడకమైనుండఁ
గడలేని నెవ్వగ గడలినీదుచును
బొడిబడియదుభోజ పుత్రిగర్భమున
నంత ననంతననంతతేజాంశి
మెంతయు నానాఁటికెదుగుచునుండ
మాయానటుండైన మరుతండ్రియోగ
మాయనీక్షించి రమ్మని యనఁ పిలిచి
దేవియా దేవకీదేవి యందలరు

400

పావకాష్టాశనపతియంశమీవు
యందిమిక్కిలి భయమందికాననముఁ
జెందియుండెడి సందుశిఖరంబునందు
నున్నరోహిణియందు యునిచియానందు
నన్నుకన్నయపుగమ్మని పీడుకొలువఁ
జనిమాయ శేషనియంశముఁ దనఘాయ
కనుమాయ నేసి చుక్కల రాజునెడయు
రోహిణిగతిఁబొల్పు రోహిణియందు
సాహసవృత్తిమై సమకూరఁజేసి
సుదతీకదంబయశోదయశోద

410

ప్రథమాశ్వాసము

యుదరంబునందుఁ దానుండె నుండుటయు
ఆరీతి బంధువులాయుతి చూలు
కరగనేయని కర కరఁబొక్కిరంత
ననుపమ లగ్నంబునందు సుతార
గనియె రోహిణీసుధాకారుఁగుమారుఁ
నలినాక్షు గంసపంసకుఁడుగాగల మాధవుండు
కంసానుజాగర్భగతుఁడయ్యె నంత
నవ్వలెంతయు మించెననఁగ
వెలఁదియైయొప్పె నవ్వెలఁదినమ్మాము
కలువతూఁడులుదాఁకి కందినకోక

420

ములముక్కులనఁ జన్ను మొనలఁగప్పొదవె
దివిఁ బాదుకొని నిల్చుతేఱిచాలనఁగ
నవిరళరేఖగానారుచెన్నరుఁ
గమలేశవిముఖుడౌ కంసుని దోసి
యుమిసినరీతిఁ జిట్టుములుజెట్టయ్యె
హరికిఁగా పై చుట్టినట్టినాగేంద్ర
కరణి నొప్పుచునున్న కాంచియుబిగిసె
అంతరీకృత హరిణాంకబింబంబు
వింతయై యుదరంబు వెలసెనంతటను
చక్కనికర్ణ భూషణ చకచకలు

420

చెక్కులఁ జెక్కులఁ జికిలి గావింప
బంగారురెంటెంబుపై మినమినలు
నింగిమై మెఱపులనెఱిఁ జూపుచుండఁ
గనుపట్టు వనమాలికారుచుల్ గగన
ఘనచక్రకోదండ ఘనతవహింప
వరవీరరసరేఖ వడుపుననెదను

అష్ట. 3.

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

సిరియొప్పునాచెంత శ్రీవత్సమలర
నతులితశంఖచక్రాదిదివ్యాస్త్ర
యుత బాహుయుగయుగముతోఁ జెలఁగి
తొలిదెనఁగనుపట్టు తుహినాంశుపగిది
నలరి దేవకియందు నతులలగ్నమున

440

(శ్రీకృష్ణావతారమాసాదిప్రశంస)

శ్రావణమేచకాష్టమివిధితార
నావిర్భవించె శ్రీహరినడురేయి
ద్వీజరాజవిస్ఫూర్తి దివిభవదనర
నిజప్రతిబారలెన్నెరి మహానివరులు
సురలునుతింప నాసురలుగంపింప
విరులవానలజల్లు విడువకకురిసె
నానకదుందుభి యాభోజసుతయు
ఘటితహస్తాబ్జసంఘటిత ఫాలేందు
నిటలువై వేడ్కలనిక్కి చొక్కుచును

450

గమలాకళత్ర నక్తంచరజైత్ర
భ్రమరశోభనగాత్ర భక్తాబ్జమిత్ర
ఘనతరదివ్యయాగముల యోగముల
నినుగానఁ గాలేరు నిర్జరులై న
ద్వీజరాజు దినరాజు దిక్కిణవరులు
అజునికాయజుని సర్వాత్మజాలంబు
గన్ననీనిజమూర్తి గన్నమాకోర్కి
కన్ననెక్కువయేది కమలాక్షయన్న
మును మీరు వరతపంబులు చేసి చేసి
ననుఁజోలు సుతువేడి ననుమెచ్చియేను

460

బరుఁడెవ్వఁడును బరాత్పరుఁడనే నాకుఁ
బరుడువేఁ డనియేనుపొడమితి మీకుఁ

ప్రథమాశ్వాసము

బదరకుండికఁదుది పదముగాఁ గీర్తి
పదమును వైకుంఠపదము మీఁకిత్తు
సంతతపొంశు నృశంసునాకంసు
సంతకుఁగూల్చెద ననుమానముడిగి

(భగవన్మాయావృత్తాంత)

నందుపాశ్చేమునందు నామహామాయ
నందుదేవికిఁబుట్టె నన్నుమీరటకుఁ
గొని పోయియునిచి యాకొమరితనెత్తి

కొని వచ్చియిటనెలకొని యుండుండనుచు
నరబాలుండయ్యెనో నరపాలయంతఁ
గరములనాబాలుగై కొని శౌరి
తుష్టుండై నువస్తువుల వోకై క
దిష్టంబుగూర్చి యభేష్టంబుగాఁగ
విబుధులువొగడంగ విబుధులకిచ్చి
యబలనచ్చటనుంచి యటవోవఁదలఁచి
మురవై రిఁగని పాపములు వీడునట్లు
సరగునశృఖిలల్ సడలుచువ్రేలఁ
దలవరుల్గుంసారతమములో మునిఁగి
తెలియని గతినిద్రఁ దెలియకయుండ

470

వాటంబులగుచు గవాటంబు వెల్లఁ
జోటిచ్చి తెరువులు చూపంగ వెడలి
హరియభ్రకరుల శంపాంకుశాహాతుల
బెరయింప మొఱవిడువేర్చినురుమగను
అనమమై కంసకృత్యముల భీభత్స
రసము లోకములసాంద్రతఁగప్పెననఁగఁ
గఱిటిచేతల కంసు ఖలునకపకీర్తి
నెఱసెనోయననిరుల్ నెరసికార్కమ్మ

480

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

ఎనిమిదానందబాష్పంబు కణంబు
లనఁజిటి పొటిచిన్ములవనిపైరాల

490

(వసుదేవభయ నివారణ)

వసుదేవభయతమోవారణుడగుచు
వసురుమావులతేని పగిది శేషుండు
బెడిదంబులగు శౌరి బిరుదముల్ దాల్చు
పడగలగతిఁ బొట్టుపడగలఁబాదువ
బిననికాయమున గంభీరతోయమున
నసమానమైన యాయమున మార్గంబు
విడిచినఁ గడతెంచి వేవేఁ గొల్ల
విడిపట్టుననునందు విచుపట్టుసొచ్చి
నిదిరించునందు మానిని సెజ్జఁబెట్టి
పదిలుండై నట్టి యాపడతు తుకపట్టిఁ

500

జేకొని హరిమాయజరసాలందిరుగఁ
జేకొని తొల్లింటి తెల్లింటిచెలుపుననుండ
మాయపు బిడ్డ పల్మారువాపోవ
సాయెడదావారికావలిచేత

(కంసవిచార కథనాది)

నావార్తయెఱిగి భోజావనివిభుండు
పావకసఖుగూడుపావకుఁ బోలెఁ
గనలుచు సూతికాగారంబు సొచ్చి
తనయను సంభూతతనయను బట్టి
భువివై వనడుమనే పుటముగానెగసి
దివిఁబాదుకొని నిల్చి దివిజులుమెచ్చ
గరవాలశూలముద్గర ముఖ్యురుచిర
కరసరోజాతాప్తకంబుతో మెఱసి

510

ప్రథమాశ్వాసము

నీచేతనాత్తునే నీచాత్మ నేను
 జీచీతలంపక చేసితి విట్లు
 నినుజంపజనియించె నీరదవర్ణుఁ
 డని చెప్పుచును మాయమైపోయె మాయ
 అదటఁగంనుఁడత్యాదరంబొదువ
 సోదరిప్రాణేశు సోదరిఁ జూచి
 ననుఁజూచి మరువుండునా కల్లయెల్ల
 అని పల్కిగళితబద్ధాంగులఁ జేసి
 మంతుకెక్కిన బుద్ధిమంతుల బిల్చి
 యంతరంగమున సొంపారి తనునింక
 హరియింపనుదయించు హరి విచారించి
 హరియింపుఁడేయుపాయంబుననై న
 ననుచుగ్రక్కునఁ బంచెనట యశోదకును
 దనయుఁడయ్యె నటంచుఁదనయుల్లమంతె
 యానందమును బొంద నానందుఁడపుడు
 ధేనుసహస్రముల్ ద్విజులకునిచ్చి
 రమణీయ చీనాంబరముల చేవ్రజము
 కమనీయముగనలంకరణమొనర్చెఁ
 దమలోన గోవసంతమనవేణులును
 గొమరుచెక్కిళ్లఁ గుంకుమము జల్లుచును
 బాలునేతుచిరువాలు వెన్నలును
 గాలుపల్లె పారఁ గాఁజల్లులాడి
 సీరాడి ముదుకవన్నియ మూరకుఱుచ
 చీరలు వెడఁగు కుచ్చెలు వెట్టికట్టి
 తోరంపుకొలుకులతో వింతవింత
 పేరులుగలబొట్లు పేరులు వైచి
 పలుచనై వసపుతోఁ బదనై న పిండి
 తిలకముల్ గోపికాతిలక ముల్ దీర్చి

క 20

530

540

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

పొంతలనీళ్లు పేర్చులదోడి పసపు
 పొంతలనిడి శిరంబులనెత్తి కొనుచు
 నరిగి యశోద నీరార్చినూరార్చి
 రరవిరిబాగుల యతివయొకర్తు
 కొలని చెంగటిపువ్వు గొమ్మచందమునఁ
 గొలని చక్కటి బాదుకొని గద్దెపీట
 నాసీనయై చరణాబ్జముల్ సాచి
 పోసరించిన కుచంబులముదుగునియ
 నరలూడ్చుననఁటి వోయననొప్పునూరు
 లరగానుపడఁ జేల యమరంగఁజెక్కి

550

కాపు కాపు మటంచుఖచరులువేడఁ
 గావుకావనువానిఁ గరములఁ బూని
 వారితోఁ బెరయ కై వాలాంకురముల
 గారవంబుననలకలు నూనె నెరయ
 నివురుఁబోలెడి కేలనెత్తినడ్పెత్తి
 నివురంగనంటిమై నింపుగానివిరి
 పెనలుఁ గుంకుమ నల్లిబిల్లిగామెదిచి
 పసిమిదేతెడు సూనపననలంగిడుచుఁ
 దేనె తమ్ములముంచితేటిమైఁ బోయ
 పూనికహరింగరంబుల జలంబార్చి

560

తావి నేరెడుపండు తలిరులఁ బాదపు
 కై వడిఁబయ్యెదకడలిసీరొత్తి
 కరమొప్పు మణిపేటిఁ గప్రంబునించు
 కరణినుంగాయను గదిసి యుగ్గిడుచు
 బెలిదమ్మిఁగోపలతేటిఁ చెన్నదవ
 పలిపె పొత్తులఁగోన వసియింపఁ జేసి
 పురుడులేనట్టి యీ పురుషోత్తమునకుఁ

ప్రథమాశ్వాసము

బరుడులేడనురీతిఁ బురుడెల్లఁగడపి
పరివేషమధ్య విభాషితుండైన
తరణియోయనఁ దొట్లఁదనరారనుపప

570

జీవరత్నము చలించిన మాడ్కిఁతుంటి
క్రేవలెత్తుచు నిరుగేల సామచును
నలయిలాభామకు నభిముఖుండైన
చెలువునఁ బొరలి గొజ్జి బోరగిలుచు
జలజాలినడుకప్పు చాయఁగెంగేలఁ
బులుముకాటుక మొగంబునదిట్టవడగఁ
బంకజాకరములో పలియంచకొడమ
క్రేంకారమొనరించు క్రియఁగేరి శౌరి
పెరుంగవేపలై నభీష్టవస్తువులుఁ
బెరుంగశోభనములఁ బెరుంగనందుండు

580

పన్నగావలియేటి పన్నగావలి
మునుగానిడఁగోప ముఖ్యులతోడ
గమికూడి భోజేంద్రుకడకేగివంద
నములు నేయుచునప్పనములు చెల్లించి
కూటమి నొకజోడుకోడలై యున్న
నాటి సఖ్యము మదినాటిప్రేరేప
గడగడ వసుదేవుకడకేగెనతఁడు
కడపట నీ పుణ్యగరిమనొక్కరుని
గంటిగాయనిమొక్కి కౌగిటఁజేర్చి
చుల్లరవెట్టు కంనుండు కోపగాఁడు

590

పల్లెనేడొకటికిఁ బడుచులున్నారు
అని వీడు కొలిపిన నరుగుచోనట
జననాథ కంస దుర్జననాథుడనుప
శాతసఖాగ్రసంజాతనరీన

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

(పూతనావృత్తంతప్రసంగ)

చేతనయగుచు హెచ్చిన పూతనాఖ్య

పలవలనగు నూనె పసపునిగ్గులును
దవలుకొత్తువలువనుండల కొంగుగట్టి
తలఁపుకల్మషత నేత్రములకు దొట్టి
చెలువున నిగుడదీర్చిన కాటకమర
వలుదలై చనుకట్టు వదలఁబాలిండ్లు

600

తొలకెఁడుపాలతోఁ దుంపిళ్లుగురియ
మిసిమిమైతనగబ్బు మెఱయించుమసటు
వసతాయెతులు సంధివలనొప్పగట్టి
పసిఁడిరేకు బృత్తు పగిదివీడెమును
బాసఁగినిగ్గులుదేరు పుక్కిటితోడ
నువిగాయవెడనుగాను గుగింజమోవి
నులిచిన పేరు చన్నులమీఁద బెళకఁ
గప్పు మీఱిన పులుకప్పుకెమ్మోవి
గప్పుచుండఁగ నూర్పుగములు నింపుచును
బొమలునిక్కఁగఁ గరమునఘాలరేఖ

610

జెమటయూర్చుటఁగేలఁ జెదరఁ జిమ్ముచును
జడియుచును వచ్చిని జాలబాలెంత
వడుపుననందుని వడుపునీక్షించి
నిపురుగప్పినయట్టి నిప్పుకపోల్కిఁ
బవడించియున్న యబ్బాలుఁ జేకొనుచుఁ
దొడలపై నిడుకొని తొడయంత చఱచి
బుడిబుడి జోలసొంపుగ బాడిపాడి
కొనవేళ్లదాపలి కుచముగీలించి
ఘనమైన విషమొలుకఁగ వాతనిడిన
నమ్మతాంశుకులభవుండగు శౌర్యరాత్రి

620

ప్రథమాశ్వాసము

కమలాగ్రతలము భృంగంబునుబోలి
జెలఁగితీయనినోటఁ జేఁదుమేయంగఁ
బాలుచునేయని పాలబుగ్గలుబ్బించి
కలగితీపై న యక్కరటి ప్రాణములు
జలధిఁ గ్రోవెడుకలశజురీతిఁ గ్రోల
యాతనఁ బూతనయవని పై విగత
చేతనయైఁ రాక్షసీరూపఁ మడరఁ
గూవినదానిపై గుంజరిమధ్య
బాలసింహము మాడ్కిబాలుఁడాడఁగను
గనికనికరమంది గమలాక్షునైతి

630

కొని కొని వచ్చి మక్కువతోడఁదల్లి
గోపుచ్చ గోమూత్రఁ గోరోచనముల
తూపొడిచియుమీఁ దఁదుడిచి బొట్టిడుచుఁ
గమలజహరముఖుల్ గరిమనీపాడ
కమలముఖ్యాంగముల్లాతురటంచు
రక్షగావింప గోరక్షకాధిపుఁడు
నాక్షణంబున వచ్చి యరుదందిదాని
యవిరళకాయంబు నస్త్రశస్త్రముల
లవములు చేసి పల్లవజనుల్ దాను
కడుదవ్వుగావై చికం పలుదుంప

640

లడరించియనలుని నడరింప దాని
పొగలెడుకార్దుక్రొంబొగలు చందమునఁ
బొగసె బూతనమోక్షమును బొందెనంత
ఇలదేవతల తలలెత్తింతుననెడు
చెలువున హరిచిన్ని శిరమెత్తి యాడె
దనుజాళినీతలా తలయొనరింతు
ననుచందమున నీవలావలఁ బొరలి

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

యాడెడి చిన్నప్రాయమునందు నందు
ప్రోడయు సంభ్రమంబున జలజాతు
నవతారతారసీరాచ్చితొట్టులను

650

బవళింపఁ జేసి రేపడబండికింద
నొడికంబుగానీడను నిచియాచెంత
బడిబండి పనులవెంబడియుండునపుడు

(శకటాసుర వృత్తాంతము)

నకలకంటకుండు కంసఖిలాప్తవరుండు
శకటనామకుండు తచ్చకటంబునందుఁ
గపటవర్తననున్నఁ గపటబాలకుండు
కపటపుటాఁ కటంగావుకావునను
జయకాముడలుగులు జళిపించిచిమ్ము
క్రియఁగరచరణముల్ గింజి యాడుచును
లాలాసుధారఫోల్లసితమై చంద్రు

660

పోలికముఖబింబమును దేజరిలఁగ
దొల్లి బండియు దైత్యును స్రుక్కినేల
డొల్లంగఁదన్ని వేడుకఁ గేరుచుండి
ప్రియనాదవంచితపికలు గోపికలు
భయపడి బాలుపై బడియెత్తుకొనుచు
జననికిచ్చినలోకజననీసమేతు
మనమునదలపోసిమైకేల నిమిరి
వెండియునొకనాఁడు వేమాఱుమారు
తండ్రికిందొనరించుతనయు ముద్దాడి
తొడలపై నిడికొన్నఁ దుహినాద్రికన్నఁ

670

గడుబరువై యున్న కడనుంచియున్న

(తృణాపర్త వృత్తాంతము)

యాసమయమునఁ దృణాపర్తండునెడి

ప్రథమాశ్వాసము

యాసురసురగాలియై భోజుడనుపఁ
జనుదెంచెచనుఁ బ్రాలుచవిగ్రోలు బాలుఁ
గొనిపోవఁ గానకా కొమరునితల్లి
యడలనయ్యెడమింటనడరునచ్చేగుఁ
బుడమిపై గెడవియప్పుడు దేవసమితి
కొనియాడఁగుత్తు కగుడిచిప్రాణములు
గొనియాడఁశౌరిఁ జేకొనిచెలుల్ నందు
ప్రోయాలికొనఁగు సొంపునఁజునర్జన్మ

680

మయన్నకయ్యె నోమగువలారనుచు
సతిమోదముననున్నపుడు సన్మార్గ
హితుఁడు యాదవపురోహితుఁడు గర్గుండు
పసుదేవు పనుపున వచ్చిననెఱిగి
పసులకాపరితేఁడు భక్తి బూజించి
యతఁడు వచ్చినరాక నంతయుఁదెలిసి

(రామకృష్ణాఖ్యనామ కరణప్రస్తావము)

సుతులకు యోగినంస్సతులకిద్దరకు
గరిమఁజేయుఁడు నామకరణములనిన
గురుసమాసీతమార్గుండు గర్గుండు
బలభేదిమారుత ప్రముఖసంత్యుత్య

690

పలుఁడై నకతమున బలుఁడనుపేర
గామ జయంతులకంటె లోకాభి
రాముడౌకతమున రామనామమున
రుచిరసుధాగాత్రు రోహిణీ పుత్రుఁ
బ్రచురతంబిల్వై డీపట్టునమీరు
హరిణపీతారుణాస్యాంగుండుగాక
హరిసీలనిభమూర్తి యగుటఁ గృష్ణాఖ్య
యలవడు శౌరికి ననితెల్పియరిగె

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

బలుఁడు మర్దితదైత్యబలుఁడును నంత
రవిబింబమధ్య నారాయణాకృతుల

700

కవకుండెనలనుండఁగానేర్చిరంత
హీనుఁ గంసుని జంపియే వీలనుగ్ర
సేనునిల్పుదమన్న శిరులగూర్చుండె
నడుచుధర్మము భూమినాల్ల పాదముల
నడవితమనుభావనలఁ దొంగెయాడె
మనుజేశతరమార్గములు మూమార్గముల్నుడక
అనిజూపుగతిఁ దప్పుటడుగులు వెట్టి
మఁదఁటఁగంసు దుస్మేదరు వీరనఁగ
మీఁవిపండ్లు మిసమిసగానుపడఁగ
మనుయంత్రపద్మాది మండితాక్షరము

710

లనఁబాదముల గజ్జియలు పొందు పడఁగ
అందులమైవలయంబులోయనఁగ
నందియలరిదమైనను వొందియిండ
మెరుపులు చుట్టిన మేఘపోతముల
మురుపునగటిసూత్రములు దేజరిలుచు
సురగిరివళిత భాసురతారకాళి
సరవిమైమొలలఁ బూసలచేరులమర
నొగబొలకులు చందనశాఖలందు
బొగొప్పుగతిఁ గీరఘణిభూషలమరఁ
దనయందు నుదయించుధవళాంశుతునుక

720

లనఁబులిగోరువీరిపారంగఁ జాల్చి
హరిదశ్వఁడద్దంబులందు బింబించు
గరిమతోరావిరేకలు తేటపడఁగ
ఖరుఁగంసుఁ జంపనేక తమాడుశీత
కదభౌమలనమడ్డి కాయలు చెలఁగ

మాపులతేనకుమునురుతుమ్మెదల
కై వడినలకలఁ గప్పుమోములు
పూరినానాటి కుబ్బినముద్దుముద్దు
గాతెనోయనఁ జొల్లుగారనోరెత్తి
కేరపోతముగొణగిన రీతిసాంపు

730

దేరఁదేసియలూరఁదెగడి పల్కుచును
గనకాద్రివిహరణ కరిపోతయుగ్మ
మనధూళియుతమూర్తులై పుణ్యములకు
నాలవాలములైన యాలవాలములు
కేలగీలించి జంకించితోలుచును
జోడింతవాయక జోడుకోడియల
జాడనిద్దరునొక్క జాడనాడఁగను
అప్పలప్పలు రమ్మటన్న నాయప్ప
యప్పలుకుటలై సందాయెఁబొమ్మనుచు
గబ్బిగుబ్బెతలలోఁ గాఁగిల్ల కరికి

740

యుబ్బరంబోడుము లంటియునంటి
కంటెన్నరానియాగముల యోగములఁ
జెందనిసౌఖ్యంబుఁ జెందఁ జేయుచును
యిందు శేఖర రవియంద్రాదిసురలు
నొందనిసౌఖ్యంబుఁ నొందఁ జేయుచును
గలువవల్లులద్రెంచు ఘనల విత్రముల
యలపునఁ జింతకాయలు తూలియాడ
గుంపులై చీకటి గుమ్మరుల మూల
దుంపలోయన జడల్ తుంపెనలాడఁ
గొదమవెన్నలపులుగుల గూఁటనిడిన

750

చదురునఁగేల లోచనములుమూసె
యంబుజోదర కేసరాగంబులనఁగ

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

నంబుజోదరుఁడు దంతాళిగాన్పించెఁ
కిలకిలనగుచుఁ జక్కిలిగింతచెంత
చెలులొనర్చినగోర జీటితిట్టుచును
ఘనయోగిమతులఁ జక్కినివాఁడుగోప
వనితలఁకొగిల్ల వశమయ్యెనపుడు
బొగడొందుతమదురూపులను జూపులను
బొగడనివారుఁగు బొగడుచుండఁగను
దమవిలాసములకుఁ దమముద్దులకును

760

బ్రమయనివారును బ్రమసిచొక్కఁగను
అంతవై యింతవై యరిదికూఁకటులు
చింతవై ముడిగూడి వెలయు ప్రాయమున
తనకదిదంటలై తనరు బాలకులు

(నవనీతచార్యాదిలీలావర్ణన)

పేనుపెంటఁ జనవీధి వీధులపెంట
దొంగనునాతోడి దొంగలు మీరు
దొంగిలుండని గడిదొంగయై శౌరి
నదనముల్ సొరఁ బారిసవరేయి యాలఁ
బిదికి పెండియునదు బిదుకింత లేక
విటులుమీరైతిరి విటుఁడనే గోప

770

కుటిలకుంతలలార గూడరమ్మనుచు
వ్రేలువ్రేతలుఁ జూడ వెన్నలు నేయిఁ
బాలు గోపాలుర పాలుగావింపఁ
జరుతతమ్మొనరించునేద యశోద
యెఱుఁగునోయెఱుఁగదో యెఱిఁగింతమనుచుఁ
జాలంగ విసిగివేనరి నరిగొల్ల
పాలుఁ గంటులునందు వామాక్షిఁ జేరి
తల్లిని బిడ్డని తల్లిని యుండ

నెల్లి కాపురముమే మెట్లు చేసెదము
దుడిదుడిఁబఱతేఱిఁ దొలఁగుమటన్నఁ

780

గడవఁ బల్కుచుఁ జన్నెకడవపాలెల్లఁ
ద్రావి యీకమ్మని తావియంతయును
భావింపుడనుచు మాపైలాచి వైచి
నాకూఁతువెంటనానాల్లాడఁబోయి
కాకు గావించి చీకాకు గావించి
యానల నమ్మించి యంతలోఁగల్గ
యానవాలలు చెప్పి యానవాలెల్ల
బాఱఁబోయుచు గొల్లపడుచులుఁ దానుఁ
జేఱులజఱివాచేఱలఁ గ్రోలుఁ
గిలకిలనగుచుఁ జక్కిలములదొంతిఁ

790

గలవెల్లదిని వేడుకల బర్వవిడుచు
జవి పాలు వెన్న మృచ్చివితనబలిమి
కొలదియెన్నక పొట్ట కొలదిఁ జూరాడఁ
గంటిగంటినటన్నఁ గదిసియామచ్చ
కంటికెమ్మొప్పిపైఁ గంటుగావించె
వేవేగఁబఱతెంచి వెలగొమ్మునమ్ము
మావెన్నమాకమ్ముమనిన మాపడుచు
లమ్మరో దేవరకన్న యీ వెన్న
నమ్మరాదింక మాయమ్మతోడనఁగఁ
దొడికియేతులకు గోతులకిడినగుచు

800

వడిఁబోయి యొచ్చుకై వడినొక్కరింట
మునియేటనేపైఁడి ముడిచిన పడుచు
చనుగుబ్బగోర్తి చనుగబ్బివాఁడు
తూలుచునున్న నే తులనట్లు జూచి
రోలుమీదఁట నెక్కిరోలుగోలను

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

గుడుచుఁగూడెల్ల నాకుండలువోవ
నడుచుమాతోవాదులడుచుమాపడుచు
మునిమాఁపె పఱతెంచి ముంగిటుపలువ
పనులకు మమునొడఁ బఱుచునీపడుచు
వేల్పులేమిటికి నావేల్పులవేడు

810

వేల్పునుననుమీరు వేడినమీకు
ధనధాన్యవస్తు పుల్లగనిత్తుననుచు
మునుకొనిమగపోడుములఁ జేయఁబూను
నెఱవై నపెద్దలు నేఱనియట్టి
కఱపులుకఱఁచె నీ కతకారి బిడ్డ
గోడలుదుమికి నాగోడలుఁ గొడుకుఁ
గూడియుండెడి వేళగోవననార్చి
పాముపైఁబడవై చిబాములుఁ బెట్టి
భామలందఱుఁ బఱువడిఁ జూడఁ జూడఁ
బిలిచియేకతము జెప్పెదనంచు నోటఁ

820

బలికిచూపగరాని పలుకువలుకుఁ
బులుగాకులేల పోపొమ్మనన్నమమ్ముఁ
బలుగాకులాడు నీపలుగాకు వాఁడు
పాలిండ్లుచొఱఁ జూపఁ బట్టినగరిత
పాలిండ్లుదొడికి చేఁబట్టునే తల్లి
ఒక్కప్రొద్దుల వారికునిచిన యట్టు
లోక్కప్రొద్దునవచ్చి యొక్కడే మెనఁగు
నీరీతిఁ ద్రావెడివెన్నిపాలై న
భూతంబులున్నవో పొట్టలోపలను
గటకటచిన్న కూఁకటి పట్టి పట్టి
చిటులనిజడలేఁగ చిటుడొంక తోఁచు
ముడిచియాపడుచుకొమ్ముడియను విడచి

880

ప్రథమాశ్వాసము

పెడబొబ్బవిడునీదు పెడవెట్టు బిడ్డ
కట్టిన గురికొండ్లు కట్టినట్లుండఁ
వెట్టిన బీగముల్పెట్టినట్లుండఁ
నేయెల్లఁద్రావుదంతి మెసంగువెలఁగ
కాయలగతిరిత్ర కడవలే చిక్కు
తనయుండ పిన్నని తలపోయవలదు
కినిసినఁ గొండ్లు గిట్టింప నోపు
పొలిజెట్టుతోడను బోర గ నోవుఁ

840

జేరువప్రతిస్పృష్టి చేయంగఁ గలఁడు
సిరిగల్గితేనె బోనేయుటకాక
యొరులరంతులు వెట్టనొప్పునే యిట్లు
రాకొమ్మనతులచే రాకొమ్మవై న
యీకాకుబనులునే యింతురే జగతి
మనుజుఁగానాత్మ నమ్మకు మమ్మనీకు
తనయుండ మాపాలి దయ్యంబుగాఁ
బాటింపవమ్మ మాపలుకులు గొల్ల
బోటులెన్నఁడు వెల్లబోటులే యనక
కారియబెట్టి యీగరితల నిట్టి

850

చీరుచన్నలగోరఁ జీరునేయనుచు
వేఁదెఱంగులఁ దమదేవతలు గొల్లెతలు
పోరులు చేసి చెప్పటకు యశోద
కలగోపికలమీఁదఁ గలకూర్చినినుక
యలతల్లియెదుటి భయంబుకన్గొనల
లీలఁ జూపుతెరంగు వేఁగుఱుల్ వ్రాల
కేలనదువ్వి చెక్కిలి చక్కనొక్కి
శారద నీరద సంఘన్నగిరుల

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

కారత పరిధానకలితంబులై న
యుదుటు పాలిండ్లపై నొత్తి యూరార్చి

860

యెడఁ జేర్చిపయ్యెదయంపుమెఁగప్పి
నూలోలగతినంక మాడించి కృష్ణు
లాలిబాడుచు కల్లరి దొంగతనము
లేలమాపని కింటిలోపలను
బాలేము బాతి దెప్పలఁగలవు
కాకపోకల సడిగాక యీకాకు
పోకిళ్లమావాఁడు పోనేర్చునటవే
యనుడు గోపికలు సూనాస్త్రదీపికలు
మనముల లజ్జించి మగిడిరంతటను
తముఁదిట్టు శౌరియింతకుమున్ను మన్ను

870

నమలెఁబొమ్మని గోపనందనుల్బలుక
నేలమృత్తికఁ దింటివిప్పుడు నీకు
నాక పోలిక నాకింతఁ జూపు
మనుఁడు గృష్ణుఁడు వదనాబ్జంబుఁ దెలువ
నినుప్పులై పొంగెడు నీరధుల్నిధులు
సురలు కిన్నరులు భూసురులు దిగ్విరులు
సరసిజానన శీతశాతభానులును
గనుపట్టిబ్రమసి చెంగట నున్నచకిత
తనువల్లి తన తల్లి తన మాయ లొదవ
నేయెడ వీక్షింప నిట్టిది విష్ణు

880

మాయయోముది కనుమాయయోయనుచుఁ
పొంటిచందమున నాతొలి మించుగంటి
చంటిడా పలఁ జేర్చ జలజ నేత్రుండు
పొదలు కొండలచెంతఁ బొదలుసింగంపుఁ
గొదమకై వడి మాతకు చముల నొరసి

అలీల సర్వేశుడయ్యెను బాలు
 లీలఁ గృష్ణుఁడు తన లీలలు చూపె
 ననవిని యానందుడైన గుర్పొడువ
 జననాథుడౌ మానిజననాథుఁబలికె
 కందర్పజనకుడేకతమునవ్యాస

890

నందన నందనందనుడయ్యె ననిన
 మునుద్రోణుడను వసుముఖ్యుఁడొక్కరుఁడు
 తనయానితోఁ గూడఁ దనయానురక్తి
 నిజతపోసుష్ఠాన నియతుల నుతుత
 నీజుని మెప్పించి కాయజుతండ్రిబోలు
 తనయునిమ్మనఁ బద్మతనయుఁడింకొక్క
 జననంబు నంగల్గుఁ జనుఁడంచుఁ జనిన
 నానందుడై యాతఁ డానందుడయ్యె
 నానందసతీయయ్యె నాతని దేవి
 ధాతవరంబు సత్యము చేయధాత

900

తాతనందునికి నాత్మజుడయ్యెననుచు
 నందగేహిని యొక్కనాఁడు జెట్టాడు
 నందనుచరితమానందతం బాడి
 దివినంతరపువోళెఁ దిరుగు బొమ్మరపు
 గవరీతిఁ దతిదివ్యఁగాఁ జన్నులదరఁ
 దరితాడుకేలికెందమ్మి కెంజాయ
 తరుణార్కకిరణంబుఁ దలఁపించుచుండఁ
 గంగణములు గలగల మ్రోయూచుండఁ
 డంకంబు బటువు తాటంకంబులులుకు
 నురగంబునుమియు మయూరంబు పోలె
 నరజాటుపూదండనలవడుకొప్పు
 అల్లాడఁగొననియాడసరులు

910

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

మల్లాడనలకలు మలసి చల్లాడ
దధిమధియించు నత్తటి తరికాడు
మధునై రి చేరియమ్మాయంచుఁ బిలువ
సన్నమోపుల నింక జప్పట్లు చఱచి
యన్నకృష్ణమ్మ మాయమ్మ రమ్మనుచుఁ
దనమోహన పుటంక తలమునఁ జేర్చి
కొనివేడ్కశిరము మూర్కొనికేలనిమిరి
మొగులక్రీందటినింత మొనుపు మార్తాండు

920

పగిదివయ్యెదనర వామకుచంబు
గ్రోలుచుఁ జేతఁగై కొనియున్న బాలు
బాలువొంగినఁ బీటపైఁ చెట్టియరుగఁ
జనుగ్రోలనీయ కచనుతల్లి మీఁది
కినుకవేగనరులఁ గెమ్మొవియదర
వాడిమిమైములు వాడి చట్టునను
బాడియొబ్బిడినేయు బానయుఁగొట్టి
యున్నతస్థలమున నున్నయావెన్న
కన్నవారలకిడి కబళించుచున్న
నానందుకులకాంతయరు దెంచి కాంచి

930

కానికాని పోదు గానిలెమ్మనుచు
యొఱపై న తనకేల నొకకోలఁబూని
తఱుమబిత్తరుము తత్తరమురెట్టింప
మాటిమాటికిఁ దల్లిమగికన్దోనుచు
కాటుక సటుయేడ్పు కన్నీరుజాఱ
రంజితగతిబెదరణదసమాన
మంజీరుఁడగుచు నమ్మను జీరికొనుచుఁ
బన్నీరుచిలికిన పద్మంబువోలె
చిన్నారివదనంబు చెవరింపుచుండఁ
జనువానివదనకంజము గాంచి కాంచి

940

ప్రథమాశ్వాసము

గనయంబువెడజాటఁ గాఁగరద్యయము
 కూడంగఁబట్టియా కొనెనంచుదూర
 నాడకకొట్టఁజే యాడకయున్నఁ
 బలుచని చెక్కులపై వెన్నరవలు
 కలభోరుకటపద్మ కములననొప్ప
 శరదపోతంబుమై శశికళపాలయు
 సరవినిబొజ్జను జాటలు నొటయఁ
 గుండలంబులుముద్దు గునియంగ శౌరి
 దండంబువిడకేలి దండంబు విడచి
 కన్నవారద లింపఁగా వాడవిన్న

950

కన్నవారలు తిట్టఁగా సిగ్గు కాజె
 పాలుకల్గినవారు పడునని కొట్టఁ
 జాలరుగానిట్లు సై రింతురన్న
 యేలబుద్ధులకల్గి యెఱుంగనివాని
 లీలనేమిటికి నీలీలఁ జేసెదవు
 అనియెత్తికొనిచంకనలమి ముద్దాడి
 మినమిన మనుచెక్కు మీఁటియాబోటి
 యకలంకుడగు బాలునాత్మగేహమున
 నొకచోటఁ బెనురోల నురిద్రాటఁబెనఁచి
 కట్టఁబూనిననింత గడమైన నింట

960

గట్టిగాఁగలుగుపగ్గ ములనుగ్గముల
 ముడుచవేమిడయా సముద్రుండు కట్టు
 వడియనేమిటఁ బట్టువడని బ్రహ్మాంబు
 అంతనా కాంతగేహంతరంబునకు
 నెంతయుఁ బనిగల్గి యేఁగెనేఁగుటయు
 మలయుచుఁ గట్టుగంబముతోడనరుగు
 కలభమోయననులూఖిల మీడ్చికొనుచు

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

నరనిందనేత్రుఁడొయ్యనఁ బోయి బోయి
యరిదిముంగిటనుద్దులగు ముద్దులుండ
నాతోలుతరువుల కడ్డంబు వడఁగఁ

970

దూఱికహతిపాద ధూళిబాపాళి
ధూళిగావ్రేళ్లతోఁ దూఱిభూస్థలిని
గాళిడిగాళిగ్రక్కదలంగఁగూల
నక్షీణమూర్తులై యందుండివెడలి
యక్షహత్యక్షుకాయక్షులే తెంచి
ఫాలనంగల హస్తపద్మలై భక్త
పాలుఁ గృపాభునాబాలు సీఱించి
కృష్ణ కృష్ణాంబుదకృష్ణ యోగీంద్ర
జిష్ణునేవితపాద జితసర్వభేద
ధనదజలమువయోధన దర్పములను

980

మునునేము కైలాసముననుండువేళ
ననుబోడుములయంగ నలతోఁడఁ జెంతఁ
జనుగంగ నొనరంగ జలకేలీసలుపఁ
బ్రచురవిద్యావిశారదుఁడు నారదుఁడు
నచటికేతెంచిన నబ్జాక్షులెల్ల
సిగ్గుతోఁ గట్టిరి చీరలేయెగ్గు
సిగ్గులెన్నకమదాశ్రితులమైయేము
సరసిరుహాసనాస్తనసక్తభావ
పరులమై యపగతాంబరులమైయచట
దరిగానకున్న యుద్ధతి భవవార్ధి

930

దరిఁజేర్తుననుచు ముందటి కార్యమెన్ని
కకబింబరాకృతిగలమీరుజగతిఁ
గకుభంబులై గొంతకాలంబు చనఁగ
భక్తవత్సలు హరిపదధూళిశాప

ప్రథమాశ్వాసము

ముక్తులైయటమీఁద ముక్తులయ్యెదరు
అనుచుగీతముఁ బాడియరిగె నహమ్మని
వనజాక్షమీద యవనజసంగమము
కలుగనందనక నిక్కడనుండముక్తి
గవిగెళాపవిముక్తి గఁగ గుటయొంత
యనినలకూబరుండన మణిగ్రీవుఁ

1000

డనఁగమాంపేరులోయఘాత్యయనుచు.
వలగొనిమొక్కియవ్వల గోచరెంచు
నెలవులకరిగిరి నృపవద్యులంత
అబాలగోపాల మాబాలుఁ జూడ
గాబాలుచేనంద కాయుండితనుచుఁ
జన్నిచ్చిమచ్చిక సందిట గ్రుచ్చి
చన్నిచ్చుకొదపు మీఁగడ యిచ్చెనంతఁ
గరమొప్ప నెఱమంటి కావిపాలిండ్లు
సరివోరుజట్టుల సరవిబిట్టలుక
కఱుమాపుఁ బయ్యెదకొక చేరఁజుట్టి

1010

చెఱఁగుడాపలిచెక్కి చెంత డానింప
నకనకలాడునెన్నడుముపైఁజికిలి
పికిలిపూదండతుంపెనలాడుచుండఁ
దఱచుగాగంపలోతని బండ్ల సరము
నెఱదేఱులకు విందునెఱవుచునుండఁ
గాయజమదదంతిగతి నొప్పునొక్క
బోయతయాయతంబుగ నెఱంగెత్తి
నెలదఱుతావులు వేదజల్లుచుండు
ఫలములుగొనుకొండు బాలురురండు
అనివీధి వీధులనమ్మనో యమ్మ

1020

యనిశౌరిచేరి పండ్ల మృదరనుచుఁ
బొసఁగదోయిలి చాచి పోసకముద్దు

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

కొసరంగఁ గొసరంగఁ గొలుచు వెట్టినను
సరసిజమధ్యకే సరములపోల్కిఁ
గరపుడస్థలిలోనఁ గరమొప్పగొలుచు
పుడమిమైతల బ్రాలువోసినరీతి
వడివడంకుచుఁ బోవవసుధమై జింద
లోలుండై వాని విలోకించుచున్న
బాలులిప్తాబ్జ జంచాలు గోపాలుఁ
జూచివండులుగొల్పు సురియగుగ్గెళ్లు

1039

చూచునాయనిగతిఁ జూచెదేమిటికి
ననుచుబోయెత శితాయత కటాక్షంబు
లనుఁగుఁజిప్పల తెప్పలడ్డగింపఁగను
తనగంపలోపలస్థయమెత్తి వింత
తనమింతలేక చెంతన యున్నహరికి
సమ్మతినొనఁగ శిష్టములెల్ల శోభి
తమ్ములై దివ్యరత్నములై యుండె
నొకటియనంతమేదొకటి మాధవుని
నకలంకమతి మర్త్యుడర్పించెనేని
గోవిందుడ పుడిది గోవిందులనుచు

1040

నావలఁ దల్లి రమ్మనఁగ నాడుచును
బాలురతోఁగామ పాలుండుఁదాను
గోలలగతిఁ జిన్ని కోలలువట్టి
పాలబానలనిడఁ బాటించికాంచి
పాలపాపండాల పాలుద్రావెడిని
పొమ్మన్నఁ బోఁడెయిప్పుడు వచ్చెనమ్మ
రమ్మరమ్మనుచుఁ గరమ్ముఁ జీరుచును
గలకంత కంత హుంకారనాదములఁ
గలకంత ములక్ష్మీరకంతువిద్దఱును
బలుకుచుముద్దునూపఁగఁ జూచిగోప

1050

ప్రథమాశ్వాసము

కులనాథుఁ డాగోపకుల నెల్లఁబిలిచి
 పూతనయ నెడునపూత చేతనయు
 నేతెంచెహరిని మున్నేతగావించెఁ
 గాకయప్పటి బండిగావిరక్కనులు
 పై కొన్నఁ గడతేఱఁ ఒద్రాక్షుఁకృపిను
 నీతఱిశిశువు టోపిడ్చిన వృక్ష
 పాతంబుగలిగెనుత్పాతంబుగాదె
 మడుపులు పసులకాల్మజినుప్పు పఱచె
 దొడుపుదొట్టులు కడు దూరంబులయ్యె
 వీడుజోడాడెడు విటపిజాలముల

1060

మోడులకై పోయె నోడులు సేయ
 యీడల నీడల నెండలోకున్న
 వాడిగువులు లాగవంతులు నొచ్చు
 కాకమువ్వెట్టి కుంగాక ఘాకములు
 చేకొన్నబారియలు చీరుమూరాడు
 కనుగందు గందని కనవుతోక్కిళ్ల
 పసివాడె పనులెట్లు వసియించెచిట
 బృందారకానేక బృందావనంబు
 బృందావనంబునిల్పుతననొదనంబు
 పాలింప చిలుక తుప్పడు పన్నిపూరి

1070

యాలపాలకు నేరియై నట్టివాలి
 కలిగియుండును బసిగలచారు ప్రజలు
 కలవారునటుయుండగా నోపునంద్రు
 మనమునెమ్మనమున మందలతోడ
 నునికిఁ జేసిన నొప్పునొప్పుమి లేదు
 అనవల్లవీవల్ల వాదులుం బండ్లు

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

గొనకొనకుండెనల్ గొమ్ముకుండెనలు
చిట్టులు నుట్టులు చిక్కుముల్వెన్న
చిట్టులుఁదొట్టుల చల్లిజూడియలు
తరిత్రాళ్లు వల్లియత్రాళ్లు జల్లెడలు

1080

నురిత్రాళ్లు పగ్గంబు లుగ్గంబులురులు
సెలకట్టియలు బిల్పుచేపుమందులును
దలకొలలును విండ్లు తరికటంబులును
పంపరకవ్వముపల్పుడామొనలు
గంపలునొడిసెండ్లు గండగొడ్డెండ్లు
పాటిమాడలు చిట్లపై వెన్నమూటి
కూటికుండలొనఁ గుదురుగానునిచి
చలపమంచములు గంచములు కంచములు
ములువాడికత్తులు మొదలుగానించి
గుజ్జలు గాకుండ గుజ్జలు గట్టి

1090

మజ్జారెపడఁ బలు మాటు రొప్పుచును
మందయానములన మందమోదములఁ
గలకంత వంచితకలకంతనందు
పొలతుకహరిరాము బుజ్జగింపుచును
బయనంబుతఱిరండు పాలును బువ్వ
యన యంబునందొప్పుడందునో తండ్రి
వేరిన నెయి బువ్వ పెట్టెదఁ పసిండి
కోరడకోరకై కోర నామాట
యనిభుజింపఁగఁ బెట్టియంచులుగట్టి
తనరుచుండెడి చిత్తితడుపులు గట్టి

1100

కై నేసివేడ్కఁ జంకలఁ నిడివారి
కై నేసియున్నట్టి యప్పంబులొనఁగి
సకలసన్నాహంబు చనుదేర నికట

ప్రథమాశ్వాసము

శకటంబు రోహిణీసహితయై యెక్కి
యుబ్బిపగ్గములంత నుబ్బినందుడును
గబ్బిగిబ్బలను వేగమెరొప్పిఁకొనుచు
ననుచుకందముల కందముల కుందముల
ఘనలవలంగముల లుంగములఁ దుంగములఁ
దరులకేలిశెల దరులనిర్భరుల
సరసకంజములఁ గంజముల పుంజముల

1110

లలితసాలములఁ గోలములను మాధ
వులనుమోవులను రావులను దావులను
గాలిభృంగాళితో గ్రాళిసూనాళి
దూళిమైఁబోలి మేధూళిమైఁదేవి
మించియెంతయు సంభ్రమించి రమించి
పంచబాణుని వెన్నుబలమై చలింపఁ
గమ్మవిల్తుడు దాడిగదలంగనెగయు
దుమ్ములోయనఁబు వ్రదుమ్ములు నెఱయ
వెడవిల్తు కత్తుల విరహిర క్తములు
వడియుజాడఁ జిగుళ్లు వడిదేనెలురుల

1120

హరికృపాదృష్టిరేనగులిందువింటి
సరణిబిక్రేణి చదలఁ జూపట్ట
బాలమారుత చలత్పర్ణరంభాఘ
మూలోలభోగగాళిఁ గేళింప
గగనఁబునొఱయు శౌఖలు మోగగుత్తు
లగణింపఁ దాతల సురికింపుచుండఁ
గనకపునదిపిల్లకాలువనఁగ
ఘనచూతరములుద్కటములై నిగుడ
సతులమోవులఁ గ్రోలుసరసులుబోవె
లతలబింబములు చిల్కలు గ్రోలుచుండ

1130

తరులక్ష్మిహాలికక్షుతములిచ్చెననఁగఁ
గరకబీజములు శాఖలనొప్పు నొప్పు
సందీప్తసవనింబు సకలయోగీంద్ర
బృందై కభవనంబు బృందావనంబు
పరమాత్మగతిసర్వ ఫలజమైసిరులఁ
జెరసిచూపట్ట నాభీరనాయకఁడు
చేరిమందలవారిఁ జేరికాళింది
వారిపొంతనె యెల్లవారిని నిలపె
వనియనునిండు జవ్వనిదాల్చునామ
మనబండ్లు లర్థచంద్రాకృతి విడియ

1140

వారిచెంతనె వారివారికిఁ దగిన
చేరికల్లెకొని చిక్కినవారు
అదననందఱకిండ్లు లమరించికసపు
పొదలలే పొదలపైఁ బొదలఁగాఁ గప్పి
పట్టులతోలి దుంబట్టులగాగ
మట్టెన్నరాక నెమ్మదినుండువారు
వెలుగులుచొరకుండ వెలుగులువైచి
మలయునాపులఁ జేల మరపెడువారు
పెనలఁ గోడియల గుంపెనలదామెనల
పెనదీర్చిగూటముల్చిగి యించువారు

1150

దరులఁ జూపట్టెడు తరులబండించి
సరగునగుడిసెలు సవరిండువారు
కడుజిడ్డుచేలెడు కతలు గొల్లెతలు
నుడువ నాలించి వీనులవేల్పువారు
తఱచువెన్న మెఱుంగు దాఁకికన్నులకు
జిఱుతలువారిండు జిగిచన్నులదర
అరగవిసెనయాడ్చు నద్దంబుపోలె

ప్రథమాశ్వాసము

పురిచుట్టుచేటఁగు కపోలాగ్రమొరయఁ
జనుదోయివ్రేగున చాడవేగునను
జనుగుకొనొక యింత జివ్వాడుచుండఁ

1160

జల్ల చల్లాయని చల్లఁగాఁ బలుకు
వెల్ల వారలువిన నెలుఁగెత్తీచీరి
వెలగపండులతావి వెదచల్లుచల్ల
కలికిగుబ్బెతలమ్మగాఁ బిల్చువారు
లరిదిచేరువనొప్పు యమునతోఁయమున
కరిగెడువారునై యామందవారు
తలవరుల్ నెలవరుల్ తామెయైయచట
చెలఁగుచుండిరి రాజశేఖరయంత
గోపబాలురతోడఁ గూడి యానంద
గోపబాలురుచిన్ని కుట్టెలఁ గావ

1170

నెలవంకనాడు వన్నియ నందితాయా
తలదండగురిగింజ దండలింపొంద
గిరుకుజెప్పలను బర్గిడఁ బిల్లదొరలు
నెరుకుగాసియలు గ్రొన్నెలలవంకబొట్లు
చిక్కముల్ కాసుల చిక్కముల్ చలిది
చిక్కముల్ లిక్కులు జిక్కులు దాల్చి
యలవి మీఠినయట్టి యమునచెంగటను
గలపచ్చికలమచ్చికల నిల్పి నిల్పి
క్రేపులమేఘచోఁ గ్రేపురక్కనుఁడు
క్రేపురూపమున నాక్రేపులఁగూడి

1180

చరియించుచును దముశత మతిఁజూడఁ
దరిమిడికినిసియాతటివేల్పు పగతు
మన్మథజనకుఁడే మఱిజూచిపట్టి
మన్మథతరువుతో మడియంగవై వ

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

కీలల్లయని క్రేరిక్రేపుగాపరులు
కోలలు జీరలు గొంగళ్లు ద్రిప్పి
తెగడుచుఁబొగడుచు దివికిలంఘించి
యగరివై చియుఁ గృష్ణునెగుఱవై చియును
భజియింపకౌరియు బలునితో సురలు
వ్రజముమెచ్చుఁగ నిజవ్రజముకరిగె

1190

పాలితాంబుజభవభవుఁడైన శౌరి
బాలుఁడై యొక్క గోపాలుఁడై యుండె
నతనిసౌలభ్యమేమను చెప్పవచ్చు
క్షీతినాథకొంతయెంచితిమితిలేక
మఱునాఁడు సఖులువేమఱునాఁడు చనిన
తెఱగునఁ బోవనే తెమ్మురమ్మనిన
పిరిగొన్న పూసల పేరులొక్కింత
నెరుకుగోసియలమైనిగ నిగమనఁగ
వేణులు పాణుల వెలయంగఁదమదు
వేణులఁగనిభృంగవేణులుంజొక్క

1200

నొరపుగాముంగేల నొనరించినట్టి
చిఱుతవల్లియత్రాళ్లు చేనగ్గిడులును
రాణింపఁ చిత్రచామరములనాసీర
పాణియు నాచక్రపాణియుఁ గూడి
తోడనాడెడువారి తోడఁదోడ్తోడ
దూడలతోఁగూడ దూరంబు వోయి
బంతులాలంకి యప్పలములుపారి
గంతులుద్దులు గ్రచ్చకాయ లాటలును
ఆడుచుఁబంతంబు లాడుచుఁబనుల
నీడఁ గాళిందిని నీరుద్రావింప

1210

నొకచక్కిఁ గంసని యుక్తదానవుఁడు
ఒకము రూపమునడంబకము సూపుచును

ప్రథమాశ్వాసము

జంచువాడించి పక్షములు జాడించి
పంచిగోడించి తీవ్రతదువాడించి
జలజాతుఁ గబళింప శాలియైయసుర
గళమునెన్నడుమ వెగ్గలముగాఁ బెఁగి
స్ఫురదగ్నికోటి స్ఫురణవహించి
హరిఃత్తుకి కుదిగఁడని వెడసిచ్చి
శాతతుండముసా ప్రజాతరోపమున
శాతకుంభాంబరోజ్జ్వలఁడబకంబు

1220

తాలువులాపాద తలములుగాఁగఁ
జీల్చియార్చు జయశీలియై మరవి
శేషా శుతోగోపశిశువులు విజయ
ఘోషంబుగావింప ఘోషంబు సొచ్చె
నుడురాజుపెన్నుద్ది యుగ్రభానుండు
పొడుపుగుబ్బలిమీఁదఁ బొడకట్టు వేళ
హరిశృంగపూత్కారమడరింప వెడలి
పరువడివంశదీపకులు గోపకులు
తమ తమ యిండ్లను తమతమాన్నంబు
నమరించుకొనుచుఁ బెయ్యలతోడనరుగ

1230

పెరుఁగునేలకి సొంటిబిల్లలల్లంబు
మిరియంపురవల సమ్మేళమకాచవిది
గొఱుకఁజిల్లున నేయి గురియుచువేఁగి
గరగరమనుచుండు గారవేల్లములు
మొల్లమిసంభారముల మించురుచుల
బట్లువట్టించి పచ్చళ్లతోఁగూడ
గట్టిపావడలతోఁ గట్టి చిక్కముల
బెట్టికొల్కులుపురి వెట్టిచేపట్టి
ఘణఘణాంతర బాలపద్మారికరణి
గుణుతి కెక్కిన కరాగ్రము శృంగమమర

1240

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

సుకుమారపవనంబు సొలపులమొరయు
 సకలసంగీతసూచకము నీచకము
 దట్టిమొచ్చెక్కిగుత్తంబు చిత్తంబు
 కట్టులజిగిమించఁగాఁ జంకనిటికి
 తమమునఁబెనగొన్న ధవళాంశుకళల
 కొమరునొందిన బాటగొంగళ్లుదాల్చి
 జలజభవాండముల్పంచిలోనఁచు
 నలరిక కచ్చకాయల తిత్తి నొప్ప
 గణముమీఱిన వత్సగణముతో గగన
 మణిపుత్రికానదీ మణితీరమునకు

1250

నరుగుచో బకదైత్యుననుజన్ముసఖుఁడు
 కరగేహమగునదీగరదేహమంది
 నురుతరాస్యమ్మున నుత్తాలబలము
 సరణిగాన్పడ జిహ్వ సరణిగాఁబఱచి
 పగదీర్తుననుచునా పగచెంతమదిని
 బగచాటుచుండ గోపకులేగుదెంచి
 దరిగానమిది మహోత్పాతంబు శైల
 దరియంచుఁ గంససోదరిపుత్తుఁడలఁచి
 హరియుండభయములేదనుచు తద్బుదిత
 భరుతొచుఁ బరమప్రపన్నులు పోలె

1260

నగ్గళంబగుదాని యగ్గళంబపుడు
 దిగ్గనఁజొరఁగ నత్తెఱఁగెల్ల నెఱిగి
 భక్తసంరక్షణ బద్ధకంకణుఁడు
 భక్తశిష్యాదార భక్తలోకంబు
 వెనుచనిబలిమర్దివింశమై పెరిగి
 ఘనదైత్యకంఠోపకంఠ ముత్కంఠ
 వ్రచ్చి గోపాలక వరులతో వెడలి
 వచ్చియగ్గిరినిచ్చ వచ్చిన్బుండ

ప్రథమాశ్వాసము

నావ్యాశముననుండి యావేశనొక్క

దివ్యతేజంబు దైతేయారిగలసె

1270

గోపాలసుతులతోఁ గూడియానంద

గోపాలసుతుఁడును గుజములెక్కుచును

గోకిలశుకభృంగ ఘూకమఁడూక

సూకరరవమల సూటిగుయ్యంచు

వేలుగొమ్మల మీఁద వ్రేలు కపీశ

వాలముల్ భూజశైవాలముల్ ముడిగి

సేతుబంధించి సేతురమ్మనుచు

నాతతవాహినీలడ్డుకటుచును

కలితప్రవాళరాగములఁ బ్రవాళ

ములవింతగాదాము ములుగట్టి తాల్చి

1280

సురపొన్న మొగ్గలు బోడుగాఁ జేర్చి

కరమొప్పఁ జొక్కలు గాధరించుచును

సురపొన్ననీడ భాసుర సరోవరము

సరసనుసరనుఁడై సరసిజాక్షుండు

నెలచట్టురాతిపై నిలిచి గోపకులఁ

బిలిచి వత్సముల నొబ్బిడిగాఁగవెలిచి

కొలఁదియైవెండి నిగ్గులుదేలు చిలుప

చిలువగొజ్జఁగ నీరుచిలికించితులఁచి

చెవిమిమైఁ గొందఱు చేర్వనామిఁద

నలరుచిరాన్నంబు నలరుచునిడఁగ

1290

వల్లవంబులఁ బాణిపల్లవస్థలులఁ

బల్లవించుచుఁ జేర్చి భక్తముల్ నింప

దళములై పొలుపొందు దళములలోనఁ

బలుమఱుచలుదులు పరిధవింపఁగను

జలిది చిక్కమునొయ్యి నడలించినగుచుఁ

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

బలికేయాగోపాల పాలబాలకుండు
సురభూజశాఖాగ్ర సుమసుచ్చయనంగ
గరతలదధ్యన్న కబళమింబొంద
శతపత్రదళముల సంమలయభుల
గతివల్ల యెడనూర గాయలు చెలంగ

1:00

గొమరుగొల్లలు చుట్టు గొలుపుండదాను
నారసింపంగ జిందునన్నంబు మింటి
యూరివారలకునోరూరించునుండ
గబలంబు చేత నిక్కబలంబు చూపి
కబళించునొకనిచే కబళమొక్కరుండ
చిక్కము చెలిమితో జిక్కమువెనుక
త్రొక్కమురమ్ము మాతోడ నీవనుచు
నొక్కడొక్కని చిక్క మొక్కని కొనంగ
నొక్కడొక్కని చద్దియొక్కడు మెసంగు
వల్లవీవల్లవవరుడు నాబాల

1310

వల్లపుల్ దాను నీవరుస భుజింప
నేపుమీటిన క్రేపులెంతయు మేపు
దాపుననరిలికొండల దండనుండ
మరకతాంకూర సమానంబులగుచు
కరమొప్పుచుండెడు గరికెక్రేళ్లిటికి
గుఱిమీఱఁదనివెలంకుల గొలంకులను
మెఱయుచునీరీతి మెఱయఁ గోపకులు
ఏవంకనున్నవో యిపుడు వత్సములు
యేవంక నీరాన నెగనొడెనల
వేవేగవెడకుండే వేగనో కృష్ణ

1320

నీవంక యీ వంకనిలిచితిమిండు
వత్సకులైచ్చ శ్రీవత్సలాంభనుడు

ప్రథమాశ్వాసము

వత్సముల్ పోవుత్రోవనె పోవునపుడు
 ధాతమనోజాత తాతబలంబు
 చూతుగాకని ముందు చూడకేతెంచి
 సరమభోజన విజృంభకలడింభకుల
 సరగునడాచె వత్సములతోడఁగూడ
 జనవర్యయామోగిజన వంద్యుడవుడు
 వనములఁటెంకి జీవనములఁటెంకి
 కానకతొల్లింటి కానకుమరలి

1330

యానెలవున బాలకాళిలేకన్న
 గమలసంభవ శోటిగన్నయాతండ్రి
 కమసంభవు మాయగాఁ చూచి నవ్వి
 యాయొప్పుచున్న వత్సాళిప్రాయములు
 కాయముల్వర్ణ నికాయములట్లు
 బాగుగాఁదద్దోప బాలవత్సముల
 బాగుగాఁదన దివ్య భవ్య సత్త్వమనఁ
 జతురాస్య క్రియలెల్లఁ జవుకవుట్టింపఁ
 బ్రతిస్పృహ జేసి యప్రతిస్పృహయనుచు
 సురలెన్ని భాసుర సురభీసూనములు

1340

కరముల శోభనాకరముగాఁజల్లి
 రాభీరశిశుయుక్తడై తొంటిరీతి
 నాభీరవసతికి నరుడెంచియంత
 కలగోప గోపికల్ కలయందు సౌందు
 సలుపుచుఁనొల్లింటి సరణినాడుచును
 ఒకయేడుగడపి వేరొకనాడు మెరసి
 ఒకవైరిగోపాల బాలఫాలమున
 వనభూమిజేయ జీవనభూభవుండు
 వనజాయతాక్షు క్రేవల నాడుచుండ
 ధరచక్రధరుల మంధర ధరాకృతుల

1350

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

గురువేణుశరచాపకుల గోపకులను
గనిడెందమునఁగుంది కడువెఱుఁగంది
ఘనభీతినొంది దిగ్గనభూమిఁ జెంది
బ్రమయించి వత్సగోపకులనేదాఁచి
సమమయ్యతనచేత సమమయ్యనేల
కనుఁగొన నీవత్సకములు వత్సములు
తనసృష్టి లేదు నూతన సృష్టిగాని
తనతండ్రియైన పూతనవై రిక్తత్వ
మరిమనికీత మందియాకంపమొంది
ఛరఁజాఁగి మొక్కి శ్రీధరపద్మరాగ

1360

చరణముల్ జగదేక శరణముల్ చేరి
యపరాదినపరాధి నాగమగ్న
కృపఁ జూడు కృపఁ జూడు కృపణశరణ్య
కడుపులోపలిబిడ్డ కాలఁదన్నినను
జడిముడితల్లికీ జెల్లునే తండ్రి
శరగలతనకు ముందరగలజనవి
సరముల సఖిలవాసరములనెన్న
గణనమీఱవు మానిగణనత నీదు
గుణములు గణనకుఁ గొలఁదులేకావు
తాతనీముందఱు దగఁదన్నయినుని

1370

ద్యోతంబుఁ మీఁద ఖిద్యోతంబుకాంతి
కొలుపునే మధ్యమగుణమునాయందు
నిలువనేరమివచ్చెనే తండ్రియనుచుఁ
గలికిబాగులఁ గన్నఁ గఘదోయిజోడు
జలము శ్రీపాదమజ్జనముగాలింప
మ్రొక్కుచునాశ్చర్యమును బొంది పొంది
నిక్కుచుసా రెకు నిలిచి చొక్కుచును

ప్రథమాశ్వాసము

నాఁడుచేకొన్న చిహ్నంబులతోడఁ
గూడనాగోప గోపకులకులంబెల్ల
దర్పంబుడించి కందర్పుని తలఁచి

1380

కర్పించి ప్రణతి సమర్పించియరిగె
తనమాయఁ బొడమిచెంతనెయ్యెప్పు గోప
తనయులఁ క్రేపులఁదనయందె యడఁచి
మున్న తామున్న సమఃన్నతస్థలికీ
వెన్నుఁడాబాలక వితతితోనరిగె
హరిమాయచే మోహితాత్ములై గోప
వరులు శ్రీవరుని నెవ్వరుఁ గనుఁగొనరె
దరులని యేరుల దరులని తరుల
గిరులఁ బల్లంబుల క్రేపుల జూడఁ
జయ్యననరిగె నీచవిదియుఁ గుడువఁ

1390

డయ్యెజాగయ్యెరాఁడయ్యె నటంచు
వామహస్తముల నవామనాకృతుల
వామాన్నకబళముల్వలఁ నొప్పఁబిలువఁ
గపటనాటక హఁటకపటసంకలితుఁ
డపుడేగుడెంచిపెయ్యలఁ గంటిననుచు
వారిజహితపుత్రి వారిలోఁగేలి
వారితో వేడ్కన వారణసలిపి
పించెంబుగల నెమ్మి పించెంబుగాంచి
మించి గోపికలు కామించి వీక్షింప
నందగోపానంద నందనాద్భిందు

1400

మందరధరుఁడంత మందకునేగెఁ
బరమేష్ఠిదాఁచగోపకుల నయ్యెడను
హరిమాయచే క్షణమయ్యె నాయెడను
అరిదితల్లులఁజేరి యాగోపవరులు

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

కరమునఁ గరముగా కరముగాఁగురియు
పెనుబామువధియించి పెనుబాముగడపి
చునుజెంచెమాతతోడ శౌరి నేడనిన
నేడిదేయిదిపోయి నేడిదే తాము
నేడిదేయనుచునెన్నెదరు బాలకులు
అనుచునాశ్చర్య చర్యలకు నాశ్చర్య

1410

మునుబొందుచుండిరి మురవై రియంత
డాసినగొల్లమిండతల జెందముల
కాసలుఁరేచు ప్రాయమునగప్పారు
చికరముల్ నెమ్మిప్పింగపుదండ దండ
నొకవింతయొసపరియొరపుగాఁజెటివి
నాణెమాశిలకుఁ బ్రాణముదెచ్చినట్టి
గాణవేణువు సందిగదియంగఁజేర్చి
యుదయేందునురము నీలోపలాంతరము
గదియుక్త వడితావికాసెచెన్నొంద
నున్నతో వత్సవత్సాళితోనున్న

1420

యున్నతోన్నతధేను యూధంబుతోడ
నరుగుచు నొకయుపాయమున నాయమున
దరుల దానవ జయార్థంబై చరింప
శ్రీదామయుతగళ శ్రీధామనామ
మాదిగాఁగలిగిన యాభీరవరులు
రామయోగమ...రామాభిరామ
సీమయొక్కఁగిమన చెంతఁ జెన్నొందె
యేలునవ్విని ధేనుకేంద్రారియచట
తాలముల్ ఫలరసోత్తాలముల్లభు
భాగవతరామాయణము

1430

(భాగవతరామాయణము)

ఈలంకనుండు నయ్యంద్రారిబంధు

జాలంబుతనుఁ గొల్వ జగ నేక వీర
యామహారిపుఁ జంపియచటనుత్తాల
భూమిజామృతఫలంబును నీవకొనుచు
ననుడు రామానుజుండా రామచంద్రుఁ
డనయంబు హర్షించి హరికులొద్దవులు
నరుగరాజీవకు శాండజశాల
వరయు క్షమెన యవ్వనరాళిడాసి
యరితమ్ముఁ గనుఁగొని యభయమన్నంత
నరిదిసీలంకకు నధిపుఁజేసెదము
అనుచునగాలి బిట్టగలంగ శరధి

1440

పెనుపొందఁగట్టె నభేద్యధర్మంబు
తనకేలఁగొనినేన దారుణార్థులు
వనచరపంక్తి దిగ్విలయంబు ముట్ట
ననుజన్ముతోరాముండా మహావనము
ననుపమంబైన భటాళితోఁగడచి
స్యందన మత్తేభచయ హరిఖడ్గ
బృందంబుచేఁ గడుభీమమాదాని
తరుణీమృగీమదతతులచేఁ గనక
సరసులచేనొప్పు సవరించుదాని
ఘనసాలజాలసంకలితమాదాని

1450

దనుజేంద్రవసతి నత్తఱిఁ జేరవిడియ
సహచరసైన్యంబు చనుదెంచి దైత్య
సహచరసైన్యంబు జిడియఁగొట్టుచును
తాలముల్పుఱచి చిత్రంపు సాలములఁ
గూలఁదన్నుచుమున్నె కొమ్మలగ్రుచ్చి
శంకింపకెదురుగాఁ జనుదెంచురిపుల
డుంకఁబట్టుచుఁ బండ్లుడుల్లంగఁగొట్టి

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

చిత్రంబులై నట్టి సింహనాదముల
పత్రసంతతిఁగాల బ్రామివేయుచును
గరిబృందములనిరుగడలఁ జూపట్టు

1460

గరుతలఘంటలఁ గొట్టివై చుచును
వేదిధంబుల దైత్య వీరులనొగులు
గ్రావసంఘంబులఁ గప్పిరొప్పుచును
దనుజులుబెగడ గంధములెల్లఁ బెఱికి
కనలుచుహతుల సంఘముల నొప్పించి
కలిగిన పుండరీకముల జాలముల
నలినేసి బాణాసనములెల్లనఱికి
శరములద్రుంచి తచ్చయముల రివుల
నురములుగాఁడంగనురిదిగుచ్చుచును
రామసైన్యంబిట్లు రణకేళినలుప

1470

నామహాసైన్యంబు నాసేన బలిమి
ప్రకటవివేక సౌభాగ్యగర్వితు
శుకవాక్యములచేతఁ జొప్పడవిన్న
దనుజేశుపనుపునఁ దడయకవ్వేళె
ఘనసింహనాదముల్ కడిదిఁజేయుచును
అతికాయ వజ్రదంష్ట్రానల రోమ
శతమాయ ఘనబహుబాహుశాలి భుజంగ
రోమ ధూమాక్ష విరూపాక్ష ఖడ్గ
రోమ వృశ్చికరోమ రుధిరాక్ష మేఘ
నాదనరామరాతంక దేవజన్మ

1480

హోదరభయద విద్యుజ్జిహ్వ కౌర్య
భీకర దైతేయబృందంబు వెడలి
కై కోకమాహరి ఘనవంశసంభవులు
పటుశరబాణాళిఁ బఱపి వెండియును

గుటిల రాక్షసులనుగ్గులు నేసి నేసి
స్యందనంబుల నాగచములహరుల
సందోహములనెల్లఁ జక్కుగావించి
చట్టలు చీరిరాక్షస వీరవరుల
యట్టలు దివిముట్ట నట్టహాసముల
భటులయార్భటుల దిక్పటంబుచిటులఁ

1490

గుటిల దానవకంఠ కుహరముల్ దునిమి
హరులఁబట్టుచును నగాళి గుట్టుచును
వరున దానవవీరవరుల భంజి ప
ఖరభావ హితుఁడు రాక్షసలోక విభుఁడు
కరముగ్రముగ రాముగదియనవ్వభిఁడు
పంక్తికంధర శిరోభాగముల్ దునియఁ
బంక్తిగాఁబటు కదంబములు వేయుచును
నుడుగనితమివెండియును మహార్భటులఁ
బొడకట్టు రిపుశిరంబులు ద్రుంచివైచి
కర్ణముల్ నిక్కరాక్షసుల సొంపెక్క

1500

ఘూర్ణితనేత్రుడై ఘోరనాదముల
మొనయుతద్రిపుపదంబులు పట్టితునుమ
కనవెడు భీషణాకరకాండమపుడు
పఱిపియుత్తాల భూభాగంబునందుఁ
గఱకురక్కనుఁగొర్చి కడకమైనార్చె
నపుడు తద్దానవాహతీదరుల్ గిరులు
విపులనాదములతో వీఁగెవీఁగుటయు
హరి వహ్ని శమన దైత్య జలాధీశ పవన
నరవాహ శంకరుల్ నురులొచు నుతులు
చేయచువిరులచే చేతమజ్జనము

1510

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

నేయుచుఁ గొలుపులు నేయుచున్నంత
క్షీతినహచరుల వీక్షింపఁ గావించు
ప్రతినవిభీషణ పట్టంబుగాఁగ
నామోదమున దిక్కులందదూఢి
భూమిజాధికఫల పుంజంబుతోడ
ననుజన్ముతోడ భృత్యాళి నేవింప
వనరాశిగడచి యవ్వలి భరద్వాజ
వరకృత్యములకు భూవరసుతులైచ్చు
దరులనొప్పెడు తపోదరుల సోదరుల
గడచి పాలిత గ్రహకారుడై యతఁడు

1520

నుడుగణంబులతోడి యుడురాజుఁబోలె
భటకోటితో జనార్భటకోటితోడఁ
జటుతర నిజనీవాసముఁ బ్రవేశించె
ననియోగిజన పాలుఁ డాజనపాలుఁ
డనుమోదమంది నిట్లనియానతిచ్చె
నని సుధాపాణికి నబ్జపాణికిని
వనజాస్యమాతకు వనధిజాతకును
ననుఁగన్న తల్లికనమ్రభల్లికిని
గనకగాత్రికిని బ్రకామధాత్రికిని
వాణీశనుతకును వ్రతకక్షిచిచల

1530

దేణికి శ్రీవేంకటేశు రాణికిని •
సారసగేహకుఁ జారుబాహుకును
సారలావణ్యకు సకలగణ్యకును
బరమకల్యాణికి భ్రమరవేణికిని
దరుణేందుఫాలకుదారశీలకును
రామాభిరామకప్రతిమధామకును
హైమసంవ్యానకు హంసయానకును

నింద్రభావితకు గజేంద్రనేవితకుఁ
జంద్రికాహాసకుఁ జారునాసకును
నగసుతానతకుఁ బన్నగతల్పయుతకు

1540

మృగమదాంబకు నలమేలుమంగకును
నంకితంబుగను శ్రీహరిభక్తినికర
పంకజార్యమ తాళ్లపాకన్నయార్య
తనయ తిమ్మార్యనందన రత్నశుంభ
దనువదు శ్రీవెంకటాధీశదత్త
మకర కుండలయుగ్మ మండితకర్ణ
సుకవిజీవంజీవ సోమరాజీవ
సదనావధూ లబ్ధసరస కవిత్వ
విదితమానన తిరువేంగళనాథ
విరచితంబగు ప్రతిద్విపదసంశ్రవణ

1550

తరళిత విబుధమస్త ప్రీణితోరు
మనసిజ జనకాప్తమహిషీవివాహ
మనకావ్యమునఁ బ్రథమాశ్వాసమయ్యె.

శ్రీరస్తు

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

ద్వితీయాశ్వాసము

(శ్రీ దేవీ మహిమవర్ణన.)

[ద్విపద]

భువనై కమాత యంభోరాశిజాత
కువలయదళనేత్ర కోమలగాత్ర
జలజలోచనురాణి జలజాంకపాణి
యలకనిర్జితభృంగ యలమేలుమంగ
యవధరింపుము దేవి యష్మహామాని
కువలయేశుడువల్కె గువలయేశ్వరుని
జితకామపాలు నాశ్రితకామపాలు

1560

హతదైత్యభూపాలు నాకామపాలు
నింటిలోనునిచివేయింటిలోనేర్చి
దంటలౌ గోపాల తనయులఁ గూడి
గోపచిహ్నములఁ గై గొన్నగోపాలు
గోపాలనమునేయఁ గోర్చెదైత్యారి
భవనుతపదనీర భవయైన విజిత
భవయై రవితనూభవఁ జేరియపుడు
కచువట్టివెన్ను చెంగటి నీలవేణి
యనఁటికెమ్మెగిమీఁది యలిపంజ్జిదెగడు
మొగులులోపలిమించు మురువున గళము

1570

ద్వితీయాశ్వాసము

దగిలినపికిలి పూదండచూపట్టఁ
బొటల తిలక చంపక తరుచ్ఛాయఁ
బొటలనాటలఁ బరిథలించుచును
భండనగజదైత్య భండనోద్దండ
చండ తాండవ లసచ్ఛండికా ధవుని
దండినభ్రమున మార్తాండ మండలము
మండుచుండెడు నిండుమండువేసవిని
పసియెల్లమిసిమిమై పనగలకనవు
మెసవిమూతులుడప్పి మీదికెత్తుచును
జలశాయి జయకేతు చయములఁబోలు

1580

గళకంబళంబులా కంపంబునొంద
సురనదీ శీకర స్ఫురదీశజటల
గరిమలకడవగొంగడి దండలమరఁ
గనుపట్టునెఱుమంటి కట్టులతోడఁ
గొనకొమ్ముతుందనారకుంచెల్లాడ
సెలవులనిడిన పచ్చికలు చలింపఁ
బలుమఱునదరివెన్నడియున్నవనులఁ
దిరిగి చూచుచుఁ బంచతిలితోకలెత్తి
పరువడిఁగెరలి హంబానినాదములఁ
గాలియ భుజగాస్య గహ్వరోదగ్ర

1590

హాలాహాలాభీలమగునొకమడువుఁ
గనిపోయి యాయుదకముద్రావఁగోప
జనమునా జనమునావను గ్రోవిగ్రోవి
విపులాతలేశయా వ్రేకుఱ్ఱలావు
లపుడ మూర్ఖులనొంది నరసియందంద
హరియు నాత్మీయేక్షణామృతదృష్టిఁ
గురియించి గోగోపకులమూర్ఖుఁ డెలిపి

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

భోగినేననియెమ్మఁ బొరలినతనడు
భోగమంతయుఁ బొట్టుపొరలుగావెంత
దట్టించికినిసినతనతలగొట్టి

1600

పుట్టపైఁ బెట్టెంత భువియెల్ల నెఱుంగఁ
గాలూఁద కుండంగఁ గదియు కాళికిని
నాలుకల్ గ్రోయింతు ననుడాసెనేని
యేబొక్కసాచ్చిన నెందుడాఁగినను
నాబలన్నూర్తి నెంతయుగెల్తుననుచు
హరి నీలనాళాగ్ర హైమ సంఘల్ల
సరసిజంబున జటాసహితాస్యమమర
దట్టమైకెంగేల దట్టినిగించి
గట్టిగాఁ గట్టియగ్గలికమీఱంగ
సలవిమీఱుచుఁ జెంతనలరు సత్కుసుమ

1610

ఫలకదంబముఁ గదంబముఁ గాంచియెక్కి
వడినార్చి సప్తార్చి వడువునఁజేర్చి
మడువునెన్నడుమ సంభ్రమము దీపింప
నభమునకెగసి పంతముపచారించి
గుభులు గుభుల్లున గుప్పించి దుమికె
గాలాహియల సుధాకలశంబుఁ జుట్టు
లీలనాచక్రిఁ గాళియచక్రిపాదువ
గొబ్బుననిక్కి మార్కొని భుజద్వయము
నుబ్బించియార్చుచు నుబ్బియాగబ్బి
పటుతమః పటలంబుఁ బాపిన నూర్వ

1620

ఘటనఁ దదోగిభోగమువిడఁ దన్ని
సరసతర విభవాంజన వేణివేణిఁ
గరమునఁబట్టిన గతివానిఁ బట్టి
ఫణిరాజుపైఁ గూర్మపతినిల్చెననఁగ

ద్వితీయాశ్వాసము

సఃశాయీపదము తత్ఫణవీధిమెట్టి
 వాలంబు బాలశై వాలంబు దిగుచు
 లీలఁగెంకేలఁ గీలించి తూలించి
 చరణపద్మము పరసాధనంబైన
 గరుడోరుపక్షంబు గరిమమైనోక
 బక శుక చక్రశాబక పిక ధ్వనుల

1630

ప్రకటనర్తక తాళపద్ధతుల్ గాఁగ
 సంచదాసంచీర చంచరీకముల
 యంచితరవముగా నాల్చియైపరఁగఁ
 పటలిభవత్స్వేదపక్షిపక్షాఁగ
 రటనముల్పటహ సంగ్రామముల్లాఁగ
 విషపావకావృత విఫులాంతరిక్ష
 కషణఘణాళి రంగస్థలిగాఁగఁ
 జండపద్ధతి భోగసత్త్వంబు చెదరఁ
 జండమరీచి చంచత్కుండలములు
 మండితనిజ గండమండలీ యుగళిఁ

1640

దాండవం బాడంగఁ దాండవం బాడి
 యుడుపంజ్జి దివినుండి యొరఁగిన రీతిఁ
 బడగలమణులెల్లఁ బండ్లూడిరాల
 డిల్లసాంపరితల్లడిల్ల భోగంబు
 గుల్లలతిత్తియై కుల్లబింకంబు
 పెంచి గుప్పించి గుప్పించి నొప్పించి
 డంచియడంచి వాటముగ గాటముగఁ
 బట్టిగిట్టియుఁ జలపట్టిమెపట్టి
 కొట్టివాలంబు మార్కొని చుట్టిపట్టి
 దట్టించి గట్టించి దర్పంబు బలము

1650

అష్టమహిషి కళ్యాణము

వట్టించి ర క్తంబువాఁతఁ దొట్టించి
వికవికనవ్వెడు వేళనవ్వేళఁ
బికవాణులరుదంది భీతిచేఁగుంది
జిగిపయ్యెదలనెడసిన చన్నుఁగవలు
మొగులుమూయని శైలముల పెంపుచూప
సంగవంగి క్రేగాలిఁ జలియించుశేఁటి
గుంపులగతిఁ గప్పకొమ్ముల్లవీడ
జలములదోచిన జలజ పత్రముల
చెలుపున బాష్పముల్ చిలుకు నేత్రముల
గనలెడు రాహువు గళము సొత్తెంచు

1660

వనజారి గతినొప్పువాడుమోములను
స్రుక్కుచువచ్చి యశ్రువులులోలోనె
గ్రక్కుచుఁగరములు గూర్చిమొక్తుచును
వసుదేవపుత్రయో వసుధాకళత్ర
వసురాజమిత్ర సర్వసురాధిపత్ర
పతిభిక్షయోనఁగు శ్రీపతి దుష్టభోగి
పతి నీకుఁ బ్రతియె యప్రతిమానమూర్తి
కరుణాసముద్రనికరమైన గరము
కరముపాములకవకల్పించి తనుచుఁ
బన్నిన దౌన్యమేర్పడఁ జేయునట్టి

1670

సన్నతులైచ్చునాసన్నతుల్ నేయ
భోగీంద్రవరభోగ భోగి యానాగ
నాగయానలఁ గరుణాదృష్టిఁ జూచి
కాళియ యాపట్టుగాచితి నీదు
గాలినగాలియుఁ గాళిందిలోని
లోయంబు విషములతో యంబులయ్యె
సీయంబులిట మదీయేక్షణఘటన

నమృతరూపములయ్యెనరుగుమువేగ
రమణ నదీద్వీపవర్యమునకు నీవు
మస్తంబుమీఁద నమస్తంబునెఱుంగ

1680

శస్తంబులై న మచ్చరణచిహ్నంబు
లున్నవి నీవెండునున్న విరోధి
పన్నగాంతకుచేత భయమింత లేదు
అనినఁ గాలియభోగి యాభోగిశయను
వినుతించి వరవస్తు వితతిఁ బూజించి
చనియెనక్కొలను రాక్షసవైరి వెడలి
తనవారి తనమునఁదనవారిఁ జేసి
యానందితాత్ముడై యానందముఘ్య
లానందమునుజెందనా మందకరిగె
మఱునాఁడు హరిబలల్ లఱునాడుదెలుపు

1690

నెఱయుసాంపులఁదాపనీనదిఁ జేరి
యుద్దించి గద్దించి యొడఁబడిపడుచు
లుద్దులైరాఁగఁ బెన్నుద్దులై తాము
నొక్కఁడొక్కని గెల్చి యొకనిపై నొకని
నెక్కించికొని చలంచెక్కించికొనఁగ
దామోదరుఁడు హాసోద్దాము శ్రీరాముఁ
దామ్రోవరాముఁడత్రణిఁ దరిద్రొక్కి
బాలుఁడై కపటగోపాలుఁడై యున్న
లాలితోపాయుఁ బ్రబంబ దైతేయు
పైపై చలంబెక్కి పై యెక్కికొన్న

1700

కోపంబుతోడ నక్కటిల దానవుఁడు
వనములఁ జటుల దావనములఁ దిరిగి
ఘనవాయు వేగంబు గడచి పోవుచును

అష్టమహిషీ, కళ్యాణము

జంఢీరమణి జటాసమజ డింఢీర
భాంఢీరవట సమీపమునకేతెంచి
మానవరూపంబు మానివే వేగ
దానవరూపంబుఁ దాల్చిన బలుఁడు
తెగువమై దృష్టి సంధించివేవేగఁ
బగతుమస్తములై చెఁ బటియలై పోవ
హారవంబుననీల్చి యదివ్రాలనమ్మ

1710

హారవంబుననద్రులదరె నెంతయును
రాముండు లోకాభిరాముండు హేమ
దాముండు హరియుమందకునేగెనంత
కనలిదిక్పతులు రాక్షసులపై వెడలి
యనిఁజిమ్ముకిరు సులోయననటించుచును
నెఱవై నకలిత వర్ణింపనందెనఁగు
మెఱుపుల చందాన మెఱుపులు పొదలె
నీలవర్ణుని మూర్తి నిఖిలంబుగప్పు
పోలికెదట్లమై పొదలె మేఘములు
సరసతల్కలి మానసంబునఁజిందు

1720

సరవినంచలు మానసంబునఁజిందు
సరవినంచలుమాన సంబునఁజిందు
సరవినంచలుమాన సంబునఁజేరె
వరపశ్చిమాంగన వరుణుమైవైచు
వరుణమూలికఁబోలె వజ్రధర్మంబు
ఉడుపంక్తి కంసవధోత్పాతంబునకు
వడినట్లువడగండ్లు వడియెనల్లడలఁ
గడలిపైఁబొరలెడుకరడులోయనఁగ
నుడువీధి బకపంజులురుగతి నడచె

ద్వితీయాశ్వాసము

గలిగిన పక్షిసంఘములతోనెల్లఁ
దలయెత్తి చూచె చాతకనిక యంబు

1730

తిరుపు గట్టెడు సురస్త్రిలకాశియల
మురువున సితకంఠములుపురుల్వొచ్చె
నలసన్యగర్భయానచలపాలిండ్ల
చెలువున సీలగ్ర శిఖరులు వెలసెఁ
గాలాభ భూతముల్ కళవెళనార్చు
పోలికె గర్జితంబులుమింటఁ బొదలెఁ
బొలుపునవెల్లువల్ పొదలెనంతటను
ఒలసి కుంభద్రోణ పాతంబుగాఁగఁ
గారుక్రమ్ముచు నేర్లు కాలవల్పైఱయ
ధారాధరోధార ధారలు నిగిడె

1740

నిలకునుమింటికి నేకసూత్రములు
గలిగినట్టుండెఁ దద్దనధారలపుడు
జలజాస్త్రహత కామిజన మాంసఖండ
కులములోయననిద్రగోపంబులమరె
ధారుణీ కుచహార తతులోఁ యనంగఁ
జారులై లాగ నిర్దురములింపొందెఁ
బచ్చ సూర్యపుటంబు పగిదినలైసలఁ
బచ్చికల్మోలచి చూపట్టెనంతటను
గాలతోయములోని కరపుమీలకును
గాలంబుగతి శరత్కాలమేతేఁ

1750

గమలాకరంబులు కడుతేటలయ్యెఁ
గమలాకరశ్రీలు కడువిస్తరించె
రసముల వింట సారసపునారసము
పొసగించి విరహులఁ బొంచె మన్మథుఁడు

విరిసె ది క్కటులకావిరివిరివొదలె
సరస వాసనలతోఁ జల్లనై యలరెఁ
గాముల హృత్సంగములరాదిగిచె
వామాక్షి వాగురువ్రాతంబులంత
మురవై రి హరి జగన్మోహనాకారు
సిరికూర్మిమగని వీక్షించి యాదేవు

1760

వికసిత నయనారవిందంబులకును
జగచక్కలల చూపుచందమ్ములకును
దిలకంబుమైనెటితేటి మూఁతలకు
మొలక నవ్వలతేనెముసురుజోకలకు
మకరకుండల కాంతి మలయుచెక్కులకు
సుకుమారలీలల సొలయుటక్కులకుఁ
దనరెడుకొప్పపూదండ చుట్టులకు
గొనబులు వేటాడు కొసరుతిట్టులకు
సంపంగి భంగింపఁ జాలునాసకును
సాంపులుమిఁజంగఁ జూపునాసకును

1770

బలుచనియధర బింబఫలంబునకునుఁ
బొలుపై నసోయ గంబుగళంబునకును
బొక్కి గోపికలెల్ల నూనాస్తుబారిఁ
జిక్కి కృష్ణుని వలఁజిక్కిమైమఱచి
యేనోమునోమంగనితనిఁ జూచితిమి
మేనోమునోమినామితని కూటమికి
ననుచుడెందముల నంతంతకుఁ బ్రేమ
నినుపులై దైవాటి నీరధుల్లాఁగఁ
గిరుసువంకలయొప్పు గిరిగొన్నకప్పు
నెరుల సోగలజడల్ నిగనిగమెరువ

1780

ద్వితీయాశ్వాసము

బిగువఁ జన్నులజిగిబిగి శౌరిఁ జూచి
 తెగడిపయ్యెదలింత తెల్లగిలంగఁ
 బదపడిచాచిన బాహుమూలముల
 నుదిరి బంగరుపొడియురిదిమైరాలఁ
 గుంగుమ మర్జనాంకురములయడవి
 సంకుమందంబు పచ్చని యక్షతములు
 పట్టిచూపట్టిడఁ పలికేలమడుఁగు
 పుట్టమువ్వినాణముగఁ గీలుకొలిపి
 సమధూపరాగ కింజల్క గంధాక్ష
 తములు మాధవునకేఁ దలపోయుదాని

1790

నిండు జుక్కలతోడి నింగియుఁబోలెఁ
 బుండరీకములచేఁ బాలుపొందువాని
 సంగీత పంచమ వడ్డముల్మూర్తు
 లంగీకరించెనోయనఁ జెంతఁబల్కు
 కలకంఠముల భుజంగ్రాస నిరత
 కలకంఠములతోడఁ గడునొప్పుదాని
 గమలభూషణపేటి కలలక్షముద్ర
 లమరించెననఁ గోరకాభులదాని
 గడకాటుకలతోడి ఖచరకన్యకల
 బెడఁగుఁగన్నులు ప్రతిబింబించెననఁగ

1800

జలములతో వికాసమునొందిమిగుల
 వలనొప్పునల్లగల్వల నొప్పుదాని
 సురుతర వనరాశి యుప్పనిరోసి
 వరతోయ మానసి వలికేగుచెంచు
 కాలాభ్రములఁబోలెఁ గమలమంజరులఁ
 గ్రోలెడు భృంగ చక్రంబులదానిఁ
 గామాయ జపమాలికలు దాల్చి విగత

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

రోషులౌ సంయమిండుల నాఁగనొప్పు
 బిసముల నూలితోఁ బెడఁ బాయకుండఁ
 గసికాటుకాటుల ఖండించుకొనుచు

1810

వికచారుణాజ్ఞాత వీధులనున్న
 ఒకములు హంసశాబకములు గలిగి
 యానందనందను నాత్మలోఁదలఁచ
 నానందభాష్పంబు లలరి నేత్రములఁ
 గ్రమ్మెనోయనఁగాలిఁ గదలింపఁదొలఁకు
 తమ్ముల వరమరందమ్ములదాని
 దమ్మురేయెడనిన తమకంబుతోడ
 నమ్మునిపతులకు నమికల్వట్ట
 వనదేవతలు మెచ్చ వనములఁ గ్రుంకి
 కనలిమడ్డులు నారికలనెత్తెననఁగఁ

182)

దుండాంతరములఁ జెందొవల బిట్లగిల
 ఖండించు వరచక్రకాంతులదాని
 ఘనహానివర్య హృత్కమలంబులందు
 ఘననీలవర్ణుండు గనుపట్టుపగిడిఁ
 దేనెద్రావిన జొక్కుదేరకతాపు
 లానెడు కమలభృంగాభులదాని
 యమున శ్రీహరినహాయమున నాభార
 కుముదలోచనలు వేకువజాము చేరి
 హరిభక్తియుక్తులై యనిశంబునిట్లు
 హరిభక్తయగుఁగాక యనుచునోముచును

1830

గొలకులనీరాడఁ గోరిపుట్టఘులు
 కొలఁకులనిడి జలక్రేడఁ గావింప
 నకలాత్మమానససంచారి శౌరి
 యొకనాఁడు తనుఁ గోరియున్నట్టివారి

ద్వితీయాశ్వాసము

నతులితభక్తినింతంతని యాత్మ
మితియెన్నరాక కామితఫలప్రదుఁడు
వారిచెంగటనుండువారి పుట్టములు
చేరి జేకొని చేర్వఁ జలఁగు నీపంబు
కొమ్మలపై నెక్కి కొనియాడి గొల్ల
కొమ్మలఁదనువేగఁ గూడరమ్మనిన

1840

నాడఁబోయిన తీర్థమదియెదురై న
జాడఁగృష్ణునిగని సంతసించుచును
గౌనులువంచి యంగములెల్లముంచి
నానవాటించిలే నగవులతోడ
నుడురాజు మరలిన యుదయూస్తగిరల
నడుమఁ జీకటి పర్వనటన సిగ్గులను
బెడమరలఁగఁ జడల్ బిగిచన్నఁగవల
నడుమఁ జూపట్ట నందఱునూరకుండ
వారిలోదళు కొత్తువారిలో నొక్క
వారిజగంధియో వారిజనాభ

1850

యోడకమగవారికు విదలుజలము
లాడంగ సరనంబు లాడంగఁ దగునె
మానమేరికి సమానంబు తమదు
మానంబుగాచి మామఱుఁ గుఁబుట్టము
సాధింప కింకఁ బ్రసాదింపుమయ్య
కాదన్ననిను మీఱఁ గలమెయేమనిన
చిఱునవ్వుకెంజాయ చిలుకఁకెమ్మోవి
నెఱయంగఁ గృష్ణుఁడా నెలతలఁ జూచి
మీరలు నామాట మీఱకవచ్చి
చీరలు గొనుండు నాచేతివియనుడు

1860

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

జలికొప్పులను గప్పుచన్నలతోడ
మొలబి సములబాగు మురిపెబువొలక
జలజాస్తుడలుగులు జళిపించుకరణి
వలికిమేనులొ కింతవణఁకుచునుండ
స్మరగేహ పల్లవాంచత్తోరణముల
కరణి సిగ్గులపట్ల కరములింపొంద
మొగులువాసినమించు మొలకలో జోలు
దిగిచిన సూనాస్తు తేజలోయనఁగఁ
గనిసెన వెడలించు కన్నాల్లోయనఁగఁ
గవగూడియమఃన దిగ్గనవెలువడుచు

1870

వడిఁదెనెగురియు కల్వలదండలనఁగ
వడియుతోయములతో వలనొప్పు జడలు
చూడఁ జొప్పడఁగవా నులతోడఁ గూడ
నాడిరిచీర లిమ్మనుచు నావేళ
నాపాదపముదిగి హరియు గోపికల
యాపాదమస్తంబు లోసి నవ్వుచును
గరము కాంతాంబరాకరము తచ్చాఖి
కరమువేడుకఁ బట్టి క్రమ్మఱఁబల్కెఁ
జేలలు నడలించి చిరతరపుణ్య
శీలలు జలకేళి సేయంగఁదగునె

1880

ప్రణతాలోనర్పుడు పద్మాకళత్ర
మణికి యాదవశిరోమణికి మీఁకిట్టి
యనుపమ దోషంబులడఁగుఁదమంబు
నినుఁగాంచి తొలఁగి పోయినమాడ్కిననిన
తైల నిర్ముకరసీర సంగతాఖండ
బాలతై వలలతా పంక్తులయొప్పు
దొలఁక గుబ్బులొకింత చొలఁకఁదన్మధ్య

ద్వితీయాశ్వాసము

జలసిక్తరోమాళి సరణులేర్పడంగ
బొటవ్రేళ్లు నిక్కనొప్పగనొంటికేలు
నిటలంబునందుఁ బూనికఁ జేర్చి మ్రొక్కె

1890

గేల్కికై ననునొంటి కేలి యీమ్రొక్క
లేల నియ్యవిశాస్త్ర హితములేతలఁపఁ
గరయుగంబుల మ్రొక్కఁగా నొప్పనిప్పు
డరవిందలోచనుడనిన గోపికలు

మ్రొక్కఁబోయినవేల్పు ముందఱనిల్వఁ
జిక్కినియీవట్టి చింతవేలనుచు
ఘాలభాగంబులఁ బాణిపద్మములు
గీలించితను నాత్మగీలింప శౌరి
చుఱునగవి గురించి చిగురాకుమోవి

నెఱయఁబుట్టంబులా నెలఁతలకొనఁగి

1900

కంటిఁజొప్పడని మీఠునమైన కోర్కి
గంటిఁ జేకొంటి ముంగలి రాత్రియట్లు
భావించుననుచునప్పుడఁ తులఁబనిచె
బృందారకార్చిత పూజుండు నగుచు
నందనందనుఁడు మందలవారితోడ
యముననయ్యమున నొయ్యనఁ జేర్చియచట
నమలనై కతముల నాటలాడంగఁ
బటుతరాతపమున బడలి గోపికలు
కటకటాకృష్ణయాఁ కటనిట నొవ్వఁ
గనుఁగొని మాకొక్క గతిచెప్పు మిప్పు

1910

డనవిని శౌరి చయ్యనవారిఁ బిలిచి
కులశీలయుత వివ్రకుల జాతలగుచు
మెలఁగు మద్భక్తి గామినులుఁ గామినుల

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

రాగంబులోనాంగి రసమను నొక్క-
యాగంబు ప్రాణేశులాచరింపంగ
నున్నారు బలకృష్ణులున్నారటన్న
నన్నంబు వెట్టెదరని పంపనరిగి
జన్నంబు గావించు జనుల నీక్షించి
యన్నంబు వేడిన నగ్నులై వారు
పరిహరించిన శౌరి పలుకులుదలచి

1920

పరశీలయుతల సువ్రతల నాసతుల
సిరివరుడివన సీమలో మీదు
కరము భక్తమునకై కరము వేడుకను
నున్నాడుతడవుగా నున్నాడువేడు
చున్నాడు మిమ్ము రమ్మన్నాడుటన్న
ననలు తీరలనిండ ననిచినగరిమఁ
దనువునఁ బులకలు దట్టమెనిగుడ
లోలాక్షులామాటలో వెలిగాఁగ
మేలైన యన్నమర్మిలిఁ బొందుపఱచి
కొనివచ్చుచోఁ దేరకొని వారిపతులు

1930

కనలియడ్డము సెప్పఁగానీయ కొనక
హరిపరాజ్ముఖమైన యజ్ఞాన పటలి
హరిభక్తిమీఱిన యట్ల మీరుచును
బతులమాటలకు లోపడక యావిమల
వతులు చయ్యనవచ్చి మాధవుఁగనిన
వనకాటుఁడా విప్రవనజలోచనల
గనుఁగొని యంతరంగముననుప్పొంగి
యన్నులు గొనివచ్చునయ్యుత్తమాన్న
మన్నయు పలులుఁ దారట నారగించి
నేమంబులరసి వచ్చిన సతీమణుల

1940

ద్వితీయాశ్వాసము

నామోద జలనిధినోలార్చి మీపతులు
 రారందురేమొ బోరననరుగుడనుడు
 వారనిప్రేమమ్మ వారనిరంత
 వారిమాటలనెల్ల వారించి వచ్చు
 వారిఁగై కొందురే వారువెండియును
 బతిలై న నీదయా పదలేనియట్టి
 గతిలై న నీవయో కమలాక్షయనిన
 నిహపరంబులు మీరలిచ్చినఁగల్గు
 మహి నెవ్వరికినై న మానినులార
 మామక పదభక్తి మతులై నమిమ్ము

1950

నేమియుననరు ప్రాణేశులు సుతులు
 నని వీడుకొలుపఁ బాయని సంతనమున
 జనిసతుల్ పతులకీ సరణిఁదెల్పినను
 ముందెరుగని విప్రముఖ్యులవ్వేళ
 నందనందను రమానాదుఁగా దెలిసి
 పొక్కుచుఁదమడెందములలోన వేడ్క
 మ్రొక్కుచు ఘనజపంబులఁ దపంబులను
 గనియునుగానమీ కాంతలు సురలు
 గనలేని తేజంబుఁగనిరెంతవారొ
 యనుచు నీరీతుల ననుతాపమొందు

1960

చును గంసభయమెన్నుచునునుండిరంత
 వ్రజములో వల్లవవ్రజముతో నపుడట
 వ్రజపతిమనము దేవప్రభుఁ గూరి
 యాగంబు గావించెమని సర్వపన్తు
 యోగంబు కొఱకునుద్యుక్తుడై యున్న
 దేవకీతనయుండే తెంచియానందు
 భావంబు తనయాత్మభావించి పలికె

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

కాలాత్మకుడు హరిగానఁదదాజ్ఞఁ
గాలకాలమునఁ దత్కర్మధర్మములు
చేకూరు నిండ్రుఁ చూజించినమీఁనఁ

1970

గాకతాళన్యాయ గరిమ వర్తించు
సురపతిఁ బతియంచుఁ జూతురుగాని
హరి జగత్పతి యనియరయరెవ్వరును
బరమాత్మ విలసన భవనంబులై న
సురభుల గిరుల భూసురులనర్పించు
యాగంబుమేలొ యాకాశాధినాథు
యాగంబుమేలొమీర రసికన్దానుఁడు
ఇలవేల్పులింటిలో నెదురు చూడంగఁ
బలువేలుపులఁ గొల్వఁబాటినజీతి
నడవులఁదరుల మహాశైలవరులఁ

1980

గడుపులోపలి చల్లగ దలకయుండఁ
బ్రాపులై దాపులై పగలునురేయి
కాపులై యుండు గోగణములుండఁగను
సురరాజుఁ గొలుతురే జోకగావీని
నురుపుణ్యఁ పూజింప యోజింపఁదగును
సీయెడమీతోడనేఁ బల్కుతెఱఁగు
న్యాయమో కాకయన్యాయమో యనుఁడు
తలలూఁచిరపుడు చెంతలనున్న గోప
కలవృద్ధులూ దివ్యగుణవృద్ధుఁ జూచి
నందండు మదినుబ్బినందను మాట

1990

చందంబుగనియట్ల చాటంగఁ బనిచె
మగువలువ్రేలు నేమముల్ల హోమములు
జగతీసురులచేత సరవిఁ జేయించి

ద్వితీయాశ్వాసము

ముందట వృద్ధులూ ముందటఁబనులు
సందడిదగిగట్టి చాలుగానడువ
జడలమువ్వలనన్న సంకులనిడుద
యొడిబాగుతో నొప్పుచుండు బాలకులు
కలువదండల చంద్రికలు చుట్టు పగిడి
బాలుచు సంకులునురంబులు తేటపడఁగఁ
బ్రతిలేని గిరుల శంపలునటియించు

2000

గతిబొట్లు పేర్లుచన్ వలపై బెళుకు
అలికాంతరముల చాయలఁబిండిబొట్లు
కలితాబ్జములఁ గర్ణికలనవ్వుచుండ
వ్రేకంబులగుకంచువెడఁదమట్టియలు
తాఁకులకెడనెడఁ ద్రాఁకి మ్రోయంగ
నిలువేలు పులకుమున్నెక్కించు చాఱ
జలుఁగుఁ బుట్టంబుతోఁ జెఱఁగులుపడఁగఁ
గట్టి బాలకులఁ జంకలఁబెట్టి చిట్టి
గట్టి చుట్టలమోదఁ గంపలువెట్టి
వ్రేతలు నడువంగ వ్రేలుచేవేలు

2010

రీతుల తమజాతి రీతులు మెఱియ
వెడవెడగానేయి వెడలనికురులఁ
బెడతండ్లుసికలునూనఁగఁ దీర్చియున్న
యోసవరినామంబు లొకవింతచూపఁ
బట్టుక్రొంబనలఁ జూపట్టు పర్ణములఁ
బట్టిముంగలవేల్పు పసిఱొప్పకొనుచు
వరపరమాన్నముల్పడలు మోగడల
బెరుఁగు లాజ్యంబులు పిండికూరలును
గుడుములు పాలు నౌగులు పంచదార
కడియంపుటట్టులుఁ గమ్మబూరియలు

2020

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

లనఁటిపండులును శాల్యన్నముల్ తేనె
లును జన్నులు వెన్నలును నాదిగాఁగ
గములుగా శకట సంఘములనమర్చి
గుములుగావాలి చక్కుల నడపింప
తొలఁగద్రోయఁగరాక త్రోవగ్రిక్కిటిసి
పెలిమిఁజి శ్రీరామవెల్లుముహూర్త
సలలిత వాద్యఘోషమున ఘోషమునఁ
గలవారలెల్ల నొక్కటనేగుచుండ
రామ గోవిందుల గ్రమునఁబిలుండఁ
గామినుల్ తనరెండు గడలబాంధవులు

2030

నొప్ప నందుఁడు నొక్కయొప్పుల కుప్ప
గొప్పైన తేరెక్కి కొనియేగుడెంచి
గోవర్ధనముఁగనుఁ గొంచునావిప్ర
గోవర్ధనునితోడ గుంపుగావిడిసి
వల్లవీ వల్లవవరులతోఁ గూడ
నుల్లంబులోఁ గడునుల్ల సిల్లుచును
అగ్గిరిధేను విప్రప్రళిఁ బూజించి
యగ్గిరి వివిధోపహారంబు లొసఁగి
కర్తభోక్తయుదాసకానయా దైత్య
హర్త యింద్రుఁడు గుండనజుడరుదంది

2040

యచలాచలాత్మకుండగుటఁ దత్పూజ
నచలంబులోనుండి యవధరించుచును
జోద్యమందుచుజనుల్ చూడమై నిలిచి
హృద్య నై వేద్యంబు లెల్లనొక్కటకు
గేలుసాఁపుచు నారగించె మోదించి
లాలించిపలికె వల్లపువెల్లవినఁగ
నగమూర్తి నై న పన్నగమూర్తినేను

ద్వితీయాశ్వాసము

మిగుల నిష్ఠములఁగామింపుఁడేనిత్తు
ననఁగనచ్చెరువంది యతిముదంబంది
ఘనశైలవర్తి మేఘశ్యామమూర్తి

2050

దామోదరుని మూర్తిదలఁచి యామూర్తి
యామూర్తియని గోపికాళిఁ గీర్తించి
దయ జూచికాచియిందఱదరి జేర్చి
పయిరులెన్నగఁ జేసి బ్రదికించు సామి
యనుడు శైలమువీఁది యావేల్పు వేల్పు
జనులార కోరునిష్ఠములెల్ల మీఁకఁ
దలకూడుననుచు సంతర్ధానమయ్యె
నల గోపకులు సంభ్రమాకులులగుచుఁ
బనులతోనచటి తాపనులతోగూడఁ
వసుధేశ యగ్గిరి వలచుట్టివచ్చి

2060

భుజియించి తద్యాగ భాగశేషములు
భుజియించి మిగుల సౌంధ్యలఁ జేలితేలి
యొంటొంటి యాకుతోనొనగూడుచుండ
గొండువక్కలుచోరు గొట్టుచునమలి
కసిగలసిగల సంగళ్లఁ బూదండ
లొనపరిబాగులై మొనరంగఁ జుట్టి
పండారు గలపిన పసిమిత్రామ్మిసిమి
పిండిగంధములు ముప్పిరిగొనఁ బూసి
యోలోలయని పల్కి యొకగొల్ల చీరఁ
గోలమూఁపుననిడి కొనికేలుసాఁచి

2070

(ఈశాతివేలపదము)

దండనేమముగాదు దయబొల్లి మేర
కొండవేలుపుకడే కోడెవోరాజ

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

గోలయైయలకంచి కొండపై మేయు
పాలమున్నీటితోపలసీదులాడు
లావునఁ జొరఁబాటి లంకదూరాణి
దీవులనెల్లను దిరుగునో రాజ
కల్లలవడదోయు గబ్బినాకోడె
కల్లరిమన్నీలఁ గడకాలనూఁకు
కలరాజునెరనన్న కన్నులై రాఁగ
నలనన్నరిపుల నెంతయు గెల్చె రాజ

2080

సిరిగలనాకోడె సిరులిచ్చుననుచు
బిరుదులుపచరించి పెక్కులాగులను
కంచుకొమ్మలతాళ గతలకునూఁదఁ
జంచులచెలరేఁగి చప్పట్లుచఱువ
కోదండలిడివిర కొలచ్చులిన
నాదింపవైచెఁ జెంతల నొక్కఁడొకని
గేలుకేలునబిగ్గఁ గీలించి పట్టి
సోలికి నిలుచుండి సోలియాడుచును
ముంజుగబ్బుల తుట్టముదుకవెండ్రుకలు
జంజరింపఁగ విదుర్చుచుఁ జుట్టుమనుచుఁ

2090

జిందఱు కొట్టిమోఁ జమటలుం దొట్టి
కందామరిదిగంగారఁ గ్రేళ్లుఱికి
యొకకాలుగుంచి వేటొకకాలు భూమి
వకవకలె వేలవడి యెట్టి మెట్టి
చెలఁగివేలుపుఁ బెద్దసివ మాడువారు
పలుమఱుఁ బొంగి వ్రేవతెసాఁటివారు
వరద గోపీకులవర్ధన దేవ
బిరుద యాదవరాజుఁ బేర్కొందమనుచు

ద్వితీయాశ్వాసము

నుడుకుచు సోదికినున్న పాయసము

తొడికిజాటుచుఁ గంపఁ దొడుపులెక్కచును

2100

మ్రొగ్గకయరకాలములుఁ గాఁడనుండ

నెక్కియావేల్పుఁ బోడిమినెన్నువారు

కుతుకంబుతోఁ దోడి గొల్లలు వేల్పు

కతసెప్పవిని శిరఃకంపంబు నేసి

చెలగివీనులఁగేలు నేర్చి గొబ్బిళ్లఁ

బలుతెఱంగులఁ గూడి పాడెడువారు

మొనవ్రేళ్లు శ్రుతులు గ్రమ్మచు వెన్నెలార

యనుచుఁ బాడెడువారు నగుచునుండఁగను

బొంగెడు పొంగళ్ల పొంగుచునుండ

సంగడి బసులు నిచ్చుల మేయుచుండఁ

2110

గుడుపు దప్పినయట్టి కోపంబుతోన

నుడికింప మేఘవాహుండు బిట్టుగెరలి

ప్రళయ ధారాధరపండ్రి నీక్షించి

పలికెఁ జూచితిరె భూభాగంబునందుఁ

గుల గోత్రపత్ర సంకుల రక్తసిక్త

కులిశంబు ననిశంబుఁ గొనగేలఁ దాల్చు

ననుడించి నందనందనుకు వాదములు

విని పల్లవులు పనివిని యొంటిగట్టుఁ

గని పూజ నేసి యక్కడనన్నుఁబేరు

కొనకగై కొనక పొంగుచునున్నవారు

2120

నెల మూఁడువానలునేఁ గురియింపఁ

బాలమునంబనులమేఁపుచుఁదలల్ గ్రొవ్వి

పోసరించినయట్టి పులివోతుగొల్ల

లీసడించిరితుదనిక నెద్ది మేలు

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

భూరి కర్షోపలా పూరిత వజ్ర
దారుణతర వర్షధారలచేతఁ
బొదివిగొల్లలమూఁక పొదివిచ్చుజేయుఁ
డిదెవత్తు మీమెంటనే నింతనంత
నని నిగళములూడ్చి యంచినఁ బోయి
యనిఁ జూచికెరలు వీరాగ్రణులనఁగఁ

2180

బెంపుతెంపు నటించఁ బెరింగి మేఘములు
గుంపులై నీరాళ గొందికై మొనసి
యొలలూడ్చిచిమ్ము మహాగ్ర ఖడ్గములు
తెలుగున శంపలు దివినుప్పతిలఁగ
ఘనసింహరవముల కరణిఁద్రిలోక
జనముఁ భీతిలఁగ గర్జనము చేసి
శర్వకంఠముపట్టు చాలకనింగిఁ
బర్విన విషముల పటలియోయనఁగ
కారుక్రమ్ముచు నీరిగ్రక్కుచుఁబొదలి
ఘోరమ్ములగు పిడుగులతోడఁ గలసి

2140

భయదమై వర్షంబు పట్టెఁ బట్టుటయు
బెడిదంపువానఁ గోపికలు గోపకులుఁ
దడియంగ గోవులెంతయు జడియంగఁ
గని భక్తలోక రక్షణ దక్షుడైన
దనుజారికెమ్మోవి దరహామెనఁగ
వ్రజమునకళిల గోవ్రజమునకచటి
వ్రజలకు నేకాతపత్రంబుగాఁగ
నల కొండనెత్తి బాహాదండమమరెఁ
నిలదలమోయ ఘోరద్రుఁడోయనఁగ
లలితాచల శ్రీవిభాన హర్యమున

2150

ద్వితీయాశ్వాసము

నలఘనీల స్తంభమనఁగ నవ్వేళ
 శస్త్ర దేవాగమ్య చరణనీరేజ
 హస్తయోగము గల్గెనన పొంగి యుద్రి
 హరికిఁ బుష్పాంజలు లర్పించెననఁగఁ
 దరులు గంపింప నందలి విరుల్రాల
 వడగండ్లుగిడిఁదాఁకి వ్రక్కలై మిగిడి
 యుడువీధి నడురేయి యుడుపంజ్జి దెగడు
 అంబరవర్ణ చేయంటుటవలన
 సంబరచరభావ మందెనోయనఁగ
 జడివట్టునాయల జడికోర్వలేక

2160

వడఁకుచు వనమృగావలి మింటికుఱుక
 శరద నాదముల కిచ్చులఁబొంగిమాఱు
 సరిలేనట్టి కేసరులు గర్జింపఁ
 గడిది నాగములు వేగముల మేఘములఁ
 దొడరు చందంబునఁ దొండముల్ సాఁచి
 పనిమినెదుర్చు శంపలఁ బట్టెననఁగఁ
 బసిడితీవెలఁ జుట్టి ప్రాపుగాఁ బట్టి
 గురువజ్రహరులచేఁ గురువిందఘనులు
 నెరయంగనంగార నికరంబులనుచు
 నాతలనున్న విద్యాధరుల్ జడిసి

2170

శీతాపహరణ వాంఛితమతిఁ గదియ
 నేడుగాడ్పులతోడ నేకమైవాస
 యేడు రాత్రులఁ బగల్గి రీతిఁ గురియఁ
 జెలఁగియొక్కపఁ బొడిచెనో ప్రొద్దటనుచు
 నెలకొని గిరిక్రింద నెమ్మదినుండు
 గోగోప గోవికాకులముల బలము
 జాగుమై గురియు నాజలదాళి బలముఁ

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

బటుతర హరి దివ్యబాహుబలంబుఁ
జటులాభచారులౌ చారులచేత
విని వజ్ర యామేఘవితతి మరల్చి

2180

తన మనోవీధిఁ జింతన నేయుచుండెఁ
గమలాక్షుండపుడు చెంగటనున్నయట్టి
తమవారిఁగని దుష్ట తమవారియడఁగెఁ
గావిరి విరిసె దిక్కులు రాజ్యలై
మీ వై భవంబుల మీరుండుండనుచు
నవిరళై లంబు నాతొంటిచోట
ధ్రువ పదంబును బోలె ధ్రువముగానిల్చె
జ్వలండు తలపోతనేసి కృష్ణండు
విష్ణుండయనుచు భావించి దిక్పతులు
సురధేను గూడి భాసురభాను కోటి

2190

నిరసించు కాంతినిఁ బూనిన శౌరిఁ జేరి
గురుతర మణికోటి కోటిర రుచుల
హరిపదాంబుజముల కారతుల్ గాఁగ
మ్రొక్కి కరాబ్జముల్ మోడ్చిమదంబు
దక్కి యానందాశ్రుతతి గ్రుక్కి కొనుచు
దుర్మానినపరాధి ద్రోహి నిజడుండ
గర్మబద్ధుండ జగన్నాథ నిన్నుఁ
బశుపాలుండనుచును బశుపాలబుద్ధి
వశుడనై తినిగావ వలయునన్నునినఁ
జిలునవ్వుమోవిపైఁ జిలుకంగఁ గరణ

2200

నెఱయ నింద్రునిఁ జూచి సీరజోదరుడు
నన్నుఁగానని సీమనంబునఁబొదలు
కన్నుఁగానని రాజ్యగర్వంబుఁ దునుము
నింతనేసితినింతె యింకనావంకఁ

ద్వితీయాశ్వాసము

జింతమానక నిజస్థితి నుండుమనుచు
నాదరించినవేల్పుటాపు శ్రీదేవు
పాదపద్మములకు బ్రణమిల్లి పలికె
సరలకు సఖిలభూసురులకు నిఖిల
సురభులకును నీవనుమ్ముదై మవపు
విందపు నీవు గోవింద పట్టంబు

2210

నొందిన సౌఖ్యంబు నొందునాశ్రితులు
అని చెప్పియజుడు నన్నుచెనో దేవ
యని వయోదభరంబులలరంగఁ గురియు
క్షేరంబు స్వర్నదీక్షీరంబు జలధి
నీరమ్ములును నవనిధులుఁ బూరించి
భారతీపతి నిశాపతి దిశాపతులు
ధారుణి గౌరిదిగ్దంతలు మునులు
దివి సుతింపఁగఁదాను దేవమాతయును
నవిరళ శ్రీయక్తు నభిషిక్తుఁ జేయఁ
దోషించె మునిగణస్తోమంబు మింట

2220

ఘోషించె దుందుభుల్ ఘుమఘుమయనుచు
సురభర్త యష్టాడాసుర పూర్తకెరఁగి
యరిగె నావేలుపు టాపుతోనంత
కలగోపి కలకోరి కలకాకరాక
తెలయఁ గాముక మృగవితతి సాధింప
వెడవిల్తుఁడను గంటవేటరిగూట
నిడిన దివియపోలెనినుఁ డస్తమించె
ఘన గోపికానురాగము శౌరిగవ్వు
ననువునఁగెం జాయలడరె నభ్రమున
బిసరుహాక్షుని కీర్తి బీజసంతతుల

2230

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

సనులొత్తెననఁగ నక్షత్రంబులెనఁగె
నెడపకమరుఁడు సౌమేఘపుల్పఱప
గుడివడు శితఖడ్గ కోదండమనఁగ
నలరువిల్తుని మామయగు చందమామ
కళలతోఁ బూర్వనగంబుమై నిలిచె
వెన్నెలచవి చూచి వెన్నెలపులుఁగు
లన్నులకొనఁగ వారదిమెచ్చి మెనఁగ
నుడురాజుఁ గాంచి పయోధిమిన్నంట
వడిఁబొంగెనోయని వఱపెఁ జంద్రకలు
పొదలఁబూబొదల నింపుదలిర్పఁ జలగి

2240

మెదలు తుమ్మెదలెల్ల మెఱసి నాదించెఁ
దమ్ములఁగల వ మొత్తమ్ముల వట్టు
దమ్ములవర మరందమ్ములదరుల
నమ్ముల వివిధ ఫేనమ్ములనొప్ప
యమునకూలమునఁ దియ్యమునఁ గోవిందుఁ
డమిత జగన్మోహనాకారుఁడగుచు
మోదించి కల్పకమూలేందుకాంత
వేదియైనత్కళా వేదియై నిలిచె
కనకంబునగుచాయ గనుపట్టుపట్టు
గొనబురంగుల చెఱంగులు మించఁగట్టి

2250

లలితసౌరభ రసాలంబ రోలంబ
తిలకమై వై జయంతీధామమమర
వెడవిల్తువంటి క్రొవ్విరికల్ప తూపు
దొడిగినరేవఁ గన్తురి నామమలరఁ
దారపంజుల వియత్తుల మొప్పు కరణి
హారజాలముల బాహుమధ్యమమర
సిరిపదాబ్జములకై చేరు భృంగంబు

ద్వితీయాశ్వాసము

వరుస వత్సంబు శ్రీవత్సంబుచెలగ
గగణకోణాంగణ కంజాతమిత్రు
పగిదివక్షము కౌస్తుభముతేటపడంగ .

2260

వరసోమమణిలో సువర్ణ ఖండంబు
కరమొప్పుగతియెదంగల పద్మమెఱయఁ
గనకాద్రికూట సంకాశ కిరీట
ఘనకాంతి దశదిశాంగణములు వొదువఁ
దళుకొత్తునిత్తు కోదండంబు దండంబు
జలజకాండ బు కాండిమునంకుశమ్ముఁ పాశమ్ముఁ
దరచక్ర దివ్యసుందర గదానూన
శరములు బాహుపాశములఁ గీల్కొలిపి
చరణంబుపై నొక్క చరణంబు నిలిపి
మరునినల్వేడు భంగిమలఁగిఁ త్రిభంగి

2270

నంగీకరించి మోహన భావమొదవు
గాంగేయమురళిఁ జిక్కగమోవిఁ జేర్చి
వివరంబుగా వేణువివరంబులందు
నవరగావర కరళాఖిలల్లార్చి
ఘన రత్న కంకణాంగణ కాంతి వదన
వృనజాతమునకునివాళియై పరఁగఁ
దళుకుఁగల్వలదండదండ సంవాసన
తలములఁ గుండలాంతముఁ గొంతరాయ
శీతాంశుమైతేట చిలుకుచునుండ
వాతెఱవంచి భూవల్లి నిక్కించి

2280

(సర్వేశ్వరుఁడు డేణునాదము నేయుట)

కారుక్రమ్మెడు సోఁగకఱివంకబొమల
యోచి త్తరిచూడ్కి యొరపు మీఱంగ .

అప్రమహిషీ కళ్యాణము

మాయురేయన మంద్ర మధ్య తారములు
 నాయతంబొసరించి యణకువమీఱు
 రంగురక్తియు మధురములుట్టిపడంగఁ
 బొంగెడి రసముల పాలుపు దీపింప
 వివిధంబులగు నేకవింశతి శ్రుతుల
 జవకట్టినట్టియా సప్తస్వరముల
 కులమేర్పరించి తద్దోషికాశ్రవణ
 ములకలంకృతులుగా మొగినలంకృతులు

2290

ఝపించి గ్రామగారోహవరోహ
 నై పుణ్య వివిధవర్ణములు చూపుచును
 సమ శుద్ధ సాళగ సంకీర్ణ గతులు
 క్రమముననెడుట రాగములు నర్తింప
 నాణెమైమిగుల విన్నాణమై యొప్పు
 వేణునాదంబు గావించెనవ్వేళ
 గానంబు విమలంబు గానంబు సేయఁ
 దానంబు లమృతసంతానంబులొసంగ
 జగతి బర్వినశూరి సగమేని మేసి
 మొగి మృగంబులు మొగంబులు మీఁదికెత్తి

2300

యరగన్న లిడిమేతలాత్మలో మఱచి
 సురభులు మోదించి చూడంగఁదొడంగె.
 నురగనాథుఁడు చొక్కుచుండె నీరసపుఁ
 దరువులిగిర్చె శిలాతలములు గరంగె
 రాగ మోహన మంద్ర రాజంబు సకల
 భోగికన్యల నాగభోగికన్నైకల
 నరిదినాక రించి హర్షింపఁ జేసి
 నరనాథభువన మంతయుఁ జొక్కఁ జేసి

ద్వితీయాశ్వాసము

భువనమోహన రసస్ఫూర్తిచే సకల
భువనములృణపును బొందుటే మరుదు

2310

హరియుఁ దన్మయుఁ డయ్యెనయ్యెడ నాథ
గరిమ యేమని చెప్పఁగా వచ్చునంత
నందనందను వేణునాడేదు కాంతి
నందితానంద బృంద మరంద హృదయ
కుముద్మలై సమద్మలై గోపికామణులు
రమణుల మించి శ్రీరమణుఁ గామించి
కుచములు గేటాడ గొనబులూటాడఁ
గచములల్లాడ ముంగళులు మల్లాడ
నడవడి కడఁక నెన్నడుములు వడఁకఁ
గడుప్రేమ మొదపుల వేగనయముల్వదలఁ

2320

బయ్యెదల్ జాఱఁ బై ముద్దుగాఱ
నెయ్యముల్ బెఱయనెంతే సొంపుమెఱయఁ
జనుదెంచి జలజాస్త్ర జలజాస్త్రుడై న
వనజాక్షుఁ గదియ శ్రీవరుఁడువారలకు
నమధిక సుమజల త్కౌళిత మదన
సుమబాణములవాడి సోకనిట్లనియె
తోడిఁ బడసిట్లు వత్తురెవనంబులకు
నడురేయి మీరలెన్నఁడు రేయివగలుఁ
బతులు మాటకుమాఱు పలుకనివారు
సుతుల నాయకుల వస్తులడించి పొంచి

2330

పరునన్నఁ గామంపఁ బాడియెయనుడుఁ
బరుడవేయల పరాత్పరుడ వేయనుచుఁ
దరుచుగా గోపికల్ తరువులు వెట్ట
నొఱపుఁ దొంగలితెప్ప లొకయింతవంచి

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

లలిత చంపక ముకుళములోను వాయు
వొలయు చందమున నిట్టూర్పులు నిగుడ
వరకూల్మపోతముల్వసుధ నటించు
సరవిఁబొదముల భూస్థలము వ్రాయుచును
హరిసీలముల కాంతులలరుముత్యములు
గరిమఁదజ్జల బొప్పకణములు దొరుగ

2340

మిసిమి బింబఫలంబు మెసఁగు కీరములు
కసరుచందమున గద్గద నాదమెసఁగఁ
వేడివాడియు నొల్కు వెడఁబల్కు మతులఁ
గాడి పాఱఁగనాడఁగా నీకుఁ దగునె
తలఁపులో నెపుడు మాధవుఁడు మాధవుఁడ
తలఁపమన్యులమని తలపోయుమమ్ము
చయ్యన మగుడంగఁ జనుమని పల్క
నయ్యయోయెల్లు నోరాడరా నీకుఁ
బతులను మీఱఁ బాపంబంటి వఖిల
వతి నిన్నుఁ జేరుటే పరమధర్మంబు

2350

ముక్కుమో మెఱుంగకమో మోటపడక
మొక్కవీడను చందమున విడనాడఁ
బాడియేలేకొక్క పదముపదంబు
లోడవుమగిడియే మరిగెదమన్న
నధరకోమల పల్ల వాలోల శీత
మధురామృతంబుచే మదనార్చినార్చి
ప్రాణేశ దయఁ జూడు పదరితివేని
ప్రాణముల్నీకు నొప్పన సేతుమింక
నజాడు గాయజాడు రుద్రాదిదేవతల
భజియింపఁ గోరునపొంగ చంద్రికల

2360

ద్వితీయాశ్వాసము

సిరి తులసీదేవి చేరియెల్లపుడు
 శరణాందు సీపదాబ్జములై కొల్పెదము
 నెఱయంగఁ గామించినే నెమ్మినమ్మి
 మఱచితి మిదెనేడు మాయొండ్ల పనులు
 వలపించి పిమ్మట వావిగాదనుట
 పాలుచునే నీయట్టి పురుషోత్తమునకుఁ
 దొలంగ ద్రోచినఁ బోము తుదినికతమడు
 తలలకు నీడు పాదములకులంకె
 యేలరా కృష్ణ మమ్మేలరాచలము
 చాలురా నీకును జాలురా యిదియె

2370

కలిమిపూఁబోకె చన్దవ గోరిమారు
 యలుగుల పాలుసే యంగఁ జూచెదవొ
 సతత శిలీముఖోజ్జ్వలితంబులై న
 యతను పాశములకు నప్పగించెదవొ
 పలరాజు పట్టంపు వాజులనొప్పు
 డెలయించు కెమ్మోవి నిచ్చెదోవేగ
 చలమున నీరీవి సారెకుమమ్ము
 నెలయించి మరుబారికిచ్చెదో చెపుమ
 లకట నిన్నననేల హరియేము వచ్చు
 సకిన పంతమున నిచ్చకు రాముగాక

2380

యెట్టైన నీకింత యెచ్చెన పనికి
 మిట్టిమీనంబవై మెఱయుదువచట
 వలసియొల్లమి గాక వలసియుండినను
 దలకొని కొండ్ల నఁ దలకెత్తుకొందు
 పొరబొచ్చములుగాక పొనగునందులకు
 దరమిడి పాలాళ దరియైనఁ జొత్తు

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

ఇతవుగా మిదిగాక హితకృత్యములకు
నతులిత లోహంబునైన భేదింతు
కపటంబుగాకిటఁ గాకుండెనేని
యిపుడ ఈ లోకంబులెల్లఁ జేకొందు

2390

చిట్టకంబులుగాక చింతనించినను
బట్టబద్ధులనై నఁ బారబట్టెదవు
వేసాలుగాక నీవేనేయనున్న
నాసముద్రములై న నడ్డకట్టెదవు
తలఁగాకట్టె తలఁచితివేని
గలయంగనేటి వంకలు దిద్దఁగలవు
బ్రమయించెదవుగాక పాటించితేని
కమలజాండములు ప్రక్కనెయడంచెదవు
వినరోరి వీనుల విందుగాఁ బెక్కు
లననేల యింక నీవగుటమేమగుట

2400

గచ్చిమాటలుమాని కడచి పల్కినను
గుబ్బచన్నులఁగూల ద్రమ్ముదుమిపుడు
సరసడాసిననేల చనియెదువాఁడి
మరుతమ్మిమిట్టలే మాకుచాగ్రములు
పదరిపక్కదవు చేపట్టినంతటనె
మదనపాశంబులె మాబాహులతలు
అరిది పల్కినఁ దూరనాడినమారు
తురగ పేషలె మామధురభాషణములు
అకటచూచిన యంతనలుగ నేమిటికి
మకరాంకుచిలుకులె మాకటాక్షములు

2410

అనినదై న్యంబు నొయ్యారిచందంబు
గనుపట్ట సరసవాక్యములకు మెచ్చి

ద్వితీయాశ్వాసము

హరినవ్వికౌఁగిటనలమి కాళింది
దరుల నాగోపసుందరులఁ జొక్కించి
అలినాద సామ గానాళితో బింబ
ఫలరస వరసోమపానంబు నేయు
శుక పిక ఘన ఋత్విజుల ఘోషములను
సుకుమార సుమలతా స్ఫురిత యూపములఁ
బ్రచురమరంద ధారావారమిళిత
రుచిరపరాగ పురోడాశతతుల

2420

దర్పిత పారావత ప్రాంశునాద
దర్పక వేదమంత్రముల సంఘల్ల
మంజరీ బహుపుంజ మంజు నికుంజ
రంజిత శాలల రత్నవహ్నులను
అరవింద హేమామకుండాలు కల్గి
యరవిందనారామ యజ్ఞవాటంబు
కరణిఁగాళిందిలోఁ గాంచనద్యుతులఁ
గరమొప్పనొక్క సైకతము నేకతము
గఱగ నీక్షించి యక్కడకేగుదెంచి
పిలిచిపై కొనెడి యోపికల గోపికలు

2430

ఫణిభోగభోగితై ఫణిరాజువేయి
ఫణములు పఱచిన బాలిచెన్నందు
నెలచెల్వరాల వెన్నల సొగడాలు
చిలుకొట్టి నేవంతి నేజ్జలమిఁద
నూరుకేళిలోల మతులగావింపఁ
జేరివారలఁ జేరి చెలకుచు శౌరి
కేలనందముల సాలగించుచువలచు
వలఘులగాలిచేవకల నేదదీర్చు

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

లలిత కర్కగ్రపల్లవ పంజ్జీచేతఁ

దొలుతఁ గళావనుల్ తోరణకట్టి

2440

రతిమనోహర మహారాజ్య వైభవము

లతిమనోహరలీల ననుభవించుచును

సతులయాగములుఁ దత్సమ్య వస్తువులుఁ

చితివోల్పరాక మార్పడియుండ జూచి

జిగిమోవులని చెంతచిగురులనాని

మొగ్గరై నఁగావని మోలంచు నేసి

చనుగుబ్బలనుచు మంజరులజేపట్టి

ఘనమార్దవములై నఁ గావని విడిచి

యరిదిముంగురుల నియలులకు నొడిసి

మొరసినఁగావని మొగినవ్వునగుచు

2450

చాలలనలకాప్త ఫాలలఁ జతుర

లీలలచేత మేలిమిఁ జొక్కఁ జేసి

శ్యామల మరకత శ్యామలమరుని

సేమల మిగుల మచ్చికలఁ దేలించె

ప్రౌఢల రతికళా ప్రౌఢులహవఁ

రూఢలవంతకూర్మలను మెప్పించి

తనునొత్తి నేయునేఁ తకుమాటు నేయు

ననువునఁ గొనగోళ్ల నలగుబ్బలాత్తి

బట్టిడనొకలేమ నొడికినెన్నడుము

పట్టిచిక్కఁడిటంచుఁ బలుకుటఁ జూచి

2460

దండ భ్రూవిజిత కోదండయొక్కర్తు

నిండుసట్టాలయింప నీలవర్ణుండఁ

కొలగేలఁ గొండగై కొనకెత్తువాఁడు

తనిసి యెత్తగఁ జూచెఁ దత్కృతద్యయము

ద్వితీయాశ్వాసము

రమణీయ సతులతో రతులనీగతుల
 సముఖుడై హరిగూడి చొక్కివెండియును
 అమలమైతార పద్మాకారమగుచుఁ
 గమలాస్త్రుతోలిమాఁపు గతిశౌరి చూపు
 మల్లికా ర్ఘల్లరీ మహితధమ్మిల్ల
 వల్లరిహృదయజే వనజముల్లరఁప

2470

నొక తెఱంగునను వేటొక తెఱంగునను
 జికురభరంబులోఁ జెప్పఁ జూపట్టు
 నిండుతావులపిండు నెలుపెడు పొగడ
 దండ కృష్ణునిమెడ దండఁ గీలించి
 యురుహార పద్మరాగోపలంబెత్తి
 నిరతియైఁ బండువెన్నెల యండనాని
 మసలకకై కొన్న మాయానధనము
 లొసంగె దోసిరపుగానుండెదోయయిన
 సరస భావముల నానకియకుంగృష్ణుఁ
 డదువిరాధరంబు భోగ్యంబుగానిచ్చె

2480

జాంబూనద ప్రభ స్తనకులశఘర్మ
 జాంబవూరంబుల నభిషిక్తుఁ జేసి
 చెలువమెక్కతె మధ్యసింహాసనమున
 బలసోదరుని రాజ్యపట్టంబు గట్టె
 రోమాళినొక ముగ్ధురచిరాంగి కపుడు
 పామసి భ్రమయించి పట్టుచు శౌరి
 యలక లలాట నేత్రాధర గండ
 గళదండ కుచపక్ష గంభీర నాభి
 కటిచక్ర జాను జంఘా పదాంగుష్ఠ
 చటులదేశముఁ జంచద్విలాసములఁ

2490

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

బట్టిచునున నఖి భాహుకృత్యముల
నిట్టిచేపెట్టెడి కృత్యచాతురులు
గలుగనంగాగ సంగతుల సీగతుల
లనిఁ జూపి సకలకళాప్రవీణతల
సకల గోపికల కాంక్షలు దీటుమఱియు
నొకపరివేయు బాహుల గౌఁగిలించి
తెరలక వేయివాతెరల చేనొకటఁ
దరుణుల యధరముల్ నివాటఁ గ్రోలి
చదుకన నఖిసహస్రముల నొక్కడను
నుదుటు గుబ్బెతలమై నొత్తులొత్తుచును

2500

నొక మోహనాంగిపై నొరగి లాలించి
యొకబిత్త రికివీడిమొసఁగి మెప్పించి
యొకవన్నెలాడితో నొఱపులు నెఱపి
యొకనేరు పరితోడనొనఁ గూడి చెలఁగి
యొకవిలాసినిఁ జూచి యొయ్యనఁ దెగడి
యొకచిలు కలకొల్కి నొరపి రమ్మనుచు
మకరాంకుకేళి నిమ్మాడ్కిఁ జొక్కించి
హరి గోపికా మోహనాకృతుబ్జూచి
వరుసతోవేర్వేఱ వర్ణింపఁదొడఁగె
కండచక్కెఱొపుల కండంపుతునుకొ

2510

దొండపండ్లొనవాతోదీనిమోవి

.....

సతతంబుఁ జెడని కంజము గల్గెనేని
సతిమోమునకుఁ గింతనరియన వచ్చు
వెలమఁగుత్తుకబంటి విషములోనుండి
కలువలుతప మెంతగాలించెనేని
నరవి నానాటికి జడియుటేకాక

ద్వితీయాశ్వాసము

తరుణి కన్నులతీరు తమకేలకలుగు
నతివనెమ్మొగము సోయగ మెన్నఁ గుముద
పతిబింబ మదిపూర్వపక్ష మేతలఁప

2520

నలవి మీఱిన ముత్తియంబులనొక్క
కొలికికేడెచ్చు నీకొమ్మ పల్వరున
వన్నెలాడుటగాక పనితమై బాయ
యున్నదే పగిడిసి నొఱసి చూచినను
గచ్చులాడుటెకాక కలికిపొలిండ్లు
బచ్చననకినల పరిపాటులన్న
వడి చూసుకొని యంతవచ్చిన శిరము
పడఁతిమైడాలకు బ్రతిమేల వచ్చుఁ
చొరపొచ్చెములుగాక పొలఁతియూరులక్కు
సరసరంభలనెల్ల సాటివెట్టుటలు

2530

యరసియుఁ బొదివిచ్చ నాడుటకాడే
తరుణిజంఘలకు చిత్తళిగల్గిడనుచు
ననుచు నీక్రియల మోహనరత్రిక్రియలు
దనిసియోలార్చున త్తటిఁ జేలరేఁగి
దర్పకగురుతోడి దర్పకకేళి
దర్పించియో గోప దర్పణములులు
దక్కెఁబోఁ మకరకుండల భూషణుఁడు
చిక్కెఁబో నాకు రంజిత భూషణుండు
వలచెఁబో నాకు జీవనసన్నిభుండు
కలసెఁబో నన్ను శ్రీకామినీవిభుండు

2540

యిచ్చెనే మడిగినవెల్ల భూధవుండు
వచ్చెనేమున్న క్రేవలకు మాధవుండు
అని నిజరూప రేఖాదిసంపదల

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

నన విల్తునతినవ్వనినబోండ్లఁ జూచి
కలసి మేనులఁ దమకము పుట్టఁ జేసి
కలయుట రతికళా కౌశలంబనుచు
మలయుచు విటశిఖామణి శౌరివారి
నెలయించియటఁ దిరోహితుఁడయ్యఁ జెంతఁ
చై కొన్నతదనులాపములఁ ననోన్యన్య
లోకనాకృతులఁ నాలోకింపుచుండె

2550

కాంతాకరాధీశ కరసుధాసి క్త
కాంతారమున గోప కాంతలా శౌరిఁ
గానకచెగడి మేఘముఁ చూసిదెసల
నూనిన మెఱపుల యొఱపుఁ గైకొనుచు
విరహ తాపాంబుధి వెలువడుజూడ
లరసి యాతనినామ మనుతెప్పఁ జేరి
పన్నీటిచెమ్మచేఁ బదనై నయొక్క
తిన్నని కస్తూరి తిన్నె నెన్నెడుమ
కమలాకుశాగ్ర సంగతి పాదకముల
కమలచిహ్నంబుల గలిగి యేర్పడిన

2560

యడుగులఁ గాంచి కృష్ణాయంచునతని
నుడువుచుఁ గదిసి కన్నుల నొత్తికొనుచు
చీకటినిరవాయు శిశిరాంశుకళల
నాకటితమిగ్రోలియల చకోరాళి
నడలించెననఁగఁ గజ్జల జలధార
లుడుగక కన్నుల నురులనందంద
మొగములువాడ క్రొమ్ముల్లెంతవీడ
పగడంపువా తెఱల్పలుమాటునెండఁ
బరణముల్దొట్టిల్ల జఘనంబులదర
కరములు చెమరింప గౌనులల్లాడ

2570

ద్వితీయాశ్వాసము

పొలయుమక్కువమొల్ల పూచిన రీతిఁ
 బులకలు సర్వాంగముల జాజుకొనఁగ
 ననురాగవల్లి కలనఁగ నొప్పుచును
 బెనగొన్న గురిగింజ పేరులల్లాడఁ
 బరమయోగీంద్రుల భాతి గోవింద
 పరచింత నేయుచుఁ బరచింతలుడిగి
 సకలశరీరి యీశ్వరునూహ చేసి
 సకలవస్తువులందుఁ జై తన్యబుద్ధి.....
 కానవేహరి జగత్కల్యాణమూర్తి

.....

ప్రకట సత్ఫల రసాభావంబులరయు

2580

శుక్తకానవే మేఘశోభనగాత్రు .
 ఆరామవిభవంబు లరయుచుండుదువు
 శౌరిఁగన్గొవె యిచ్చుట భరద్వాజ
 ఘనతర హరిభక్తిగలుగఁగఁ జేయు
 మునులార కానరే మునిలోకవంద్యు
 ఆశలవాసించునట్టి పోడుముల
 కాశికకానవే కాంచనాంబరుని
 సకలద్వీజాత్మ పోషక చారుశాఖ
 సకలేనుఁ గానవే శాండిల్య నీవు
 సుమనో మనోహర స్ఫురిత ప్రభావ

2590

కమలాక్షుఁ గాననే గాలవయిచట
 ముకుర కపోలాగ్రములదువాడించు
 మకరకుండల కాంతిమండలివాని
 అలకలజూడ నొయ్యారంపు సిరుల
 బెల్లకఁ జుట్టిననెమ్మి పింఛంబువానిఁ
 గొదమనవ్వులచాదు లొనివేను సిరులఁ -

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

గదిసిచనువాలు గన్నులవాని
పగడంపు వాతెరపైఁ బిసాళించు
నిగనిగ నవ్వువెన్నెల సోగవాని
గావికెమ్మొవిచెంగటఁ బిల్లగ్రోవి

2600

తీవిమైచొక్కఁ బాడెడు పాటవాని
నెడ జాతీతతిమ్మెల్ల విరులతోఁ దేటి
నడునొప్పు నెఱిగిప్పుగల కొప్పువాని
బొదవిన వరహారముల మీఁద రుదుల
పొదవిన సోయగంబు గిళంబువాని
నిగుడుసన్నపు వంకనెల వంకఁ జూచి
నగుచుండునొయ్యారి నామంబువాని
వాసించు బంగారు వన్నెలదట్టి
గాసించువాని బ్రకాశించువాని
కానరే పక్షిసంఘములార ఘమ్ముఁ

2610

గానరేయలయించు కమలాక్షుననుచు
నడుగుచుమున్నదా నడుగుచు శౌరే
కడలేని తమిసొక్క కడనొప్పు చెలువ
రాధిననంగ మర్మకళా ప్రబోధ
బోధించియటగొని పోయియొక్కెడను
గేరుచు రతులఁ బొక్కించి తక్కించి
కారించి తమ్మునే కనుమూసి యరుగఁ
నాచెల్వమగుత్రోవ నరుగుచు చేడువమీ
నాచెల్వఁ బొడగాంచి యందలు గూడి
యమున సారథ నికాయమునఁ జూపట్టు
కమనీయమైన సై కతభూమి జేరి
వెడలుపై వనములో వెడలుపై ముంట

2620

ద్వితీయాశ్వాసము

నుడిగించి మదనాన్ని నుడికించఁ దగునె
గాలిచే భయమెల్లఁ గడపి యీనాలి
గాలిచేమమునింతగలఁ గించనేల
తలపులలో సేదదరలనీ పాణి
తలము నాత్మీయ కుంతలమునఁ జేర్చి
పదరినగాలిమే పరిమదం బణఁచు
పదము గుబ్బలమోప ప్రాణముల్నిలుచు
చలువ తావులునల్పు చ క్కెరెమోవి

2630

తలిరు తేనియల మాతాపంబు దీర్చు
కరమునుత్కరము కాకరము నయ్యోగి
నరముసీంద్రులకు శ్రీవరమునై యొప్పు
తావక చరితామృతము నమచ్చివణ
దేవాళిఁ బండువఁ దేలించి యప్పు
డతిమనోరంజని యగునీదు భవ్య
కృతియు నాకృతియు చమత్కృతి నలంకృతియు
దలపోయుమమ్ము వంతలఁడించి పోవఁ
దలఁ పెట్టుపుట్టె మాతలఁ పెఱింగియును
జందనాంకిత కుచస్థలి సోఁకినంతఁ

2640

గందునోయని యాత్మగంఠుచుండుదుము
అట్టిసీ మెత్తని యడుగుదామరల
నెట్టుమెట్టెదవు నీవీచెట్టునేల
అలపెల్లఁ దెలఁగించు నట్టిసీ ముద్దుఁ
జలుకు జూపులు తమ్మిఁ జెనకునెమ్మోము
కలికి హేమాజ్జంబు కరణి గోధూళి
తఱుకొత్తు కుటిల కుంతల తలంబులును
కలికి మాటలు మోవి గదియుచు సిరులు

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

గులుకు బంగరుపిల్ల గ్రోవి నాదంబు
భావించు తటితెప్పపాటు గల్పించు

2650

దేవాగ్రజుని దూతీ తిట్టుదుమయ్య
యొఱపులు నంతమాకు దుట్టులుంగఱపి
మఱియునెంచుటయెల్ల మగపాడియగునె
తల్లివి తండ్రివి దై వంబు పతివి
యెల్ల సంపదలు నీవే యనియుండి
నిను భాసి పొక్కెదునెలఁ తలతెక్కి
గొనమేమి యనవాఁడు గొలనీకు మేలె
యారాని నమ్మిక లిచ్చిపైఁబట్టి
పోరాములొకకొన్ని పొనఁగించి తెచ్చి
యడవిలో నడురేయి యడ్లలఁ జేసితివి

2660

కడపట దొరలకెక్కడి బాసలయ్య
నిలిచి రమ్మని నంతనే రొమ్ముద్రొక్కి
తలమీఁద నెక్కుకోఁ దలఁచువారై తే
నెవమున నీపు మ స్నీటిలోనున్న
నెపుడు నిన్నెలపోవ నిత్తురేనిన్నుఁ చూచి
మముగాఁగఁ దగులున్న మగువలఁగాఁగ
భ్రమలు పెట్టెదుగాక పద్మాక్షయనుచు
వగలఁ గ్రుమ్మరచు దేవగల నీరీతిఁ
దగులఁ దూతినవారి దయ జూచి శౌరి
తుఱుము గ్రొవ్విరులఱదోఁపఁ గప్పారు

2670

తుఱుము దాపలిఁచెంతఁ దుదబిత్తరింప
మిసిమి గొణపుఁచెంగు మెణకువగొన్న
పసిఁడికాయనొస పరిబాగు చూపు
జగిమిఱు కుండల శ్రీలు చిన్నారి

ద్వితీయాశ్వాసము

నగుమోముదమ్మి చెంతలదు వాడింప
యెండతుమ్మెదలతో మేలంబులాడు
దండయట్టుననివా తాళింపు చుండ
వలలఁ జిక్కిన చెలువల నేదదీర్ప
మలయుచువచ్చె మన్మథ మన్మథుండు
ఆగోపసతులు గృష్ణాలోక రతులు

2680

నాగోపవరు గాంచి రపుడు మోదమునఁ
బొదివి పాలిండ్లువీఁ పునవెడలంగ
నదిమె కృష్ణుని మోవి నానె నొక్కర్తు
మోవిపైఁ బలుమొల్ల మొగ్గలూఁ దుచును
శీవిమై బొమలు గొట్టించె నొక్కర్తు
చేరిమే నొకవిలాసిని గోరఁ జీరి
కేరుచుఁ దిట్టి చెక్కిలియునుం గఱచి
మోము తామరతావి మూర్కొని చొక్కి
కామించి యరగంటఁ గాంచెనొక్కర్తు
నిగుడి నిట్టూర్పుచే నెఱిగొప్ప సాగయఁ

2690

దిగిచిపై నొరగి సందిటఁ గ్రుచెనొకతె
గొబ్బెతయొక తెమై గులుకులేఁ జెమట
గుబ్బలపై చెఱంగు నమస్తరించె
కుసుమాంగి యొకతెయక్కున నక్కుడాయఁ
గొనరుచు గొణఁగిచెక్కునఁ జెక్కుఁ జేర్చె
గళఃసుపైఁ జైవైఁచి కరఁగించి తెచ్చి
లలనయొక్కతె తమ్ములము గ్రుమ్మరించె
జలజాక్షు పదసారసము తారసముగఁ
గలకంతియొర్తుచన్దవనొత్తికొనియె
హరియు వారలనేద హరియించి మిగులఁ

2700

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

గరుణించె విమల సై కత భూమినపుడు
తెరవలవయ్యెదల్లివ్య పీఠముగఁ
బరచి కృష్ణుని నొడంబఱచి యామీఁద
నునిచి యాత్మల నిలికొత్తుమక్కువల
ననిచి తద్దద నలినముల హస్తముల
సోగయనొత్తుచును వాసులు సిగ్గుదమియు
నెగడఁ గృష్ణుని జూచి నేడుమమ్మిట్లు
చేసేత నీవు సేసిన చేతకేమి
చేసిన మతులనెం జెరివాయనోలు
వరుల సోదరుల బావలసరివారి

2710

గురుల మీఱుచునిను గోరియేఁ తెంచి
దై వంబునననేల తమకించ నేల
నీవేమి సేతుమానేరంబె యనినఁ
దోయజ్ఞాక్షుఁడు కనుదుదఁ బాటనవ్వి
యాయలే యందురే మాయెలెమ్మనినఁ
బలుగప్పలరఁగాను బడబొమ్మదిచి
యెలుఁగెతి యేమంటి వేమంటివనుచుఁ
గనుతెప్పలల్లార్చి కన్నీరునించి
మునుమోములొందొంటి మోవఁ గ్రక్కుచును
గోరబంగరు రంగు తొంగుచెరంగు

2720

గీరుచుఁబలుమాఱు కీసలయాధరలు
కోమల లిక్కుఁ జిక్కుదురు నాయఁకులు
కామింప కండ్లనఁ గామింతురొకటి
చిక్కిననై నను జిక్కుకయున్నఁ
జిక్కిన సతుల వచింపరు సతుల
ధరణిరొపోరొకాలతలఁ గాంతుల్లిట్లు
బెరసినీవలెవెత బెట్టరుగాక

ద్వితీయాశ్వాసము

యన విని యవలోకనామృత రసము

చినుకుచు సీరదాసితవర్ణుడనియె

వాఁడిమాటలు వల్కవలదునేనట్టి

2730

వాఁడనేయెపుడు మీవాడనేయనుచుఁ

గనుగొనుఁ దొకరీతిఁగను గొనవలవ

దనయంబు మీకునే నాత్మబంధుఁడను

విలసిల్లు మీభక్తి వెలసింప వలసి

కలసిఁడాఁగితినింతె కపటంబు గాదుఁ

అనిననేఁ జేయునీ యపరాధమిపుడు

మానినీ మణులార మన్నింపుఁడనుఁడుఁ

గలసి పైకొను నిజాంగంబు సంగంబు

వలన గోపికలమైవడయెల్లఁ దీర్చి

యాపంచళరుమించు నలపుమై విశ్వ

2740

రూపి యప్పుడు పెక్కు రూపముల్దాల్చి

కాంత చామికర కమ్ర పాత్రముల

యంతరాంతరమున ననలున్నకరణి

గారుత్పతములలో గాంగేయమణుల

చేరికల్ గాఁ గూర్చి చేర్చిన పగిది

మెఱపుల యెడకెడ మేఘముల్దొలుచు

నెఱగున శౌరి వ్రేతెలయెడనెడను

దసమూర్తి యలరనా తరళలోచనలు

తనదుమూర్తులకుఁ జెంతలఁ జెన్నమీఱ

భాసిల్లు నుల్లాస భరిత విలాస

2750

రాసమండల మహారంగ మధమునఁ

బలుమాటుఁ జెలఁగి శ్రీభంగిగా మెలఁగి

నిలిచి వయ్యారివన్నియ వేణువంది

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

లీల నాలోలాంగుళీ సల్లవముల
 మేలముల్జేసి సమేశంబుగాఁగ
 నతిసీల ఘనముపై హరిచాపమొప్పు
 గది వై జయంతి వక్షంబునఁ జలఁగ
 జాంబూనదము నీనశైలంబు జుట్టి
 పంబెనోయన హేమపటము శోభిలఁగ
 మొలుఁగులయనఁటుల మించెల్ల నిలిమి

2760

యొఱపులై తళు కొత్తు నూరుకాండములు
 సవరనై యఱచేయి జాడనేదరుల
 నవరసంబులకు నెన్నడుమైన నడుము
 చతుర శృంగారరస ప్రవాహంబు
 గతినొప్పుచునుకాటు క్రొమ్ముడియారు
 సిరిమేలు పట్టంపు సీమయపోలెఁ
 గరమొప్పు శ్రీవత్స కలిత వక్షంబు
 యమునాతరంగంబు లనమించి నిగిడి
 యమలంబులై న బాహాదండములును
 గుంకుమ పంక సంకులములై సిరుల

2770

బొంకించు నాల్గమూపుల సోయగంబు
 చకచకల్లల పాంచజన్యంబుదాను
 నొకకుత్తుకై యుండ నుంకించు గళము
 సకలకళా పూర్ణచంద్ర బింబంబు
 వికవిక నగుచుండు విమలాననంబు
 మలయు సంపంగితేకు మణఁగించి సొంపు
 గిలుజాడి తిలకంబు క్రియఁబొల్పునాన
 నీలమేఘంబుపై నీలమేఘంబు
 వ్రాలియొప్పెడిగతి వలనొప్పుకొప్పు
 కొఱలుచందురులోనఁ గొమరొప్పుకప్పు

2780

ద్వితీయాశ్వాసము

తెఱఁగునఁ గస్తూరి తిలకంబు బెడఁగు
గలిగి యయ్యెడనిరు గడనింపు సొంపు
బెఱుకు మోహన మంత్ర బీజముల్పొతె
నిరుపమ లావణ్య నిధియోయటంచు
ధరఁబోల్పఁదగు వసుంధరవేరి సతియు
శౌరి నిచ్చలు విలాసప్రసూనముల
నారాధనము నేయు నారాధగదిసి
యంచిత గతిఁబట్టినట్టి విపంచి
పంచినై చినరీతిఁ బలికించితోడ
జోడుగానముగా సొగసుగాఁ గూడి

2790

పాడనాబాల గోపాల బాలకుఁడు
చంద్రికల్ పొలసిన జాతిగామొదల
మంద్ర మధ్యస్వర మార్గముల్పూచి
వరుసలేర్పడ నిజావళి భజావళియు
సరసిసాళగము తాయములేర్పరించి
మార్గదేశిక తాళమాన ముల్వీంత
మార్గబులై యొప్ప మధురతల్లుప్పి
వేళలు జాతులు వేర్వేఱ దెలిసి
డాలుగా గాణతొడరుమల్లఁడిల్లు
వేణునాదంబు గావించె నవ్వేళ

2800

వాణీభవుండు శార్వాణీధవుండు

.....

సురలు నప్పరలు నాసురలు గిన్నరలు
ఉడురాజి యుడురాజు నుడువీధినిల్చి
బడిగొనఁ బుష్పవర్షములు వర్షించి
ఘుమఘుమ దుందుభుల్ ఘూర్ణిల్లఁ జేయ
కామినుల్పురుషులు గనిచొక్కిగోప

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

కామిసీ కాముకుఁ గామించిరపుడు
సవరసపూర్ణ తానముల గానముల
సవిరళగతి నారదాదులు బాడ

2810

ధరణీశయా గోపదంపతుల్పతులు
పురుడింపదాని సొంపులఁ దేలిదేలి
సలువొందసంభన్న నలినమైనట్టి
పులినంబుపైఁ బదంబుల సంగడించి
కరములఁ గరమొప్పఁ గరవీరజాతి
సరసూనముల చేతవడిఁ జల్లులాడి
వరణ మాలికలకై వడినొప్పు మృదుల
కరములనొండ్లారు కంఠముల్లుట్ట
చారునాదముల సంచార భేదముల
సీరీతి నటియించి రెంతయువేడ్క

2820

సరసిజాత్యుడు విలాసమున రాసమున
సరసనాట్యముఁ జూపఁ జరఁగెవెండియును
తులితాంగ సంగబంధుర రాసబంధ
ములఁబ్రవర్తిలి తానముల నిల్పి నిల్పి
వరమణి భూషణావలి వలియుఖము
నెరసిరేవగలుగా నిర్మింప భామ
మండలంబును దేవమండలంబులును
నొండ్లొంటి విరచించి యొనరఁ జూపుచును
అరివిండగేహ గేహంబైన యురము
సరసమొప్పారు భూషణునటియింప

2830

కమలాపు గుడిచుట్టు గతినంబరముల
భ్రమరింప విభ్రమద్ధములఁ జూపుచును
బ్రణప సంఘట మంత్రరాజబీజముల

ద్వితీయాశ్వాసము

గుణుతి గోపీమధ్యగత మూర్తులలరఁ
గరణంబులును సుధాకర కరచారు
తరదర హాసముల్ సొంపెరయ
ముకుళాది నామకములుగల్గు పద్మ
ముకుళాది సౌందర్యములఁ జూపులలరఁ
బలుమఱు మోదితాభ్ర భ్రమద్రుమర
కులములగతి నొప్పు కొప్పులల్లాడ

2340

భావముల్గరఁగ శుంభ.....శ్రీవస్తు
భావమున్నెఱపుచుఁ బరిపరిగతుల
నంగహారంబు లుయ్యెల లూఁగుచుండ
నంగహారంబులనలపు చూపుచును
సారసాక్షుఁడు వికాసమున రాసమున
నీరీతి నటియించె నెంతయుఁబ్రీతి
అరయనగ్గలమయ్యె నారాత్రి రాత్రి
వరుఁడు వేడుకరమావరుఁ జూచి నిలువ
వనజాక్షు నెదుట జీవనజాక్షీయొకతె
యనువుగానప్పుడు మోహనముగా నిలిచి

2350

మధ్యమాదిగ్రామ మండితంబుగను
మధ్యమేశము సింహ మధ్యమేశమఁగ
గీలించియొనఁగెడు గిన్నెరనరుని
వాలుచేతులనేట వాలుగాఁ బూని
గురుమంజరులతేటి గుంపుపై కొనిన
సరవిఁగిన్నెరకాయ చనుదోయిరాయ
మేలిమియగుతంత్రి మీటిచొక్కముగ
నాళవియొనరించి యవగడంబుగను
బెళుకుతాళములతోఁ బెరియ సొంపరయ
బలసోదధునిమీఁది పదము జక్కిణియు

2360

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

వన్నెగా వరుసగా వలువగామిగులఁ
దిన్నగా నున్నగా తేటగామించ
మిన్నఁగాఁజల్లఁగా మీటుగాసాలసి
వెన్నని హృదయంబు వికసింపఁ బాడ
సలరుచుభళిభళీయనుచునానాతి
బులకింపనొసఁగెఁగప్పురపు నీజీయము
రతిపతిగురుడిట్లు రాసంబు సలిపి
సతులతో జలకేళి సవరింపఁ దలఁచి
గరుడ సేనేశ నాగప్రభుల్పేరి
పరిచారములు పరిపరిగతి జేయు

2870

గలకల నాదకోకముల లోకములఁ
గలికాగ్రకాంత భృంగముల భంగముల
సమధిక హేమ కంజముల పుంజముల
రమణీయ పుష్ప నీరముల పూరముల
లలిత మరాళ సారసముల జాలముల
గలిత సారభ పరాగముల పూగముల
కలికి శ్రీకృష్ణ శృంగార రసాబ్ధి
వలెనొప్పునయమున పరపుత్రిగాంచి
మంచుతోనెడయు పద్మంబులు బోలె
మించి నీవులమీద మెఱయునాభులును

2880

గుముదాస్త్రి శస్త్రహింగుళరుచుల్వోలెఁ
గమలనేత్రాంత రాగముల సాంపులును
కోయిలముక్కులాగుల వల్ల వముల
చాయకెంపులు మించుసన్న మోవులును
విరిజొంపముల విఱ్ఱవీఁగెడిలతల
సరవిమప్పిరిగొన్న సరులచేనొప్పు
సరవిందముఖులతో హరియుఁ గుంజరుల

ద్వితీయాశ్వాసము

గరిమతోవచ్చు సంగతిఁ జేరవచ్చి
శరదమోఘాశక్తి శంపలువోలె
వరదశూలములచే వనితలింపొంద

2890

ఘన హాస్యరసము శృంగారమధ్యమునఁ
గొనకొన్నగతిఁ దాళి గోణందు గట్టి
వారితోనొనగూడి వారిలోఁ జొచ్చి
వారికేళిమొనర్చి వారనివేడ్క
తరంగలంగనియొక్క తరాళాక్షి శౌరి
కరములోయని పట్టి కరమునవ్వినను
హరి కురులనియొక్కయతివ శైవలము
సరంగునఁబట్టి వేసరి కేరితిట్టి
కేలెత్తియొకతె శ్రీకృష్ణుని యోగి
లోలవాలో యీలోలావు మెఱసి

2900

రమ్మరమ్మనుచుఁ గీరమ్మ చందమునఁ
గ్రమ్మిపిల్చుట విని కమలలోచనుఁడు
తఱివేచిపట్టి సుందరి గుబ్బలలమఁ
దఱలక నిలచి యాతఱలాక్షి పలికె
నరయఁ బట్టెడితావెయగునై న నీవు
తఱిచూడు కంససోదరి పుత్రయనిన
వేడక నవ్వి ధమున జలము
లాడుచు సరసంబులాడుచునుండ
లలనలపాంగ జాలక ములచేత
పలిలంబులో బేడనలఁగుండఁ జేసి

2910

యొనపరి కురులతో నొఱయుచుఁదమదు
బుసకొట్టులకుఁ బాఱి పొవుతుమ్మెగలు
కవగుబ్బచన్నలు గనిరేసిడాసి

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

దరళ హాసములకుఁ దరలుజక్కవలు
పలుచని యథరబింబములకై సుడిసి
యెలయుఁమై తావులకుఁబుకు గీరములఁ
దమ్ములఁ గుముద కందమ్మునత్ప
లమ్ముల ఘన శై వలమ్ములఁ రువ్వి
వనజముల్బుఁణముల్బుడిఁదడంబడఁగ
ఘన భాగ్యరేఖలు గనిపట్టికొనుచు

2920

భ్రమరముల్నెఱుల నేర్పడకున్న హేమ
సుమవాసముల పసచూచి పట్టుచును
బిసములు హస్తముల్బేదింప లేక
పసని సొమ్ములు గాంచి పాటిపట్టుచును
బులినముల్బిరుదులు పోలింపరాక
యెలమిఁ గాంచులు గాంచి యెలమిఁ బట్టుచును
గమలముల్పాదేనఁగ్రక్కు చందమునఁ
గమలముల్గరయంత్ర కములఁజిమ్ముచును
గమలభృంగముల వేగముల రాగముల
గమకింప వడిఁదోలికదియుచు సోలి

2930

కమలాం తరపు సూన కమలముల్పాస్త
కమలంబునందుఁ జొక్కమలర్పఁ బూని
సరములఁబూని సారసములఁ దేలి
బిసములద్రంచి తుంపనలాడి పాణి
బకములమరుని యంబకములనొప్ప
శుకముల దరులయా శుగములఁ గప్పి
యుదటుమీఱఁగఁ దమ్మినొక్కెఁతెపమ్మి
యెదులుఁ గృష్ణునిఁ గ్రమ్మియెద సోకజిమ్మి
నిలువ గోవిందుఁడూనిన ప్రేమఁ జలువ
వలచు చెంగలువచేవై చె నాచెలువ

2940

ద్వితీయాశ్వాసము

కరమైతి చేగుతి కవలచే హతి
హరినొత్తి వైచిరాయతివలుయైతి
మతులు సంమతులుగా మహనీయబాహం
లతల గొల్లెతల ఫాలతలములుంచి
వెనువెంటఁ గళలంట విడియుంటవింట
ననజంటవైచె మానముగెంటె శౌరి
విలసించు నలయించు విలుమించుబామలు
పొలయించి సొలయించి పొలఁతులవ్వేళఁ
గొంచవట్టుటకునై కొంచనియంచ
నంచబో నీకు వేయలి వేణి వేణి

2950

పట్టినఁ గడునెగు పట్టిన నిచట
నెట్టువేగించెద మిఁకనై న నీవు
గవకవనగకు జక్కవకవబెదరు
నవలివారల్ల న నందిపట్టెదరు
వికవికలేలె వివ్వెరలకు ముకులు
కకపికలాయెఁ దక్కక పికవాణి
మరలనితెరలఁ బల్కఱును గొక్కరలఁ
గెరలి చేయకుఁడు చక్కెరబొమ్మలార
తుంటుములు వెట్టుచుఁ దుంటుము గట్టుచును
నటనిటరారె మిరనుచుఁ నొండొరుల

2960

నాడుచు సరసంబు లాడుచునీడు
లాడుచువడిఁ జల్లులాడుచుఁ జెలఁగి
యమున తత్కుచకుంకు మాకులయగుచు
నమరెరేసంజ కెంపారుమిన్ననఁగ
సారసభవుఁడు వాసవుఁడు మాధవుఁడు
చారణ దేవతానతులు నవ్వేళ

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

హరిగాంచి మోహించి హర్షంబు పెంచి
కరగి నీరై చొక్కి కామించిరంత
వనకేళిండేలి యవ్వనమాలిగొల్ల
ననబోడ్లతోడఁ గ్రన్నననేఱు వెడలి

2970

నీలమేఘంబు వెన్నెల సోఁగచుట్టు
వీలగోణంబు గీలించి యామోఁద
సరులు ధరించి శ్రీచందనంబలఁది
విరులు గీలించి పచ్చవిణాముగట్టి
నీలంపు సరులలో నిగ్గులు వెడలు
పోలికఁ గుంతలంబుల నీరుజాఱ
నుడురాజ బింబాస్య లొండొరుయొఱలు
సడలించుమర ఖడ్గశాఖలఁ బోలి
పట్టుమీపట్టు చూపట్టు నీపట్టు
కట్టు చీతలతల కట్టుచేకట్టు

2980

తెముముత్యమ్ము పుత్తెమ్ము పోతెమ్ము
కమ్మపూఁ బొదరిల్లు కలికి నీసొమ్ము
కొమ్ముగంధము పూసి కొమ్మునీవంది
కొమ్ముపూవులు జాతికొమ్మునామమ్ము
చీరి కస్తూరికై చేరిపోవకుము
రారమ్ము గంధసారమ్ము నిమ్మనుచు
తొడవులు తొడివి కస్తురిపూసి విరులు
ముడిచివన్నియపుట్టిములఁ గట్టిరంత
వసుదేవతనయుండు వలపుల మరియు
కిసలయాధరులఁ జిక్కించి చొక్కించి

2990

తెలతెలవాఱనే తేరఁబల్లియకు
మలయుచువారితో మగిడియే తెంచె
వరులంత సభిమానవతుల నావతుల

ద్వితీయాశ్వాసము

హరిమాయనేమియు నన్నరై యిట్టి
ధవళాక్షు మహిత వర్తనము కీర్తనము
భువి విన్నవారల భూరిసంపదలు
వనజాక్షుఁ డంబికావనము బావనము
నొనరింప నచ్చట కొక్కనాఁడరిగి
యుదుటున నందుని నొడసి గోపకుల
గదుము నాగంబు భోగంబు వేగంబు

3000

చించి యాతండ్రి రక్షించి తద్భోగి
నంచితగతి నంచయట నొక్కనాఁడు
అన్నతోమరుగన్న యన్న వేడకల
నున్నతోన్నతకాననోపకంఠమున
వల్లకీరాజిత వల్లపీ హస్త
పల్లవరాగ శోభన మూర్తియగుచు
ప్రొడనందు గూరుని దూతశంఖ
చూడుండుకొని పోవఁజూడు మటంచు
వడిఁబాటి పోయెడివాని ప్రాణముల
విడిపించి జనకుని విడిచించియంత

3010

నతని శిరోరత్న మన్నకునిచ్చి
యతివలతో నుండె నతివై భవములఁ
దనమంచితనము మంచితనము గోపికల
ఘనతనెన్నుచుఁదను గలయుచునుండె
సోమరి కంసు నిష్టుండరిష్టుండు
భీమవృషాకృతిఁ బెరిగి బిట్టలిగి
వాడికొమ్ములు ములువాడివీనులును
గాడిమోవని యట్టుకదలు మూపురము
వాలువాలము నేలబడి వాలు గంగ
డోలునుగల్గి కాటుకకొండ వోలె

3020

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

గోడలువడనూకి కొములునేల
 గోడాడితోఁ కెత్తుకొని పంచవిలుచు
 గడిది చిందరకొట్టి కడిమి క్రేళ్లుటికి
 వడిరంకెలిడుచుఁ గ్రేవలినాకి కొనుచు
 మల్లరంబై గోప మండలంబెల్లఁ
 దల్లడిల్ల గవచ్చు తటి దైత్యమర్ది
 సురలెల్ల నరుదంది చూడనయ్యసురఁ
 బరిమార్చి తమవారి భయమెల్లఁ దీర్చె
 బెగడఁ గంసుఁడు గోపబృందంబు కృష్ణఁ
 బొగడెనభమ్మునఁ బూవాననెగడె

3030

నలరులతోఁదేటి యలరుచందమునఁ
 జెలఁగె గోపికలతో శ్రీకృష్ణుడంత
 ప్రబలభౌ విజిత పారదుఁడు నారదుఁడు
 నబలుఁడై కంసుని నభకెగుడెంచి
 యమల నేత్రాంత దరహాన చంద్రికల
 కొమరొప్పు మెఱుఁగు చెక్కులమోడఁ బోలఁడు
 వెడమతి నీమతి వివరింపనిపుడు
 వెడతనున్నదోబేలు జెందితివో
 యిరుగింటిలో పని యెఱుఁగ వేమియును
 బొరుగింటి పని దీర్పఁ బోయెడు కంస

3040

వసుదేవుడిట్టు దేవరరేయిగన్న
 పసిబిడ్డ పాపని పనిబూని
 యతివేగమున మందకరిగి యానందు
 సతియొద్దఁ బెట్టియా సతిగన్నపట్టిఁ
 గొనివచ్చి నిన్నుదిక్కులఁ బెట్టికొనుచుఁ
 దనుగానివాని చందముప నున్నాఁడు
 కనలుచుమును నీపు ఖండించినట్టి

ద్వితీయాశ్వాసము

తనయాలిఁ గన్నట్టి తనయాలితోడఁ
దొడిబడఁడఁచి యందులనేయున్న
పడఁతి దోర్బలభద్రు బలభద్రుఁ గాంచె

3050

వారలే నినుజంపు వారలువారి
వారింపఁ గూడద వార్యులెవ్వరికిఁ
గన్నట్టి పనిదాఁపఁగా నేల నీకు
నున్నది యున్నట్టు లొనరఁ జెప్పితిన్
నావుడు వహించందమున డెందమునఁ
గావరంబెనఁగఁ డిగ్గన గద్దెడిగై
కై వాలుఁగొని శౌరి ఖండింపఁబోద
దేవ మాసింద్రుఁడే తెంచి వారించి
తగున నీకిదిలెస్స తగవు జేసితివి

పగగొని నినుజంపఁ బగతురుండఁగను
నేయువాఁ డుండ నమ్మేమిగావించు
వేయేల హరియుండ వీడేమి నేయు
వారెవో దయ్యాల వలెమందలోన
శౌరి నీరియు నిన్ను జంపనున్నారు
అనుచు గంసుని కీర్తి యెగయుచందమున
జనియె నారదుఁడు భోజప్రభుండపుడు
ఖిలబుద్ధినపుడు శృంఖలబద్ధుఁ జేసి
చెలియలితోఁ గూడఁ జెటసాలవైచి
యటరేసి వడిగేసియను దైత్యనాథుఁ
గుటిలతనందుని కొమరుఁడై బనిచె

3060

మంత్ర కూటమున దుర్మంత్రజ్ఞులై న
మంత్రులు భటులు భూమండలేశ్వరులు
గొలువ మీనలు దిద్దికొనుచు నేత్రముల
జలజలనిప్పుల జడియుప్పతిలఁగ

3070

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

స్వారాజు గిరిరాజు సడ్డగావింప
 నీరసాస్థతిమర్త్యుడే నాకు నెదురు
 శూలిఁగేలిననవ్వఁ జూచునాతోడ
 నాలంబులో పీరలా పోరువారు
 గరుడ గంధర్వ రాక్షసులకేనోడ
 నరునకేనోడుదు నాపోరిఁ బోరి

3080

చటులమాద్రోణ భీష్మక శల్య బలము
 నటుచూపిగెల్చె దననిఁబోవ నీను
 వావిరితనదై న వంశమేనెఱుంగ
 నేవట్టి జర్జరనెఱప నేమిటికి
 నెత్తిమాసారని నెత్తురుకందు
 తిత్తతిననునాజి నీల్గింతమనుచు
 అనికొందఱటవారి నటపోయియుటకుఁ
 బనిఁ బూనిరప్పంచి భంపవలయుఁ
 దవిలిహస్తానిబుర ద్వారమేమరక
 కువలయపీడమెక్కువలాపుమెఱయ

3090

వడినెక్కియాచక్కి వచ్చువారలనుఁ
 దెడలించికెడుపు మందునుమీఱిరేని
 సమమల్ల హృద్భల్ల చాణూరమల్ల
 విలువండువనివీట విననెల్లచోటఁ
 బలుదెఱంగులఁ జాటఁ బనుముఁడువేగ
 రంగంబు క్షీరతరంగంబు చాయ
 రంగు జల్లులరాజి రాజుల్లఁ జేసి
 విమలముల్లావీధి వీధులనెల్లఁ
 దమఁగముల్పన్నఁడు తమకముల్మాని
 యని యాత్మఁదల పోసి యక్రూరుఁ బిలిచి

3100

ద్వితీయాశ్వాసము

తనకేల లీలనా తనికేలు పూని
యన్నదమ్ముడవై న నాప్తుండవై నఁ
గన్నవారలు నీవు గడియును నీవ
తనమేలుకీళ్ల డుల కడగులై నవాఁవ
వని నిన్ను నమ్మితి నంతరంగమున
ననిమిషాధిప ముఖ్యు లాలంబులోనఁ
దనువేడికోడి శ్రీధరు వేడికొనిన
శౌర్యమాతడె నీరి శౌర్యుననఁగ
నారయ జన్మించిరని వింటినట్టి
బలకేశవులునందు పాశేంబునందుఁ

3110

జలపట్టి తనఁబట్టి చంపెదమనుచి
నెన్నుదురటు వారినిటు తెమ్మువింటి
జన్నంబటంచు ధర్మము తొంటినాఁడు
మల్లనాగములచే మహియెల్లఁదల్ల
డిల్లఁదద్బల మెల్లడించి సంపదలఁ
జాలి కోసల సాల్వ నహితంబుగాఁగ
నెలెదమీలోక మేకచక్రముగ
ననివేడు కలహెచ్చి యంబరంబిచ్చి
యెనయఁ గొంగిటగ్రుచ్చి యెత్తిననతఁడు
ఇది యేమి నన్ను నీవితజేసెదవు

3120

తుదినీదుపంపుజాతులు ప్రసాదంబు
ఇందు మించిన భాగ్య మెయ్యది వేయి
చందంబులనుమదిఁ జర్చింపననుచు
ఘన మనోరథము సంగతినొప్పురథము
నెనలేని వేడ్కతో యెక్కియందరిగె
వేగ కంసుడు మృత్యువక్త్రంబు దూరు
పగిగొల్పెడవించి భవనంబుజొచ్చె

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

అంతనంద వ్రజంబటు కేశిడాసి
యంతకోగ్రతమించు హయమూర్తిదాల్చి
తుంగ ఖురోద్ధూత ధూళి దిక్పాళి

3130

నింగిగప్పుచు దేవనికరంబు బెటల
నాననంబెత్తంగ నాకేశిడాసి
పోనీక తత్పదంబులు పట్టి కౌరి
యతితీవ్ర గతినొప్ప నగలంగఁ ద్రిప్పి
శతచాపదూరంబు చనవై చియారై
చిమ్మి మోకాళ్ల మోచేతులం గ్రమ్మి
యమ్మహాసురవైరి యవనిపైఁ గెడపి
వ్రేలువ్రేతల వేవేలు చందముల
నాలీలనెన్నంగ నరిగెఁబల్లియకు
రమణీయ మాక్తిక రదుండు నారదుండు

3140

కమలాక్షు బల పాదకఁజాతములకు
వినతుండై నుతుల గావించి భావించి
వనజాక్షుండటు చేయవలయు కార్యములు
పలుకుచు సకలసందలును బొదల
జలజాక్షుఁ గనికనిచనియె భూనాథ
అటని లాయనకేళి పరివేడ్క గోప
పటలితోఁ బర్వత ప్రాంతంబునందు
గోలతొపడుచులు గొఱియలై యుండ
బాలకుల్లొందఱు పాలకుల్లాఁగ
గడుసులనెల్ల దొంగలు గొనమర్చి

3150

వడిమీఱిపం క్తికై వడినాడుచుండ
మాయాణి వ్యోమనాయక నిర్జరారి
యాయెడ నెడకొల్లెఱు వచ్చిచొచ్చి

ద్వితీయాశ్వాసము

యేపురార్వరు చిక్కనందఱు బిలము
లోపై చిరాతపెల్లుగ రాయి ద్రోసి
యేతెంచి యిరుజేయి యెఱుంగకయుండ
నాతఱితలనాఁడు నసుర నీక్షించి
నీయాటమేలురా నీచ నిశాట
కాయలునింక నెక్కడికే గెదనుచు
నలుకమై గోవిందుఁడా మందుఁ జంపి

3160

బిలమువాకిటి రాయిపెడకేలఁ ద్రోచ్చి
లాలించి పిలిచి బాలకుల వేడుకలఁ
జేలించి మందకేతెంచె నత్తఱిని
ననవరతాక్రూరుఁ డక్రూరుఁడనఘఁ
డనుపమ హరిభక్తుఁ డరుగుదెంచుచును
నేదానఫలమొనాకీదానవారి
పాదారవిందముల్ భజియింపఁ గలిగె
నజశంకరామరేశాది కిరీట
రజమెవ్వనికీ బాదరజమై చెలంగు
నామాధవుని గాంచునట్టినా పుణ్య

3170

మేమని వర్ణింతు నిందిరాకాంతు
నరిబుద్ధినై నఁ దెమ్మని పంచె నాకుఁ
బరుఁడె కంసుఁడు ప్రాణబంధుండుగాక
నావటి పామరనకుఁ గల్గె జేవ
దేవుఁ జూడ గనాదియపోతపంబు
ఈయెడ కంసుహితుఁడని యోర
నేయునోనను భక్తి నేయునో యేల
నాయెడ సర్వాత్ముఁడగుటఁ గృతార్థఁ
జేయునేనను దయనేయు నేయనుచుఁ
గళుకులై బెళుకు నుంగరపు ముంగురుల

3180

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

కళుకులై వెలిదమ్మిగనరు నేత్రముల
నిలనంపగుల హసియించు నాసయును
జిలుకు వెన్నెలతేట జిలుకులేనగవు
మొనరముల్లల శౌరి మోహనాననముఁ
గనుగొందునేఁడెనిక్కముగఁ జొక్కముగ
వనమృగావలినాదు వలిచాయకలిగెఁ
జల్లప్రోద్దననేను జలజాక్షుఁ గాంచి
యుల్లసమారంగ
నెమకెడుకేలమై నిపురుగాయనుచుఁ
గందమాకందము కుందారవింద

3190

చందన స్యందన తాల తక్కోల
బృదయై యొప్పారు బృంద సొత్తెంచి
పోదరి
పొదరిండ్లలోపలఁ బొదలు గొల్లెతల
తరిలేచిలేగలందల పోసి పాలు
కురియఁజేసిన పోదుగులనేల జీర
మఱుల కిందులకునంభార వంబులును
బలువ

పచ్చగందనియచ్చ పచ్చికల్మేసి
మచ్చరంబెచ్చ మర్మలయుచుఁబొదలి

3200

బహు గుహంతరములఁ బ్రతిరవం బెనఁగ
మహిఱంకెలిడుచు

రిక్కలు వెట్టి హుండ్రిక్కుడటంచు
దిక్కుల్పి వికవికఁ దెగడు వల్లియలు
చేకొని వారింపఁ జేరు గోపికల
సొరిది గరాళింపుచును మందపట్ల
కరమె

ద్వితీయాశ్వాసము

చనిచని నోటికి చలియైన పూరిఁ
దనివెన్ను చటచి పూఁదేనె తియ్యములు
సీరాని నెమ్మది నెమరు వెట్టుచును

3210

జేరువ గుమురుగాఁ జేరి ధేనువులు
కొదమలేఁ గలతేటి కొదమల నూటి
కుడుచునప్పుడు పొదుగు లుపయోదములు
వడువున క్షీరముల్నిర్వింపుచుండ
నడరఁ విష్ణుఁడె కృష్ణుఁడై న నాపాల
కడలియుఁ గడక నిక్కడనిల్చెననఁగ
నురువులు గట్టి మిన్నుల గబ్బమనుచు
నీతలై మ్రోతలై యేలులై తరణి
కూతురిఁ గలసిపై కొని పారుచుండ
యమున గంగయుఁగోడె ననిసరల్కునులు

3220

భ్రమసిరి సిరితేనివ
గనుకొని యాకడలింగడచియే తెంచి
కమ్మపూఁ జేనెలఁ గలయుపుప్పొళ్ల
నుమ్మటి రథముడాయుచు దోరగిలఁగ
వడిమీఱుమావుల వడిమీఱుదో
బలరామ గోవింద పాదారవింద
హలజలజాత రేఖాంకములై న
యడుగుల పొడగాంచి యరదంబుఁ డిగ్గి
కడుబొంగి వేడుకఁ కన్నీరుగాఱ

3230

హరిభక్త
శరదాగమోత్ఫుల్ల జలజ నేత్రులను
హరిణాద్రిజలద మోహన సుగాత్రులను
గురుతరోజ్యుల నక్రకుండల-రశ్మి

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

సురనది యమునోర్వి శోభితభుజులఁ
హరిణాంక ముకుర సమానంబు జులఁ
గమనీయ వనమాలికా విభూషణుల
సమధికా మృతరస

జరతర నైభవ శ్రీనికేతనుల
వితరకీర్తులనాది విష్ణుమూర్తులను
బుప్పిత హృదయుడై పొంగి యానంద
బాష్పంబువుల నర్ఘ్య పాద్యంబు

3240

యక్రూర లెమ్ము లెమ్ముని యెత్తికొనుచు
బలునకు నీరీతిఁ బ్రణతులొనర్ప
బలుఁడు శోభిత భుజాబలుఁడు నాభక్తుఁ
గ్రుచ్చి మోదమున నక్కన నక్కఁ జేర్చి

హరిదాసునింటికి నతని దోడ్కొనుచు
నరిగి గద్దియనుంచి యర్చించి మంచి
వసిడి బిందియనీటఁ బాదముల్గడిగి
మసలకతోడ్కోడ

నకల రసాన్నముల్జనని వడ్డింప

3250

జనకుండుదారు భోజనము గావింప
ఘనసార్ఘ ఘనసార గంధముల్పూసీ
ముఖవాస తాంబూల ముఖములై నట్టి
యఖిలోపచారంబు లలవడఁ జేయ
నరిది నందుడు నేమమరసె నాపజ్జ
నరవిరి సెజ్జపై నక్రూరు.కౌరి
తనువొయ్యనివిరి పాదము మోదవైచి
పీనతండ్రి తానల్లి బిల్లియైయుండి.

ద్వితీయాశ్వాసము

కుశలమే నీకు నీకూర్పు వారలకు
జయమే శుభంబే భూజనులకు నెల్ల

3260

నయయుక్తమే జననాథు వర్తనము
భూమి పాలింపుచు భోజేంద్రుడైన
మామకు లగ్నేనేమమె బంధువులకు
నని నీవు వచ్చుటేమనిని నాఘనుడు
తనవచ్చు రాక కెంతయును నెంతయును
వివరింపగా విన్నవించ మాధవుడు
చివురుకెమ్మోవిమై జిగురొత్త నవ్వి
వలయు రీతులఁ జేయ వలయుఁ గార్యములు
బిలిచి నందునకుఁ జెప్పిన నతఁడపుడు
అరియప్పనంబు పుల్లరి నేయిపాలు

3270

పెరుగులు దెప్పించి పిల్చి గోపకుల
మనల బాణాసన మఖము చూడంగఁ
జనుడేర విమలనచారు నక్రూరు
ననిచె భోజుండు నేడని చెప్పివయన
మునకుఁ దానాయత్తములు నేయుచుండ
ననియోగిజనపాలుఁ డాజనపాలుఁ
డనుమోదమంది నిట్లని యానతిచ్చె
నని సుధావాణికి నబ్జపాణికిని
వనజాస్త్ర మాతకు వనధి జాతనకును
ననుగన్నతల్లి కనమభిల్లికిని

3280

గనక గాత్రికిని బ్రకామ ధాత్రికిని
వాణీకనుతకు సువ్రతకత్తి విచల
దేవికి శ్రీవేంకటేశు రాణికిని
సారసగోపకుఁ జారుబాహకును
సారలావణ్యకు నకల గణ్యకును

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

బరమకల్యాణికి భ్రమరవేణికిని
దరుణేందుపాల కుదారశీలకును
రామాభిరామ కప్రతిమ ధామకును
హైమసంవ్యాసకు హంసయానకును
నింద్రభావితకు గజేంద్ర నేవితకుఁ

3290

జంద్రికాహాసకుఁ జారునాసకును
నగసుతానతకుఁ బన్నగసుతావృతకు
మృగమదాంగకు నలమేలుమంగకును
నంకితంబుగను శ్రీ హరిభక్తనికర
పంకజాకర తాళ్లపాకాన్నమార్య
తనయ తిమ్మార్యనందన రత్నశుంభ
దనుపమ శ్రీవేంకటాద్రిశ దత్త
మకర కుండల యుగ్మ మండితకర్ణ
సుకవిజీవంజీవ సోమరాజీవ
సదనావధూ లబ్ధ సరసకవిత్వ

3300

విదితమానన తిరువేంగళనాథ
విరచితంబగు ప్రతిద్విపదసంశ్రవణ
తరళిత కవిమస్త ప్రణీతోరు
మనసిజ జనకాష్టమహిషీ వివాహ
మనుకావ్యమున ద్వితీయాశ్వాసమయ్యె.

శ్రీరస్తు

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

తృతీయాశ్వాసము

(శ్రీ దేవీ మహిమవర్ణన.)

[ద్విపద]

శ్రీకరవర్ణ యంచిత హేమవర్ణ
యాక్షీర్ణ భుజజాల యనుపమ శీల
మునిలోకనుతలీల ముకురకపోల
యనఘామృతాపాంగ యలమేలుమంగ
యవదరింపుము దేవి యమ్మహామాని

3310

కువలయేఘఃకుడువల్కై గువలయేశ్వరుని
నావార్త విని వల్లవాంగనామణులు
భావజాశుగములు భావముల్ దూర
గణవింపరాని యంగజతాప మొదవ
గణములై గిరివనాంగణముల నిల్చి
హరివిలాసములు నొయ్యారిబాగులును
బరిరంభణములు చుంబన రసక్రియలు
సాలుపు చూపులు తలచుట్టు గన్నులును
గలికి పల్కులు ముద్దుగారెడి మోము
డాలుచెక్కులును బిడారువన్నియలు

3320

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

నాలీలలును విన్నాణంపు నడలు
తలపోసి తలపోసి తలయూచి ప్రేమ
కులుకంగ లోలోన గుబ్బతిల్లుచును
కలువతూపులు కడుగా జాటుజాలు
జలములోయన సకజ్జల భాష్పతతులు
యిటిగుబ్బ పాలిండ్ల నెదలఁ బయ్యెదల
నెఱయఁ గ్రొమ్ముట్లూడ నిట్టూర్పులిడుచుఁ
జెక్కుటద్దములగైఁ జిగురాకుతెరలు
నెక్కునఁజేర్చి యూనిన తమకమునఁ
గటకట బ్రహ్మకెక్కడి పాటి పాటి

3330

ఘటియించెనేసి యిక్కడ మమ్మునిట్టు
వాసుదేవునికేల వలవంగఁ జేసెఁ
జేసెఁ బోయెడబాయఁ జేయనేమిటికి
ఆయెఁబో శౌరి దానై ననేమయ్యె
నాయెడఁదుగులై రి నమ్మినారనక
కనికరింపక యిట్టి కట్టడిమరుని
కనలుతూపులకు నగ్గము సేతుననక
వారి నెకోడెను వారి వారలను
వారినిగూడ నెవ్వారి దూరుదము
అక్రూరుఁ డక్రూరుఁడని యదరంద

3340

నక్రూరునేతి బీర నెడి చందమునఁ
జుట్టంబువలెనె కృష్ణుని జయింపఁ
గట్టడి సరకిఁ డెక్కడనుండి వచ్చె
హరిరేపె హేమహర్మ్యముల భోజేంద్రు
పురము కామినులు కప్పురపు క్రొవ్వీరులు
కనకలాజలు చల్లఁగా నుల్లసిల్లఁ
గనివారిగోరియిక్కడ నేలతలఁచు

తృతీయాశ్వాసము

మధువై రి యిదిగాక మధురణోదరుణ
మధురాధరాధర మధురముల్లోలి
మఱియున్న వేటికి మఱుగునేఱుపులఁ

3350

గుఱువాడిననుకొన గోరుతాక్షలను
నయగారి మాటలనటన చూపులను
బ్రయముల నయముల బెల్లించి పొంచి
కాంతా నిశాకాంత కాంతసౌధములఁ
గాంతలేకాంత ముల్గులుగంగఁ జూచి
లాలించి సకలకలలను మెప్పించి
తేలించి తక్కించి తిరుగఁ చొక్కించి
తనువితరతుల చిత్తరమైన రతుల
నెనయవ్రేతల పొందులేలచింతించు
నాపొందుమఱువని యాపురికాంత

3360

లాపద్మ నేత్రుఁబాయఁగ నోపరెపుడు
నటు కృష్ణుఁ గొనిపోకుమని ప్రణమిల్లి
కుటిల విచారున క్రూరువేడుదమొ
లోలోనవిరుల చాలుపుల వేలుపులఁ
జాలపూజితమో శౌరి నిల్పుటకు
మన మందరము మన మందరోద్ధరుని
జననీక చరణకంజముల వ్రాలుదమొ
యనికామభీమ సౌమాంబకా హతులుఁ
దచువులు జర్ఘరితంబులై జడియ
పారి పరాయత్త చిత్తాధీనలగుచుఁ

3370

భరమ మానులు బోలె బాహ్యముల్మఱచి
జారుకొప్పలవెడఁ జాఱుపయ్యెదలఁ
దొరంపు తుదలందుఁ దొరఁగుకన్నీట

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

మాధవ ధవళాక్ష మధువైరి శౌరి
భూధవ శివవంద్య పుండరీకాక్ష
పరమేశ మునివేద్య భవగోగవై ద్య
హరి కృష్ణ మామౌఱి లాలింపు మనుచు
నంతరంగా ర్తిచే నడగు గీతముల
నితులెలుగెత్తి నెంతయు నేడ్చి
తలఁపులొందించు మాధవమూర్తి పూర్తి

3380

తల పోసి యొకకొంత తాళిరంతటను
గరఁగుబంగరుగుండు గతిభానుఁ డుదయ
గిరినిల్వ నుచిత సత్క్రియలెల్లఁ దీర్చి
జననులువెట్టు బ్రసాదంబు బంధు
జనములు దాను భోజనము గావించి
లాలిత భూషణాలంకృతుల్రామ
నీలవర్ణులు రోహిణీ యశోదలకు
మ్రొక్కినమస్త ములూర్కొనియక్కు
నక్కుడాఁయించిముద్దాడి దీలించి
కడుమోహముల కజ్జములైట్టి

3390

తడుపులుగట్టి యిద్దటియొడిఁబెట్టి
క్షేమంబుతోఁ బోయి క్షేమంబుతోడ
రామ కేశవ వేగ.....

బదనంబుసిరికున్కి పట్టగుఁగావఁ
బమున నీబంటు బంటిల్లు మెట్టి
తుదలేని దయ బవిత్రుని జేయుమిపుడు
నను గృతార్థుని జేసి నావిన్నపంబు
మనవి చేకొనినన్ను మన్నింపుమఘఁగుఁ

3400

బదములఁ బడిపాలుపడి వేడికొనిన
మదనగురుండు సంభ్రమముననెత్తి

తృతీయాశ్వాసము

వింతయే నీవింత వేండ నేమిటికి
 జింతింప నేలవచ్చిన పనిఁ దీర్చి
 వచ్చెదనీవేమి వసుదేవుఁ డేమి
 యిచ్చులోఁ దలపోయ కేఁగునీవనినఁ
 బని విని యెదనంచుఁ బ్రణతుఁడై యరిగి
 కనికంసుతోఁ దదాగమనంబుఁ జెప్పి
 నుజనులు వొగడ దుష్టులు కడుబెగడ
 నిజవసతికిఁ గాంచిసీనుతుఁడరిగె

3410

బల కేశవుల శత్రుబల హర విపుల
 బలపరాక్రముల గోపాలకుల్లోలువ
 నిరుపమోన్నత మణినికర సాలములఁ
 దరణిసంగత మహోత్తాల సాలములఁ
 నహిలోకమొరయు మహాపరిఘములను
 బహు చంద్రకాంత శుంభద్ధోపురములఁ
 జండకరాభ కాంచన కవాటముల.....
 రమణ జలాముఖ రంధ్రకుట్టిమము
 లమరఁజేకొని జంటలై దంటలగుచు
 నుత్పలబాణ మంత్రోపదేశంబు

3420

నుత్పలాక్షులకు నత్యున్నతి నొనఁగు
 గతులకుఁ బరిపరి గతుల కాముకుల
 మతులసీరుగఁ జేయు మదితనాదముల
 ధభుకొత్తు పారావతముల మొత్తముల
 సలలిత బహుకేళి శైలజాలముల
 నవల మాణిక్య సౌధాంగనావికచ
 కవభరంబులుగని ఘనములోయనుచు
 నాకాలకంఠ చూడాగ్రముల్నిగుడఁ

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

గేకాధ్వనుల్జేయు కేకిబృందములఁ
గిసలయ మాలికాకీర్ణంబులగుచుఁ

3430

బసిండి కుండలను దర్పణగణ స్ఫురణ
నుదటుపూజోలుల యూరుకాండములఁ
గదలికల్ పచరించు కదళికల్పొదలి
సంతత చిత్తస్రజముల సౌవృంత
కాంత పూగములఁ బూగముల పూగముల
పులుఁగు జవాబ్ది గప్పరము గస్తూరి
కలయంబు వులుచల్ల కలయంబు పసలఁ
గమనీయ సూత్ర సంగతుల నారతులఁ
దముదాయె యిచ్చు రత్నంబు బొమ్మలును
సలలిత హేమ తేజముల లాజముల

3440

విలసిల్లుచుండెడి వివణిమార్గముల
నజపురందరుల యత్నాధీశుఁ దెగడు
ద్విజుల భూభుజుల సందీపితోరుజుల
సమధి కాలంకృతులడిగొను పుష్ప
కములకై వడి శతాంగముల సంఘముల
హరుల బింకము గెల్పు హరుల దిక్కరుల
గిరులనవ్వెడి మదఘీంకార కరుల
నవికుల బకచక్ర హంసజాలముల
కొలకులమను కెలంకుల కొలంకులను
ఫలిత పుష్పిత రసభరిత సంవలిత

3450

కలితలై యున్న శృంగారోపవనుల
రవిబింబనిభ పద్మరాగ దీపముల
భవన మోహనములై పొల్చు ధూపముల
నడలక తమకు నీడను బేడనలకు
గొడిమెడి నవరించు గొప్పకన్నులును

తృతీయాశ్వాసము

బనిసడి తముదాము పవడంపులతల
గనియలుగాఁజేయు కావిమోపులును
నిలదొమ్మిదవ లెక్కయెక్కటి మాకు
నేలెక్కలని హసియించు వీనులును
వడిఁదన్ని తనకొప్పు బట్టివంచినను

3460

విడదు గుణంబని విలుఁదిట్టుబొమ్మలు
దొరసి వాళ్లకుఁ బొత్తులు దుగించె గొట్టు?
లరయఁ బూగముగనియాడు కంఠములు
గట్టిగాఁ దనుగాంచి కఱచి చూచినను
వెట్టబంగారని విసుగు మేనులును
నొగిలినతము చూచి నోము నానాఁట
దిగఁగాఱఁ జేసిన తేటమోములును
బిరుదులఁ దమతోడఁ బెనఁగునెమళ్ల
పురివిచ్చఁ జేయు గప్పుగల కొప్పులును

3470

1.....

పొదలురే నారొప్పున నొప్పువికుల
చదరునమింట నక్షత్రంబు లెనఁగె
దలఁకు భోజనకు వంతలు దున్నిమిత్త
ములుదోఁచె దుస్స్వప్నములు చూపెనంత
తలికుఁబోలుల మానధనములఁ దివియు
నలినాశ్రుచోరు కన్నపు కత్తియనఁగ
నామీననతి దాల్చునట్టి దైవంక
నామమోయనఁ దోఁచె నలినారి యపుడు
లలిత మాణిక్య వల్లరుల వల్లరుల
తులనించు చిత్రధాతువులఁ గేతువుల

3480

Note 1:—కం || 180, 181, 182. మాలవక్రములు నిగినవి.

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

లాలిత వివిధ జాలముల జాలముల
 జలజాతు వీరరసంబు చందమున
 జలజాపు డుదయించె జననాథయంత
 నగరు చీకట్లు చక్రాంతరంగముల
 పొగులెల్లఁదేరుఁ దూర్పునరవిదేత
 నుడవీధి యనెడు పయోరాశినొప్పు
 బడబానలంబనఁ బ్రభలు చూపట్టె
 శ్వేతహార మంచికల మంచికల
 ధౌతమయాతపత్రములఁ బత్రముల
 తలకొన్న భేదనాదముల నాదముల

3490

వలగొన్న పౌరభూవరుల భూసురుల
 గలిగి చందన పూగ కర్పూర మిళిత
 జలముల యంబునఁ జల్లరాజ్యం
 గమ్మగస్తురి మట్టిగను పట్టినట్టి
 యమ్మహారంగ పరాంగణస్థలిని
 భోజేంద్రుఁ డప్పడొప్పులు మీఱ రత్న
 రాజిత భూషణ రాజ్యైక సేసి
 దొరలు బాంధవులు మంత్రులు పడవాళ్లు
 పరిచారకులు ససంభ్రమమునఁ గొలువఁ
 జంచదంత్రులఁ కాంచనమయమణి

3500

కాంచిత వీరినై నానీనుఁ డగుచు
 బలులై న జగజ్జెట్టి పౌఞ్జలతవణి
 మలహరి మొఱియింప మరసాహసములఁ
 బొంగారు భజములఁ బూజించి చెలిని
 జంగాలిముత్యపు జల్లెఁగేలించి
 నున్నని యెరమట్టి నూఁగై న పసపు
 వన్నియ పుట్టంబు వలెవాటులై చి

తృతీయాశ్వాసము

కదిసి హీరముల గదివాడియినప
చదురుల వలెదాల్చు చేముళ్లఁ దాల్చి
జగజెట్టి యగునట్టి చాణూరు డవుడు

3510

తగునుక్కుగట్ల సత్వముగల జెట్ల
నొనగూడి భోజేంద్రుఁడున్న యచ్చటకుఁ
జనుదెంచి కాంచి భుజంబప్పళించి
యుదుటుమీఱగ మ్రొక్కి యొకచక్కి నిలువ
నదనువాటించి నందాదు వేతెంచి
యరయుకానుకలిచ్చి యతని పంపునచు
నరసడింభముల మంచములపై నుండ
నంత రామాచ్యుతులంత తంతకుల
వితశృంగారంబు బీరంబుమెఱయఁ
గఱపట్టుదట్టి బంగరు వన్నెకాసె

3520

నొఱపుగా నవరించి యురగేంద్రులీల
నిడుదలె టుగారు నెఱివంకజడలు
వెడలకవ్వులుతోడ వెన్నలు మెఱయఁ
దీర్చిన కస్తూ తిరుమళిమణులఁ
గూర్చిన కపురంపు కొమరు దీపింప
వడిమల్లబిరుద రావములు మిన్నందఁ
గడిది డక్కలు హుడుక్కలును ఘోరిలఁగ
విని చూడఁ గోరి యవ్వేళ గోపాల
జనములు నేవింపఁ జనుదెంచి యెదుట
జలజాప్తుఁ డుదయాద్రచరి నొప్పుకరణిఁ

3530

దభుకుటద్దము ఫాలతలమున మెఱయ
గగనభాగము సంజగావిఁజెన్నొందు
పగిది మస్తంబుకెంబట్టుపట్టమర

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

నీలాద్రితట మహానిర్ఘ్న రుల్వోలై
 లాలిత కర్ణర్ఘ్నలరులు శోభిలఁగ
 మింటబర్వేడు తీఁగ మించులు వోలై
 జంటలై బంగారు సరపెణలైరయ
 నాలోల కర్ణవాతాహతిన్ద్రు
 లాలోలగతిఁ జెందనాశలూఁ టాకఁ
 గటతటి పటుదానకంటనలబ్ధి

3540

పటలిభవద్భ్రమ భ్రమరంబు లెగయఁ
 బూత్కారముల నూర్ధ్వభ్రవనంబు లెగసి

.....

పలవదు తివియు మావంత నీవిత
 చలముఁ జేసినఁబట్టి చంపుదుమనిన
 లావునఁ గుంభి పాలకుఁడు బాలకుల
 పై వారణంబు కోపమునఁ డీకొలుప
 నింతై నఁ దెరువీక యీవంతయంత
 నెంతగావించె వీఁ డెంత గొట్టనుచు

3550

దట్టిబిగ్గఱ జట్టి దట్టించి పలికె
 దిట్టయై నిలిచి దై తేయమర్దనుఁడు
 గదియఁ బాదముల నక్కరినాది కడిమిఁ
 గదిమి యంకుశగతిఁ గావింప గజము
 కడురేసి నిజతుండ కాండంబు సాచి
 యొడిసిన హరిదాని యొడుపుఁ దప్పించి
 కరమున హస్తీ పుష్కరము బీరంబు
 బెరయంగఁ జఱచి దర్పించి కొప్పించి
 గడగడ దై త్యాళి గడగడవడఁకఁ
 బిడుకుకై వడిముప్పి నేర్చిల్లార్చి

3560

తృతీయాశ్వాసము

వడిఁగుంభ మధ్యంబు వ్రయ్యఁ గాబాడిచి
కడచిలో నిక్కడక్కడఁ జూపిలాచి
పదములలోఁడాగఁ బదపడి కంభిఁ
యెదుటఁ గానక కోపమే పారఁ బ్రకట
కటముల మదము లుత్కటములై తొరగఁ
గుటిలత గొమ్ములకొలఁది భూతలముఁ
గ్రుమ్మికోరాడి నాకల మూకలగలఁ
జిమ్మి జాడింప రాజీవలోచనఁడు
బెడిడంపుకడఁకమ్మె బిరుదనే తెంచి
వడిమ హూత్తాలమా వాలంబు వట్టి

3570

పంచవింశతి ధన్య పరిమాణ దూర
మంచితగతి నీడ్చి యలవోకడాఁకఁ
గరబట్టిహవి కరకర బెట్టి కొట్టి
సరగున సవ్యావసవ్యయముద్దిప్పి
యవలీల గేలమోమగలంగ నడఁచి
భువివ్రాలుగతి జొచ్చి పుటముగా నెగసి
చిరిమి హస్తము వట్టి చిర చిరగనలి
.....

బిరబిర ద్రిప్పి మూర్ఖుల నేలలై చి
సిరివరు జయలక్ష్మి సేనఁ బ్రాలనఁగ
వరకుంభ మాక్తిక వ్రాతంబురాల

3580

విలవిలఁ బ్రాణముల్పిడువంగ దరము
నలవజ్రగతి ముప్పి హతినుగ్గుఁ జేసి
దాని దంతంబు పంతంబున నూడ్చి
పూనితానా హస్తీవుని ముక్తి కనిచెఁ
మేలనియటఁ బుత్ర మిత్ర కళత్ర

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

జాలంబుతోఁ జొరసంఘంబు వొగడ
సమరంద బినహస్త సామజ యుగము
క్రమమున రక్తాక కరదముల్దాల్చి
బలునితో హరి నిజబల పరాక్రమము
లలరంగ నలరంగమపుడు సొత్తెంచె

3590

మల్లులకళని భూమండలేశ్వరుల
కెల్లరాజంతుల కెల్లనంగజుడు
గోరక్షకులకు నఖండు వైరులకు
వైరిగేఁ గన్నట్టుదారికి శిశువు
అల భోజనకు మృత్యువగ్నులజాల
ములకు విరాట్టు నన్ముని వరేణ్యులకు
బరతత్వ మచ్చటి బంధు సంతతికిఁ
బరమ దైవతమునై బలునితోనొప్పు
భోజుండపుడు భయమునుబొంది పౌర
రాజి రాజీవాక్షు రాజితమూర్తిఁ

3600

గని మోదమును జెందికడువెఱగంది
తనువులు గరుపారఁ దమలోనఁ దాము
ఈతని కరినిమో మితని మోవి
చూతయోమదిఁ జవిచూతమోయనుచుఁ
బొందున నితని కపోలంబులలమె
కొందమో ముద్దిడి కొందమోయనుచు
రామకేశవులు నారాయణమూర్తు
లే మర్త్యులై యవలీల బాల్యమున
బదరు ప్రలంబుండు బఁకుడు ధేనుకుండు
మొదలై న యసురల మోది మోదించి
యిలభౌరమణపంగ నీ కంసు జంపఁ
జలములు రెట్టింపఁ జనుదెంచిరనఁగ

3610

తృతీయాశ్వాసము

గుటిలతలోనుండి కొనసాగి వెలికిఁ
జట మరించిన రీతిఁ బొరిగొన్న సికయు
ననుపమ కాల దండావతారంబొ
యన నొప్పు భయద బౌహదండములును
గలిగి యయ్యెడల యకాలపాశంబు
వలగొన్నగతి మెడవడిజందెమొప్పఁ
గాలవర్ణములతోఁ గాలకూటంబు
జ్వాలలఁ బోలు మీసలు డిడ్డికొనుచు

3620

జేవురుఁ గోరాడి చెలఁగు నాగంబు
తెవమై మెఱయు మట్టియకాలిమించి
పొదలు మూపులు శిరంబును దడబడక
మదియించి త్రిశిరుని నూడ్కినుప్పొంగి
చాణూరుఁ డనియె మచ్చరమున నీర
పాణి యాదవ వజ్రపాణి నీక్షించి
మిగుల గోపకులతో మెఱసి పోరాడ
జగజెట్టులని మిమ్ము జగము వారెల్లఁ
జెవులు పండువులుగాఁ జెప్పఁ గంసుండు
తివిరి మిమ్మిటకుఁదోఁ తెప్పించినాడు

3630

మిన్నంట నారాజు మెచ్చఁగానొక్క
నన్నఁ జూతమురమ్ము జలజాక్షయనిన
నంతటివాఁడ వీవెంత మేమెంత
యంతరంబరయ నీడగునె మమ్మొఱయఁ
జెల్లునేయెన నీ క్షితినాధు వేడ్కఁ
జెల్లింపవలయు నేర్చినపాటి మనము
పోరుదమిపుడు నీ పొంతముప్పేకునిఁ
జేరి నీరిని బోరఁ జెప్పుమటన్న
మనసు చూడఁగ నొక్కమాటన్నఁ గ్రొవ్వి

యనియెడు నీకునే నలవియె కృష్ణ

3640

యెనసి యేనుఁగులతోనే లాటమాడఁ

జనఁ జూచెడింత విచారంబు లేక

తనవి వారును వీరుఁ దలఁ చూపిఁ జుట్టి

సివమురేవఁగ వచ్చి చెనకెడవేల

కరఁకలాడెడుమమ్ముఁ గదసి పోరాడఁ

దరనొ యీవట్టి పోతరమేల నీకుఁ

పొలసినఁ జాగినఁ భువి దూఁసటల

మలసి వేడిసను ముమ్మాటికి నిన్ను

బోనియ్య నియ్యెడ భోజండు మెచ్చ

నానెడుఁ బొదంబులందు రమ్మనుచు

3650

మదినుబ్బి చాఱూరమల్లుండు చలము

పొదలించి యదరించి భుజమప్పళించి

యెదురుగాఁ దురదురనేతేర శౌరి

గదలక రిపులు గ్రక్కదలఁ బెల్లార్చి

ధరతల్లడిల్లఁ జెంతలనున్న మల్ల

వరులెల్ల భీతిల్ల వడిమల్ల చఱచి

తలపడి రిద్దఱుతగఁ చిత్రగతులఁ

బలువిడి పిడివిల్లు పట్టకొట్టుచును

జాయుచు ముప్పిఘట్టనలు చేయుచును

బాయుచుఁ గదిసి యార్భటులఁ జేయుచును

3660

విన్నాణముగఁ బట్టి పెనఁగుచు వింత

విన్నాణములరెసి వ్రేలి గద్దించి

శిరమును శిరమును జేతులుఁ జేతు

లురమునురంబును నూరులూరులును

బెరయ బాహు బాహిఁ బెనఁగు లాడుచును

దొరసి ముష్టాముష్టిఁ దొడరి పోదుచును

తృతీయాశ్వాసము

నొకకొంత తడవు నీ యుద్ధముద్ధతిని
బ్రకట సత్వంబునఁ బ్రబలికావింప
తాణమై యప్పుడడ్డము దూరి శౌరి
చాణూరులై చి శౌలమునకు వచ్చి

3670

యుల్లాంగమునఁ బట్టి యూరులనొక్క-
మల్లుండు మెచ్చి మమ్మారేయుటంచు
నేర్పునం గాలులోనికిఁ జొరనిచ్చి
దర్పించి సొరలించి దనుజారి కెరలి
నటనను దాటంబునకు వచ్చి చొచ్చి
పటుముష్టిచేవెన్ను పగుల ముష్టింపఁ
దరలక జెట్టియత్తిఁ జోఱగొన్న
తెఱఁగునఁ బెడఁ బాసి తివిరి మార్కొనిన
డీకొని హరివాని దిశికించిలై చి
పైకొని జతరంబు పట్టిలోఁ గించి

3680

కనలుచుఁ బొడిచి వేగంబు జొక్కరముఁ
గొనుచు మల్లుని మన్నిగొనుచుండ బలుఁడు
మొనసి ముష్టాముష్ట ముష్టికుని నిట్లు
పెనగుచులై చి యభేద్యుడై పోరఁ
గని పౌరకాంతలు కనికరంబింది
యనిరిలోలోనె యోయమ్మ కంసుండు
చెండమ్మి గతినొప్పుచే సోకినంత
గండుదురోయన్న కరణినున్నారు
తేటికన్దొనఁ జెక్కుడెనఁ బాలువెన్న
గాతెడు యూముద్దు గాతెడివారిఁ

3690

గటకట చెలరేగి కనలి దానవులు
యిటువంటి నరకలతోడఁ బెనంగు
లాడంగ బడ్డను బెలుచ కై వడిని

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

గనుగొను బిడ్డలఁ గనడెపో వీఁడు
రాజుగన్గొని చూచు రసవేల్లెన
యీజగ జట్లకు నీ బాలకులకు
నీడుగాదనియన రెంత యిచ్చకము
లాడుదురా కంసుఁ డాడినయట్లు
అతని కిం పని ధర్మ మాడకయున్న
నతని నంటునపాప మంటదే తమ్ము

3700

నీయెడ గోవిందు హేమాంబరముల
మైయున్న నతనిబాయకయుండ వచ్చు
నగపడిహరి వేణులై యున్నఁ దిన్న
నగుమోవితేని యలాసంగ వచ్చుఁ
బంకజోదరు కౌస్తుభంబులమైన
నంకెల నతనిబాయక యుండవచ్చు
నిట్లు పుట్టించువాఁ డిందేలమమ్ముఁ
బుట్టించె వ్రేవల్లఁ బుట్టంపకజుఁడు
దొరసి యాగోవిందుతోఁ గూడి యాడి
తిరుగుచు సుఖకేళిఁ దేలియామూర్తిఁ

3710

జెలుపుమైనొంద వీక్షించు నాగొల్ల
చెలువలే పుణ్యంబు చేసినవారొ
యనువారి యాత్మల యనుతాప మెడల
దనుజారి మల్లయుద్ధము చేత జడిసి
దగఁ దొట్టి జెట్టి మైడలుచుగాఁ జెమట
దిగఁగాఱ మిగులవేడిమి దానవారి
కమలసంభవముఖులనవేని పాద
కమలమున్నల్ల వక్షము బిట్టి సోకఁ
దన్నిన వడివేది దర్పించి వాఁడు
లెన్నుని యంసంబు వ్రేసి డాసినసు

3720

తృతీయాశ్వాసము

వలపులపూఁ బందిలై నఁ గుంజరము
తలఁ కనిగతి నింత తలలకపోంగి
కరిఘాల మగివించు కరివై రిపోతె
హరివానితలచిప్పలై పోవఁ బూడిచి
కురియు నెత్తుటను జేగురుగొండవోలె
ధరసోలువాని పాదమ్ముల నొడిసి
నూలునునిండఁ జూనారు నకనుచు
మీఱి దేవతలెల్ల మెచ్చి నుతింప
బిఱబిఱఁ ద్రిప్పి కుంభిని మీఁదలై న
నఱిముఱిఁ బరలోక మరెగవాడంత

3730

బలుఁడు ముప్పికు ముప్పిఁ బలు విడిఁ బూడిచి
పొలియించెఁ జూనారుఁ బొలియించు పగిది
కనలిమీటు గనిటు గలకూటఁ డనెకి
పెనుజెట్టి బలుడిట్టై పెనఁగి వెండియును
ఛలతోనొంబులు జగజెట్టి శౌరి
చలమునఁజేసి నిశ్చలముగ నిలువ
బలుఁడు కృష్ణఁడు వారిబలమెల్లఁ దక్క
బలుపిడిపిల్ల దెబ్బలఁ జాలనొంది
తొలుతఁ బోయినవారి త్రోవనే పనుప
నులికి చిక్కిన మల్లులుల్లముల్లలుఁగఁ

3740

దొలగి సందులును గొందులు దూరిపాఱ
నలిగి కంనుడు భటాళి నీక్షించి
యిట్టై యిగొల్లల నీ వీడువెడలఁ
గొట్టుఁడానందుని గొట్టుఁ డాలోన
దేవకి వసుదేవు దేవకుఁ జంపి
జీవముల్లొనుఁ డుగ్రనేనుని ననినఁ
గరివై రి పర్యతాగ్రమునకై యురుకు

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

సరణి గృష్ణుండు మంచము మీదికెగిరి
వాలుమీఱగ వాఁడి వాలిచర్మంబు
గీలించి సింహంబు ప్రియఁ గంసుఁ డెదుర

3750

హరియును మానవ హరి హేమకళిపు
కరముగ్రముగఁ బట్టుగతి వానిబట్టి
తల్లడిల్లఁగఁ దన్నితల కిరీటంబు
డ్లొక్కఁ బెల్లార్చి తిట్టుచు నేలగెడపి
తోనకుప్పించి నందుని పట్టిపూని
వానిజోనీక జీవంబులఁ బాసి
పులివేటి గఁబళించి పొరలించు పగిది
నల కంసు మేను రంగావని నీడ్చె
నరిబుద్ధినై న శ్రీహరినెంచెగాన
ధరణీఁ గంసుండు నత్తటి ముక్తుడయ్యె

3760

హరియుని యారీతిననిన వారలుకుఁ
గరతలామకరంబుగాఁదె మోక్షంబు
క్రోధంబుతోనన్య క్రోధకంకాది
భూధవావరజు లప్పుడు చుట్టుముట్ట
నెంతయు బలకృష్ణులెదిరించి దంతి
దంతముల్పానిత దంతముల్లోట్టి
దము చూసి నిమిషంబు ధరియింపలేని
తమయన్నయున్న చెంతకువచ్చి రంత
వాసుదేవుల జగద్వాసుల నుతులు
నేసి మ్రోక్కిరి మునిశేఖరుల్గురలు

3770

అడిరి రంభాదు లంతంత మెచ్చి
యాడిరి బ్రహ్మాదు లలరి కిన్నరులు
పాడిరి మిగులఁ జొప్పడి సరివారి
బాడిరి శత్రు భూపతులెల్ల జెదరి

తృతీయశ్వాసము

యంతః గంనుఁడు మొదలగు నీరనరుల
కాంతలు ఘనశుగా క్రాంతలై నచ్చి
కదసిన దుఃఖాంధకారమ్ము తమ్ము
బొదచినిరీతి కొప్పలు వీడిసారల
జెన్నీట నజగ్రుంపు బేడనల్పలై
గన్నీటఁ బెనగొన్న కన్నులింపొడవఁ

3780

దగుదమ్మి మొగ్గలు తరగలఁ బొరలు
పగిదిగుబ్బలుమీఁది పయ్యెడజూఁ
హనాథ! హనాథ! యనుచుఁ బల్కాఱు
దీనలై విలపించు ధృతిఁ బాలివారి
యుల్లంబులందులనున్న శోకాగ్నిఁ
జల్లార్చివారికి సంస్కార విధులు
కావింపఁ బనిచిదిగ్గన శౌరి హరి యు
దేవకి వసుదేవ దేవనన్నిభుల
మొనసిన భవబంధములు వాపుకరణిఁ
బెనుసంకెలలతోడఁ బెడఁబాయఁ జేశి

3790

రావించి చరణసారసముల వ్రాల
దీవించి వసుదేవ దేవకులప్పుడు
డానంద బాష్పంబు లడరికాయముల
నానంద నూజుల నలమి ముద్దాడి
యోయన్న మీరలీయుర్విఁ దెగడుచును
నాయచ్యుతుని మూర్తులని సన్నతింప
వినతులై యారామ విభుఁడును విధుఁడు
మునుకొనితము బాల్యమున నెడయుటకు
వగచి వారలలోని వగపెల్లఁ దీర్చి
జగతి మాతాపితృ చరణాబ్జ పూజ

3800

అప్రమహిషీ కళ్యాణము

గావించు పుత్రుఁడు గాంచు ధర్మములఁ
గావింప కుండినఁ గనున ధర్మముల
నెనలేని దైవాజ్ఞ యిట్లున్న దయ్య
జననిమా నేరముల్ తుమియుంపుఁ డనుచు
నరసి మాతామహుండగు మహా మహుని
జరనై భవుని సుగ్రనేనురాలించి
మధురమజేసిఁగా మన్నించి సకల
బుధులును విబుధులు పొగడనల్గడల
వివిధభూముల నన్యవేషముల్దాల్చి
చెవిరి కంసుని భీతిఁ జెందియున్నట్టి

3810

యాదవోత్తముల దయార్ద్ర వాక్యముల
నాదటరప్పించి యవోచ్చట నునిచి
యాపూర్ణ సదనాంబరాదులతోడ
దీపించు సిరులఁడెం దేవగా నొసఁగి
కన్నవారలతోడ గరిమమై బెంచు
కొన్నవారలతోడఁ గూడియావీట
నెన్నుచు లోకంబు లెల్లరంజిల్ల
మన్నింపుచుండె భూమండలాధీశ
నందనందనులు సనంద సన్నతులు
నందగోవునకుఁ బ్రణామంబు లొసఁగి

3820

పొత్తుల
నెత్తురు కందుల నీవు నీ దేవి
కన్నబిడ్డలకంటెఁ గడువిశేషముగఁ
జెన్నుగానెత్తి పెంచితిరియో తండ్రి
వెన్నులు గావు దేవకి శౌరిమమ్ముఁ
గన్నవారను మాటగాక మీజోకఁ
జన్నిచ్చి యుగ్గిడి సకల సౌఖ్యములఁ

తృతీయాశ్వాసము

బిన్ననాటను గోతాపెంచిరే యెలమి
నోత్రుడి వేయన నేలను నీవె
తాతపు నయ్యశోదయుఁ గన్నతల్లి

3830

యనియుండు మముం జక్కనఱయు మీజనని
జనకు సంతసమంద జనకయోజనక
వచ్చిన పనులెల్ల వరుసతోఁ దీర్చి
వచ్చెదమొక కొన్ని వానరంబులకుఁ
దడవును జేయ మందఱి వేఱు వేఱు
నడిగె రాముడు కృష్ణుడని చెప్పి పిదపఁ
గుమతి కంసునిఁ బట్టి కూలిచిరనుచు
మమునెన్ను తమదు సేమము నెన్నుమను
హరులునుంగరులు భూషాంబరావళులు
వరుపుల్లి నూళ్లును వలయునట్లెనఁగ

3840

బడినున్నయట్టి గోపాలశేఖరుల
కడిగినయట్ల యిష్టార్థంబు లిచ్చి
పనుప నందుడు కూర్మి బాష్పముల్లుక్కి
కొనుచు వస్తువులు గైకొనుచుఁడా లాంకు
హరిఁ బాసి పోవఁ గాల్గొడక మఱి
మఱి చూచుచునేగె మందఱునంత
దేవకీవిభుండును దేవకి సతియు
రావించి బంధువర్గముల రప్పించి
కడుసంభ్రమంబున గర్గాదులై న
పుడమి వేలుపులనప్పుడ పిలిపించి

3850

వడుగుల కెలమిమై వడుగులు నేసి
యుడుగని వేడ్కతో నుబ్బియందఱును
కనకముల్బుట్ట ముల్గురులు ధేనువులు
తనియంగనిచ్చి యెంతయు వేడ్కమున్ను

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

దానంబు లోకనిదానంబు గూర్చి
యానీలవర్ణుఁ గన్నప్పు డిచ్చుటకుఁ
దలపోసి యావస్తుతతుల సమ్మతులఁ
బిలిచి ప్రార్థించి యర్పింప నంతటను
అమిత విద్యావేత్తలయ్య సత్కృతులఁ
గ్రమమున నలుపు సంగతి కనిడాసి

3860

దేవాధ్యయగు నవంతీపురివాను
దేవుండు నాబలదేవుండు జేరి
యచ్చట సాదీపనియను విప్రు చేత
బ్రచుర విద్యావిచారలసించి తాము
విలసచ్చతుర్దశ విద్యలు నేర్చి
విలసిల్లు గురుఁ జూచి వేడుమిష్టంబు
చేకూర్తుమన విని చెలఁగి యవ్వీబుధుఁ
డాకూర్చు శిష్యులకనియె నంబోధి
బహువుణ్యవాస ప్రభాసతీర్థమున
విహరింపుచుండెడి వేశనక్కడలి

3870

కొడుకుఁ డెక్కొలుగాఁ గొని పోయెవాని
బడయుట నకలంబు వడయుటయనిన
స్ఫురిత తుంగాంశుగా శుగనేనధములఁ
గరమొప్పు తేరు డిగ్గననెక్కి కదలి
కడలి చెంగటికేగఁ గడలేనివేడ్కఁ
గడలియేతెంచి చక్కఁగ సాగిమొక్కి
రామపాలిత రమారామ విచ్ఛేయ
నేమికారణము నాకెఱిగింపుమనిన
గురుతనూభవు నేలకొంటి తెమ్మనిన
గురుతర భయముచే కూర్చునిట్లనియె
లనకేమి పని చేవలనలోని పంచ

3880

తృతీయాశ్వాసము

జననాముడగు పంచజన భోజనుండు
హరియించెనన విని హరిమింతునుక
శరధిలోఁ జొచ్చియచ్చటవాని పొట్ట
చించి నిర్జించి యాశిశువును గనక
పంచాస్త్రమాతలు పగిదిఁ జూపట్టు
పాంచజన్యంబునాఁ బరగు శంఖంబుఁ
గాంచి యంచితముగాఁ గరశాఖనుంచి
యన్నతో జముఁడున్న యటకేగి శంఖ
మున్నతోగ్రారవ మొదవఁ బూరింపఁ

3890

గడగడవఁ డకుచుఁ గాలుఁడేతెంచి
తడయక యాసీరధరుని శ్రీధరుని
గనిమొక్కి పూజించి గర్వంబు దక్కి
చనుదెంచుటేమియో సామిమిరిటకు
ననుఁడు సాందీపనియనెడు మద్గురుని
తనుజుఁ దెచ్చితివి తత్తనుజుని నిమ్ము
అన సమవర్తి మహాప్రసాదంబు
కొనుఁడు వీడనివాని గొనివచ్చి యొసఁగఁ
బరమ సాహసులై న బల బలానుజులు
గురుపుత్రుఁ గొనివచ్చి గురునకునిచ్చి

3900

నిలువ సాందీపని నిగమవేద్యులను
బలకేశవుల సర్వఫలదాయకులను
దీవించి తనపాలి దేవతల్లాఁగ
భావించి పొగడనబ్బులుఁడు మాధవుఁడు
గురువుచే ననిపించికొని సమ్మతమునఁ
బురసతుల్లమ్ముఁ జూపులచేతగ్రోల
మధుర గీతవ్రాత మధురయైనట్టి
మధురకేతెంచి నెమ్మదినుండిరంత

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

పద్మాకళత్రుండు భక్తవత్సలుఁడు
పద్మాక్షుఁడా యదుపతి యొక్కనాడు

3910

తతన యాగమచయోద్ధవుని నుద్ధవుని
గుతుకంబుతోఁ బిల్చి గోపికల్దమదు
తలపులు తనువు లర్థంబులు ప్రాణ
ములు భ్రతుకభిమానములు నేడుగడయు
దనుదాన తలపోసి తసుదాన పిదప
తనులేన రీతుల ధరియించి నారొ
యఱలేక నన్నాత్మ ననిశంబుదలంచి
మఱువని వానినే మఱవలెఁ గాన
ప్రేపల్లె కరిగి యాఁవ్రేంత విరహ
తాపంబులు ను ననుతాపంబులెడమ

3920

మొదలి కూటములెన్ని ముదమందమంద
కిదెవత్తుమని చెప్పు మేకతంబునను
నంద యశోదలానందంబు నొంద
ముందుగా జెప్పుమీ మొదలి పల్కనుచు
జడిగొనవారికా సఖులకు నాత్మ
నుడుగనితమితోడ నుడుగరలొసఁగ
నతఁడు గోకులమున కరిగెఁ దేరెక్కి
యతని గన్గొనినందుఁ డతిమోదమంది
యందికాఁగిటఁ జేర్చి యాతనిగూర్చి
విందుగాఁదలంచి గోవిందుగాఁ జూచి

3930

రాజిల్ల గోపాలరాజితోఁ గూడఁ
బూజించి యిష్టాన్నములఁ దృప్తుఁ జేసి
బలబలానుజులకు భద్రమేమమ్ముఁ
దలఁతురే పెంచిన తలిదండ్రులనుచుఁ
దనతోడి గోపాలతనయుల గోప

తృతీయాశ్వాసము

వనితలఁ బసులనివ్వనము లెన్నుదురె
చిన్నారి మాకృష్ణు చెనొక్కనాఁడు
కన్నులు చల్లఁగాఁ గనుగొందు మొక్కొ-
బకుని ధేనుకుఁ బ్రలంబకుఁ బరిమార్చి
యకలంకమముగాఁచి హరియించు మఱియు

3940

నలవి మీఱినయట్టి యతని కృత్యములు
తలపోసి తలపోసి తనలోనడొచ్చి
కన్నీరుఁదొఱుఁగ గద్గదకంఠుఁడగుచు
నన్నందుఁ డేమియు నననేరకున్నఁ
గనుదోయి బాష్పముల్లొమ్మంగఁ బాలు
చనుదోయినుప్పొంగి చాలు వాఱంగఁ
గొడుకు నామము పేరు కొని కొని యాడి
నిడుద నెయ్యములోన నిగుడ యశోద
యన్నలినోదరుం డన్నతోఁ గూడ
నన్నయెన్నఁడు వచ్చునన్న యుద్ధవుఁడు

3950

తడవునెన్నఁడు మమ్ముఁ దడవుమార్తురను
బుడమిపైఁ గెడపియిప్పుడ యరుదెంచుఁ
దనువులు నడలించుతఱి హరియన్న
జనులకు వై కుంఠ సామాజ్యమబ్బు
నాదివిష్ణుని మూర్తులగు నీరి శౌరి
నే దిన మీయాత్మ నిలిచిరిగాన
నేమని నీ భాగ్యమెన్నుదుఁ దండ్రి
యేమని నీ పుణ్యమెన్నుదుఁ దల్లి
యని యింధన జ్యోతియనువున సకల
జనులందు నిచ్చనిచ్చలునుండు హరికి

3960

జననముల్జనకులు జననులుఁ గలుఁగ
రసఘటత్రోవ మీరటనుండుఁడనుచు

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

హరివారి కొనఁగు భూషాదికం బిచ్చి
హరివర్ణ నలు సేయ నారాత్రివేగఁ
జలదంబర స్తన జఘన తాటంక
ములఁ గుంకుమాననముల గోపసతుల
నలకించి యంకించి హరిఁ బాడి పాడి
పొక్కించి దధిదర్చు బొడముచునున్న
ఘుమఘుమ ధ్వనులు దిక్కులు నాకనమ్ము
గమకమైపొడవ మేల్కొంచి యుద్దపుఁడు

3970

అనువొంద సాంధ్య కృత్యము లాచరించి
మునువిన్న సంకేతముననున్న యపుడు
రాజీవ నేత్రముల్ రత్నకుండలఁగు
లాజానుబాహువు లంబుజాననము
తామరపూదండ దరహాస లీల
హేమాంబరంబు వహించి యచ్చోటఁ
బొడమనద్భుత వేష భూషణుండితని
బెడఁగాంతమని గొల్లపూఁబోణలెల్ల
నగవుజూపులతొన నానలోనావ
నగధరు చెలికాండవగుటెఱిగితిమి

3980

తలిదండ్రు లింపొందఁ దనదు సేమంబు
తెలుపనిన్న నుపనె తెంచితొయిటకు
నూరివారలతలఁ పొల్ల కుండినను
వారిన్ నను మఱువఁడుమేలె శౌరి
యని తూటఁ దూటంగ నందులో నొక్క
వనితచెంగటి మధువ్రతము నీక్షించి
యతనికిఁ బెల్లిపె నన్యాపదేశమున
నతనుని నెంచియు ననియె నేర్పునను
మధువదొకితవాప్త మాయంఘ్రులంటు

తృతీయాశ్వాసము

విధమెట్లుతొల గు నీ విధమెఱుంగుదుము

3990

నగరకామినుల చన్దవకుంకుమముల
జిగిమించు విభుఁడు దాల్చిన తమ్మిదండఁ
దొఱుఁగుప్పాడిఁ దొప్ప దోగిననిను
బరమాత్ముఁ గానమ్ముఁ బతిచంచరీక
దానవబల భేది తానవ పౌర
మానినీసక్తుడై మమ్ము నవ్వచ్చును
నొకననతేటి వేరొక విరిదాటి
మకరందమానిన మాడ్కిమామోవి
యిగురువిల్తుని నలయించినవింత
నగరకామినిఁ గూడ నగరెకామినులు

4000

ఇంతగొంటడసిననేరీతిఁ జిక్కు
నంతయు పోతానెయని కోరి ప్రేమఁ
జిక్కుచు వలసివచ్చినవారిఁ బట్టి
ముక్కును జెవులునుమోఁడు గావించె
దనుదానెదలఁచని తరుఁ జెరెనొరుని
గనుమూసి చంపు నిక్కంబుగానెపుడు
బాలకుడని నమ్మ బలిగావెంట
నేలబ్రామిన యతనికి మేలుగలదె
యొరులు సుసారంబు లుడిగించునాతఁ
డరయ మాకాపురంబని యేలనేము

4010

వేటరి పాదరుల్విననమ్మితేఁడు
గాటంపు త్రోపులఁ గందుచందమున
బయలు వందిరివెట్టు పంకజోదరుని
నయమున నట్లు మన్నననెమ్మి నమ్మి
మారునమ్ములు మీటి మారమ్ములగుచుఁ

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

గూరంగ నాటంగఁ గుందితిమనుచు
మామాటుగా మ్రొక్కు మామారు వేడి
మేమోర్వలేము మమ్మెడయంగఁ దగునె
యని భృంగయొనరంగ హరియంతరంగ
మునకు నింపగు చందమునఁ జెప్పుమనిన

4020

విని యుద్ధవుఁడు గోప వికఞ్చాబ్జముఖులఁ
గని మెచ్చి పలికెనో కమలాక్షులార
పుట్టుగాననముల బ్రుంగుఁడై పొరలు
పొట్టయ్య జపతపంబుల గానలేని
యట్టి శ్రీకృష్ణుని ననిశంబుదలఁచి
నట్టి మీపుణ్యమేమనియెద మనుచుఁ
బద్మాక్షు సఖుఁడు హృత్పద్మముల్బెలఁగఁ
బద్మాక్షు మారుగాఁ బలికె వెండియును
గడుఁ జేర్వనున్నట్టి కాంతుఁడొక్కింత
యెడసినప్పుడు కూర్మిహెచ్చుగావునను

4030

నెడపక ననుమీటలెప్పుడు భక్తి
నడుగకతల పోయుచుండంగవలసి
తొలఁగితినింతె తోడ్కోడ నామీఁద
తలఁ పింపబాయక తనుజేరఁ గలరు
అన వినియోయన్న హరి యెన్నఁడిటకుఁ
జనుఁడెంచుఁ గుశలమే జలజోదరునకుఁ
గనుగవల్ పండువుగావింప నతని
గనుగొను భాగ్యంబు గలుగునే మాకుఁ
జెలిమిమై శౌరి వచ్చెదనన్ననచటి
యెలనాగలతని రానిత్తురే యిటకుఁ

4040

దడపునేమమ్ముఁ గూర్మిఁదలఁచునే పేర్లు
నుడువునే పొందులెన్ననె నిన్ను గూడి

తృతీయాశ్వాసము

నలినాక్షునిఁకనొకనాడు కౌగిల్ల
 నలమి భోగించు భాగ్యము గల్గునొక్క
 మాధవునిఁక నొక్క మావిచే యధర
 నూధుర్యములు గ్రోలమాకబ్బు నొక్క
 కమలాక్షునిఁకనొక్క కాలంబునందు
 దమిఁ గూడియుండు చందము నొందునొక్క
 యని శౌరి సౌందర్య మందంద తలఁచి
 తనువులు తాపముల్తనువులై సడల

4050

దేవకీసుతుమిత్రు దేవకీపుత్రు
 రేవడెందములఁ జాటించి పూజించి
 వసుదేవసుతుఁడిచ్చు వసుదేవ యోగ్య
 వసన భూషణవారి వారికినొసఁగె
 సదనంబులకు మంచి సరమిమై మదన
 మదన సంగతచిత్త మదవతీమణుల
 వివిధ భక్తికి నాకు వెలఁదుల ప్రేమ

.....

మదినెన్నఁగా నవాఙ్మనన గోచరము

.....

4060

అని విరివదరేణువంటి విపునము
 మననులతోఁ.....బ్రదుకుచును
 అని గోపికాతతి నాత్మ భావించి
 చన నిత్యబుద్ధియై సరవివేర్ష్యుట
 క్షీతి నమస్తే నమస్తే యని మొక్కి
 ప్రతిలేని యానందపాథోధిఁ దేలి
 దినదినంబును గృష్ణుఁ డెలుపుచుఁ గొన్ని
 దినములచ్చొట వర్తించి యామోఁద
 నందువీడ్కొని నందనందన సఖుండు

నందనందనుగాంచి నందాదులొసంగు

4070

కానుకల్లరి తదగ్రజ శూరజోగ్ర
సేనులకిచ్చి మచ్చిక మ్రొక్కెనంతఁ
గలపమిచ్చిన యట్టికాంత మన్నించి
తలఁచి మాధవుఁడు తత్సరప్రథవుండు
కొలువంగఁ బనుపట్టు కుచ్చులతోడఁ
దళుకొత్తు గిరుకుటద్దంబులు మెట్టి
సవరని దంతవస్త్రంబులుకవర
కవరఁగా వీడెంబు గావించి మించి
ఘననాట్యతర నీలకంఠ కలాఁ
మనమూపుపై తురుమల్లాడ ముడిచి

4080

యలపోనలంచిన నంటుగందంబు
కలికినొప్పులు బొమకవచంపనొప్ప
భుగభుగమను గండపొడి మేననలఁది
ధగధగయను పచ్చతాళి గీల్కొనిపి
జాతి సంపఁగి పూవుచాయ జవ్వాది
నూతన ప్రేమ వీనులనిండ యెత్తి
తెలిమించు నన్నంపు తిరుమణిమీఁదఁ
దులనించు జాతికస్తురి బొట్టు వెట్టి
యనులై న కస్తూరి యంటులఁచెంతఁ
గొనబుకప్రంపు పోగుల పొందుపఱచి

4090

తిలకించునిండు చంద్రికదట్టి గట్టి
పలిపంపు గెంటెముల్వలె వాటులై చి
పన్నెలు నవరించు వారెల్లఁదనదు
వన్నెలుగనినేఱ వలఁయుఁబొమ్మనఁగ
నరిది మించులమించు లలఁగించునడల
విరులబొందియ కొల విసరియాడుచును

తృతీయాశ్వాసము

నడపంబు పిడియంబు నందులాగించి
 యడపక త్తియ వింతనంతనే తేర
 కర పికములు చండకర కరస్ఫురణఁ
 బరఁగి రాత్రిని బట్టపగలు గావింప
 మలయజ కర్పూర మహిత నీహార
 జలజ పంకజ లిప్త విశాల దీపికల
 లాలీత రత్నజాలకకుట్టిమాంత
 రాలిని బారావతార వంబులును
 మామల దీపముల సాఁబ్రాణి ధూపములఁ
 బ్రణుతు ముక్తాఫల రంగవల్లికలఁ
 జిత్యకుడ్యముల విచిత్ర సూత్రములఁ
 జిత్రమైయిప్పు నచ్చెలువ యింటికిని
 నేతేరఁ దనరాక నెదురగన్గొనియు
 నాతలోదరి హరియదుడెంచు తెఱిఁగి

4100

4110

గద్దియడిగి చెల్మికత్తెలుఁదాను
 నిద్దంపుతావుల నెఱయు వన్నీట
 హరి పదాబ్జములు నీరార్చి యర్చించి
 నరసనుద్ధవుని బూజలు నేసీయంత
 గల కలహంసికా కలకల ధ్వనుల
 కొలకొన గోల్లను కొలకెలంబులును
 జల్లుల ముత్తెంపు జల్లుల పుష్ప
 జల్లరీతతులఁ గాంచన వితానముల
 నలవడు చంద్రశాలాంతర స్థలికి
 జలజాక్షుఁడోఁ కొని జలజాన్య యరిగి

4120

కలపంబుచిప్ప బొగాలు కుందనపు
 తెలతట్టకడి నీరునించు బిచ్చెలును
 ఉదయ భాస్కరముపై నుండల సంకు

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

మదమును సురటికమ్మదనంపు విరులు
చుట్టును విలసిల్లు సౌగసుకన్నట్టు
పట్ట నిర్మించిన పరపునింపార
జలువలుదేరు పచ్చడ మప్పళించి
తలకడ మృదువైన తలగడనునిచి
పుటపుటగా జాజి పూవులు దాల్చి
బటువులు గలమించు బటువులింపొందఁ

4130

దఱుఁలు సవరింపఁ దనరి మంజుష్ఠ
తెరచాయగల దోమతెర సెజ్జమిఁద
హరినుంచి సకలభూషాన్వితయగుచు
మరునియాటవత్సాపు మహిఁగల్గెననఁగఁ
గొనరు చూపులమును కూటంబుగాన
ముసిముసి నగవుకెమ్మొవిపై నెఱయ
నునుసిగ్గునెఱపు కన్నుల కల్కికేలు
తనకేలఁ గీలించి తనకేల నెఱపు
అని శౌరి సెజ్జపై కాలేమఁ దిగిచి
కొని వీడియంబుగై కొని బుజ్జగించి

4140

చూపులఁ గొనగోరి సోఁకుల రతంబ
నై పుణిఁగళలంటు సలనచెంతలను
బరిరంభణములఁ జుంబన విలాసముల
మరుకేళి నిట్లువేఱుఁ దేల్చి తేల్చి
వనిత గాంక్షించిన వరమిచ్చి మెచ్చి
ససవిల్తు జనకుండు నగరికేతెంచి
యన్నతోఁ గమలాక్షుఁ డక్రూరుఁడున్న
యన్నగరికినేగి యతఁడు గావించు
పూజ గైకొని నెమ్మి పొలయంగ ధవళ
రాజీవ రాజీవ రాజవీక్షణము

4150

తృతీయాశ్వాసము

లతనిపైనించి యక్రూరుని బాండు
 సుతుల త్రిలోకవిశ్రుతుల సేమంబు
 నరసి రమ్మని పంచి యతనిచేవారి
 పరిణామమెఱిగి యప్పంకజోదరుండు
 తనరుచు సకలయాదవులు భూధవులుఁ
 దనుగొల్పి మధుర నెంతయువేడ్క నుండె
 అంతఁ గంసుని కాంత లంతరంగమున
 సంతత శోక మనంతమై పొరలఁ
 దముఁగన్న రాజసత్తము జరాసంధుఁ
 గ్రమునఁ జేరి గద్గదవంతలగుచుఁ

4160

దమజేటు పాటు నెంతయుఁ జెప్పఁ గ్రూర
 తమ దృష్టి నజరాతనయుండు గినిసి
 యక్షిణ బలకరి హరిరాజరాజ
 దక్షిణహేనులు పది నైదు నెన్బదియు
 కూడి కొల్వొగ వచ్చి కుటిలుండై మధుర
 వేడింప విని క్రొవ్వి వేడింపకున్నఁ
 గాదని బలుండు సంగత రమాబలుండు
 నాదటఁ దలఁపఁజయ్యన మింటనుండి
 శర శరాసన చక్ర శస్త్ర సీరాది
 భరితమై వచ్చి చొప్పుడు దేరుజోడు

4170

నెక్కి మాగధుబలంబెల్లఁ బెల్లవియఁ
 జెక్కు చేసిన జరాసంధుఁ డావేది
 లోనై నవాని బలుండు మర్దింపఁ
 బూన దానవమర్దిపో విడిపింప
 భజనదక్కగజరపట్టి సై నికుల
 వ్రజము బాయుచు గిరివ్రజమునకేగె
 బలకృష్ణులరి బలబల జిష్ణులగుచుఁ

అప్రమహిషీ కళ్యాణము

జలఁగి యవ్వరిఁ బ్రవేశించి యున్నంత
బాణాది పటుశస్త్ర భయదంబులై న

4180

వెండియు మధురపై వెడలి కాళింది
దండనమ్మగఁగుఁ డుద్దండత విడియ

నిచ్చలుదనపోటు నెఱివాసిలోని

యచ్చాళియెఱిగిన యచ్చాళితోన

నాలోన వధియించి హరివాని సేన

కోలకారుండఁ గగ్గోలుగాఁబడిన

నారూఢ గతులన య్యాకృష్టయనుచు

పేరులువారి గంభీర విక్రమములు

పటహ భేరి తూర్వ పణవశంఖాట

పటలంబు మొఱయ దిక్పటలంబు బెరయ

4190

భోవని నాల్గు దిక్కులు జుట్టి పెటులు

కొవులు జబురు జంగులు పిరంగులును

బుసకోవులునుగ సాబులుతు పాకలును

వసుధ లీలగనొక్కవడిఁ గాల్చి రిపుల

దళముల కలికి కత్తరములఁ ద్రెంచి

తలలు త్తరించి డెందముల వచ్చి

కరములఁదెగటార్చి గళములఁ దునిమి

చరణముల్నమయించి జానువుల్లఱిగి

హరులఁ జెండాడి రథాళి నుగ్గాడి

కరుల భంజించి యుక్కశములఁ ద్రోచి

4200

డంబుల చెదర గుడారము ల్పించి

పంబులుఁ దెగఁగోసి పడగలఁ గాల్చి

ధనువులు విరిచి శస్త్రంబుల నలచి

కనలి చూటలు వట్టి కలగుండు పలుప

నపుడు వకావకలై పాళెమెల్లఁ

తృతీయాశ్వాసము

గపురుమాయుచు హల్లు కల్లోలమైనఁ
గూటి సొక్కున మేలు కొనలేకమూఁక
గాటంపు నడల భూగతులై నవారు
బలువాచతమహితోఁ బారులమనుచుఁ
బాలు వేది జన్నిదంబుల చూపువారు

4210

కళవళించుచుఁ ద్రోవగానక యమున
జలములఁ బడిమింట జరిగెడువారు
చెలువలతో నిద్రచెందుచు బెగడి
తలమొల వీడ మరైనఁ బొలువారు
పొగరేది రణభీతిఁ బొందెడువారు
నగుచుఁ జిందరవందరై లజ్జ దక్కి
నుగ్గు నూఁచంబులై నులుములై జడిసి
కగ్గుతా ముగ్గులై కకపికలగుచు
నీ విధంబున మాగధేంద్ర పైన్యంబు
లావెల్లఁ బొలసి చెల్లాచెదరై న

4220

బెగఁచొంది మగధుండు పెడకంత పెడలి
జడిదప్పి మిగుల నొచ్చి సంగంబు జచ్చి
నమ్మిన సకల బాంధవుల రాజులను
సొమ్ములన్ని యునుగృష్ణునిపాలు చేసి
పోయె గిరివ్రజంబునకు గంసారి
నాయెడ మధురకు నరుదెంచెనంత
మగతనంబెన్నక మగధుండు మగడు
జగతీశ్వరులఁ దొంటి సరవిమైఁ గూడి
పనుబుద్ధి వచ్చి శ్రీపతిచేత నప్త
దశవారములు నిల్లు దశఁబొంది యలిఁగి

4230

బలసి క్రమ్మర భుజాబలముతోనంత

అష్ట 21.

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

బలముతో దనుజారిపై దండు వెడలి
 సురమాని చాతగౌ సురవై రిడాక
 నరసి యుగ్రత గాలయవనుడవ్వేళ
 గలితులక్రాయ కాలోగ్ర తదండ
 తులితాంగ జగదరాతులఁగి రాతులను
 మూఁడు కోట్లను గూడి మూఁడు నేత్రముల
 వాఁడునుబోలె దీనతవచ్చి మధుర
 వలగొన్న నన్నతో ననజాతుండనియె
 నెలి మీఱి మనమింక వీనితోఁ బోర

4240

నెల్లి జరాసంధుడేతెంచి నగర
 మెల్లఁ గొల్లఁగఁ బటునెడము లేకుండ
 నరులకభేద్య మంతంతనభేద్య
 శరధి మధ్యమునఁ గుశస్థలినాఁగ
 నున్నది దిక్కులేకున్న దీపురము
 మున్నయీ పురజనంబుల నందునునిచి
 వచ్చి యిచ్చటనున్న వైరుల నిచ్చ
 వచ్చిన గతిఁ జెండి వైచదమనుచు
 మధురవెల్వడి పశ్చిమంపు మున్నీరు
 మధువైరి చేరి తన్మధ్య దేశమున.

4250

ఘటదీప మునుబోలి కడలిలో ముఁకిఁగి
 పటుశాంతి నలరు నప్పట్టణం బరసే
 జలధి పండ్రెండు యోజనముల మేర
 తొలఁగించి మిగుల సంతోషించి యపుడు
 అలఘు విస్మయకర్ముడగు విశ్వేశ్వరమ్మ
 దలఁపనేతెంచి పాదంబుల కెరఁగి
 పని యేమి యననటఁ బట్టణంబొకటి
 యొనరింపు మింపు సొంపాదవ నెందనుడుఁ

దననేర్పుమొఱసి సంతత చిత్ర మహిమ
పనుపడ వనధియె పరిఘయై తనర

4260

జలజాపు శతకోటి శతకోటిఁ దెగడు
ధళధళ రుచుల కుండనపు కోటలును
నాపూర్ణ వర్ణ రత్నాకరంబు లగుచు
గోపురంబుల డాయుఁ గోపురంబులును
హైమ విద్రుమ దీప్తులడర ద్వారకల
సీమకు ముట్టల్లు సేయు నట్టిల్లు
లలితేంద్రసీల జాలముల జాలములు
గలకాంత యామిసీ కాంత సౌధముల
నవిరళ వజ్రమయంబులై భవన
భవనేశ్వరములై న భవనేశ్వరములు

4270

సాంద్ర చందన పారిజాత సీహరి
చంద్ర చంద్రోజ్జ్వల చంద్రశాలలును
మరకత మణి కుట్టిమముల హేమముల
దొనసిన విప్రవేదవిదుల వేదులును
రజతశాలల మహరిజతాంగణముల
నిజ విహారోపల నిచయ పద్మములఁ
గలిత పట్పదపుంజ కలితంబులగుచుఁ
గమలాకరములై న కమలాకరముల
జారు భావముల వాసవ యక్షపతుల
యారామముల నవ్వు నారామతతుల

4280

హిమశైల నిభముల నిభముల వేగ
రమణతా మిళిత ఖర్వముల సర్వముల
వర్ణతాలంకార వాస సంకీర్ణ
పూర్ణార్క విధు పథంబుల రథంబులను
దేవాగ్ర భూతేశ దేవేంద్ర ముఖ్య

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

దేవసన్నత దేవ దేవాలయముల
లోలుండై యాలి నాలుగనోళ్లఁ బొగడు
జేలవీడటె వేల్పు పెద్దలు యనుచు
బ్రహ్మఁ గై కొనక యపారంబులై న.
బ్రహ్మవిద్యలు గల్గు బ్రాహ్మణోత్తములు

4290

వరుస వాసవునిమై వ్రణములై తలఁచు
స్ఫురిత ప్రతాపాంక భుజులు భూభుజులు
ధనదుని ధనమెల్లఁ దమవట్టి పైడి
కెనరాదటని హసియించు నూరుజులు
నింటఁదలేరు నొక్కొద్దు గల్గియును
బంటగానక నేలఁ బట్టి కీలించె
ఫాలాక్షు బ్రతుకును బ్రతుకేయటంచుఁ
జాలనవ్వేడి హరిచరణసంభవులు
చిదిమి పెట్టిన లావుచే వసింగంపుఁ
గొదమల గతినజ్జ కుప్పలఁ బోలి

4300

పటు భుజాస్ఫులన భంజిత పైరి
భట పటలోగ్రతార్భటులైన భటులు
సాన దీర్చినమారు శరముల పోల్కి
వీనులఁ గదిసిన వెడఁద కన్నులును
ముసి ముసినగవు లిమ్ములధువాళింప
మిసమిస మిన్నెల మెఱుగు చూపులును
పసిండి సంకులురాటు బాహుమూలములఁ
గినలయంబుల పసగెల్పు హస్తముల
ధశధశఁ బొల్లు నిద్దములఁ యద్దముల.
పాలుపు నటించు కపోల పాళికల

4310

కటికెక్కి మెఱుగులు గ్రమ్మినల్లడల
మిఱుమిట్ల గొల్పు ధమ్మిల్ల భారముల

తృతీయాశ్వాసము

మీఱియుప్పొంగు క్రొమ్మిసిమి కన్నులును
జీలుకుల్వారు గొజ్జిగిచన్న గవలు
బాలాబ్జములై పై పై తేట నిగ్గు
డాలు వాటించు మిటారి నవ్వులును
క్రొవ్వు చస్లవల వేగున నివ్వటిలుచు
జవ్వాడు నొయ్యారి చన్నుకోనులును
పొడవులై బటువులై పులిసంబుమీఁది
వెడగులఁ బచరించు పెనుబిటుందులును

4820

మెఱుంగు పుట్టంబులమీఁద గ్రేళ్లుఱుకు
నొఱపై న మించుల నొదవు నూరువులును
పసిఁడికాళెల మాఱువడి యోటకరుల
యొసపరిబాగులై యున్న లేఁ దొడలు
నచ్చఁ దామరల మేలుంతయునూర్చి
పుచ్చుకోన్నట్టి యొప్పుల పదంబులును
జెలువొంద మారుఁడేర్చిన తూవులనఁగ
విలసిల్లు ధవళారవింద లోచనల
చనుగవల్విమల మంజరుల మార్పడిన
జనుగు పయ్యెదలై యాచింతలఁ దీర్పఁ

4830

దమ్ములు నేత్రముల్దారు మాత్రై నఁ
గమ్ముకాటుకలెయాకలఁక తేర్పఱువ
నిల సంపగులు నానలెఱుంగ రాకున్నఁ
జలువ యూరుపులెయా సంజేహముడుప
దంతముల్వొంతలుఁ దడమెడ మెఱుంగు
వితకావియుయద్ది వెఱగు జనింపఁ
దలిరులు హస్తముల్బిబ్బులై న
నలసొమ్మలా సంశయంబులఁ దీర్పఁ
బొన్నలు నాభులుఁ భోల్ప రాకున్న

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

నన్నంపుటారలా శంకలుమాన్వ

4340

నొప్పుచ నటనల నొటపు చిత్తరపు
గుప్పుచు ముద్దుగులుకు నొయ్యారి
చివురు విట్టుని కేలిసెల గోలలనఁగ
భువనమోహినులై న పుష్పలావికలఁ
దావుల దశదిశ్చండ కట్టిమెట్లు
బావులు నావేల్పు బయ్యగేలిండు
నావుల మిగుల మోహనములై నట్టి
శీవులఁబురము వాటిలఁగ నిర్మించి
తదనంతరమునఁ దత్తరమునఁ గమల

.....

4350

తమ్ములో యని పట్టి దంబులు బ్రహ్మయఁ
దమ్మి చెక్కడపు రన్నంపు బోదియల
నలిన నాశంబులు నమలు హంసికలు
మలయు క్రొంబటి కంపు మదిరచేతులును
గళుకుల పికమాలి కలవితవగల
గలుగు వై డూర్యంపు కట్టు దూలముల
కాంతిచే వెన్నలఁ గబళించు దెసల
దంతుల జీవ దంతపుబోదియలును
నలఘు రత్నాకృతులై సూత్రగతులఁ
బలుకు పారవముల పసిండి చూర్చులును

4360

మేలై న ముత్యంపు మించు పట్టియలు
డాలై ననును బవడంపు కంఠ్యములఁ
జిత్రంబులగు హరిచేత లన్నియును
జిత్రంపనలరు విచిత్ర దేశములఁ
గలికి ముక్కుల కీరకలు చిక్కుదివియుఁ
జిలుకలఁదిద్దిన చీర్ణంపు బనులఁ

తృతీయాశ్వాసము

దిలకించు రతి పల్లె తీరుల సిరులఁ
దళుకొత్తు పచ్చల ద్వారబంధములఁ
గమకపుటపరంజి గంధవట్టియల
సమకొన్న విపుల వజ్రపు కవాటములఁ

4370

గలితంపు గోమేధికములఁ గెంపులను
ధళధళన్మణి నిబద్ధ ప్రదేశముల
మును సుధారసవర్గముల మాఁగిపదను
మునుపు ముత్తెపు సున్నములఁ ద్రిలోకముల
సీడు జోడును లేని యింద్రసీలముల
నోడ బిల్లలనేత నొప్పు మాళిగల
నవరత్న తతుల విన్నాణంబులైన
నవరంగములను వింతల బవంతులను
పై య్యెటజలమాడు పడఁతులు వచ్చి
బయ్యకలంచు దిద్ద్రమ ముట్టియరుగ

4380

నిలసీరు మేడలు నిక్కి మిన్నేటి
జలములఁ దొలఁగించు జలసూత్రములను
నగరంబు వై కుంత నగరంబు భాతి
మిగుల నొప్పంగ నేర్పు మెఱసి నిర్మించి
యావేల్పు గ్రమ్మరి యరుఁడెంచి మ్రొక్క
నా వేల్పు వేల్పు సప్తాంగంబు లిచ్చి
యపురపురమేలు లెస్సాయె నటంచు
వివరంబు ననుగార వించి వీడ్కొలిపి
వారక యిహ పరద్వారక యగుట
ద్వారక యను పేరు తగుదీనికనుచు

4390

నాపూర్ణమణి భర్మయగు సుధర్మయను
నాపారిజాతంబు హరి సమర్పింపఁ
జెవులందు నల్ల నై చెలువొందు పెక్కు

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

ధవళాంగముల జవోత్తమ తురంగముల
సింద్రుఁ డొప్పింప నాయుడ వచ్చి కిన్న
రేంద్రుఁ డెన్నిది నిధులెలమి నర్పింపఁ
బొలుచు కానుకలు వేల్పులు తమకలిమి
కొలఁదిమై నొనఁగఁ గై కొని రమావిభుఁడు
బాగునానెకచిప్ప బంతులొక్కటికి
లాగించు యాంత్రికులొఁగు దీపింపఁ

4400

దన యోగమాయన త్తటి బుత్రమిత్ర
ధన వాహనాది సంతతులతోఁ గూడి
వలనొప్పఁ గాదార్వరవతికి నమృధురఁ
గలవారిన్ల నాకర్షింబియుంచి
చయ్యన మధురకుఁ జని తత్పురంబు
ముయ్యించులును జుట్టి ముట్టియున్నట్టి
యాకాలయవను గాలాకారవర్ణ
నేకాకీఁగా నెలయించి దాఁగొనుచు
మునుకొని నిద్రించు ముచికుందు గుహకుఁ
జనిత దీక్షణ వహ్నిజముఁ గూర్చి పేర్చి

4410

యారాజు మెచ్చి చయ్యనవరంబిచ్చి
శౌరి గొబ్బున వచ్చి జడియక మధురఁ
గట్టల్కనల్లడఁ గలయఁబోరుచును
జుట్టున తురక పౌఞుల మట్టి పెట్టి
వెండియునచ్చోటి వెండియుఁ బసిండి
భండారములు గజవ్రతతు లశ్వములు
ఘన వస్తువులు ద్వారకాపురంబునకు
వనిచి పీతాంబరుఁ డసితాంబరుండు
దానుగామంతంబు దక్కిన గిరులు
గానఁ బోయెడువాని గతిఁ దీవ్రగతిని

4420

తృతీయాశ్వాసము

నరుగుచోఁ గాళింది యవల శోభిల్లు
 పర వీరకుల భీము భార్గవరాముఁ
 గని తదనుజ్ఞచేఁ గరవీరపురము
 పని బూనియపుడ హంబ్రహ్మ యటంచుఁ
 జాల గర్వించి నిచ్చలుఁ గయ్యమునకుఁ
 గాలు ద్రవ్వేడియా సృగాలు ఖండించి
 కరవీరపురము భీకర వీరవరుల
 హరియించి సంపదల్ల రియించెనంత
 గరుడుండు గొని వచ్చు ఘన కీరీటంబు
 ధరియించి జయలక్ష్మీ దరియించి చేర్వ

4430

ననఘు ప్రావర్ణాంబును ధరాధరము
 గని వసించిన నదిగని మాగధుండు
 చనుదెంచి కానకా శైలంబు కనల
 ననలంబు దరికొల్ప హరి కృష్ణులపుడు
 వెల్లి మీఱిన గృపావృష్టిఁ దదగ్నిఁ
 జల్లార్చి మగధుండు జడియఁ బెల్లార్చి
 కనలి జరాసంధు కడిమి బోకార్చి

.....

సురలు డెందమ్మునఁ జొక్కన మహాని
 వరులు మెచ్చఁగ ద్వారవతికేగుదెంచి

4440

హితమంత్రి బల పురోహిత సేవ్యులగుచు
 నతుల వైభవయుక్తులై యుండిరంత

నని యోగిజనపాలుఁ డాజనపాలుఁ
 డనుమోదమంద నిట్లని యానతిచ్చె
 అని సుధావాణికి నబ్జపాణికిని
 వనజాస్త్ర మాతకు వనధిజాతకును

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

సనుగన్నతల్లి కనమ్రభల్లికిని
కనకగాత్రికిని బ్రకామదాత్రికిని
వాణీశనుతకు సుప్రతకక్షి విచల
దేణికి శ్రీవేంకటేశు రాణికిని

4450

సారసగేహకుఁ జారుబాహుకుచు
సారలావణ్యకు సకల గణ్యకును
బరమకల్యాణికి భ్రమరవేణికిని
దరుణేందుఘాల కుదారశీలకును
రామాభిరామ కప్రతిమ ధామకును
హైమసంవ్యానకు హంసయానకును
నింద్రభావితకు గజేంద్రనేవితకుఁ
జంద్రికాహాసకుఁ జారునాసకును
నగసుతానతకు బన్నగ తల్పయుతకు
మృగమదాంగకు నలమేలుమంగకును

4460

నంకితంబుగ శ్రీహరిభక్తనికర
పంకజార్యమ తాళ్లపాకాన్నయార్య
తనయ తిమ్మార్యనందన రత్నశుంభ
దనుపమ శ్రీవేంకటాద్రిశ దత్త
మకర కుండల యుగ్మ మండితకర్ణ
సుకవిజీవంజీవ సోమరాజీవ
సదనావధూ లబ్ధ సరసకవిత్వ
విదితమానస తిరువేంగళనాథ
పిరచితంబగు ప్రతిద్విపద సంశ్రవణ
తరళిత విబుధ మస్త ప్రణీతోరు

4470

మనసిజ జనకాష్ట మహిషీ వివాహ
మను కావ్యమునఁ దృతీయాశ్వాసమయ్యె.

శ్రీరస్తు.

అష్టమహిషీ కళ్యాణము .

చతుర్థాశ్వాసము

(శ్రీదేవీ మహిమవర్ణన.)

[ద్విపద]

భూమిసపత్ని యంబురుహాక్షు పత్ని
కాముని తల్లి చక్కని కల్పవల్లి
కలకంఠ వాణి సై కతసభశ్రోణీ
యలఘు గుణోత్తుంగ యలమేలుమంగ
యవధరింపుము దేవి యమ్మహామాని
కువలయేశుడు వల్కె గువలయేశ్వరుని
వసుదేవ దేవకల్ వసుదేవముఖ్యు
లసమానగతిఁ బొల్పు నాత్మజాతులకు

4480

రామ కృష్ణుల కభిరామ మూర్తులకుఁ
బ్రేమఁ బెండ్లిండ్లొనరింపఁ దలంప

(శ్రీబలరామ శేవతీ పరిణయ వర్ణనము.)

వసుమతి నిత్యాకు వంశసంభవుడు
వసుధేశ్వరుండు రై వత సామకుండు
నలను వెన్నెలను వన్నీలను గేలింతు
లలితాక్షి గళరోమలత లబ్ధపూగ

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

ముల పూగముల పూగముల నవ్వుచుండుఁ

కలిత వల్లల్నాభి కౌనుతరంగ

ముల తుంగముల సింగములనణకింప

మిక్కిలి చెలువొందు మినాయతాక్షి

4490

చక్కని గుమ్మ వాసనపూవురెమ్మ

సతత శోభనవతిఁ జతుర శృంగార

వతియన నొప్పు రేవతియను కన్య

బ్రహ్మపన్నునఁ బరబ్రహ్మగ్రజునకు

బ్రహ్మగ్నులలర శోభనవేళనొనఁగె

నీలాంబరుండు నానీలాభవేణి

తైలీలఁబట్టె నాగమ ధర్మసరణి

వరవై భవముల వివాహమై రేవ

వరముఖ్యులెన్న నద్వైరాకయందు

రేవతీందులఁ బోలె రేవతి సతియు

4500

రేవతీవిభుడుఁ గూరిమిఁ బెచ్చుపెరుగు

నిలయెల్ల జయలిడ నిష్టభోగముల

సలుపుచుండురి మహాత్సహంబులెసఁగ

అంత విదర్భదేశావని విభుఁడు

సంతత జయశాలి సద్ధర్మశీలి

జలధిగంభీరుండు శత్రుసంహారుఁ

డలఘు గుణోద్ధారుడగు భిష్మకుండు

రుక్మమయాద్రిధీరులను మువ్వరను

రుక్మి యాదిగఁ గుమారులఁ గాంచెనంత

సరవిందవాసిని హరిరాముఁడైన

4510

1. ప్రథమపట్టమహిషీ

శ్రీరుక్మిణీదేవి వివాహ వర్ణన ప్రసంగము.

—o—o—o—

ధరణిజ యను పేర ధరణి జన్మించి
 యారాముడే రామునను జన్ముడై న
 నారామ రుక్మిణి యను పేరఁ బరఁగి
 జనకసమాన భీష్మక మహీపతిఁ
 దనుభవాభావంబు దాల్చిననాట
 నిండు గాలాముల నిజపోషణముల
 రెండవ తరుణేందు రేఖయో యనఁగ
 నొకనాటఁ బెరు గుట యొకసూటఁ బెరిఁగి

.....

బాలయై యలకాప్తఁఫాలయై బద్ధ

4520

చేలయై శుభగుణ శీలయై పాదలి

బాలయయ్యునుగుణ ప్రబలతఁబ్రోడ

బోలి యకావనకళాస్ఫూర్తిఁ బెంపారి

యాకంజబాణ మోహన పుష్పశౌఖి

లాకయో హేమశలాకయో యనఁగఁ

బసిడి జక్కవ కవబటువు పాలిండ్ల

మిసమిసఁ బయ్యెద మీఁదఁగ్రేట్లుఱుకఁ

గొసరి సిగ్గులఁబెన గొని బిత్తరించు

నొసపరిచూపుతో నొయ్యార మొలుకఁ

బరమ లావణ్యాబ్ధిఁ బ్రభవించు సుడియుఁ

4530

దరఁగలు సానాభిఁ దరలుఁ జూపట్ట

భ్రాజిత మధ్య భూభాగ శృంగార

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

బీజాంకురాళి దీప్తినినారుముచుప
 రుక్మ భూషణవతి రుక్మ వర్ణాంగి
 రుక్మి సహోదరి రుక్మిణీదేవి
 యారూఢ యవ్వనయై సంచరించు
 సారసాస్త్రిని మంత్రశక్తియో యనగఁ
 బ్రతిలేని యారమాపతి పతికాఁగఁ
 గుతుకంబుతో నాత్మఁ గోరినిచ్చలును
 గురుభక్తితో మరుగురుఁ గూర్చి యాత్మ

4540

గురుతర వ్రతము గైకొని సేయుచుండె
 ద్వారకాపురినుండి వచ్చినవారి
 వారిజోదరునెన్ను వారిసల్లడల
 నారసివారితో హరిచందమెఱిగి
 వారిజాననలై న వారిరప్పించి
 యొక నేర్పుమైఁ బ్రసంగోచితంబుగను
 సకల యాదపులనచ్చటి మహీధవుల
 బలభద్ర కృష్ణుల బలభద్రరూప
 ముల విని పుష్పకార్ముకు తండ్రిఁ దలఁచి
 యతని సద్గుణకీర్తులనెడి చంద్రికల

4550

శ్రుతి చకోరములచే జూరలాడుచును
 బరులకునసమీక వంకజోదరుని
 నిరుపమ లావణ్యనిధి మూర్తిఁ దలఁచి
 యతిదూరముననుండి హరిఁ గూడియుండు
 గతినుండె ధ్యానసంగతి సంతమఱియు
 మఱియు సోనాట సమ్మానిసీమఁకి
 నెఱిజవ్వనంపుమున్నీరు పొంగారఁ
 దలిదండ్రులికఁ గాంతతలఁ పొరడుతలఁవఁ

చతుర్థాశ్వాసము

దలకూడ వబ్బాక్షుఁ దగిలెనా తలఁపు
అతఁడె నేనోయంచునతనినే కోరి

4560

యతనుఢాకకు నోడి యతివయుండఁగను
బూరుష పరమనంబునకు మనంబె

తారకాణ నెడు చందమునఁ గృష్ణునకు

వై దర్శి నింతగా వరియించు తలఁపు

మోదంబు ననురాగమునఁ దేలువాఱు

గనుకలికన్న నంగనలకుఁ బ్రేమ

విను కలిచే నెచ్చు విధమునఁ జేసె

కమలాస్త్రుజనక సంగత చిత్తయగుచుఁ

గమలాస్త్రు కమలాస్త్రు కంపితయగుచుఁ

గొనకొన్న కోర్కె సిగ్గునఁ గప్పిమేను

4570

ఘనతాపమేమిటఁ గప్పంగలేక

చిలుకలలోనిరాఁ జిలుక చందమునఁ

జెలులతోఁగూడిలోఁ జిగిరించుకూర్మి

మానంబు పెనఁగ భీష్మకపుత్రి శౌరి

ధ్యానంబుతోడ నుద్యానంబు చేరి

యందునే కాంతంబు నందులోలోన

దందడి గొనువెండిఁ దలఁక నవ్వేళ

నన్ను మీఱుట యెట్లు నాదువింటికిని

గన్నులు గలవని గర్వించిమరుఁడు

తీపువింటను బూపు చేనెఱోనలరు

4580

తూపు సంధించి కందువచూపు నిలిపి

చెవిసోఁకఁ దిగిచి యేసినుఱోను వెలిగ

నవలీల బాల బాహుమధ్యసీమ

వడిఁదాఁకి యీవలావల దూరిపాఱు

బడఁతుక పరవళ భావంబుచెందఁ

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

దలపోత సఖులు వై దర్శి తాపంబు
తలపోత సేయుచుఁ దమలోనఁ దాము
ధవళాయతాక్షి కీర్తతః బలఁ కీర
రవము కై రవము భై రవములై తోఁచెఁ
గ్రొవ్వెలకావరె కోమలిమనము

4590

నవ్వో నట్లనెయుండు నాలివెన్నెలలు
తుంటవిల్లెఁడుండి దొరకెనో దీని
గుంటఁ గూలఁ గమన కొమ్మనెంచఁగను
నడరెడు సతినేవ నందుమై మఱియు
పొడివోసుకొన్న యాపూదెట్లు గలిగె
వాడిన మలలక్రేవల చల్లగాలి
నేడేల వచ్చె దీనిని బాముతినను
వడినోటఁగోయని వగమిఱివనరు
చెడుగుచిల్కలు వీని జెట్టులఁ గట్ట
గట్టిగాఁ దనునోచి కన్నతల్లికిని

4600

పట్టియై మరుడేల పగదాయి యయ్యె
జాతియంతీయుఁ గీడు జాతియే జాతి
నీతి గల్గినదిపో నీ యింకనైన
నొంటని మరువంట నొనగూడకుండ
నంటువాయఁగఁదివుడమ్మ సేమంతి
మరునివేఁగూడి యుమ్మడిఁ గురువేరు
పెరిగెనేవేళ్లతోఁ బెకలింతమఱుచు
జలజాతనేత్రి భీష్మకపుత్రినపుడు
చలువగొజ్జఁగి సెజ్జ నవరించియునిచి
పొగులుచుఁగదిసి కర్పూరఖండముల

4610

నొగులంగఁ గొటికి వీనులఁ బారనుంది
కన్నీరు పయ్యెద కడలనొత్తుచును

చతుర్థాశ్వాసము

బన్నీటిచేత రెప్పలమీఁదఁ దుడిచి
 సరసగంధంబుమైఁ జల్లఁగానలఁది
 విరిడమ్మి సురటిచే విసరియొండొరుల
 కప్పరె చెంగావి కమ్మపూఁదేనఁ
 గ్రుమ్మరేయడుగుల గోవ కస్తూరి
 దిప్పరే బలిమి యీతెరవ పాటెల్ల
 జెప్పరే మరుఁడు రంజలికావఁ డనుచు
 భారంబులగునును పాలిండ్లకాక

4620

హారంబుచేఁ బరిహారంబు చేసి
 చిలుక పల్కులు ముద్దు చిక్కుమాతోడఁ
 బలుకవే యొకమాటు బంగార కొండ
 నగవువెన్నెలల విన్నాశించు మించు
 మొగమెత్తి చూడవే మోహనవాణి
 చేడియముద్దురాఁ జిలుకతో మాట
 లాడవేమను గూడి యాడవే తల్లి
 నెఱతావి దిక్కుల నెఱపు క్రొవ్విరులఁ
 దుఱుమవే నీకొప్పు తుఱుమవేకోరు
 కొమ్మ విపంచిఁ గై కొనవెయోముద్దు

4630

గుమ్మడాఁపకు నీదు కోర్కెమాతోడ
 ముకురంబు చూడవే ముకుర బింబాస్య
 పికములఁ బిలువవే పికవాణి నీవు
 జడియకు మింకనో సాంకవీగంధి
 సుడియఁగ వెఱచునీ శుకముల యెదుట
 నుడుగవే తహతహ నోరాహువేణి
 యుడురాజు నీవన్న నెలయఁగ వెఱచుఁ
 బెలుచై న మావిసీ పెంపుడుగున్న

అష్ట. 28.

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

వలరాజు నీ పట్టి వామాయతాక్షి
యెలనాగ యింతేల యెదుటఁ జూడంగ

4640

కలువల గమిబంతి కట్టితిప్పుదుమె
యిట్టై యీమరుతూఁపు లెల్లను విటిచి
కట్టితెత్తుమె నీదు కడకు రాకుండ
గోరఁ బోవుటకల్ల గొడ్డలియేల
యాఱకేయని యెన్ని యుండితిమిం తె
పగసాటుగావిని పని యంతనేము
తెగువఁ బుష్పొల్లనూఁదినఁ బాటవలెను
నెలఁత గిన్నెరకుఁ గిన్నెరకు నోడకుము
యిలమొల్లగిల్ల నీ కెదురుగాఁ గలదె
కెరలు నీ చిలుకలఁ గిలుకల విరుల

4650

గిరుల వీక్షించు మీక్షింపకు మబల
కోకిలముల బెచ్చు గొణఁగిన కేకి
కాకులకి త్రమో కంజాయతాక్షి
యరులై నయట్టి యాయనఁటి మొత్తముల
శిరము నలఁచివై చెదము తన్వంగి
యని యిట్లు చతుర వాక్యప్రాధి నెఱపి
జననాథ సుతమొద చల్లఁగాఁ జేసి
యంతరంగముగ దదంతరంగంబు
నెంతయుఁ దెలిసిన యింతునిట్లనిరి
దానవారాతి నీ తలఁపులోవాఁడె .

4660

కాని యన్యుఁడు గాఁడు కలకంఠకంఠి
నమ్ము నీ నేయు దానమ్ము ఫలమ్ము
నమ్మాధవుని నీకు నాత్మేకుఁ జేయు
నని యిట్లు తనయాత్మ ననురాగవల్లి

చతుర్థాశ్వాసము

ననలొత్తఁ జేయు క్రొన్నన బోండ్లతోడ
నంచల నడుమరా యంచయుఁ బోలె
నంచిత నై జగేహమునకే తెంచి
యలఘు భావములఁ బద్మారాగలీలఁ
జెలువొందు రుక్మిణీ శీతాంశువదన
విభుని గానాత్మ శ్రీవిభుని గోరుచును

4670

శుభగుణ యావన స్ఫురితయైయుండె
మఱి భీష్మకుండు సతీమణికి రుక్మిణికి
నెఱ జవ్వనము మేననెఱయ నీక్షించి
యీ చంద మీయంద మెందునుగాన
మీ చంద్రబింబాన్య నెవ్వరికిత్తు
వనజాశ్రు కోటి లావణ్యుడై నట్టి
వనజోదరునకె యీ వామాక్షి దగును
అని యిట్లు తలపోసి యతఁ డొక్కనాఁడఁ
తనయులఁ బిలిచి యెంతయు నూహ నేయఁ
దనుమున్ను మగధయుక్తముగ భజించు

4680

దనుజారి యొకచి త్తంబులో నిగుడఁ
నాకాక్షు తమ్ముని కరణి నారుక్మి
వనజాక్షుఁ డనినంతవడిఁ గోపించి
యవివేక చిత్తుడై యాతండ్రికనియె
అపునొనె యేమంటివయ్య యోయయ్య
యతఁ డెవ్వఁ డెందుందుండు సతనికి మనకు
క్షీతినెంత దూరంబు క్షీతినాధవాఁడు
నెట్లన నీ కన్య నృపవంశజాత
పుట్టు గొల్లలలోనఁ బుట్టినవాఁడు
కుల మెన్నఁ బేపు ధర్మకలనన్న చిట్టి

4690

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

తలఁ పెట్టు తలఁ చెదు తగునె యీతలఁపు
నీ మదిఁ గలిగెనా నిఖిలంబులోన
భూమిశ చైద్యుఁ డిప్పుడు గలవాఁడు
అతనితోడ నె వియ్య మందుదుగాని
యితరుల కొనఁగనే నీకు నీయాన

యనవుఁడు తనపట్టియను మాటఁ ఒట్టి
యనునూనపడి తెగనాడలేఁ డయ్యె
ననమాలిచే మున్ను వధియింపఁ బడిన
కనకాక్ష గాంగేయకసిపు లిద్దఱును
బరమ దుర్జనులు ద్వాపర మధ్యమునను

470

ధర శిశుపాలుండు దాతవక్త్రుండు
ననఁ జేదివంశజులై రందులోనఁ
జనటు జగద్ద్రోహి శిశుపాలుఁ బిలిచి
చెలియలి పెండ్లి నేఁ జేసెదననుచు
బలము మీఱఁగఁ దనబలగుంబు గూర్చి
యొనరనాయిత వడుచున్న యానన్న
వనితలచేనంత వై దర్భి తెలిసి
హరిమీఁద ననురక్తి యన్నపైఁ గినుక
యురుతర కోపంబు నూర్చులు నిగుడఁ
గుటిలాత్ము రుక్మి నాకును నన్నగాగఁ

4710

గటకటనే రీతిఁ గావించెనజుఁడు
శౌరి నొల్లనివారు జగతిఁ గల్గినను
వారినేనొల్ల మావారై ననేమి
యీమేని దీనతలెల్లను మాన్ప
నేమందుకలదింక నేమందుననుచు
వదలని తహతహ పంచింప లేక
తుదలేని చింతఁగుండుచు నున్నఁ జెలులు

చెలువ యున్నట్టియా చెలువంబు దెలిసి
పలికిరి యేకాంత భవనమధ్యమున
బొందులువేటుంతె పొలఁతుక మనకు

4720

నిందఱకును బ్రాణమేకమేతలఁప
వింతవారమె మేము వెలఁది నీవింత
వింత నేయఁగఁ దగవేదమ్ము ననిన
హితమతిఁ దనకోర్కె యెఱిఁగించి మిగుల
హితుఁడై న కులపురోహిత సుతుఁ బిలిచి
యంతరంగంబున నతనికీట్లనిరి

వింతవాఁడవుకావు విను మొక్కమాట
పరమ నిశ్చయముగా భావించి యేను
హరికిఁ గట్టిఁతిమున్ను నాత్మకంకణము
రేఁపె లగ్నము సిరిరేఁడు రంజిలఁగ

4730

నీ పని యెఱిఁగింపు మీప్రొద్దుపోయి
దిక్కెవ్వరును లేరు దేవరే కాని
దిక్కు రుక్మిణీకని తెలియంగననుము
తలి దండ్రీ నాయన్న దమ్ములు నాదు
తలఁ పెరుంగరు శౌరి తానేగుడెంచి
తనుగన్నవారలఁ దనునిమ్మటన్నఁ
దనకన్న వారలెంతటి వారుకినియఁ
గాడేని ననుఁ బల్కిగై కొని యచటి
చేదీశుఁ బట్టి నిర్జించి పొమ్మనుచు
వాని దార్పుటకు భవానినోమనుచు

4740

వేయి లాగులనాదు విధమెల్లఁ జెప్పి
తోయజాతుని వేగఁ దోడితెమ్మనుచు
నే నిల్లు వెలువడి యే తెంతుననుచు

.....

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

విన్నవింపుము యదువీరుతో నొరుల
కన్న నీమాట యేమన్నఁ జెప్పకుము
పన్నగశయనుఁ డాపన్న శరణ్యుఁ
డన్న నీమాట సత్యము సేయుమనుచు
వేయు బాగుల నాదువిధమెల్లఁ జెప్పి
తోయజాతుని వేగఁ దోడితెమ్మనుచు

4750

ముద్దుల తన కుచంబులనాను హరిని
దిద్దిన హేమామముద్రక యేకతమున
హరికి నిమ్మని సీత హనుమంతు సకల
సిరము మానికమంపు చెలువున నొనఁగఁ
దల్లినీ పనువున దానవారాతి
నెల్లి యెల్లుండిలోనే తోడితెత్తు
నీ పని శీఘ్రంబె యీడేర్తు నేని
మా పురోహితుఁడని మఱినమ్ము మమ్మ
యింక నీ సౌందర్యమెన్ని చొక్కించి
పంకజోదరు నీదు బంటుగావించు

4760

ననుచు రుక్మిణిచేత నాధరాదేవుఁ
డనిపించు కొనికొని యాడుచుఁ గదలి
యురుతరా యతమైన యుపవీతజాల
మురముపైఁ బెనగొని యుత్తరాలఁలూఁగ
వెడజాఱఁ జట్టుచున్న శిఖాశౌఖి
మెడలపై నొకయింత మిటిమిటి పడఁగ
మిగులు సీరాశ్చరితో మించుపింజరములు
జగజంపు దోవతిఁ జరగఁజూ లోరయ
నొకపుఁగా జెట్టిన యూర్ధ్వ పుండ్రులు
చిలు చెమటలతోడఁ జిట్టెలి జాఱఁ

4770

చతుర్థాశ్వాసము

పొడవుగా నిక్కి యుప్పొంగి నర్తించి
 యడుగడుగునకు శ్రీహరి హరి యనుచు
 సార కస్తూరికా సహిత నీహార
 నీర కచ్చూర వర్ణిత కాంతిజాల
 హార కల్పిత గృహనేకాంశ విజిత
 తారక వేష్టతోదార సముద్ర
 హారక కమలా కరాంచిత హంస
 కీర కదంబ సంకీర్ణ సౌధాగ్ర
 చారక గగనాధ్వచారక పూహ
 దార కనమ్మహాద్వారకఁ గాంచి

4780

యం పురాంతరమున కరుదెంచియచట
 దీపించు నాదేవదేవు మందిరము
 పాటించ కాంచి లోపల రత్నరుచిర
 కూటంబు హరికొల్వు కూటంబు చేరి
 ద్వారపాలకులచేఁ దనరాక తెఱఁగు
 శౌరికిఁ దెలిపి తత్సమ్మతమ్మునను
 హితులు మంత్రులు పురోహితులు బాంధవులు
 యతులును దండనాయకులు మల్లులును
 దివిజులు కిన్నరుల్దీవిజేంద్రముఖులు
 కవులు గాయకపాఠక వ్రాతములును

4790

గనుపట్టు పేరోలగంబు గన్గొనుచు
 మునుదెచ్చు వై దర్శి ముద్రికఁ గొనుచు
 సంతత వాసనాంచద్దూప ధూపి
 తాంతరాశంబు లత్యంతసంకులము
 మాంజిష్ట పట్ట చామర హిమకంజ
 చుంజీర పుంజ నిర్మల వితానంబు
 చారుత వలికాగ్ర శోభాంజ్ఞ రత్న

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

కీర కపోత కోకిల శోభితంబు
ఘనపుష్ప మాలికా కలితంబులైన
యనుపమ మణిమంటపాంతర సీమ

4800

కమల నాగేంద్ర దిగ్గజరూప విలస
దమలమాణిక్య సింహాననాసీమ
లోలనేత్రీక రాలోల విశాల

తాలవృంతానిల తరళితాలకుని
కంకణ రుణరుణత్కార సంకీర్ణ
సంకుల పద్మ హస్తాహస్త వళిత
వర శుభ్ర చామరావళి జాతశైత్య
కరపోతవారిత ఘర్మ శీకరుని

గనక చేలాంగద గైవేయ హార
వనమాలికా బాహువలయ శోభితుని

4810

నంపోవ వితత వజ్రాంక చూడావ
తంస నానావిధోత్తంస మండితుని
మలయు కుండలముల మాణిక్యరుచులు
ధళధళుక్కున గండ తలములు నిండ
వెలిదమ్మి రేకులవెడద కన్దానల
నెలకొన్న చూపు వెన్నెల చల్లువాని
కొమ్మయొక్కతె కేరుగుళిగకప్రంపు
కమ్మబొగాలుకై కరణిగానిచ్చి
వలనారు సపరంజి వన్నియడాలు
తెలనాకు మడిచి చేతికినందియొసంగ

4820

జిలుగు నవ్వులతోడఁ జెనకంగనొక్క
సెలవినెమ్మెలు నిక్కఁ జేరినవాని
నెడయ నొక్కబిటారి మెలమిఁ గటారి
హడపంబు గీలించి యందందగొబ్బ

చతుర్థాశ్వాసము

కలువ చూపులదండి గలయోర్తుగిండి
వలిపె చెంగావి పావడ పట్టి నిలువ
సోలికి వై రిరాజులఁ జెక్కియున్న
కాళాంజయొక వద్దగంధి గావింప
వలరాజుకై దువ వలశేవఁ దొలఁకు
కలికిముద్దయ విరుఁ గడల నేవింపఁ

4830

జతుర సీమంతినీ సంగీత సరస
చతుర వాణులలోన సమకొన్నవాని
దారలలో మించు తారేశు పగిది
నారీమణులలోన నలువందువాని
మురవై రి హరి జగన్మోహనాకారు
సిరికూర్మి మగని సీక్షించి యప్పొగి
యల్లనల్లన వచ్చి యందంద నిలచి
యల్లలనామణి యంగుళీయకము
హరికుపాయనముగా నర్పించు భూమి
సురవర్యుఁ గని సర్వసురవర్యుఁ డప్పు

4840

డర్భ్యపాద్యాదుల నిర్ఘించి లనద
నర్భ్యపీఠంబుపై నాసీనుఁ జేసి
యాదేవుఁ డంత నిశాంతంబునకును
భూదేవుఁ దోకొని పోయి లాలించి
చుట్టును మున్నీరు చుట్టినయట్టి
యిట్టి పట్టనమునకే తెంచుటేమి
యానతిమ్మన్న ధరామరేంద్రుండు
దీన శరణ్యయో దివిజారి వై రి
హరి సీతెఱుంగని యదియొండుగలదె
ధరలోన మముమాయ ద్రవ్యింప నేల

4850

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

వినుము కుండినపురవిభుఁడు భీష్మకుఁడు
 తన తనూజాత వైదర్భి దేవరకు
 నిచ్చెదనన్న నయ్యెలనాగయన్న
 కుచ్చితంబనఁ తండ్రి గోపించి పలికి
 శిశుపాలునకు నియ్యజెల్లుఁ గాదనిన
 ఆచెలి మీచెల్వ మరయచునిన్ను
 నీచెల్వుగాఁ గోరి నీచాత్ము రుక్మి
 పలుకులకాత్మలోఁ బలుమారునులికి
 యల కీర పికముల కందందయులికి
 యిట వచ్చి యీకార్య మెఱిగించి మిమ్ము

4860

నట వేగఁదోడి తెమ్మని నన్ను బనిచె
 నేటి మాటలుగావు నిఖిలేశ నిన్ను
 నాటఁ గోలెను బిన్న నాటనుండియును
 జెలువ రూపగుణంబు శీలంబు సొంపు
 వెలయ నేర్చిన పాటి విన్నవించెదను
 యీ రాజబింబమ్ము నీఁడెన్ను పెట్లు
 శ్రీరామరామ యచ్చెల్వమోమునకు
 సరసిజ పత్రముల్గురిపోల్చు పెట్లు
 హరి హరి జగతిలో నతివకన్నులకు
 భూధరంబులనెన పురుణించు పెట్లు

4870

మాధవ మాధవ మగువ గుబ్బులకు
 పంకజనేత్ర యప్ప డఁతిలావణ్య
 మింకొక్క తెఱఁగున నెఱిగింతో వినుము
 మాటలా చిలుకల మఱపించుమోవి
 తేటలా సోనగాఁ దేనియల్లరియు
 వదన మాకమ్మని వాననల్గిమ్ము
 రదనంబు లాసు వజ్రములఁ గీలించు

చతుర్థాశ్వాసము

వేసలి యావిష్ట వీగుచునుండు
లేనవ్వలావెన్న లేపి సాళించు
చూపులా పటపులే చూపుఁ గంతంబు

4880

ప్రాపుఁగాశంబంబు భావంబుఁ దెగడు
పిరుదా రథాంగంబు బెగడించుచుండుఁ
జిటుదొడలా సొంపుఁ జిల్కుచునుండు
నడుగులా తమ్ముల నణగింపుచుండు
పడఁతి రూపేమని పచరింతుఁ దండ్రి
నీవె శ్రీహరివి యానీలాహివేణి
భావింప నాదిమా పద్మా వధూటి
యని యాత్మనుండు యథార్థంబుగాఁగ
ననయంబు మాకు నీయాన గోవింద
కామధేనువు పాలు ఘనుఁడైన యట్టి

4890

సోమయాజికీ గాఁక శునకార్హమగునె
నిగమ గోచర రుక్మిణీజేవి నీకె
తగుఁ గాని యెంతైనఁ దగదు చైద్యునకు
నది కాక యొక యుపాయంబును గలదు
పదిలంబుగా విన్నపము సేయుమనియె
జనకుని రింటిలో జలజాక్షిన్లు
కొనివత్తుననుచు సంకోచింప వలదు
అల పెండ్లి తొలినాఁడె యన్న పెంపునకు
వలగొనము తైదువులతోడఁ గూడి
ధరణీశ్వరులు గొల్వతన యంతిపురము

4900

పురము వెల్వడియేను బొత్తు కత్తియలఁ
గడువేడ్కతో నోము గలదని గౌరి
గుడికేఁగి మఱలి గ్రక్కుననేగుదెంచు
సమయంబు నీకును సమయంబటంచు

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

సమకట్టిపనిచె నిశ్చయము నన్ననుపు
మింతియె కానినే నింతియెకాని
వితవా రెఱుంగ రవ్వధమన్ననపుడు
అంబుజాక్షుడు దరహాన చంద్రకలు
బింబాధరంబుమై బెఱసి సాంపరయఁ
గరమున నావిపు కరము గీలించి

4910

కరము సంతసమాత్మఁ గడలొత్తఁ బలికె
నా రుక్మిణీకన్య యాకారమహిమ
నారామచే విన్ననాట నుండియును
నాయుంతి నాయెడ ననిశంబు నిలిచి
పాయదగానరేవగలు కంటికిని
నిదురచెందరు రుక్మి నిరసించి పోరి
యెదురించు రాజుల నెదిరించి తఱిమి
జలజాతనేత్రి భీష్మకపుత్రి ధాత్రి
వెలయంగఁ జెత్తునే విధి నై న ననుచు
ధవలాక్షి యవతారకరణ మెఱిగి

4920

యువిదకు నాకును నొకరాశియనుచుఁ
బ్రతిభటజన విదారకుని దారకుని
గుతుకంబుతోఁ గనుఁగొని దానవారి
రథము వేగమె కొని రమ్మన్న విష్ణు
రథనమబలమైన రథము దెచ్చుటయు
మించుల నదలించు మించులమణుల
మించులొయ్యారముల్మించఁ గీలించి
లోకేశుఁ డని సర్వలోకంబులెన్నఁ
డాకాలగండ పెండారంబు పూని
మెరసి కల్పకము విద్రుమవల్లి పొదపు

4930

చతుర్థాశ్వాసము

కరణిఁ జంద్రిక దట్టి గట్టిచూప
నటన మీఱఁగ గీరు నామంబుఁ దీర్చి
నవరత్నమయ కంకణముల లంకించి
నవరంగడాకాల సరిపెణులుట్టి
నీల భూధరముపై నిర్మరుల్పొలుచు
పోలికమై హారములు నిండవై చి
రవికోటి కోటి కై రవమిత్రరుచుల
కవణించు మకరకుండలములు దాల్చి
గురురత్నకాంతి దిక్కును బల్మాఱు
పురణించునొక బాహుపురిఁ గీలు కొలిపి

4940

మును భీష్మసుత పంపుముద్దుఁగురము
కను పట్టఁగాఁ జిటికెన వ్రేలఁ దాల్చి
శరదభ్ర శారదచంద్ర చంద్రికల
నిరసించు వలిపె పేరణియొప్పు దొడిఁగి
తీవిమై బిందిచుట్టిన యట్టిమరుని
మాపుచాయల చక్క మాపుకుల్లాయి
ధరియించి యెదుట నిద్దంపుటద్దమునఁ
గరమొప్పు దన యలంకార మీక్షించి
మలయరింగులు వారమడిచి బంగారు
వలువ చిత్తరముగా వలెవాటు వై చి

4950

వేదవేదాంత సంవేద్య చిత్తములఁ
బాదుగల్గిన యట్టి పాదుకలైట్టి
వలుద చక్కని పిండు వలపించునిండు
వలపుల విరిచెండు వలకేలఁ బూని
దండయుద్ధపునిగై దండగాఁ బట్టి
దండిమై సకలయాదవులు నేవింపఁ
బుడమి వేలుపులు సొంపులు మీఱఁరెండు

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

గడల గోవిందాష్టకంబులు చదువ
హైమకాండోజ్వలాయత పూర్ణ శీత
ధామ సమాతపత్ర ద్వంద్వమెసఁగ

4960

నొరపై న మిన్నేటి యూర్ములచాల
మఱపించు నుభయచామరములు వీవ
మాధవ శౌరి భూమానమెచ్చరిక
భూధవ యని రాజపుంగవుల్పొగడ
భోజేంద్ర మదహర్త భువనై కకర్త
రాజీవనేత్ర శ్రీరమణీకళత్ర
యదుకులాంబుధిరాజ యఖిలై కరాజ
సదమలాంబుజధామ సన్నతధామ
హతబకాసుర వీర యనహాయ శూర
జితపూర్వదేవ రక్షితవసుదేవ

4970

యవన రాజీవనకాననానల మగధ
కువలయాధిప సైన్యకుధర దంభోళి
యని వంది మాగధులను మోదమొంది
వినుతింప గని లింపవితతి నేవింపఁ
జిలు గదపారంబు చింగులింగీలు
బెళక కట్టుకవారు పెనుమోతలడర
జతనము దేవ యెచ్చరిక పరాకు
జితనిశాచరవీర చిత్రేశ కృష్ణ
యనుచు నెచ్చరిక లంతంతఁ జేయుచును
ఘన వేత్రహస్తులై కడలనేతేర

4980

ధవళలోచను బిరుదములుగ్గడింప
ధవళ శంఖములు ముందర భోరుకలఁగ
మునుకొని యూడి గంబుల వారునడువఁ

చతుర్థాశ్వాసము

గనక తప్పెట చిత్రగతులు వాయించు
గాళెలు మించుపాగ్గాళెలు సన్న
గాళెలు రాతులగ్గలముగా మొలయ
బటహ భేరీ తూర్య పణవాది వాద్య
చటుల ఘోషంబులు జగమెల్లనిండ
బహుదేవతా సార్వభౌమ చిహ్నములు
వహికెక్కి హరి విప్రవరులతోఁ గూడి

4990

హరిహయ హరిదశ్య హరిహరి వేగ
హరమహాజవ వలాహక ముఖ్య తురగ
దర చక్ర శాఙ్గ నందక గదా శస్త్ర)
వరకింకిణీ పక్షివరకేతు రుచిర
చక్రారి చక్రస్త సమచక్రచక్ర
శక్రారి భీకరస్యందనం బెక్కి
దళముగా నిరుమేల దళము గన్పింప
బలిమిమై యాదవ ప్రముఖులు గొల్వ
బారై యలో తమ్ముబందను కృష్ణ
తారొయా హరిగె సాధనమాడబేకు

5000

అనుచుఁ గర్ణాట దేశాగతానేక
ఘన వీరభటులు చెంగటఁ జేరికొలువ
ఆయి త్తమాఘ వందలిమున్నిబన్ని
ఆయుధం గొండు నియంగెవా యనుచు
వివిధ వాక్యములచే వేర్వేఱఁ బిలిచి
ద్రవిడ సద్గుటులు చెంతలఁ జేరికొలువ
ఆసా ఆడె ఆగె హరి జగన్నాథ
దాసు హేబలు ఖండదారురే యటంచు
నంతంతదాఁటి సాహసము చూపుచును
వింతగాఁ గాళింగ వీరులే తేర

5010

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

వెండియు దేశాధివిభులు శ్రీవిభుని
దండిమైనిట్లు నుద్దండతఁ గొలువ
ఘన మదోత్కృట కుంభి కట భూరిదాన
వనములు బహుళ జీవనములుగాఁగఁ
గ్రమ్మెడి తభుకుల కైదువుల్పార్గ
ణములు వివిధమీనములుగాఁగఁ
దమ్మి మార్తుని మార్పదగు శిరోవేష్ట
నములు చారు ఫేనములుగాఁగ
శైలోపమాన కుంజరపుంజ వాహ
జాలముల్నుక్రాది జాలముల్లాఁగ

5020

రోష సాహస బలారూఢ వీరాళి
ఘోషంబుతరఁ గలఘోషంబుగాఁగ
సకల నన్నాహ భాస్వర శతాంగముల
నికరముల్విపులినా నికరముల్లాఁగ
గడుఁ బొడవగు తురంగములమై నుడులు
నుడులుగా బహువిధ స్ఫురణ చూపుచును
వాహినీపతివలె వాహినీ సమితి
వాహిని దళదిశల్ వడఁకనేతేర
వాహినీవిభుఁడు భూవరయొప్పు మిగిలి
యాతత చైద్య శౌర్యచ్ఛేదహేతు

5030

కేతువుగతి తాక్ష్యకేతులింబొంద
మాగధోత్పత భూమహిత గర్జనము
బాగున రథ సముద్భట నాదమడర
హరి రుక్మితేజంబు నణఁగించుననెడు
సరవిబెఱ్ఱుళి కంజాతావుఁ బొదువఁ
బ్రతిలేని కడకమై బలములుఁ దాను

చతుర్థాశ్వాసము

నతి ప్రమదముతోడ నరుగు నత్తఱిని
దమ్మునిమై కూర్చి దమ్ము నిచ్చలును
గ్రమ్మి పోరఁగఁ జూచు కపట శాత్రవుల
రాకయుఁ దల పోసి రాకానిశాక

5040

రాకార శోభితుండగు నీరపాణి
తాల హఃలాంకితోత్తాల ధ్వజాంశు
జాల సంవృత దిశా సంఘమైనట్టి
తేరెక్కి నైన నందీప్తుఁడై వేగ
సారసాక్షుని గూడఁ జనుడెంచెనంత
కరమవేడుక భీష్మక రమావరుండు
పరిణయోత్సవ లీలఁ బడవాళ్ల బనిచి
పురము సంకలితగోపురము శృంగార
కరమును శోభనాకరమునై యొప్పుఁ
జేయించి పుత్రి విశేష దానములు

5050

నేయించి భూసురాశీర్వాదమంద
దమఘోష సుతుండు దుర్దమఘోష వాద్య
సమధిక బలబంధు సహితుఁడై యవుడు
విక్రమాద్భుత మహావీరుండు దంత
వక్త్రుండు మగధభూవరుండు సాల్వుండు
మొదలైన రాజులిమ్ములగొల్వఁ జల్వి
మదటుమీఱఁగ వచ్చెనంత రుక్మియును
నెనసిన వేడ్కతో నెదురేగి కాఁగి
టనుగ్రుచ్చి మిగుల వేడ్కల హెచ్చి ధైర్య
వివిధార్చనముల గావించి యాభూషు
ధవునిఁ జైద్యుని విడిదలలందునునిచె
యంత నే కాంత కాంతాకిర మగుచుఁ

5060

అష్టమహిమీ-కళ్యాణము

జింతమై హారిరాకఁ జింతించి నొగులు
ఘనమైన వై దర్శి గర్భీకరించి
కొని తాపమెసఁగఁ జెక్కునఁ జేయి చేర్చి
యేమొగోరాఁడయ్యె నిందిరావిభుఁడు
భూమి.....

అక్రూరుఁడట నాలుగై దు బాణముల
వక్త్రవర్తను దంతవక్త్ర గుట్టములఁ
దటిగి కేతనము గోదండ సారథులు

3070

నటికి రథంబెల్ల నజ్ఞ గావింప
నప్పుడు వాఁడొక్క యరదంబు కడకుఁ
గుప్పించి మఱియు మార్కొని పోరఁ దొడఁగె
ప్రతిలేకచనుదెంచు పొండ్రకనామ
కృతవర్మవరుఁడైన కృతవర్మకినిసి
తరణి కాంతులు ధగధగితంబులైన
శరములు నిగిడింప జడియకారాజు
నిప్పులు గ్రక్కిడి నిశితాంబకములు
కప్పినఁ గృతవర్మ కడఁకతోవాని
ఘాలభాగమున నంబకములు మూఁడు

5080

కీలించి లయకాల కీలియై వాని
శరముల ముంచి తచ్చరములఁ ద్రుంచి
తురగాళి నొంచి సూతుని విదారించి
విలుద్రుంచెయంత నిర్విణ్ణుఁ గావించె
చలము ముప్పిరిగొన సాల్పుఁ డవ్వేళ
ననల నన్నిభుని సాత్యకిఁ దార్చి యార్చి
కనక పుంఖోజ్జ్వల కాండముల్బుఱవఁ
దోడనే యతఁ డొక్క తూఁపునవాని

జోడును ధనువును చూర్ణంబు జేసి
 మూడు తూపులు ఫాలమునఁ గీలుకొలువ
 వేడి యాతనికంటె వీరుచందమున
 వీరరసావేశ వివశుడై వాడు
 క్రూరత నాలుకల్లోయు బాణంబు
 తమ్మి పొక్కిలివాని తమ్ముపై జొనుప
 నమహశరమునా గారిబాణమునఁ
 దెగటార్చి యార్చి సందీప్త బాణంబు
 తెగనిండవింట సంధించి యాపగతు
 చను మ్రోలనాటింప జడిసి-యారాజు
 చనియె నాహవ రసాస్థలినుండి వెఱచి
 అపుడు జరాసంధుఁ డంగభూవిభుఁడు

5090

5100

కువిత్తుడై నేనడి కొలువ బలుండు
 తడయకుత్తుంగ మాతంగంబు నెక్కి
 వడిఁ బోరు కాళింగ వసుధాతలేసు
 గణుతికెక్కిన హలూగ్రంబు చేనవుడు
 రణముతో గూల్చె వారణముతోఁ గూడ
 నాని విదూరధుఁ డాదంతవక్త్రు)
 నేను తూపుల బలహీనుఁ గావించె
 రణచిత్రకుండు చిత్రకుండు సత్యకుండు
 మణిపుంఖ శరదంబకముల చేగ్రుచ్చి
 వంగాధిపతి రథ హాహినీతతుల

5110

బంగంబు నొందింప బలుఁడగుదెంచి
 బలువిలు గొని వంగవతి కేలి పసిడి
 విలు ద్రుంచి విరధుఁ గావించి తద్బలము
 చెండాడి పసిడి పింజయ తూపుఁ దొడిగి
 చెండాడినట్లు తచ్చిరము త్తరించి

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

కౌశలంబేర్పడఁ గాహలగ్రమునఁ
గాశికాధిపులఁ బెక్కండ్రనుక్కడఁచి
ధీరోష శీలులుఁ దెగియరవదటఁ
గారువర్ణాదుల ఖండించి వైచి
వరవంకపక్ష సంవళితంబులై న

5120

శరముల సింహక శతముఁ గీటణఁచి
కల్పంత భైరవాకారుడై పేర్చి
యల్పమానసు మగధాధీశుఁ బొదువ
నలిగి యమ్మగఘండవ హలపాణిఁ గదిసి
బలముఁ జూపుచు మూఁడు భల్లముల్జానుప
బలదేవుఁ డామూఁడు బాణముల్దునిమి
యలఘు చిత్రముగ బాణాప్టకం జేసి
యలిగి నూతుని విల్లు నరదంబు సిడము
తీల నేమానములుగాఁ దెగటార్చి యార్చి
యెదగదగొని వ్రేయనిల వ్రాలితేలి

5130

వదజెందివా డాహజ్జోకి వీర
వీరంబు విరదంబు విభోడు నవ్విభోడు

.....

హరిహరియరడంబు నరదంబు చలము

విడువకపోర్కదీ విక్రమాగ్రజాడు

కడురెసి వై రిశక్రంబు పై నుటికి

పటుతర కరిఘటాభక్షి నిటూలములు

చటులాశుగములచేఁ జక్కునేయుచున్న

రంగదుత్తుంగ తరంగ పంఘముల

బ్రుంగుడు నేయుచు భూపాలవరుల

5140

శిరముఖు పక్షముల్చక్రముఁ దొడలు

కరవాల శరచక్ర గదలఁ జిత్రముగఁ

చతుర్థాశ్వాసము

దరిగి నాటించి విదారించికాటి.
యతి ముటి దశదిశలందు నింపుచును
స్ఫుట హలంబును బలంబును జలంబలరఁ
జటుల మాసలపుఁ గౌశలము చూపుచును
భ్రథన సంభృత విజృంభణ భీషణాంక
రథుల రథాళి సారథులఁ జెండుచును
భట కదంబము కదంబములు కంబువులు
తొటతొట ధరరాలం దునియ నేయుచును

5150

రణభూతసమితో పారణలు నేయించి
గణుతింపరాని విక్రమ శక్తి మెఱసి
మార్గణమయి మూఁట మాశధుండారు
నిర్గణముల నణఁగించి పెల్లార్చి
పాశంబు చేబట్టి పౌండ్రకనాముఁ
గీశంబు కై వడిఁ గిచకొట్ట జేసి
గ్రావంబు గణివచ్చు ఘనునంగనాధు
గ్రీవంబు ద్రెంచి తక్కిన రాజవరుల
వేమరునహి రెండువేల నాలుకల
పాము గీమునకేగఁ బలుఘాట నేయఁ

5160

దిరిగె సాల్పిండు యోగఁ దిరిగెను మగధు
డరిగెఁ గోసలుండు పోడాధీశుఁ డేగె
విటిగె సంవీరుండు వీగెఁ ద్రిగర్త
జటిగె గ్రాధుండునుజని యెగువండు
నగధరాగ్రజుని బాణములకు బడినె
పగతురీరితి నేర్పడ లజ్జదించి
యచ్చగామును మున్నె యూకుండినంబు
జొచ్చిపహాడోహో హూహుఁ డటంచు

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

పురుషుల తముపారి పోవు చందమున
బరువిడి కుండిన ప్రాంతంబు చేరి

5170

చెదరవై చినయొడి నెలవాటులకును
బెదరి వచ్చినయట్టి పెడచలకరణి
గుత్తుకల్దడుపుచు గుములుగాఁ గూడి
తత్తరంబునుజెంది తమతోడఁ గూడ
రాకయా శాశపురంబులోఁ జింతఁ
జీకాకు పడియున్న శిశుపాలుఁ జేరి
మేలు నీవును రాక మేలు చేసితివి
పాలు గల్గిన బలభద్రుండు కొంత
చాయవాటుగఁ జేయఁ జరిగి వచ్చితిమి
పోయిన వేకావె భువిని భ్రాణములు

5180

అలేమ పట్టు దయ్యమెఱుంగుఁ గాని
చాలు మాదెన జన్మజన్మంబులకును
జెలఁగి యేనుఁగుచేతి చెఱకుఁ గైకొనఁగ
నలవియే యెవ్వరికైన నాకరణి
నాదానవారికి నగపడినట్టి
వై దర్భిఁ గైకొన వశమె యివ్వేళ
యుద్ధంబు నెడమాట యుడిఁగి మామంచి
బుద్ధి చేకొని నీదుపురమునకరుగు
దీమ సంభేది చింతింపంగఁ దలఁప
నేమి నేయంగ వచ్చునిది దై వకృతము

5190

పోయెదమని చెప్పి భూపాలురెల్లఁ
బోయిరి తమ పురంబులకు నవ్వేళ
యాదవాధీశు సాహసమెల్లఁ దెలిసి
చేదీసి కొనిపోయెఁ జేదీశుఁ గంత
కనలి రుక్మిణి దురాగ్రహ వృత్తిఁ బొదలి

చతుర్థాశ్వాసము

కనుగవ విస్ఫులింగము టుత్పతిలఁ గఁ
బసులకాఁ పరినని పరికింపకెట్లు
కుసుమ ణోమలినెత్తుకొని పోయె వీడు
చుట్టంబు గతివచ్చి సూడుబంటయ్యె
.....

5200

దొరతనం బెఱుంగక తుదిఁ బాటి పోయె
దొరకూళయైన చేతులఁ బట్టరాదు
తనమాయఁ గడులీన్లు తనమయ్యెననఁగ
ననిలోన గెల్చి సాహస వృత్తిమగుడ
వై దర్భిఁ దెచ్చిన వత్తునిచ్చటికిఁ
గాదేని నాపెకు గ్రతఁ బ్రాణమిత్తు
నని తండ్రితోఁ బల్కి యాహవోదగ్ర
ఘన రథారూఢుఁడై క్రథకై శిశుది
జననాథులును సర్వసైన్యంబు గొలువ
ననలేని కినుకమై నేతేరబలము

5210

దుర్మద రంహళాఘ దూరమానంద్ర
నర్మదయైనట్టి నర్మదచెంత
మునుమున్న యరిగెడి మురదైత్యమర్దిఁ
గనుఁ గొనిపోకు మెక్కడ పోయదనుచు
గణములుగాఁగ మార్గణములు పఱుప
ఘణివైరి కేతుండు బలువిడి విడిఁగి
కొపించి శార్ఙ్గంబుగొని పారపాటు
తూపులనాని దుత్తుమురులుగాఁ చేసి
మును శిరంబులును రంబులు కఠంబులును
పెనునరంబులు విజృంభించి మోదుచును

5220

దొనల సూతులను గేతులను రాతులను
ఘన హేతులను బిండిగాఁ గఁజదుపుచును

అష్టాదశాక్షీ కళ్యాణము

మొగి జర్మములు వర్మములు మర్మములును
దెగి ధర్మములతోడఁ ద్రెళ్లఁ గొట్టుచును
సురలెల్లఁ బొగడన సురలెల్ల బెగడ
ధరణీశ శౌరి యుద్ధము నేయునపుడు
వ్రాలు గొత్రములు పత్రములు ఛత్రములుఁ
గులునక్కులును ముక్కులును జెక్కులును
గ్రుంగు నూరులును శూరులును నారులును
బ్రుంగు మూఁపులును గోపులును దూపులును

5230

నయ్యుండు శౌరి నాహవ చిత్రకేళి
నయ్యెడఁ జరుపుచో నరిగి యారుక్మి
వెన్నతోఁ బెట్టినో వివరింపననుచు

.....

విలినారిదీడివే వేగంబావాఁడి
బలునార సంబులఁ బద్యాక్షుఁ బొదవ
నరుణ పత్రోజ్జ్వలాయత మార్గణముల
మురవైరి వాని నిర్మూలంబు నేసి
విలుద్రుంచి రెండవ విలుద్రుంచి మరియు
విలుగొని నితవ గోవిందుండు వాని

5240

నూతుని ధనువు కంచుకము గుఱ్ఱములఁ
గేతువున రథంబు గెడప నారుక్మి
హరిమోద నడిదంబు హరిగేయువూని
సరభన గతి వచ్చు సమయంబునందు
వలకయుడాలు నంబకములు మూఁడు

.....

శైలోష్ఠమాన మంజరశ్రుంజ వాహ
జాలంబు నక్రాది జలములుల్లాగ
నలిసలి గాఢరచినలి దైత్యమఱియు
యాశారక్ యాశక్ నమరించి శేఖర

5250

చతుర్థాశ్వాసము

బాశంబు గతి నొప్పు చాశంబు పూని

.....

మల్లరి పెద్దు ద్రిమ్మరి తనముడుగ
వల్లనై చిన క్రియవడి వాని బట్టి
తగఁ దొట్టి యురమెల్లఁ దటదటనదర
మొగము మీఁదికి నెత్తి మూల్గుచునలయఁ
బుడమిపై మళ్లటంబు బుడిబుడి దొర్ల
చిడిముడి వెన్నుపై సికవిడిజాఱఁ
దడబాటుతోడ దంతములిలకఱవఁ
బెడమలరఁగఁ బట్టి బిగియించి కట్టి

5260

ధశధశమనుడాలు ధరియించి వాని
తలవేయఁ బూన వై దర్భియత్తఱిని
నన్నచందముఁ గృష్ణఁ డడిదంబుకేలఁ
గొన్నచందముఁ గనుఁగొని యాత్మలోనఁ
గని కరింపుచుఁ గరకమలముల్మోడ్చి
పెనగొన్న సిగ్గును బ్రియము రెట్టింపఁ
ముంగురు లల్లాడ మోమింతయెత్తి
తొంగలి తెప్పల తుదఁబాఱఁ జూచి
చనుదోయిడాయు వాసననించు కదిమి

5270

నునుపు కస్తూరి పూత నూఁగుగారాలఁ
గుచ్చులు మెఱయంగఁ గొనకొన్న సదులు
తచ్చరలాడ బిత్తరముట్టి పడఁగ
బాలేందు రేఖకుఁ బ్రతివచ్చునట్టి
ఫాలేందురేఖ శ్రీపాదంబు నొఱయ
జొట జొట తేనియ ల్సొనగాఁగ గుఱియఁ
గుటిల కుంతలవల్కె గోపిందుతోడ

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

ప్రాణేశ నామాట పాటించి వీని
ప్రాణముల్లోనకింకఁ బాలింపుమనినఁ...
గదమున నాబాల కరమర్థిఁ గ్రుచ్చి

5280

యుగమున నునుగుబ్బ లొఱయంగఁ జేర్చి
యగపడిజిగి హఠాహఱిగాఁగ బిగిసి
తగడు గొన్నట్టి రత్నపురేవనలరి
తోయజేక్షణ మాట తోయజాక్షుండు
త్రోయఁ జాలక రుక్మి దుష్టమానసుని
తల నాల్గు దెసలకుఁ దనప్రతాపంబు
వెలయంగఁ జూచిన విధము దీపింపఁ
బలుచని నిడువాలు పదను. తూపునను
గొలచిన రీతి డొంగులువాఱ గొఱిగి
పాలుమాలిచి లజ్జబండని జేసి

5290

గేలిఁ బెట్టుచుఁ గేరికేరి నవ్వుచును
బలభద్రుడవ్పడు వగర నిర్జించి
దళములుఁ దానును దనుజారిఁ జేరి
వనజాక్ష విడువిడు వలదిది రుక్మి
మన సరియనుఁ గాడు మనసరిగాఁడు
అనుచుఁ గట్టుండి పొమ్మనికన్నుఁ గీట
తనవారి మొగమెల్లు తాఁజాతననుచు
సిగ్గుతో సరిగ వచ్చిన త్రోవఁ బట్టి
యగ్గలంబగువేడ్క హరియుఁ గృష్ణుండు
జేలమై పడియున్న వీర నృపాల

5300

జాలంబు మహనీయ సాలంబు మృగుల
దట్టబులై న సభాంతరమున నాఁడు
నట్టలతెట్టప లట్టూల కలముల

నరదముల్కేడల నరదముల్పజుచు

.....

తేరులు వీరులుఁ దెగిరాలియున్న

.....

రత్నముల్వీపణి మార్గముల నమ్ము
రత్నముల్ రత్నాకరములు దీర్ఘకలు
శాకినీ థాకినీ చయములుదార

5310

లోకంబుగాఁగ నాలోకించి చూడ
వర వీరలక్ష్మీ నివాస పట్టనము
సరవినొప్పెడు రణస్థలి వేగవెడలి
బృందారకులు పుష్పబృందముల్లుఱియ
వంది మాగధులు కై వారముల్నేయ
నానంద సుతరాము లానందమంది
భూనాథు లిరుమేలఁ బొగడుచుఁ గొలువ
ద్వారకకేతెంచి తత్సమీపమున
భోరన విజయకంబువులు పూరింప
ధరసాదమప్పుడందఱు నాలకించి

5320

పురజనుల్యదువృష్టి భోజవంశజులు
కెదురేగి కాసుకలిచ్చి మ్రొక్కినను
బొడలి తాలాంకుఁ డంభోజసంభవుఁడు
పురము చొత్తెంచి తత్పురపీఠినరుగఁ
బురసతోల్ రుక్మిణి భువనై కమాతఁ
గనుఁ గొని యంతరంగముల నంగముల
ఘనమదంబును బులకలునాఱుకొనఁగ
మగవారి వలపించు మగువలు కలరు
మగువల వలపించు మగువలుఁ గలరె
గగనమో భృంగసంగమొ కలాపంబొ

5330

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

మొగమొ యీ లలితాంగిముడలై న తురుము

కులగిరులో దీని గుబ్బపాల్గొన్న్

హరిమధ్యమొ సందియమొ బట్టబయలొ

శరమాణువో దీని పసనిగ్గు నడుము

అనఁటులో యుగములో హస్త హస్తములో

ఘనశరభములో యీకాంత యూరువులు

తలిరులో తమ్ములో.....

.....మొఱయకయుండు

పడఁతుక బామదోయి భావంబు జూడఁ

జూడిఁ బడకెట్లుండుఁ బూవుల విల్లు

5340

కలకంఠి నిడుబోగఁ కన్నులు చూచి

తలవంప కెట్లుండు ధవళాంబుజములు

.....వఱపులు చూచి

వనరక యెట్లుండు వరకీర సమితి

యల్లలనాముణి యధరంబు చూచి

కుల్లుకో కెట్లుండు గురుబింబఫలము

జలజాక్షి నెమ్మాము సై కంబు జూచి

వెలవెలబోకెల్లుఁ విధుబింబముండు

ముద్దియ చన్నులు మురిపంబు చూచి

గ్రుద్దుకో కెట్లుండుఁ గోడెజక్కవలు

5350

దీట్ట గుబ్బెతయూరు తెఱుఁగెల్లఁ జూచి

నిట్టూర్పు విడకెల్లు నిలుచుఁ గాలాహి

కన్నియనడుముఁదాఁ గన్నారఁ జూచి

చీన్లువో కెట్లుండు సింగంబు నడుము

మగువ యూరులమీఁది మహిములు చూచి

దిగఁగాఱ కెట్లుండు ధృతిఁ గదలికలు

చతుర్థాశ్వాసము

తలిరాకుజోడి పాదంబులఁ జూచి

..... =

అని రాజవరులెల్ల నచ్చెరువంది

కొని యాడ రుక్మిణీ కువలయనేత్ర

5360

ఫాలబాలేందుని పైఁ జిత్తరించు

రోలంబ గురుదాళి రుచిరాలకములు

.....

సమకొని కెంగేలఁ జక్కనెత్తుచును

జిలుతేటి తెక్కలే జిగిదువాడించు

మెఱుఁ గారునూనూఁగు మీసలవాని

గ్రమ్మి వీనులతోడఁ గదియుచువాని

పంచాస్త్రకోటికిఁ బంచాస్త్రఁ డగుఱుఁ

బంచాయుధములఁ జొప్పడియున్నవాని

బొగడొందు నుల్లాసమునఁ దేలు పసిడి

5370

తగడుచాయ.....

.....శగించు దర్పణాననము

గలవాని దనపాలి గలవాని గాంచి

తొలుకాఱు వెఱుపుతోఁ దులదూగు చూపు

జలదవడ్డునిఘోదఁ జక్కగా నిలిపె

సరసజాక్షుండు నానఖని వీక్షించి

.....రనటకుఁబోసిచ్చి

నురలెల్ల నరుదంద నురుచిర గతల

గరుడూడుమును సుధాకలశము గొనిన

కరణి రాజులు చూడఁగాఁ బ్రతాపించి

5380

కరమర్థి రుక్మిణీ కవ్వాలఱామ

.....రథము

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

వై లీలనిడుకొని బలసహోదరుడు
 పిలువక వచ్చిన పేరంటమునకు.....
 బాలయక చెప్పక పోవుటేలెన్న
 ననుచందములనేగ నపుడు డెందముల

.....

తప్పె గార్యంబు వై దర్శి గైకొనియె
 నిప్పుడే హరి బోవ నీనెల్లు వచ్చు
 రాజుల వరవీర రాజుల దార్చి

5390

భోజనంభవ గొనిపోయె నివ్వేళ
 నెవ్విధముననై న నీవశుపాల

.....

తమ సాహసంబులు దమ బాహుబలము
 తమ విక్రమములు నిత్రతీమంటనిడక
 తెచ్చుట వై దర్శించెగి శౌరిచేత
 జచ్చుటగాక.....

.....ముల్ సైన్యములతోఁ గూడ
 గనలుచులయ కాలకాలుడై కడఁక
 గనుపట్టి సాల్వ మాగధ ముఖ్యులెల్ల

5400

వసజాక్షు వెనువెంట వడినంట బాటి

.....

బలువిడి శరపరంపరలపైఁ బలుప
 దవిలి నీరసతృణతతిమీఁద నిగుడు
 దవము చందమున యాదవనేన విటిగి
 ధనువులు నిక్కించి దటిగొన్న వేడ్క

.....తతులఁ జిక్కించి

కయ్యంబు గావింప గంసనంహరి

నెయ్యంబుతో రుక్మిణీదేవిఁ జూచి
పగర నీక్షణములో పలఁగూల్చి దివ్య

5410

నగర నాయకులన.....

.....ప్రలంబొంతకు నక్రూరముఖుల
నని నేయ నమకట్టి యటు చూచుచుండె
బలభద్రుఁ డప్పుడు బలభద్ర చైద్య
బలభద్రుఁడై యదుప్రవరులతోడఁగు
గురు.....మున

నురగాళిఁ గన్న తాత్కృని విభంబునను
నభ్రాళిఁ దోలు జంఝూలు పగిరి
నభంబు దిక్కులునవియఁ జెల్లార్చి
చలము రెట్టింప నిచ్చలమును హలము

5420

బలమున ముసలము.....

అనుపమ సకలాయుధాన్వితంబై న
కనక శతాంగంబు గడువేగఁ బఱవ
బలిమి మాగధు నెదుర్పడి పోకవానిఁ
బలుఁ దూప్రలఱువదిఁ బఱపి స్రుక్కించె
.....

కృష్ణుండు పెండ్లి పందిటి క్రిందనిలువఁ
బను పుటంబులు వలిపెము గట్టిమిగులఁ
బనగల గిరుతు గుబ్బలనానవై చి
చిఱుఁగురలోసపరి చెలువుగా దువ్వి

5430

నెఱిగప్పు గలగొప్ప నెఱిగొప్పు దురిమి
కుఱువేరు విరిదండ కూడంగఁ బెనఁచి
తుఱుమున కొకయమ్మె దొరయ గీలించి
కన్నులంచులఁ, దేటగాఁజెన్ను మిగుల

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

నన్నంబుగాఁగఁ గజ్జలరేఖఁ దీర్చి
నెలవంకకొకవంక నెఱసులు వెదకు
చెలువంపు నొసల బాసికము గీలించి
త్రిభువన తిలకిసి తిలకమైనట్టి
యిభయాన దుక్కిణి హేమాంగిఁ జెలులు
కడువేడ్కతోఁ దేరఁగా సంభ్రమమునఁ

5440

దడయక రేవతీధవుఁడు నుద్ధవుఁడు
తెరవట్టి రంత శ్రీదేవుండుతలఁప
సురనదీముఖ నదీశోభితుఁడుగుచు
నెలమి రత్నాకరుండేతెంచి రత్న
కలశోదకము ధారగాఱఁగ నొసఁగ
జలజాక్షు పాదమజ్జనము గావించి
బలు తమ్మునకు మధుపర్క మర్పించి
జిగితమ్మికవవ్రాలు సితపక్ష యుగము
వగిది బంగరు మెట్టు బాలపుష్పికల
జలదవర్ణుండు నాజలదవేణియను

5450

నిలిచి శోభిల్లి పూనిన వేడ్కనంత
వాణి యింద్రాణి శార్వాణి శీతాంశు
రాణియు సకలగీర్వాణ కన్యకలు
గవగూడి సంగీత గరిమ దీపింప
ధవళాక్షుమీదటి ధవళంబు పాడఁ
జతురతమై మహాసంకల్ప మతఁడు
హితవృత్తి నిజపురోహితుఁడు సర్పింపఁ
దలకొని మునులు మంత్రములుచ్చరింపఁ
గలశాబ్ది కలశాబ్ది కన్యకా మూర్తి
రమణయై దాసధారా పూర్వకముగఁ

5460

చతుర్థాశ్వాసము

గమలాక్షునకు నిచ్చె గర్భ్యుఁ డవ్వేళ
నొయితంబుగ గడియారంబు జూచి
యాయత్త మనగురుఁ డామయత్తమన
బహువేదవిధుల శ్రీపతి రమాదేవి
మహియను గుర్వంతు మంగళంబనుచు
ఖంగునవై చేఁ జేగంట నాదంట
నంగజ గురుఁడును నఖిలై కమాత
యిరువులొండు మోము లీక్షింపఁ జూపు
లరవిదముల వ్రాఁనలులెన నమర
మెలఁతుక తనచేయి మిదుగాకనొసఁగె

5470

జలజాక్షుఁ డంతట నగుడజీరకము
సీమంతినీమణి సీమంత సీమ
దామోదరుఁడు శుభద్రవ్యంబునించె
గురుతర సుమవృష్టి కఱిసె నవ్వేళ
సరసాత్మలై వియచ్చరలు నచ్చరలు
పాడిరాడిరి నభోభాగంబునందుఁ
దోడనే పొడమె దుందుభి నినాదంబు
నగవు వెన్నలలు చిందఁగఁ బట్టినట్లు
జిగి ముత్తయములు మచ్చికదోయిలించి
భాసిల్లఁ గృష్ణుండు పద్మాయతాక్షి

5480

సేన కొప్పున నొప్పు సేనఁ బ్రాలిడిన
తెలిమించు చుక్కల తెలిఁగాని పిఁచి
చెలువున గొప్పమై సేనఁ బ్రాలమరఁ
గొనసి యాడఁ జన్దవముద్దుగునియ
నానతెప్పలనాన నలినాయతాక్షి
ఘనకల్పలతల చొక్కపు విరుల్దాల్చి

ఆష్ట. 27.

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

యనువునఁ దలఁబ్రాలు హరిమీఁద నించె
బలరాము తమ్ముఁడా పరమకల్యాణి
గళమునఁ జేర్చె మంగళసూత్ర మపుడు
వై దర్భి కృష్ణ సౌవర్ణ కల్యాణ

5490

వేదిపై వేదాంతవేది గర్భ్యండు
భాసిల్ల మణిమయ భద్రవీరమున
నాసీనులుగఁ జేసి నాగమోక్తమున
మేలిమి మును లెల్ల మెచ్చుఁ దాలిమిని
వ్రేలిమి మొదలై న విధులఁ గర్మములు
నేయించి బహువిధాశీర్వాద మెలమిఁ
జేయించి మణిదీప చిత్రపాత్రికల
నీరాజనము లవసారాజకాంత
లారాజవదనకు సంబుజాక్షునకు
నొసఁగ నక్షతముల నుర్వీసురేంద్రు

5500

లోసఁగ డెందముల నుత్సాహ మెసఁగ
హరుఁడు వాణీమనోహరుఁడు దిగ్భూమి
వరులు కిన్నరులు భూవరులు కట్నములు
సవరింప శౌరియాసరవిఁ గల్యాణ
మవగరించెను జగంబానందమండఁ
గమలజాడలకును గర్గ్య ముఖ్యులకు
నమలలోచనుఁ డుడుగరలఁ బాలించి
పార్థివేశ్వరుల సంభావించి పొగడ
నర్థిబృందముల కిష్టార్థంబు లిచ్చి
ఘనతర బంధువర్గములకు వివిధ

5510

కనకాంబరాది వర్గముచేద నిలిపి
జలరాశి కన్యకా సహితుఁడై యపుడు

చతుర్థాశ్వాసము

జలరాశి మధ్యవాస మొనర్చుకరణి
 నీలవర్ణుడు రుక్మిణీదేవిఁ గూడి
 చాల నొప్పుచు మాని జాలమెన్నఁగను
 జనులను సౌఖ్యముల్పమకూరఁ జేసి
 జననాథ యాభీష్మ జననాథ తనయ
 నెనసి రమానాథుఁ డిప్తభోగముల
 మొనసి యెంతయును బ్రమోదించుచుండె
 ననజాన్తుఁ డపుడు జీవనజాతుఁడై న

5520

తనుగన్నతండ్రి యాదవ నాథుఁడై న
 నతనికిఁ దనుజుండ నగుదునేననుచు
 మతి నెన్ని శౌరిసమ్మతి సంతసించి
 రమణ వై దేహిగర్భము బ్రవేశింపఁ
 గ్రమమున రుక్మిణీ కామినీమణికి
 నవరసి యపరంజి నలర్చుమై దీగ
 నవచంద్ర రేఖ చందమునఁ జూపఁజె
 ధవళాక్షుఁ డధరామృతముఁ గ్రోలుకతనఁ
 జవిగొన నలినంబు చౌకమైతోఁచె
 నతనుని విలునారి యమలమధ్యమునఁ

5530

బ్రతిబింబమొనరిన పగిదినారమరె
 గింతు యాత్రిక చిప్పకవమీఁద నిలిచి
 బుతులోయనఁ గప్పు బలనఁ జన్మొనలు
 వలరాజు మణిమయా వరణంబు రేవఁ
 దళుకొత్తునుడర బంధము బిగువయ్యె
 నెలలు తొమ్మిదియును నిండెనుండుటయు
 సలలిత గ్రహము లుత్తమములందుండ
 నారుక్మిణీకాంత యతుల లగ్నమున

మారు సీరజ సుకుమారు కుమారుఁ
గాంచెఁ గాంచుట యును గాంచనాంబరుఁడు

5540

నించిన వేడ్కతో హేమాదికముల
సుర్వీసురేంద్రుల కొనఁగి విధ్యుక్త
సర్వ శుభక్రియల్గువఁచి మించి
కవులును వీరపుంగవులును భూమి
పువులును సకలయాదవులును గొలువ
ధారఁగి సజ్జనాధారకయైన
ద్వారకనుండె నంతయువేడ్కతోడ
నని యోగిజనపాలుఁ డాజనపాలుఁ
డను మోదమంద యిట్లుని యానతిచ్చె
నని సుధావాణికి నబ్జవాణికిని

5550

వనజాస్తు మాతకు వనధిజాతకును
ననుఁగన్నతల్లి కనమ్రభల్లికిని
గనకగాత్రికిని బ్రకామదాత్రికిని
వాణీశనుతకు సువ్రతకక్షి విచల
దేవికి శ్రీవేంకటేశు రాణికిని
సారసగేహకుఁ జారుహాసకుఁ
సారలావణ్యకు సకలగణ్యకును
బరమకల్యాణికి భ్రమరవేణికిని
దరుణేందుళాల కుదారశీలకును
రామాభిరామ కప్రతిఘ ధామకును

5560

హైమసంవ్యాపకు హంసతూనకును
నింద్రభాషిణకు శుభేంద్రనేషితకుఁ
బంద్రకాహాసకుఁ జూఢునాసకును
నగసుతాసతకుఁ బున్నగతల్పుయుతకు

జతుర్థాశ్వాసము

మృగమదాంగకు సలమేలుమంగకును
 నంకితంబుగను శ్రీహరిభక్త నికర
 పంకజార్యమ తాళ్లపాకాన్నయార్య
 తనయ తిమ్మార్యనందన రత్న శుంభ
 దనుపమ శ్రీవేంకటాద్రిశ దత్త
 మకర కుండలయుగ్మ మంజితకర్ణ

5570

సుకవిజీవజీవ సోమరాజీవ
 సదనావధూ లబ్ధ సరసకవిత్వ
 విదితమానన తిరువేంగళనాథ
 విరిచితంబగు ప్రతిద్విపద సంశ్రవణ
 తరళిత విబుధ మస్త ప్రణీతోరు
 మనసిజ జనకాష్ట మహిషీవిపాహ
 మనుకావ్యమునఁ జతుర్థాశ్వాసమయ్యె.

శ్రీరస్తు

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

పంచమాశ్వాసము

(శ్రీ శేషీ మహిమవర్ణన.)

[ద్విపద]

అసమానలావణ్య యసమశరణ్య
బినకాండనమబాహ బినరుహగేహ
నిరుపమాలంకార నిత్యశృంగార

5580

హరిభుజాంతరసంగ యనమేలుమంగ
యవధరింపుము దేవి యఖిలభూనాథ
కువలయసందోహ కువలయాహితుఁడు
చిన్మయాత్మఁడ పగీక్షిన్నరనాథుఁ
డున్నతోన్నత శుకయోగికిట్లనియె

2. ద్వితీయ పట్టమహిషీ

(శ్రీ) జాంబవతీదేవి వినాహ వర్ణన ప్రసంగము.

—o—o—o—

వరరూపవతి జాంబవతి మొదలైన
తరుణుల నుత్పలదళవిలోచనల
నేరీతి వరియించె నిందిరానాథుఁ
డారీతి రీతిగా నానతిమ్మనుఁడు
మిత్రగోరూపాయ మిత్రుఁడై నట్టి

5500

సత్రాజితాఖ్యుండు శత్రుసూదనుఁడు
తపసు గుఱించి ఘోరతపమునరించి
తపన స్యమంతక తపముఁ గైకొనుచు
ధరణికేతెంచెను దరణినేడనుచుఁ
బురజనులెల్ల నబ్బురమంది చూడ
ద్వారకసొచ్చి మోదంబుతోఁ జక్ర
ధారియా యదుకులోద్ధారి నీక్షించి
ప్రణతులొనర్ప గోపాలపాలకుఁడు
మణిపీఠియందు సన్మానితుఁ జేసి
గుణివర్య యెచటఁ గైకొంటివీ దివ్య

5600

మణి చూడఁగ నభోమణికాంతి గలది
యిమ్ముచుజలకెల్ల నిద్రయేలదక్కు
నిమ్మని యదుభర్త కీమ్మనియనినఁ
బకపక నన్వి తప్పక చూచి శౌరి
నొకమాట మోమోట యుడిగి యిట్లనియె
నగములకేగి వానలఁ దొప్పఁ దోఁగి
చిగురుల నమలి మించిన యెండఁ గవరి

భానుచేఁ గొనియటు పటురత్న మొరల
కీను బంగరుకుప్ప లీనునాయంట
నని దీనినీఁ గూడదని యింటికతఁడు

5610

చనియె నమ్మణి విలాసమున నొక్కెడను
భూనాథ యతనితోఁ బుట్టు జితారి
నే నుండె నట్టి ప్రసేనుండు దాల్చి
సమకట్ల జల్లులన యోగమొనర
సమకట్టినట్టి యశ్వము నెక్కినిక్కి-
రాజులు భటవీరరాజులుఁ గొలువ
వాజి దాఁటించి తీవ్రత వేటవెడలి
బాగై న యపరంజి పట్టెడల్నిగుడ
సాగి గుఱ్ఱనుగాఁగ జాగిలంబులును
గిరిగొన్నకై దు కక్కెరలఁ గొక్కరల

5620

జరగనీ యకపటఁ జాలుడేగలును
కాచిపుటంబిడి కనకంబు వెట్టి
తూచి కై కొన్నట్టి తోచిగాడులును
మువ్వల గిల గిల మొఱయ జాడించి
క్రొవ్వుననుప్పొంగు కొమరు సాశ్వములు
కనినంతనే కరంగముల సంఘముల
పెనువడి చెండాడు పెనుబండిపులులు
సెలకట్టియలు గొప్ప జేవడఁబులును
సిలకట్టియలు పెక్కు చిక్కులవలలు
పెనువిండ్లు సగము జాబిల్లియమ్ములును

5630

ఘనముతా కత్తులు కడిఁది తిత్తులును
బూని వేటరులు గబ్బులుమీఱి కదల
నేనాదులకుమున్నె యేగ నారాజు
కోల గాలవజాల కుండ ముకుండ

సాల బాలాంశోల జంబు కదంబ
తుంగ నారంగ ఒంధూక మధూక
తుంగ రంగత్తాళ ధూప నీపాట
తరులఁ బాతెడు నేర్లదరుల శైలాభ
కరులచే నొప్పారు కానసాత్తెంచి
మేటి రోతులఁ జుట్టి మీటుగా నిలిపి

5640

వేటరులును దాను వేటాడఁ దొణఁగె
సారెక్కఁ గోఱలు చప్పఱించుచును
దోరంబులై న పందులరోసి యేసి
పట్టెడ లెడలించి పచరించిచాయఁ
బట్టఁ గుక్కలదాని పై నుసకొలువఁ
గవిసి యాయంబులు గఱచి విదిర్చి
తవిలి గొంతుల నల్లఁ ద్రావుచునుండఁ
బాదలఁ గ్రక్కదలఁ జోవుడు కొలవోప
నుదిరి బిట్టెగసిన యుదిరికై దులును
లావులుగా సోగ లావులు నివిరి

5650

కై వాలకుండుడే గలఁ బూచి లై వఁ
గ్రక్కునఁ బాఱి తెక్కులమీఁద నెక్కి
యక్క పక్కియ చెక్కు నడియనొక్కుచును
గువ్వల వడిఁబట్టి గువ్వలులై వ
నవ్వల కుండేళ్ల నాడేళ్ల లెళ్ల
చాయకుమును మింటఁ జను సాళువములు
నాయెడ బోయని నార్చి పిల్చుటయు
భోరున దూరి తెప్పననెత్తి దొత్తి
క్రూరత మెదడు ముక్కుల గ్రుచ్చిమ్రొంగ
గవులలోఁ బులులఁజే కత్తుల కడిమి

5660

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

నవలీలఁ బొడిచి సాహసములు నెఱవఁ
బొడలై న యొడలు నబ్బురమైననడలు
జిగిగొన్న పొడలుకెం జాయలే దొడలు
ఁ గలిగి మిక్కిలి చూడఁ గలిగినదుప్పి
చెలుప మీక్షించి ప్రసేనుఁ డంకించి
పరివారమీదుప్పిఁ బరిమార్చవలదు
పరికింపుఁ డిదెదానిఁ బట్టితెచ్చుటను
ననివారి వారింది యచోటనునిచి
ఘనతర తరవారిఁ గైకొన్న మృగము
వలలెల్ల నివ్వలవ్వలగాఁగ నఱికి

5670

సెలవింటి కోలయేసిన రీతిఁ గదలఁ
గ్రమ్మి యామృగ తీవ్రగతితోడఁ గూడ
సమ్మెట సటన పంచార మంటించి
యదరంటధేయని యార్వనావాజి
పద రవోద్ధుతరాజి బలువాజిఁ దోలి
చొచ్చిన చోట్లను జొచ్చిపోనీక
విచ్చల విడివడి వెన్నాడి పోయి
కరిఘటా నిటల సంఘటిత నఖిగ్ర
హరి కహకహ విరావాకులంబై న
కానలో నాదుప్పిఁ గానకతప్పి

5680

నూని నీళ్లుల పెంకియున్న యత్తఱిని
సీరంద్ర తరు లతా నికర మధ్యమున
సీరెండగాయుచు నీమణిఁ జూచి
గంహ్వరీ ధరగుహ కడతెంచియొక్క
సింహ్వంబు సరనాధసింహుపై కెగసి
హరితోడఁ గూడంగ హరియించి మణియు
హరియించి యొకత్రోవ నరుగుచు నుండ

పంచమాశ్వాసము

నాతత బలవంతుడగు జాంబవంతుఁ
డాతటి సింహంబు నవనిపైఁ గెడపి
యామణిఁ గైకొని యలరి వేడుకల

5690

యామనితోయాడ నాక్మీయ గుహకుఁ
జనిరత్నమవుడు పచ్చనిత్రాట గ్రుచ్చి
తనపట్టి తొట్టిమీఁదటఁ గట్టెనంత
గగనేశుఁ డరిది దిక్కన్యక యటుతఁ
దగిలించు రత్నంబు తాళిబొట్టనఁగఁ
జదురై న యఱనంజ జవ్వచి చంటఁ
బొదవిన సిబ్బంపు పొడయో యనంగఁ
గొంచక దినయాంత్రికుఁడు సురశ్రౌచ్చఁ
బొంచివై చినగచ్చు బొమ్మరంబనఁగఁ
బచ్చమావుల రెండు పసగల కెంపు

5700

పచ్చనిచాయ లంబరమున నిగడఁ
గ్రుంకుడుకొండఁ ద్రొక్కుచు నవరాభిఁ
గ్రుంకి చీకట్లు దిక్కులవేగుఁ జూడఁ
దుద భానుభాను విద్రుమ లతల్లివ్వు
పదమును రెంటింట బలసెనోయనఁగ
సురచిరంబేక కౌసుంభాంబరంబు
కరణి దిక్కులు చూపట్టి నభ్రమునఁ
గడిఁది మున్నమృతంబు గరుడండుగొనునుఁ
గడువడిఁ జనఁగఁ దత్కులశంబు తొలఁకీ
చెదరియాకసమునఁ జింది చూపట్టు

5710

తుదలేని యమృతంపు తుంపురులనఁగ
వికసించు చేమంతి విరులచందమునఁ
బ్రకటంబులై కను పట్టెఁ దారకలు

అష్టమషీహి కళ్యాణము

తేరిచి విరహి వీధినిగామరుండు
కోరి కట్టిన రసఘటిక యోయనఁగఁ
గలువలుచెలఁగఁ జక్రంబులు దొలఁగ
వలరాజుకొనర జీవనజముల్లసరఁ
బొడలై న మించుల పొడవు గుబ్బలినిఁ
బొడసూ పెనంత వేల్పుల మేతఁకఁప్ప
కలికిరే రాజు నక్షత్ర మాలికకుఁ

5720

గొలికిపూసనఁగ వేగురుచుక్క పొడిచెఁ
గఱక చీకట్లను కరులమాయించఁ
బజు తెంచు సింగంబు పగిదిఁ జూపట్టు
భానుండు సారథుభానుఁడై పొడిచె
సేనలారే యిప్రసేనుని వెదకి
కొనకేయిరవును గానకే తెంచి
తోన సత్రాజిత్తుతో విన్నవింపఁ
బొక్కి సొంపులు దక్కి పొదలు దఃఖమునఁ
జిక్కితా నవివేకచిత్తుఁడై పలికెఁ
బరమ మాయావి శ్రీపతి ప్రతిలేని

5730

వరమణి యాదవవరుని కిమ్మన్నఁ
దమ్ముఁ గై కొనకున్నఁ దమ్మునిఁజంపింప
యమ్మణి శ్రీమణి హరియింపఁ బోలు
ససి విని రోషించి యాదానవారి
తనవారిజనుల సత్రాజిత్తువారి
జోప్పున రమ్మని సోమకాసురుని
చోప్పెత్తు తలవరిచూడఁ జోద్యముగ
మునువాఁడుచను మార్గమును జూపికొనుచుఁ
జని వన మంజుకుంజముల పుంజముల
సరసఁ బ్రాణములు లేజము దక్కి స్రుక్కి

5740

ధరఁ ద్రెల్లియున్న సత్రాజిత్తు తమ్ముఁ
గునుఁ గొని యత్తురంగమును సింగమును
జనులకుఁ జూపఁ గేసరి నేలఁ గూల్చి
యొలుఁ గులజేడ వోయిన త్రోవఁ బోవ
నలరు చీకటి రథంబకు బిలంబొకటి
నాలోనగనిఁ జూడ లరయంగఁ జూడ
లోలోనఁ గనువట్టె నివిచూడుఁ డనుచు
నల బలంబవునని యల బలంబులను
బిలము వాకిటఁ బెట్టి వీతాంబరుండు
నా మహాగుహ సొచ్చి నట నొక్క హేమ

5750

ధామ ధామంబురోధామ సద్గుణున
నుదుటు మారునివాడి నొకముద్దులాడి
ముదురు గోయిల గ్రొల్చు మోహనంబలర
బంగరు గొలుసులు గట్టిపాలిండ్ల
ముంగిళ్లఁ గదలఁ దమ్ముడయంచు నూచి
జోలఁ బాడఁగఁ దొల్లఁ జొక్కుచు నవ్వ
బాలుచే పడుడుచు నూఁపఁగ మిట్టిపడుచుఁ
జకచక ద్యుతుల భాస్కర కరావళికిఁ
దుకతుక లొసఁగు బంధుర రత్నమపుడు
కొని వేడ్కనొడిఁ బెట్టుకొనినంతఁ జెంత

5670

వనితహాయని జాంబవంతుని బిలువ
పదపడి యా ఋక్షపతి రమాపతిని
గదిసి కోపాటోప కంఠుడై నిక్కి
శూలికిఁ గేలికి సురలకసురల
కాలోను జొరఁగరాదెట్లు చొచ్చితివి
అనుచు దర్పించి మిన్నగల గర్జించి
ఘనవృక్షమునవై వఁ గంసారి దాని

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

దనిమె భూజమును బంధురతరాహతిని
గనలి మేఘములీల గర్జించి పొంచి
పాణినాతఁడు చక్రపాణిమైవై వ

5770

జాణూరమర్ది కంసధ్వంసి ముష్టి
నా ఋక్షపతి వక్షమపుడు తాటించె
నారూఢ జయధరుండగు ఋక్షవరుఁడు
హరిఁ గొట్టెనతని శ్రీహరిఱవ్వె నతఁడు
ధరణీశునై చె నాతని శౌరి యొడిసె
బహుగుహాగహన సంభరితోగ్ర సహజ
మహితారవంబులు మహిఁ బిక్కిటిలఁగఁ
గరియును గరియు సాగరము సాగరము
హరియును హరియుఁ బూర్వావరాగములు
పొదివిన కరణినేర్పునఁ బోరుసరణిఁ

5780

గదియః చందమున డగ్గఱిన యందమున
మల్లయుద్ధముననే మఱకయయ్యచ్చ
భల్లభర్తయుఁ బంచభల్ల కర్తయును
నిరువది యొకదినం బీరీతిఁ బోర
హరి ధృఢతరకరాహతులకు జడిసి
వక్రారి వనశుక్ర వంచిత శుశ్ర
విక్రమధామ త్రివిక్రమ స్వామి
ప్రతిలేని గతి నిరువదియొక్కనూఱు
క్షీతిప్రదక్షిణము సేసితినింతయలయఁ
గందువు వం క్షికంధరునితో మున్ను

5790

బంధురగతి నెదుర్పడియునే జడియఁ
బరుఁడు గాఢితఁడజ భవముఖులకును
బరుఁడై నయల పరాత్పరుఁడుగూ నోవు

పంచమాశ్వాసము

నని తలపోసి పద్మాక్షుని డాసి
వినతుడై భల్లుకవిభుండు కేల్కొగిచి

(గోమూత్రికాబంధము)

కమలేశ నరహరి ఖగరాజగమన

.....

కరుణాకటాక్ష శ్రీకలితోరువక్ష
పరమయోగీశ హృత్పద్మ దినేశ
యపరాధి నపరాధి నని పొక్కి స్రుక్కి

5800

కృపణుడై శౌరికిఁ గృపబుట్టఁ బలికె
తమ్ములై మెఱుఁగు ముత్యమ్ములై శోభి
తమ్ములై బెళికడు తళుకుఁ గన్నలును
దామరై కళలకా దామరై శీత
ధామరై శాంతి నెంతయునొప్పుమోము
గొప్పలై యొప్పుల కుప్పలపై పసిడి
తిప్పలై నిగులు దేళ్లు పాలిండ్లు
సన్నమై మేఖలాసన్నమై గగన
మున్నమై నొప్పుచునున్న నెన్నడుము
చక్రమై పూర్వచక్రమై విలస

5810

వక్రమై చెన్నొందు వలుద పిఱుందు
రంభలై మోహనారంభలై కాంతి
కుంభలై యొఱపులు గుల్కునూరుపులు
మించులై పవడంపు మించుతలిరుల
చంచులై యొప్పెడు చరణముల్లలిగి
మరుమోహనాస్త్రంబు మాడ్కిజెన్నొందు
తరళ తోయజనేత్రి తనదు సత్పుత్రి
వరరూపవతి జాంబవతి యనుకన్య

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

సిరికూర్చి మగనికిచ్చిన సంతసించి
మామనౌష్ణలు దీర్చి మన్నించి చంద

5820

మామయర్చిలి బావ మహనీయ బిలము
యత్నంబు సమకూరెనని వేడ్క వెడలి
రత్నంబుఁ గామినీరత్నంబుఁ గొనుచు
ద్వారక సౌధాగ్ర తారకసాచ్చె
నా రమాపతిఁ జేరి యాదవోత్తములు
రవిచేరఁ గొన్న సారసరాజి రీతి
ధవళాంశుఁగన్న యుత్పలముల రీతి
గంటిమె కృష్ణులొకఁగలఁ కలువీడఁ
గంటిమనుచు వేడుకలఁ జొక్కు చుండి
రరసి తద్వాసనలవియ చెప్పెడిని

5830

సరసాంగి నడుమాక సంబాటనట్టు
లరుదు మించిన సొమ్ములవియ చెప్పెడిని

.....

కామిని పిరుదు చక్రంబాట నట్టు
లాముద్దు వట్టువు లలియె చెప్పెడిని
లేమయూరులు కదళికలాటనట్టు
లామోహనపు బాగులవియ చెప్పెడిని
అని కొని యాడంగ యాదవువ్విప్ర
జనమును గీర్వాణజనము గీర్తిప
రామతో జయరమారామతోఁ గూడి

5840

రామానుజుడు నగరము ప్రవేశించి
తనదు మాతకును దాతకును బ్రాతకును
వినతుఁడై సభలోన విభదులు గొల్వ
నన్న సంగడినుండి హరి యింతచేసె

నన్న సత్రాజిత్తు నటకురప్పించి
యకలంకుడగు శౌరియదాటు వినఁగ
సకలంకుడైన యజ్ఞనపాలు ననియె
బంధుడై కొండంత బలఁగంబులోన
నిందించి తేటికి నిర్నిమిత్తముగ
హరినాదు రన్నంబు హరియించె ననుచు

5850

నరిచుట్టములకెల్లఁ జాటి చెప్పితివి
అడుగు మివ్వీధము నీయర్మిలి యనుజు
నగుడు ముందరిచొప్పు లరయుమీవారిఁ
గారులాడెడువారు కారుమీవార
లూరకమమునాడ నుచితమే నీకు
ననిమాని కమ్ముకొమ్మని మీఁదవై చెఁ
బెనగొన్న సిగ్గుతో బెగఁదొంది యతఁడు
యోగివంద్యుని నీతి యుడిఁగి మిథ్యాభి
యోగిఁ జేసిన పాపయుక్తుండ నేను
నీపాటియని పారమెన్నంగ రాని

5860

యీపాప మీఁకఁ బాపనెవ్వరు గలరు
అని వంతచింతయు నంతంతఁ బొదల
తన యింటికిఁగి నెంతయు నూహ నేసి
యరయ సర్వ ద్రోహినైన వాక్రుచ్చి
శరణన్నఁగాఁచు నబ్బదళాక్షుఁ డనుచు
నీలంపు రంగులో నికరంపు కప్పు
బాలేందులోపల పసవట్టునొసలు
వలరాజువిండ్ల జీవాశముల్బాములు
కలువలలోని చొక్కములు నేత్రములు
మెఱుఁగు కెంపులలోని మిసిమి పల్వరున

5870

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

చిటుత వెన్నెలలోని చిక్కని నవ్వు
పసిడి సంపంగిలో పలిత్రాణనాస
రసముల చిగురు సారసము కెమ్మోవి
శ్రీకారములలోని చెల్వును వీను
లాకంజనమితి మోహనము నెమ్మోము
ఒసపరిసంకున యుసురుకంఠంబు
పసిడి తీవలమేలు పట్టు బాహువులు
మేటి జక్కవలలో మీటుచున్నోయి
తేటి దాటులమీది తేటనూగారు
గగనంబులోపలఁ గలమేనునడుము

జిగిమీఱు పులినంబు చెలువంబు పిఱుదు
మీఁచు రంభలలోని మేఱుపులు తొడలు
మంచి తామరల మర్మములు పాదములు
నని మెచ్చదగు నవయవములనొప్పు

3. తృతీయ పట్టమహిషీ

(శ్రీ) సత్యభామాదేవీ వివాహవణాకాన ప్రసంగము.

—o—o—o—

ననుపమనుత ధామయగు సత్యభామ
యను కన్యకామణి నామణినపుడు
కొని శౌరిఁ జేరి నూల్కొను భీతితోడ
ధరసాగి మ్రొక్కి హస్తంబులు మోడ్చి
కరుణాకలాపాంగ కమలాంతరంగ
యనఘ శరణ్య నాయపరాధ మెడయ

5890

వనితాశిరోమణి వనజాప్త మణియుఁ
గానుకగా నీవు గైకొమ్మటన్న
నాననజితసోమయగు సత్యభామఁ
గొనకొన్న ప్రేమచేఁ గొని సంతసించి
దనుజేంద్రజిత్తు సత్రాజిత్తుఁ జూచి
యీ వేళమాణిక్యమే నొల్ల నాకు
నీ షధూమాణిక్యమే చాలుననుచుఁ
జతుర వాచామృత సారంబుచేత
నతని శోకాగ్ని చల్లార్చెనంతటను
బలుఁడు పురంబు దర్పణచామరాది

5900

లలితంబుగాఁగ నలంకరింపించె
బలరామునానతి బలనహోదరుఁడు
సలలిత మంగళస్నానంబుఁ జేసి
చుంగులై కాటు మించులఁ గెరలించు
బంగారురెండుంబు బొగుగాఁ గట్టి
యాత్రత మణిమయంబై సూర్యకోటి
రీతిఁ జూపట్టు కిరీటంబు దాల్చి.

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

రత్నాకరాత్మజా రత్నానుజన్మ
రత్నసంకలిత హరంబులు పూని
కడివోనిపూబాసికము నవరించి

5910

నడి వివాహుండు వివాహ మంటపము
నడుమశోభిల్లె గాంతాజనంబపుడు
తడయకెంతయు ధళధళలుట్టిపడుచు
నాణెంబులగుచు విన్నాణంపు వగల
రాశించు చీనాంబరంబులు గట్టి
నామము రాచ యందముగఁ జేలోజు
మామకోయనియను మానింపఁ దీర్చి
మెఱయు చక్కెరవింట మెదలుతుమ్మెదల
దరము క్రొన్నెఱులు బిత్తరముగా దువ్వి
సిరులఁ జూపట్టు బాసికములు గట్టి

5920

సరస రత్నముల సూసకములమర్చి
ససువత్తనగవుల సయ్యాటమాడు
నొసపరినెఱ్ఱాము నొకకొంతవంచి
జలుగుమేలతికల చెఱుగు లల్లాడ
నలఘు శోభనవతియగు జాంబవతిని
హాసితనిర్జిత భామయగు సత్యభామ
నసమానలగు చెలులటకుఁదో తేర
నపుడు సత్రోజిత్తుఁ డాజాంబవంతుఁ
డపతిమిత్రానందులగుచుఁ బూజించి
పంకజాక్షుల మధువర్క పూర్వముగఁ

5930

బంకజాక్షునకు శోభనవేళ నొసఁగ
సెలుఁగెత్తి నిజపురోహితుఁడు నువ్రతుఁడు
సలలిత మంగళాష్టకములు చదువఁ

దీరమగు ప్రేమనత్తైఱినిక్కి విప్ర
వరులుదీవెన విప్రవరులు చెలంగి
తఱుకు చూపులకల్వ దండలొంక్షొరుల
గళములఁ దగిలి ప్రకాశింపుచుండఁ
గదిసి ముఖావబోకనములు జేసి
అదనుతో విష్ణుఁడగు విష్ణుఁడంతఁ
తొలి తొలి నాల్గుచేతులు దోయిలించి

5940

పొలుసొంద నవరత్నములు ముంచి మించి
కలహంసికా యుగ్మకము చెల్వొమొదవు
తలిరుఁ బోడుల మీఁదఁ దలఁబ్రాలునించె
నపుడు దోయిళ్ల గన్యామఱుల్ములు
నిపుణతనించి శ్రీనిలయుపైఁ జెలఁగి
కచభరంబులు వెనుకకు వీఁగనచల
కుచకుంభములు ముద్దు గునియంగనిక్క
తలఁబ్రాలునించి రత్తటిమరువాడి
చిలుకు చూపులు ముద్దుఁ జిలుకు భామినులు
చిలుపగాలికిని గెంజి గురులు బెఱుకు

5950

చెలువున మోపులు చీమంతకదల
శుక పిక నికరంబు బోడుగాఁ గూడి
సుకుమార గతిఁ బల్కు సొబగు దీపింప
బీసరుహాక్షుని కూర్మి పేర్చి వర్ణించి
పనమించ శోభనాల్పాడిరీ రీతిఁ
గన్యకామణుల నాగమవిధి నబ్ధి
కన్యకాధవుఁడు లోకములు గీర్తింప
పరియించె గీర్వాణవరులు భూవరులు
వరనుతుల్నేసిరి వసుమతీసురులు
అతిమోదమున వివాహంబును గోరి

5960

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

సుతులకు శౌరినంస్తుతలు నేర్పుచును
ప్రాకుపండ్లూడి వెల్వడంగ నేత్రములు
చీకలింపుచుదిట్ట చేతులు సాచి
పనస చక్కకఁ జెప్ప పనసయటంచుఁ
దనయ శిష్యులకు వేదముఁ జెప్పికొనుచుఁ
జెవి నెట్ట పోగు దాల్చిన వారినెల్లఁ
దవిలి వేడుచు నక్షతంబు లిచ్చుచిను
గ్రాసమిప్పింపుఁడు కాదేనియొక్క
కాసై నదానమీఁ గదరేయటంచు
బదుగురై దుగురొక్క పౌంజుగాఁ గూడి

5970

పదరి యందలములో పలివానినై న
లోఁగక పల్లకిలో వానినై న
వీఁగక తుంపురుల్యే డలంగఁ బెద్ద
యెలుఁగున నడిగి వారిచ్చినందులకు
నలయపాళ్ల కును దిట్టాడంగవారి
సతులంత పతులతో సహభోజనములు
మతులఁ గాక్షించి సమ్మతుల నొండొరులు
అచ్చికూచక్క వోయకు మంచి మంచి
యచ్చావధానుల యక్కచ్చిలచ్చి
అచ్చిబూరెల బుచ్చి యందఱుమీరు

5980

వచ్చెదరే మన వారందఱిప్పు
డాయెడ హరివివాహంబును గోరి
పోయిరే మనమును బోవలెస్సగును
పప్పునేతులు పెద్ద బంతులు బట్టి
గుప్పదు రట్టేని కూర్కొని త్రావ
సారంపు వాసన సగుడమెనట్టి
వారినెవ్వరి నెవ్వరికోనైన

చాచట్టులును బాయనము సొజ్జ బూరె
లోపినవారల కోవంత కొలది
కలలోన గంజయే కాని మాయత్త

5990

పిలిచి యొకింతైనఁ బెట్టదన్నంబు
నడివచ్చెననుచు వేసరియప్పి గాని
వడువునాహుడ యింత వంతు వెట్టె
తడిలేని త్రావుడు త్రావంగఁ జంటఁ
దడిలేదు పాపడు ధరియింప నీడు
తడవేల కుడువఁబోదమురారె యెడలు
కడిగికోగదరె యొకై కలారనుచుఁ
దాలికల్గట్టి చెంతలఁగొంత జాతి
ఫాలమఁల్పచ్చగాఁ బనుపులు పూసి
దళముగా నవ తైలధారతో మెదిచి

6000

వెలయఁ జెంద్రపు బొట్లు వింతగాఁ బెట్టి
వచ్చునక్షతములాపై నిడిగచ్చు
విచ్చుటాకలు వెడవెడఁ జుట్టి తాల్చి
కాటుక కన్నులఁ గలయంగ నలది
.....

బలువిడి నెఱకల బారగాఁ దివిచి
నులిచిన పెనుబొగ్గు నూఢులువై చి
పాడువారినయట్టి పల్ల వెంట్రుకలు
కూడ దువ్వుచునులి కొప్పులు వెట్టి
కడుముదుకగు చాయగల చీరలెల్ల

6010

ముడుకులనొరయంగ ముఱియుచుఁ గట్టి
చతురాస్యుడౌస్య రసంబుల నిట్లు
లతివలఁ గావించె ననిజనుల్వొగడఁ
గన్న బిడ్డలను జంకలఁ బెట్టిమున్ను

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

మున్ను చెంతలఁ బెను మూకగా నడువఁ
గుసిగుంపు నడకల కోడెబాపెతలు
అసమాన గతివచ్చి నావిప్రవరులు
నతులతో సుతులతో జాడ్యంబు దేలు
గతులతో రుక్మిణీకాంతుని జేరి
కరములు చూచి యాగమములు చదివి

6020

హరి నీకు వేదోక్తమాయుష్యమస్తు
కంటగించని నీదు కల్యాణ మహిమ
వింటిమి మునుపని వింటిమి వేళ
కృష్ణయొడ్డుననుండి కృష్ణమాయాత్మ
త్వష్ణ దీర్చె దవని తివిరివచ్చితిము
పూనిన కార్పణ్యముడుగు సువర్ణ
దానంబు వరమాన్న దానమిప్పింపు
వరదుఁడవీవయీ వలయును గాక
యరయనన్యల కీయ నలవియే కృష్ణ
యన విని హరి నవ్వి యారీతి విప్ర

6030

జనములకెల్ల భోజనము గావించి
భూరి రత్నంబు భూషణావలులు
భూరిగా నొసఁగి యప్పుడు వీడుకొలిపి
నీల నీలాం బుదనిభ దేహం డపుడు
బాలేందునమ ఫాలబాలలతోడ
సమరభూపాలంబు చయ్యన నెక్కి

.....
ధరదివ్య భేరివాద్యములు వాద్యముల
యురుతర ఘోషంబు లుడువీధిఁ బొదువఁ
గమ్మవిల్కొని శృంగారంపు తరువు

6040

కొమ్మలోయన నొప్పుకొమ్మలంతంత
నురుతరాయత నేత్రయుగళ భావంబు
అరవిందముల మూయ నారతులొనఁగఁ
బురసీధినేగ గోపురవరద్రాజ
తరుణు లానతులూ సౌందర్య మీక్షించి
ఘనసీల ఘనమిరుఁ గడలఁ జూపట్టు
మిన్నుకై న క్రొక్కాటు మెఱుఁగులో కాక
లలితేంద్రసీల కైలముల పార్శ్వముల
దలుకొత్తు కనక లతాయుగ్మకంబూ
గట్టిగా నడుమునఁ గాంచనాంబరుఁడు

6050

చుట్టు బంగరుదట్టి చుంగులోయనఁగ
నలినాయతాక్షు చెంతలనున్నయట్టి
నలినాయతాక్షులనలు వెన్ని మఱియు
మృగనేత్రనాతోడు మెలఁతుకకొప్పు
గగన సీలిమకన్నఁ గప్పొనొకాదొ
యన మఱియును గొప్పలట నివ్వధమున
వెనుకకుమఱి విఱ్ఱవీఁ గంగవలదె
చెలియ నీగురునాన చెలువ నేత్రములు
కలువల కన్నఁ జొక్కలొనొ కావొ
అవునే మఱియు గన్నులట నివ్వధమునఁ

6060

గవగూడి తఱుకులఁ గనుపట్టవలదె
కుసుమాంగి సీయాన కొమ్మకెమ్మోవి
కినలయంబున కన్నఁ గెంపొనొ కాదొ
యడఁగ మఱియు మోవులట నివ్వధమున
వడిఁదేనిఁ జాటజొట వడియంగవలదె
సీకన్నులొన యన్నెలఁత కర్ణములు

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

శ్రీకారములను మించినవోనొ కావొ
యతివ మఱియు వీనులట నివ్వధమున
జితనవపంజరై చెలువందవలదె
అని పెక్కుగతుల నయ్యంబుజాననలు

6070

కొని యాడ సౌందర్యగుణ హరి శౌరి
యలఘుశోభాకరంబగు పురంబెల్ల
వెలయంగ మెఱసి యవ్వెలఁ దులతోడ
సుముఖులై సుమనసుల్సుమవృష్టి గుఱియ
రమణీయ నిజమందిరముఁ బ్రవేశించి
యతుల యావనసీమయగు సత్యభామ
కతిమోదమునఁ బ్రసేనాగ్రజుఁ డపుడు
సానుజ తతులతో సత్తులతోఁ గూడ
నామణినర్పించె నరణంబుగాఁగ
దేవతల్దారుణీ దేవతల్వాగడ

6080

దేవకీతనయుఁడెంతేవేడ్కనుండె
చటల నితడా సర్వ సర్పారియగుచుఁ
గుటిల పాతక దైత్యకుల చక్రవర్తి
ధరమించునట్టి చిత్రపు చక్రత్రంబు
వర చతురతర కావ్యము నేయువారి
కున్నతోన్నతమహిమి నొకమాట మేలు
కొన్నవారలనుమాఁ కొన్నవారలను
తాపంబు బ్రభులనిండలు చెందఘట్టిత
పాపములవ్వెల్లు సందలెల్ల డాయు
కమనీయ గుణహరి కమలావిహరి

6090

యమరారికుల హరి యాశౌరియంత
గెంపు మించిన తుంగగీర్వాణి వెట్టి
సౌంపుగానందుపైఁ జొక్కంబుచుట్టి

మొలుగుఁ జుక్కల మినమిన తేటలెల్ల
మఱపించు నవకుండమాలిక వైచి
యకలంకమై కెంపుటంచులు గల్గి
శుకవర్ణమైన యంశుకము ధరించి
కిసలయవాదనా కృతులై న శ్రుతులు
మిసిమి యందంబుతో మించుకలదంబు
కడువెడఁ దైచెన్ను గలిగినవెన్ను

6100

నుడురాజుపూర్ణ తనొందు పిఱుందు
నరుణాంశుధామంబులై న రోజుములు
తరుణేందుమై మించుఁ దలపించుడుంచు
నలఘు తేజోజ్వలమైన వాలమును
గలుగు నుత్తమ హయకంఠీరవమును
సంజోగ మొనరించి సాహిణియెదుట
రంజిలి నిలిపి పరాకంచుఁ బలుకఁ

దననిటు కేలిబీత్తర పల్లెవాటు
గనుఁ గొని జనులు చొక్కఁగఁ బదాగ్రమున
నీరతుడై యంక వన్నియమెట్టి సర్ప

6110

హరతురంగుఁడు తురంగాహుఁడు డగుచు
నిండిన నిజకీర్తి నికరంబులనఁగఁ
బుండరీక ద్వయంబునుఁ జెంతసలర
నెలమి భూనాథులు హేమకాండముల
విలసిల్లుచుండెడు వీచోపులిడఁగ
కుడిసీరు బిందియ కుంచ కాళాంజి
యడపంబుగిండియు నందంపు సురటి

మొదలై న యూడిగములఁ దాల్చి కదసి
పదరక చెదరక పరిజనంబరుగ

నతిభయావహ మహాహవభూ ఖురాగ్ర

6120

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

హతి కంపితారి కరాళింగరాళి
 నరిశంభ భీకరుడగు నరుండెక్కి-
 యురుతర గతుల రాహుతులతోనడువ
 దేవ! హెచ్చరిక దై తేయారి! యనుచు
 తీవ్రమైమున్న కట్టికవారునడువ
 నలరు శంఖ ధ్వనులడరంగ దైత్య
 కులవధూ గర్భార్భకులు రెంజితంజి
 యటి ముటిమురువేపనా వాద్యగతులఁ
 గుఱుచల నిడుదలఁ గూడి వాయించ
 నన్న యెరింగి యాసన్న కాళియలు

6130

నన్నలోనుగఁ గూడి జమళిఁ బూరింప
 యరి భీషణాకారియగు భేరిరవము
 ధరనభోంతరము పాతాళంబు బొదువ
 ఢక్కాహు ఢుక్కాది ఢమఢమ ధ్వనులు
 దిక్కులు నిండి యెంతే భోరుకలఁగ
 కడిది హెగ్గళ్లు హెగ్గడిక త్రియలును
 బడిబడివడి బరాబరి సేయుచుండ
 వాలుఁ గన్నులు రాణి వాసముల్పాలు
 కేలుచుమ్ముల పల్లకీలెక్కియరుగఁ
 గనకభూషల పటికలనంబువారి

6140

ఘనతర వస్తుసంఘములచే మిగుల
 నలరుచువెక్కనం బగు బొక్కనంబుఁ
 బలువేసడంబులు భరియించినడువ
 : నమృతాన్నవర కాంక్షితాధరబింబ
 రమణులనగు వారరమణులే తేర
 రాజులు భటపీఠరాజులుఁ గొలువ
 పాణిదాఁటించి భావజగురుండపుడు

కేలవాయ చక్క గీలించి కుదిచి
తాళముల్క్రింది దాటి యాడుచును
జోడనఁ గొనిపించి సొగసుగాఁ జుట్టి

6150

వేడెంబు వడినడ్డ వేడెంబు ద్రోలి
నిగుడంగఁ గుఱుచల నిడుదలనూకి
మగిచివై చుచుఁగేల మస్తరించుచును
పొడకట్టి జనపదంబులు నదంబులును
కడతెంచి పోయి పంకజలోచనుండు
వృషభజిద్వాది విస్ఫూర్తి గలిగి
విషధరోత్తంస నివేశంబు పోలె
పరుణ కౌశికముఖ్య వర్ణితంబగుచు
పరుసనెన్నఁగ దిశావలయంబు పోలె
ఘన పద్మపత్ర ప్రకాశత కలిగి

6160

గనుపట్టు గగన మార్గంబునుం బోలె
నందమై నిరతిశయానందమొనఁగు
బృందావనము గల్గి పెంపొందువనము
కనుఁ గొని సొత్తెంచి కాంతలుఁ దాను
వనకేళిఁ దవిలి యవ్వసుదేవు చూలి
కమ్మగా వాసనల్గిమ్మగా నొక్క
కొమ్మపూఁ కొమ్మగై కొమ్మనియొనఁగ
మంజీర కుచయోర్తు మంజుల కుంజ
మంజరులొనఁగ నమ్మాధవుండలరి
విరిమొల్లనొల్లను వెలఁది సీచన్ను

6170

వీరిగుత్తులే నాకు వేడుకయనినఁ
గడివాని తీపులు గలుగు నమ్మావి
పడఁతి యొక్కతెదొండ పండుచేనొనఁగ
బింబమే నొల్లనో పికవాణి యధర

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

బింబమిమ్మని చేరఁ బిలిచెఁ గృష్ణుండు
మఱికొన్ని యెడలనే మఱియున్న చిఱుత
యుఱుతలఁ దఱుముచు నువిదలొండొరులు
ఇత్తమా శౌరికి నిత్తమాలములు
హత్తియా పికముల నందందబట్టి
నాగకేసరమేల నాగకేసరుగ

6180

సీగు బాగులుమాని యీగడే యమ్మ
యతిసారభంబై న యతిసారభంబు
తతిపూచెఁ గంటిరే తరళాయతాక్షి
నాగేంద్రగమన పున్నాగంబు సుమము
లాగడంబులు మాని యందికోఁ గదరె
దవనంబు ఘనశారద వనంబు చూడ
దవళాక్షిమైఁ జల్లఁ దాచిచల్లెడిని
నని యిట్లు చతురవాక్య ప్రాధి నెఱయ
వనకేళి నల్పి జీవనకేళి నల్పఁ
దలపోయ శౌరి వై దర్శియాదిగను

6190

గలకలకంతులు కదిసి వేనడువ
నాకీర్ణ కోకిలకానీక పుండ
రీకవర్గముఁ జంచరీక వర్గమును
సమల కారండవ హంస గాంగేయ
కమల విన్నూర్తియంగముల విన్నూర్తి
తావిజొంపములతో దరులఁ జానొందు
మాపుల వెడవిల్తు మాపులు గలిగి
వర కేకి పిక మధువర నినాదములఁ
గరమొప్పుడున్నట్టి శమలాప్త తనయఁ
జేరి బిత్తరివగ జిలుగు పుట్టములు

6200

పంచమాశ్వాసము

సారసలోచనల్పవరింప హరియు
వాలారుచుంగు క్రేవలనాడ మడుపు
తాళిగోణంబు వింతలుమీఱఁ గట్టి
మంచు నీరును గుంకమము మేళవించి
నించినయొక మంచి నేత్రంబు పూని
సుకుమారముగఁ గళ సోఁకంగనొక్క
సకియమెఱుంగారు చనుదోయిలై వ
నానలోనాన నానాగేంద్ర యూన
దానవారికిని హస్తము మాఁటుఁ జేసి
చొక్కపుతావులఁ జొక్కవేరొక్క

6210

లక్ష్మీకుప్పియవై చి లాఁగించి మఱియు
ఘనసార మృగమద ఘనసారజలము
కనక శృంగముల వేడ్కలనించి సతులు
జలజాక్షుమై జల్లి చల్లించికొనుచు
నలరుగుత్తులవేటు లాడుచు మఱియు
నలినాక్షుతోఁగూడ నలినలోచనలు
కలయ వసంతమీగలి నాడియాడి
కుంకుమపంక సంకుమద మృగాంగ
సంకులాంబువుల నచ్చటఁ దొప్పఁదోఁగి
యలపెల్లఁదీర నాయమున నాయమున

6220

జలకేళి మనమింక సవరింతమనుచుఁ
గిసలయాధరలుకే కిసలనాదరులు
ననమానగతుల రాయంచలఁ బట్టి
సారసంబులఁ బట్టి సరసజానొందు
సారసంబులఁ బోఁసి సరసమాడఁగను
బహు కరేణులతోడ భద్రకుంజరము
విహరించుగతి శౌరి విహరింపఁ దోణఁగ

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

కమనీయగతిఁ దరంగంబులు సాచి

రమణీయ రమణుల రాసిపోసక

యొలుపులఁ దిట్టుచు నోలఁ బెట్టుచును

6230

దఱుమఁ బెట్టుచు వడిదరులు మెట్టుచును

సరలి నారాయణ శబ్దార్థమనిన

నరులకుఁ దెలుపు చందముగ శోభిలఁగ

నొకలేమఁ గని యొకానొక మోహనాంగి

చికిరి నవ్వులఁ జేరి చేయి బట్టినను

జేలఁ గట్టఁగ నన్ను సెలసి పట్టెదవు

మేలమో యిది మంద మేలమోయనుచు

మెండుతుమ్మెదలతో మేకులు జేయు

పుండరీకములన పూఁ బోణివై వఁ

దరుణులు మెచ్చ నాతరళాక్షి వెనుక

6240

మరలఁ దామరలఁ దామరలవై చినను

వెండియు సీలాహి వేణులుద్దండ

నొండాదుల్దమలోన నుద్దించికొనుచు

జడియ కుంచలను గొంచలను గిట్టుచును

నడిచి మీనముల ఫేనములఁ బట్టుచును

దొడరి చెందొవల కందువుల వై చుచును

గడిఁగి చక్రముల చక్రములఁ బోవుచును

అలమోముదమ్ముల కచటితమ్ములకు

నెలకొన్ననగవు వెన్నెల వింతలనఁగ

నలకభృంగములకు నచటిభృంగమ్మ

6250

లలవిమోరిన మ్రోత లవియెవింతనఁగ

జనుజక్కవలకు నచ్చటి జక్కవలకు

ననయంబుతాయని యదియెవింతనఁగ

పంచమాశ్వాసము

నొప్పునంగములతో నొప్పు లతాంగ
 లప్పంకజాక్షులా యమునలో వెడలి
 చుట్టు బవంతులఁ జూపట్టు పట్టు
 పుట్టముల్గట్టి యెప్పుగనుఁగై నేయఁ
 గనకాంబరుండు గనకాంబరాది
 ఘనతర శృంగార కలితుఁడై యపుడు
 కింద లామంజక కుటజ పున్నాగ

6260

నందదిందిదిర నలిన గుచ్ఛముల
 ఆవేశకాలాంత రాంతరంబునకు
 కుంతీతనూజు దోడ్కొని శౌరియరిగి

.....

పసిఁడి కుండలమాలు పఱచు పాలిండ్లు
 కుసుమాంగి యోర్తు చెక్కులడాలు మెఱయ
 సలలితరేఖఁ గంచము పట్లు చేసి
 వలిపె దుప్పటి నిజావడఘోదఁ బఱచి
 యరవిందమిత్ర బింబాకృతి ద్యుతులఁ
 బరఁగు పల్లెరమందుపైఁ బొందు పఱచి

6270

నిగనిగమనెడు వన్నియల గిన్నియలఁ
 దగఁ గ్రమం బెఱిగి చెంతలఁ బాదుపఱచి
 యంబళ విరళంబులకు నూత్నరత్న
 కంబళములఁ బొందుగానంద పఱచి
 యాయెడ హరిఁ జేరి యారగింపంగ
 నాయత్త మనుఁడుఁ గంజాయతె యుండు
 ఉరుతరంబైన వేటొక్క పాత్రమున
 సరస మారుతజన్ము సహజన్మునునిచి
 తన పట్టమహిషులుఁ దాను నచ్చోట
 నొసర నాసీనుఁడై యుండె నుండుటయుఁ

6280

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

దెలితెక్కుపులుఁ గులఁ దెగడెడునడలు
 గల సతుల్పాత్రముల్లరములఁ దాల్చి
 కంకణ రుణరుణత్కారముల్వీవిధ
 కింకిణి కీణకీణత్కృతులతో బొఱయ
 పొడవడిరాలుచుఁ బొదలిన రుచులు
 గడుఁ బ్రకాశముగల కలవంటకములు
 ముప్పిరి సంభారముల మించినేతఁ
 జొప్పిల వగ్గళించిన తాళిదములు
 పరివక్ష్వమై దోరబాణికన్నలకు
 నురుదై న తురుఁగులు నప్పడంబులును

6200

నటులై న బేడల పగిదినేయొప్పు
 పటుతర మృదుఁ సూపముల సూపములుఁ
 గ్రమము తప్పక పచ్చగండక తెచ్చి
 యమృతోపమానంబులై న శాకముల
 రాజరాజర్థాను రాజుల మించి
 రాజమాన్యములై న రాజాన్నములను
 నంబుజ మోదంబులై నవకుండు
 మాంబుధారల రీతులై న నేతులును
 మరిచ జీతక్షః శొత్తమరి మిరియముల
 మెఱయుచు రుచులచేమించు చేరులును

6300

దిరమైన యొప్పులఁ దేరుచు దేవ
 పరమాన్నముల సజ్జ పరమాన్నములును
 జలలగాబూపు వాసనగట్టి తెచ్చి
 వల్లగట్టిన రసావల్లు నంబల్లు
 నిరవై న చవిసోట నిడినంతతోన
 కరుఁగునో యననొప్పు కజ్జాయములును

గడలేని రుచుల మీఁగడ పెరుంగులను

.....

రవరవ గానప్పు రవగూడి సొంటి
లవయు క్తమైన చల్లని మజ్జిగయును

6310

నెడసీరు నెడనెడ నింపుసొంపైన
కుడిసీరు వేరుసఁజేకొనుచు వడ్డింప
సరసిజాక్షులుఁ దాను సరసిజాక్షుండు

సరసభావముల సీసరణి భుజింప
నంబుజ శిశివాసితాంబుల జీవ
నంబుచేఁజే మజ్జనంబు గావించి
గారవంబున సారకర్పూర పూర
చారు వీటికల్లెల్ల జనులకు నొసఁగి
యొకకొంత తడవందునురు సౌఖ్యకేళి
వికచాబ్జములులతో విహరించియంత

6320

కమలారి బింబరాగంబుమై పసలు
తెమలించు నిండు చంద్రిక దట్టిగట్టి
శ్రీరామచంద్రుని చెలువు దీసింప
నారూఢ కోదండుడై ప్రకాశించి
సకలసైన్యంబు నచ్చటనుంచి పార్థుఁ
డొక్కఁడు దానొక్కఁడు వేటొకచోటి కరిగి

(భ్రమకము)

వరకు తాల నవనవ నీలతాకురవ
కరక సారస కనక సరసాకరక
కలదర వీరక కరవీర దలక
కలకద వాసి కకసి వాసిదలక

6330

తరుముఖ్య వివిధ లతా వితానములఁ
గరమొప్పు నొక మహాగహనంబు సొచ్చి

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

కరిణుల హరిణులఁ గరుల సూకరుల
శరభ శార్దూల పుంజములఁ జెండుచును
లీలవైఁ గన్నియలేళ్లఁ బూరెళ్లఁ
దోలిపోసేకయే దులను గై దులను
వడిసూడి పట్టి యవ్వలను గవ్వలను
గడపుచువేట నీ క్రియఁ జల్పు వేళఁ
దఱచైన పికిలి పూదండలనొప్పు
నొఱయు గుబ్బులలోడ నొఱయుచునుండ

6340

నొఱపులు చిల్కు బిట్టుల్కు కన్దొనలఁ
జఱుత వేన్నల తేట చిందఁ గన్దొనుచు
పుప్పొడిపొడల యొపుల చనబుఁగవలు
గప్పవేరక శౌరిఁ గన్దొను వేడ్క
సమరంద గణగణ సంశోభితాధ
రములపై దంతశౌరత తేజరిలఁగఁ
గోశిలములు కేరిగొణఁగు చందమునఁ
బీకము చందముమాట బిల్చుచెంచెటలు
కందర్పునకు నాది కందర్పుఁ డగుచు
ముందరనున్న యమ్మురవై రిఁ జూచి

6350

మదకరి మద సంగమద మృగమదము
లుద్దుటైన డేగలనోరణంబులును
గానుకలొనరింపఁ గైకొని వేడ్క
లానవేసిన్నపాయమున నాయమున
దరులనాపూరి నెత్తముల మొత్తముల
గరిమ గోగణములఁ గామభండములఁ
గ్రీడికిఁ దెల్పుడు గ్రీడింప శంప
బాడల నుత్తమీ ఇలనున్నమునను

పంచమాశ్వాసము

శశికాంత శిలమీఁద శశికాంతమించి
శశిబింబ ముఖయోర్తు సరసభావముల

6360

హరిమూల ములనవృన్దనవి పంక్తి నెఱియు
నరిపదాధిక్యంబు నలరెడుతురుము
జలజంబుతెగబేడ సలబెఱుకులును
గలువల సోగయుఁ గలకన్నఁ దోయి
యమరెడువల్లవ యందఁబు మెఱుఁగు
కమలంబు తావియుఁ గలుగకమ్మోము
తలిరుమ్మై జిగికి పంచదారలో మేలు
కలిత బింబము కెంపుఁ గలిగినమోది
పూఁ గొమ్మబిగి బినముల జిగితేత
తీగల సొబగు వర్తిల్లు బాహులును

6370

గొండల పొడవు పూగుత్తుల మురువు
మిండ జక్కవ నీటు మెఱయు పాలిండ్లు
పై కతముల నవ్వు చక్రంబు బటువు
నాకేభ మస్తకోన్నతిగల పిఱుఁదు
కరితుండముల తీరు కరభంబు బాగు
సరస రంభలనిగ్గు సవరించుతోడలు
కమలకోమలతాలాక్షారక్తిమంబు
విమల కూర్మాకృతివెలయు పాదములుఁ
గలిగి యాకలశాబ్ధికస్య చందమున
విలసిల్లుచుండునా వికసాబ్జనేత్రఁ

6380

గని శౌరి గోరిచొక్కక్కఁగ భావభావ
మనువొందఁ దెలిసి యయ్యమరేంద్ర సుతుఁడన
కమ్మవిల్తుని తల్లిగతిసన్నకొమ్మ
యమ్మ నీనెవ్వతెవనిన నాఁచెలుప

4. చతుర్థః పట్టమహిషీ

శ్రీ కాళిందీదేవి వివాహ వర్ణన ప్రసంగము.

—o—o—o—

యేను గాళిందిని యను కన్యఁ గన్యఁ
గాను శ్రీప్రతి పతిగాఁ గోరి యిచట
నున్నతిఁ దపము నేయుచునుంటినన్న
మిన్నంది కృష్ణుండు మెలఁత నీక్షించి
యాతపంబునఁ జేయు నాతపంబెల్ల
నాతినీకొనఁ గూడె ననుఁగూడుమిప్పు

6390

డనిశంబు భర్తగానాత్మసేవెన్ను
వనమాలినేనయో వనజాప్తవృత్తి
యనుచు నూదార్చి యొయ్యననెడఁ జేర్చి
ఘనతర కుతుకాబ్ధిఁ గడునోల లార్చి
కమలాప్తుఁ డప్పుడు కమలాప్తు కూర్చి
కొమరితఁ దోకొని కొమరు దీపింప
మును వసించిన వనమునకేఁగుదెంచి
యనుపమ సకలస్సైన్యంబులు గొలువఁ
జౌరులునల నాకపోరులుఁ బొగడ
ద్వారకాపురికిఁ దీవ్రనేగుదెంచి

6400

వరమణిమునులాది వస్తుసంతతులఁ
బురముకై నేయించి పురమెల్లఁ బొగడఁ
బొండవేయుల సర్వ బంధుజాలముల
వెండియుఁ బిలిపించి విభవంబుమెఱయ
వేదోక్తి వేదవిధు లాచరించి
యాదేవదేవుడ డత్యాదరంబొదువఁ
జారు ప్రసూన కౌంచనచేల గంధ

పంచమాశ్వాసము

భూరి భూషణగణ భూషితుండగుచు
శ్రుతులు ఘోషింప సంస్తుతులతో నాక
పతులు గంధర్వదంపదులుఁ బాడంగ

6410

హరిపిత దేవకి యాదవుల్దాము
హరిరాణిఁ గొనివచ్చి యర్థిఁ బూజింప
ర్పుల్లరీ కాహళీ శంఖ మృదంగ
వల్లకీధ్వనులు దిగ్విలయంబుఁ బొదువ
దేవకీతనయు డెంతయు వేడ్కతోడ
వై వాహి కోల్పవావని నొప్పుచుండె
నహిశాయి తనయల్లుడయ్యె నటంచు
మిహిరుఁ డప్పుడు కడుమిన్నుంది పొంగి
గ్రహమండలముఁ దారకా మండలమును
బహు మానిపతులు సంభ్రమమునఁ గొలువ

6420

ఛాయానువృత్తి నిచ్చలుఁ గూడియుండు
ఛాయతోఁ గూడ నచ్చటి కేగుదెంచి
తరుణిఁ బుల్కడిగిన దర్పకాస్త్రంబు
కరణిఁగై సేసి చెంగటనొప్ప కన్యఁ
గనకాంబరుని పాద కమలముల్లడిసి
కనకధారా పూర్వకంబుగానిచ్చె
జలజాతపిత్ర సంజాత నీక్షించి
పలికిరి :సునివరప్రముఖులు చెలఁగి
సతిబామల్లన్ను లెంచఁగఁదగునీన
పతులొటనో గురు భావంబు దాల్చి

6430

తలపోయ నిత్యమూర్తంబై నక తనఁ
దనకొను పరమాణు తనునెన్నఁదగును
నీలంబు విబుధును నిత్యంబునగుట
బాలకీల్లోప్పు నభ్రంబనవచ్చు

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

నని వితర్కింపుచు ననోన్యస్యమిట్టు
 లనుమానమునుజెంద సంబుజాక్షుండు
 వనజా ప్తపుత్రి నుద్వాహమై బంధు
 జలములఁ గనకభూషణములం దేల్చి
 గ్రహములతోఁ గూడి గ్రహరాజముఖుల
 మహితానురక్తి సన్నాన-బు సేసి

6410

గణుతింపరాని సౌఖ్యములతో నభ్ర
 మణిపుత్రికా సతీమణితోడఁ గూడి
 జగములు జయవెట్ట జగదేకనాథుఁ
 దగణిత శ్రీయుక్తుఁడై యుండె నంత

5. పంచమ పట్టమహిషీ

శ్రీ మిత్రవిందాదేవీ వివాహ వర్ణన ప్రసంగము.

—o—o—o—

రారాజుహితులుతో రంపునంపదల
రారాజుఁ దెగడు ధరాధినాయకులు
విందానువిందులు వివరింపఁ గూర్చి
విందై నయట్టి గోవిందుఁడుండఁగను
గురునాయకుని కొఱకొఱ మాటలకును
హరిమేన బావనునాత్మఁ గైకొనక

6450

కలకంఠి ముకురాస్య కంజాయతాక్షి
నలికులాలక బిసహస్త లతాంగి
హరిమధ్య గిరికుచ హరిచక్రజఘన
సరస రంభోరు కాంచనతూణ జంఘఁ
గిసలయపద వల్లకీవాణి దంత
హాసితకోమలకుందయగు మిత్రవింద
యను పేర యనుజన్మ నాకామపాలు
ననుజన్మనకు నెంతయైన నీమరుచు
ధరమీఁదఁ గల్గునుదారభూనాథ
వరులు గూడఁగ న్వయంవరము చాటింప

6460

నావార్త విని కృష్ణుఁడా మిత్రవింద
భావార్థమెంతయు భావించి తెలిసి
మీటలై సోగలై మించులై మిగుల
తేటగానొంటి ముత్తియముల్లు దాల్చి
యేణాంకుమై చాయనక సక్తమాడు
నాణియంబగు ధౌత నాధారియించి

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

మృగమద కర్పూర మిళిత చందనము
నిగనిగపుటమైన నెఱిపూత పూసి
తరణి శీతాంశుల ధళధళలుల్కు
ధరచక్రముల నొప్పు తాళిగీల్కొల్పి

6470

బంగారు పూవులఁ బచరించునట్టి
చెంగావి దట్టిగా సించి వింతగను
సొలపు గోణముచుంగు సొంపు జూపట్ట
వలివంపు దువ్వుటి వలెవాటు వైచి
కళ్ళకుల ముద్దుటుం గరము గీలించి
వలకేలముకులపై వంకిటొలిడించి
కనుపట్టునెఱకూడె కానితనంబు
తన సొమ్మెయనఁగ నెంతయు సొంపు మిగిలి
విహగేంద్రకేతన విలసితంబై న
మహాసీయ నవరత్నమయ రథంబెక్కి

6480

యమితబాలాన్వితండ్ల భానుకోటి
రమణ నవంతిపురంబున కరిగి
బహురాజ కోటిరహటు రత్నకాంతి
వహియించునా స్వయంవర భూమినుండ
నురుణు రాకకుఁ బద్మమలరు చందమున
హరిరాక విని పొంగి యామిత్రవింద
జలజంబుతల క్రిందు సవరించినట్లు
జిలుగు దువ్వలువ పింజలు వాఱఁ గట్టి
నలువంద నెలవంక నామంబు దీర్చి
కొలఁదిగా నడువఁ గుంకుమ రేఖఁ దీర్చి

6490

రవికాంతులొలుకు పుష్కాణహారములు
బవి దీర్చిన కర్ణపత్రముల్దొల్చి

పంచమాశ్వాసము

యరవిందశరుని మోహన పాశవితతి
సరవిన్దోప్పడు పంచసరములు వూని
సీరిమించు నెఱుల కుచ్చెలమీఁద జార
మురవైన మొఱపుల మొలనూలమర్చి
దివి శక్రధనువొప్పు తెఱఁగునుఁ గొప్పుఁ
దవిలి చిత్రంపు పూదండచెన్నొంద
లలితపుష్పిత కల్పలతక చందమునఁ
గలితభూషణములుఁ గడుసొంపు మిగిలి

6500

వాసుదేవునిఁ బోలువరుఁ గూడుమనుచు
నేనకొప్పున సతుల్నేనఁ బ్రాలిడఁగ
సతులింత నంత నెచ్చెరికలు నేయఁ
జతురంతయానంబు సరసమైనెక్కి
వాణి వాక్యప్రాధి వరియించు కీర
వాణులప్పుడు ధరావరులఁ జూపంగ
నరుడేర నరుదార నాయంతిఁ జూచి
ధరణీశులును శారతరళ లోచనలు
నలిపంక్తి రంగోతొయ్యలి కప్పురంగొ
నెలవంక మురువోయా నెన్నెనల్మరువో

6510

కలువల మించొ యీ కనుల మించొ
జలజంబుబొగొ యీ సతిమోముబొగొ
శైలముల్దీరో యీ చన్నులు తీరో
నీలాహినలుపొ కన్నయయారనలుపొ
యనఁటులు మెఱుఁగొ యాయం కములైఱుఁగొ
దొనలువట్టువలొ లెదొడలు వట్టువలొ
తలిరుల సొబఁగొ పాదంబుల సొబఁగొ
తెలియ రాదనుచు నంతేడ్చుకోద్యమంది

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

తూణంబు నెడలిన తొవయంప కాని
బాణంబొ వాని కృపాణంబొయనఁగఁ

6520

గరిసమూహము సొచ్చు కరివై రిపొల్కి
ధరణీశవరుల బృందంబు సొత్తెంచి
విందానువిందులు వెఱఁ గంద మిత్ర
విందకెంగే లరవింద లోచనుఁడు
పట్టి శతాంగంబు పైఁ బెట్టికొనుచుఁ
జుట్టి యున్నట్టి రాజులఁ బొటబట్టి
పరమకీర్తి ప్రతాప ములతోనమర
వరులు మెచ్చుఁగ ద్వారవతికే గుడెంచి
వేదవేత్తలు చతుర్వేదములదువ
వాదిత్రములు పెక్కువ గలఘూర్ణిలఁగ

6530

నాగకామినులుఁ బున్నాగకామినులు
బాగుమోఱఁగను శోభనమువాడంగఁ
బటుతరాలంకార భరితుఁడై రత్న
పటల మండిత మంటపంబులోఁ జేలఁగి
శుకల బంధువులు నిరరులుఁ గీర్తిప
నకలంక గుణబృందయగు మిత్రవింద
నిగమోక్త విధినిఁ బాణిగ్రహంబు
ఖగరాజవాహుండు గావించియంత
నాలేమతోఁగూడఁ యంగజకేళి
దేలియెంతయుఁ బ్రమోదింపుచునుండె

6540

అవనిశ్చ ఖగ్నజ తనుచేరఁ బరఁగు
సవనీధపుణ్ణు కొనతాళినాయకుఁడు
నురుచిరాకార్యపంస్తుత గుణోద్ధార
నిరుపమానంకార నిర్మలాఘార

6. పవన పట్టమహిమీ

శ్రీ సత్యకీర్తీదేవీ వివాహవర్ణన ప్రసంగము.

నిత్యకల్యాణి వర్ణితసత్యకీర్తి
సత్యనావిలసిల్లు చంద్రబింబాస్యః
దన తనూభవ వసుంధరంగల్లి నట్టి
జననాధులడుగ నచ్చటి కేదుదేరః
గీలికీలాహ హాకృతుఁగ్రాలు
వాలుఁబోలెడునిడు వాలుఁగొమ్ములును

6550

సంబుధితంగ భంగాలోలకాల
కంబళాయతగళ కంబళంబులును
బంధుర విద్యుత్ప్రభా భాసితోరు
కంధరంబుల బోలు కంధరంబులును
సమధిక శైలాగ్ర చలులశృంగముల
రమణః జూప్పడు మూపురములునుం గలిగి
బలిమి శంకరుగిబ్బు బడగిబ్బు జాలు
లలిమీఱనేడు మల్లరపుఁ గోడియల
నాజవరులకు నారాజు చూపి
యేరాజవరుడై న నీ వృషంబులును

6560

బట్టి యొక్కటికిని బైదామకమునఁ
గట్టి యెంతయు భుజాగర్వంబు నెఱుపు
నట్టి విభుండు వోనరయనాకూర్చి
పట్టి విభుండని పల్కుఁగ భూవరులు
నాయెడ వానితో నరిమురిఁ బోరి
పోయిరి కొందఱప్పుడు జముపురికి

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

వేయైన నిదికాదు విడుడంచుఁ జడిసి
పోయిరి కొందఱప్పుడు పురంబులకు
వారి శౌర్యములకై వడి విని దాన
వారి యాపనియెంత యని నవ్వు కొనుచు

6570

వాలారునంద్రిక వన్నియచుంగు
డాలువాటిల్ల మూడానంబుఁ జుట్టి
తరుణారుణోద్దామ ధామసంతతులఁ
బురణింపఁ గెంపుల పోఁగులువెట్టి
యనమసాయకుని మోహన తురంగముల
పనమించు పచ్చకబ్బాయి ధరించి
చుట్టు వజ్రంబుల సౌబగు దీపింప
గట్టాణి ముత్తైంపు కడియముల్దాల్చి
తెలివించు క్రొత్తముత్తెముల గెంతుములు
పోలుచునాణెంపు పట్టు పుట్టంబు గట్టి

6580

యచలాగ్రమున నొప్ప హరి కిశోరంబు
రచనజొప్పడ హేమరథవ ర్తియగుచు
బలములునరుడు సంత్రమలీలఁ గొలువ
బలమును జలమును నేర్పడ శత్రుసమితి
భయమంద గోసలవట్టణంబునకు
రయమునఁ జనుదెంచి రాక్షసాంతకుడు
ఎదురేగి యావిభుఁ డిందిరావిభుని
బదివేల తెఱఁగులఁ బ్రణుతించి మ్రొక్కి
సకలోపచారముల్నవరించి భక్తి
సకలంక సింహాసనాసీనుఁ జేయ

6590

నలఘు సౌధాగ్రంబునందు శోభిల్లు
జలజాతనేత్రి గోసలరాజపుత్రి
మరకతశ్యామ కోమలకల్పధాము

పంచమాశ్వాసము

సరవిందదలనేత్రు హాటక నేత్రుఁ
గురువిందరదను నక్రూరాంశురదను
సరసమంజులహాను చంపకనాను
ఘనకిరీటోద్ధారుఁ గౌస్తుభహారు
సనుపమాయతదేహు నాజానుబాహుఁ
జెలువొందఁ జూచియూ శృంగారరసము
పొలుపారవాలుఁ జూపులనే క్రోలుచును

6600

నీ రమేశ్వరుఁడు ప్రాణేశ్వరుండై న
ధారణి నేఁ జేయు తపమే తపంబు
భావింపనేవేల్పు భక్తమందార
మావేల్పు నాభరయైయుండుఁ గాక
యరయంగఁ దొలుత భావమున సత్యముగ
సిరివరునేఁ బూజ. నేసితినేని
నీ మోహనాకారుఁడెన్ని బాగులను
గామించిననుఁ బత్నిఁగా నెలుఁగాక
యనుచు డెందంబున నానవాలమున
ననురాగవల్లిక వలరింపుచుండె

6610

నంతఁ గృష్ణుండుఁ గోసలాధీశుఁ జూచి
సంతసంబునఁ బలుచని నవ్వుమోవిఁ
బెనఁ గొన జలద గంభీర వాక్యమున
ననియె భూనాయకులన్యులువేడఁ
దగ్గవై న నవరతము మీకు మాకుఁ
దగ్గవై న పూర్వబాంధవము చింతించి
యడిగెద నీ కూతుననియె మోదించి
పుడమిజేడనియె శుభ్రుడు కృష్ణుతోడ
శ్రీవర భాగ్యంబు నేసితి నాకు
నీవంటి బంధులెన్నిన భూమిఁ గలరె

6620

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

ఐనమున్నొకటి మర్యాద నేసితిని
 నీ నగంబులఁ జోలు నేడుకోడియల
 నుర్వీపై నొక్కనాఁడొక త్రాటఁబెనుచు
 నుర్వీశునకుగాని నొసఁగఁ గన్నియను
 ననియుంటి నీచిత్త మనిన దైత్యారి
 విని నవ్వె యట్లకావెతునే ననుచుఁ
 దనరూపు పౌరకాంతలు తెప్పలిడఁగ
 కనుఁ గొన నగరోపకంఠంబునందు
 గర్జించి లయకాల కాలమేఘములఁ
 దర్జించుటంకెల దశదిశల్పడఁకఁ

6630

బొదరి చింద కొట్టి భువితల్లడిల్లఁ
 గదిసికయ్యమునకు గాలుదువ్వచును
 గొమ్ములు పాతాళ కుహర మేర్పడఁగఁ
 జమ్ముచు నేత్రముజ్జేపురింపఁగను
 గాలకూటార్చుల కరణిరోపాల
 వాలంబులగు ఘనవాలములైఱయ
 భాసురోన్నత దిగిభములచందమున
 భాసీలు మధవృషభముల నీక్షించి
 గట్టిగాఁ దళుకు బంగారుకానె బిగ్గఁ
 గట్టిచొల్పడు బాగుగాఁ జాట్టి యపుడు

6640

దానవారాతి నందఱునాలకింప
 భూనాథుఁ బచరించి భుజమప్పళించి
 యిలబెల్ల గిలగిరులెల్లఁ బెల్లగిలఁ
 జలమున నార్చి ముచ్చరమువఁ బేర్చి
 చటుల మృగాల్పై శార్దూలముఱు
 ఘననాదబోతులఁ గడిమి వేడించి
 మల్లడిగొననొక్క మఱిమల్ల రమ్ముల

వల్లవల్లొమ్ములుద్ధతి నొల్లగిల్లఁ
దల్లడిల్లఁగఁ బట్టి దట్టించి జగతి
ద్రెళ్లంగవై వ సందిచూచు జనులు

665C

ఝల్లున నివిగ నిర్జరులెల్లఁ జెల్లు
జెల్లునీకనియుల్ల సిల్లంగ శౌరి
యుదుటునఁదన బాహుయుగముచేవాని
మెదిచి చాగతఁగొని మెడవల్లె వైచి
పెడవెట్టు కొండలు పెంపెల్లఁ బొలిసి
యడవెట్టుకొనుచు నోండ్రనుచు స్రుక్కఁగను
వడిఁగట్టివై వఁ గవ్వడిమనబావఁ
గడఁక నీక్షించి డిగ్గన నగ్న జిత్తు
ఇచ్చనెంతయు మెచ్చి యిందిరానాథుఁ
గ్రుచ్చి కౌగిటఁ జేర్చికొని సంతసించి

666I

వర తూర్యజాల నిస్వనములుఁ నెలఁగ
నరులు గిన్నరులు నెంతయు సంతసంప
లోకేశ భువుఁడు పులోమజా విభుఁడు
నాకమానులు దిశానాయకోత్తములుఁ
బరిణయాలోకన పరతఁజెన్నొంద
హరురాణి యజురాణి హరిరాణి దేవ
నలినలోచనలుతోయంబుగాముద్దు
గిలుకొట్టు శోభన గీతంబువాడ
రమణీయతర నవరత్న పేదకను
గమలాక్షు మహిత శృంగారుఁ గావించి

667I

శృంగార మొకకుప్ప నేసినట్లున్న
శృంగారవతి నాగ్నజితి యను కన్య
సంకల్పమున్న కోనలరాజు నత్త్య

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

సంకల్పునకు నిచ్చె సంకల్పమలర
మురవై రివర వజ్రములు దోయిలించి
తరలాయతాక్షిపైఁ దలఁబ్రాలునించి
తమములో ఖద్యోతతతి ప్రకాశించు
రమణఁ గొప్పన సేనఁబ్రాలు శోభిలఁగ
ముకురాస్య నవరత్నములు దోయిలించి
మకరకుండల ధారి మైనసనించె

6680

నురువై భవమున వేదోక్తమార్గమున
హరి నాగ్నజతిఁ బెండ్లియాడె నవ్వేళ
రాజకాంతలు రతిరాజుఁ గన్పట్టి
రాజీవనేత్రు విరాజి విగ్రహముఁ
గని సంతసిలి యాత్మఁ గన్యకామణికి
ననుకూల వరుఁ డయ్యెనని పొంగిరంత
నందనందను మామ నవ్యవై ఖరుల
విందులకెలమిమై విందుగావించి
యంబరాదులనోలలాడించి సమ్మ

6699

దాంబరాశుల నోలలాడించి మెఱసె
హేమాంబరుండు నయ్యెడ బాంధవులకు
హేమాంబరాదుల నేకంబులొసఁగె
తనుజాత వనజాత దళనేత్రుతోడ
ననుప నుద్యోగించి యయుత ధేనువులు
నగణితాలంకృతులగు రెండు వేలు
మృగలోచనులును దొమ్మిది వేలు కరులు
నన్ని లక్షల తేరు లశ్వైరత్నములు
నన్ని కోటులు శూరులై నట్టిభటులు
పరమసాహసులు తొంబది నూలు కోట్లు
సరణంబుగానిచ్చి నవ్వధూ వరుల

6700

పంచనూశ్వాసము

నారూఢిఁ బూజించి యరథంబు మీఁద
నారూఢులుగఁ జేసి నారాజు కొలువ
మెఱుపుతో మొగులద్రది మెఱయుచందమున
దెరవలో శౌరి యాతేర్చుపై జెలఁగి
నరునితో ద్వారకానగర మార్గమున
నరుగుచో నావార్తనరసి కోపించి
వెనుకొనిమున్ను దదృష్టభ నిర్భిన్న
తనులై న రాజనందనులెల్లఁ గూడి
పరమ లజ్జా రోష భరితులై వచ్చి
హరిఁ దాకి యిభములు హరిఁ జుట్టు వగిది

6710

నపుడు కృష్ణుడు శౌజ్ఞమంది యారిపుల
కపుర మాపెదనని గమకించు విధము
భావించి యాయల బలములకెల్ల
నీవేళ నీవేల నేన చాలుదును
దేవ నన్నొక యింత దృష్టింప మనుచును
వేవేగ గాండీవి విలైక్కు వెట్టి
గుణ నినాదమున దిక్కులు పిక్కట్లెల్ల
గఱుతింపరాని మార్గణ పరంపరల
భూ నభోంతరము లప్పుడు నిండనంప
వానలు గుఱియించి వానల మెఱసి

6720

రథములఁ దునిమి సారథలఁ గాఱించి
రథికులఁ దెగటార్చి రథ్యముల్లాల్చి
కేతువుల్నురికి పక్కెరలెల్ల వాల్చి
హేతులు సమయించి యేపు తూలించి
హరులఁ దుండించి భటాళి ఖండించి
కరుల నిర్జించి భీకరములై నట్టి
కాండముల్బుఱపి నల్లడవచ్చు శత్రు

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

కాండముల్ధరవ్రాలఁ గామోది మోది
శరనిధి మంధరశైలంబు గలఁచు
కరణిఁ బిండిలి వండుగా సేనఁ గలఁపఁ

6730

బ్రళయ ప్రభంజన పారవేగమున
శరదాళి వీఁగిన సరవిఁ దద్బలము
బలభేదినుత వజ్రబాణ ఘాతముల
కలికినల్లడలకే పఱివీఁగి పఱవ
దేవేంద్రసుతుఁడు నెంతే వేడ్కనగ్ని
దేవదత్తంబై న దేవదత్తంబు
పూరించెదెనలు నంబుధులు ఘూర్ణిలఁగ
శౌరి యప్పుడు ధనంజయు జయమ్మునకు
మెచ్చి వివ్వచ్చు నర్మిలిఁ బెచ్చుపెరుఁగ
గ్రుచ్చి కాగిటఁ జేర్చికొని యాదరించి

6740

కన్యతో జయరమా కన్యతో నబ్ధి
కన్యకాపతి ద్వారకాపురంబునకు
నరిగి యాపురపీఠినరుఁదేరఁ జౌర
తరుణులు కోసలతనయు నీక్షించి
ముకురమో శశిబింబమో కాదు మోము
వెకరిమా గురుకందు వెలయదుగాన
కలువలొ మగమీలొ కాపు నేత్రంబు
లలవాడు వేడగంబుల లేవు గాన
సరసపూరమొ జలజమొ శ్యామగళము
హరికథావేద్యంబు లవిలేవు గాన

6750

వలుకొండలొ జక్కవలొ కావు గుబ్బు
లలదంతరత తెక్కలవిలేవు గానఁ
బులినమో కరిశిరంబాలుకాదు జఘన
లలజారులును నేలులవిలేవుగానఁ

పంచమాశ్వాసము

గాళెలో శరధువో కాపులేదొడలు
కామక కఠినతల్లలు గవువుగానఁ
రవికాబ్జములొ లత్తుకలొ కావొ పాద
ములు కంఠనకలత్వములు లేవుగాన
నని సన్నుతింప నందందని లింప
జనమవలోకింపఁ జలజలోచనుఁడు

6760

చెలఁగి భూమిసురాశీర్వాదతతుల
విలసిల్లు సదన ప్రవేశంబు నేసి
ప్రణతింప వసుదేవ బలదేవులకును
బ్రహ్మిల్లి కలిసి సౌభాగ్యంబు మెఱసి
సౌవర్ణగాత్రి కోసలరాజపుత్రి
భావజకేలి శంబరరాశిఁ దేల్చి
యతుల శోభనవతి యమితసౌభాగ్య
వతియునునగు ద్వారవతియేలుచుండె
ఆదట మఱియును నయ్యంబుజోదరుఁడు

7. సప్తమ పట్టమహిషీ

(శ్రీ) భద్రాదేవీ వివాహ వణాన ప్రసంగము.

మేదిసీశ్వర తమ మేనత్తయైన

6770

శ్రుతకీర్తి తనయ విశ్రుతకీర్తి వినయ
(నతిదివ్యరూ)ప మోహనభద్రభద్రః
తకు గేకయ మహీధవుఁడు కల్యాణ
మొనరింపఁ గోరి కెయ్యనను బుత్తేర
నాననవిల్కాని యయ్య సొంపంది
యాననచంద్ర సేవాసక్తి వచ్చు
నక్షత్రమాలిక నటనమైఁ దాల్చి
యిటు చావుని తొండియింపు సొంపలర
చటుల నిజాపాంగ చంద్రికా సార
ఘటికలోయన ముద్దుగులు కుచౌ కట్టు

6780

ధరియించి జాతిప్రదళుకు వజ్రములఁ
గరమొప్పు రవిపదకంబు గీలించి
యరవిందమూల మత్తాళి చక్రముల
కరణిఁ జేతుల నీలకటకంబు లలరఁ
ధవళాంశు రుచి ధాళధళ్యమైనట్టి
నవదుకూలంబు వింతలుమీఱఁ గట్టి
పసనిడుపాగంబు పట్టుకుల్లాయి
యెసపరిచందంబు లొలుకంగఁ దాల్చి
దేవకీ పనుదేవ దేవకుల్పలుఁడు
దేవేంద్రనుతుఁడునే తేరనల్గడల

6790

సరి వీరప్రదరంబున రథంబునెక్కి
పరివారమును సర్వబంధువుల్లోలువ

పంచమాశ్వాసము

ఘనతర పటహ ధక్కాహు డుక్కాది
నినదముల్లిక్కుల నిండ ఘూర్ణిలగ
గరిమమై గదలి కేకయపురంబునకు
నరుగనప్పడు కేకయాదీశ్వరుండు
తత శుభద్రవ్య సంతతులతో భూమి
పతులతో విప్రదంపకులతో గూడఁ
గొమరు మీఱఁగ నెదుర్కొని వసుదేవు
కొమరు నవ్వేళఁ దోఁకొని యేగుడెంచి

6800

యనుసమ హేమగేహమునందు నునిచె
జననాథ కేకయ జననాథ వరుండు
అప్పడు శుభలగ్నమాసన్న మగుటఁ
జెప్పి పుత్రైర రాజీవలోచనుండు
రత్నకంబళ దివ్య రత్న పల్యాణ
నూత్న చామరబాలనుత పుష్పధామ
కాంచన ఘంట నానాశుంభ పట్ట
చంచదలంకార సహితమై మించి
హసిత దిశాదంతియగు దంతి నెక్కి
వసుమతీసురలు దీవనలు గావింప

6810

బ్రచుర మార్తాండబింబ ప్రభల్లెగడు
రుచులఁ జూపట్టు కర్పూర దీపికలు
పుష్పబాణుని బాణముల రీతిఁ బొల్చు
పుష్పబాణంబు లద్భుతములై తనర
సురలకు నీవార్త సూచింపనరుగు
కరణి శోభిల్ల నాకాశబాణములు
భ్రమదంశు విజిత చంద్రజ్యోతులై న
రమణీయముగను సాంద్రజ్యోతలెనఁగ

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

నిత్యు కోదండుఁ డనేక రూపములఁ
బయ్యివాహనుగెల్వఁ బటతెంచెననఁగ

6820

దండ్రిమై రాజనందనులోలి యిత్తు
కాండముల్గొని పెక్కుగతునే తేర
వడిమీట ఖణిఖణి వాగుచు గిరుల
బొడఁగుఁ గై కొను జిగిబిగిచున్నుఁ గవల
మెఱుఁగు దీవల నవ్వుమేనుల నొప్పు
మెఱుఁగుబోలులు సంభ్రమించి యంతంత
పరమ సంతోషార్థిఁ బ్రబలించుమించు
నురువులోయన మించు నురువులగములు
తఱకు గుబ్బులతోడఁ దడబడి సిరులు
గలిగి ప్రకాశించు గజ నిమ్మపండ్లు

6830

పాలుపై న పలుకునొప్పుల కుప్పలనఁగ
లలితగబులై న బెల్లంపుటచ్చులును
వరకపోలముల భావబులఁ దెలుపు
వరుస నొప్పెడు నాగవల్లి దళములుఁ
గరమొప్పుచును భాతికలయురోజముల
కరణిఁ జూపట్టు పూగముల బాలముల
జిగిమించుతమ నవ్వు చిటుతవెన్నెలలు
నిగిడిన రీతి మానికములొవిరులు
కమ్మవిల్కొని చక్రములననొప్పు
కమ్మదోవులుఁ బెక్కుగతుల వస్తువులు

6840

కనక పాత్రములందు ఘటియించెంతఁ
గనుపట్టుఁగా వింతగాఁగ్రంత నడువఁ
దఱుచుగా వాద్యనాదంబులు చెలఁగ
మెఱసి గోవిందుఁ డమ్మేదీనీవిభుని
నగరువాకిటను మాతంగంబు డిగ్గి

పంచమాశ్వాసము

నగరకామినులు క్రన్నన నేసలిడఁగ
వరుసనేతెంచి వివాహమంటపము
సరసఁ జెన్నొందనా సమయంబునందుఁ
జికిలి చేసినమారు చేవాలుబోలె
నకలంక శృంగార హరిణియైన

6850

కేకయాధిపపుత్రి కిసలయగౌత్రి
రాకేందువదనలు రమణఁదో తేర
నారాజవిమలతో యములనింపాదవ
మారాజ పాదపద్మంబులఁ గడిసి
యర్పించి మధుపర్కమర్పించి యాత్మఁ
జర్పించి హరిమాననంబున నిలిపి
తనుజన్మ వసుదేవతనుజన్మనకును
ఘనత ధారాపూర్వకంబుగా నొనఁగఁ
గందువాయుచుఁ బూర్ణకలలతోఁ బొదలి
యిందుండు నిందుండు నెదురించెననఁగ

6860

నపుడు వధూవరు లాననాబ్జముల
నిపుణతతో నిక్కి నిక్కికన్గొనిరి
అగమవేద్యుఁ డిట్లాగమోక్షముగ
బొగుమీఱఁగ భద్రఁ బరిణయంబయ్యె
హరియు నాజనసాలుఁ డనోన్యమిట్లు
సరవిమై సుచితముర్నలిపి రంతటను
భద్రతో నాబలభద్రసోదరుండు
భద్ర శతాంగంబుపై నెక్కి మెఱసి
సురలు నప్పరలు భూసురులు గిర్తింప
వరభాగ్యవతి ద్వారవతి బ్రవేశించి
రాజమార్గమున దీరతనేగఁ బార
రాజపద్మాక్షులారా రాజాస్యఁ జూచి

6870

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

పలుమఱురకమిట్టి పడుటెంతె కాని
కలికి కన్నులనదిరావు బేడెనలు
తమఁ జూడగాఁ గొంత తఱితిపకాని
బామయూడగునెకం పొలయించు విండ్లు
కలఁగక యెంతమూఁకలు సేసెనేని
నలకంబులకు సాటియగునె యాయలులు
వెక్కసంబుగనెంత విదిరించికొన్న
జక్కవల్దామేలననుఁ దోయి బోలు

6880

మునుకొనిలోలోన మొఱసిననేమి
యెన రావు గళమున కీయంబుజములు
వెలిమిఱిక్రంతులు వేయుటేకాక
పలుకుల సొగసేల పట్టుచిల్కలకు
నెలమిఁ గూర్చినవారి నెంతల్లకొన్న
నల బాహులకుఁ బురుడగునె యాలతలు
మానుగా నెన్నిసూక్ష్మములు బోయినను
కొనుఁ దీగకుసాటిగా నేరవణులు
నుడిగొని తామెంత సొబగై ననేమి
తొడలకు సరిరావు తుదఁ గదళికలు

6890

తమవారిగూడి యెంతయునుబ్బేనేని
సమవశానె తత్పదాబ్జముల కబ్జములు
అని కొని యాడంగ ననిమిషోత్తములు
వినుతింప నదనప్రవేశంబుఁ జేసి
యల గోహిణీయు కుండగు రోహిణీశు
చెలువున భద్రతోఁ జెలఁగి నిచ్చులును
నించువిల్తుని తండ్రి యెనలేక యాత్మ
నించు రాగమున నభీష్టభోగమున
దావీరకాంచన ప్రవర్ణి తమైన
దావీరకానగరి నెంతయు వేడ్కనుండె

6900

8. అష్టమ పట్టమహీషీ

శ్రీ లక్షణాదేవీ వివాహవణః స ప్రసంగము.

ధరణీశయట మద్రధరణీశ పుత్రి
మరుని సామ్రాజ్యపద్మా పద్మనేత్రి
ధరణి సంచారి నూతన చంద్రరేఖ
నిరుపమ భూషణాన్విత కల్పలతిక
తరళితాదూర సాదామనీలతిక
గరమొప్ప సప్రాణ కాంచనప్రతిమ
యక్షిణ శుభమూర్తి యవిరళ భవ్య
లక్షణయగునట్టి లక్షణాకన్య
నారద మహతీ నినాద సంభూత
శౌరి కథామృతసారంబు గ్రోలి

6910

యితరంబు మఱచి యా యిందిరావతినిఁ
బలిగాఁగఁ గోరి తత్పరబుద్ధితోడ
సారసమ్మలకుఁ గన్నియచాలనులికి
ముడివడు విరులు క్రొమ్ముడి సఖీజనము
తడవదురారాము తమ్మునినోట
నుడువదు చింతతో నూల్కొన్నచింత
విడువదు.....

అల మద్ర భూవరుం డంతనానాటఁ
జెలులచెఁ దనుజాత చెలువంబుఁ దెలిసి
తనయకు ననుకూల ధవుఁడెందుఁ గల్గు

6930

నని తానె యొక యుపాయంబు చింతించి
పుష్కరంబునఁ జూడఁ బొడగానరాక

అష్టమహిషీకళ్యాణము

పుష్కరాంతరమునఁ బొడకట్టుచుండ
మీనయంత్రంబు నిర్మించి యాదేవ
మానవులకు భరియింప రానట్టి
బాణాసనంబును బటువజ్ర నిసిత
బాణంబుఁ జూపించి ప్రార్థించి యునిచి
యీ విల్లుమోసెట్టి యీమార్గణంబు
తీవిమైఁ దొడివి దృష్టించి యిమ్మాను
ధరఁగూలవై చు నాధారుణీనాథ

6930

వరుఁడునాపట్టికి వరుఁడంచుఁ బలికి
పాటించి యఖిల భూపతులెల్ల వినఁగఁ
జాటించి యంతనా జననాథవరులు
పటుతర సైంధవ భద్రదేభ వీర
భటపటలంబు లుద్భటవృత్తిఁ గొలువ
రయమున వచ్చి మద్రపురంబు సొచ్చి
భయద భుజాగర్వ భరితులై యుండ
నది విని దనుజారి యారాకుమారి
నిదే పోయి వేవేగ నేఁ దెత్తుననుచు
గురుకాంతిజిత రవికోటి కోటిర

6940

మకరతమకుటంబు మస్తమందుంచి
ముకురకపోల్కాగ ములుడాలు గులుక
మకరకుండలములు మహిష్టుమైఁ దాల్చి
ఘనచంచలోదీర్ఘ ఘనవై భవంబు
గనుపట్ట వనమాలి కాయుతుండగుదు.
నాతతాంచలచంచ దంశునందోహ
వీతాంబరంతై న వీతాంబరంబు
ధరియించి మోటుఁగు గాఁదావి కస్తూరి

తిరునామమొకకొంత తీరుగా దీర్చి
రటదంఘ్రి కటక సారససుమాణిక్య

6950

కటకాంగుళీయక శ్రేవేయ హార
సురుచిరుండై శైబ్య సుగ్రీవముఖ్య
హరిణవర్ణ సమిద్ధ హరి బద్ధవిష్ణు
రథకేతనోదీర్ఘ రథమెక్కిమేటి
రథికులు భటులు వారణతురంగములు
చునుదేర మురజ జర్ఘరశంఖ ముఖ్య
ఘనపాద్యఘోషము ల్గగనంబు బొదువ
రాజనందోహ సంరాజిత మద్ర
రాజధానికిని దీప్రత నేగుండేర
మద్రదేశుడఁపుడు సంభ్రముతో వచ్చి

6960

భద్రదేశు గనుగొని ప్రణతిగావించి
తోకొని పోయి సంతృప్తుండై భక్తిఁ
జేకొని శౌరిఁ బూజించె నవ్వేళ
గురుతర మాణిక్య కోటీరకోటి
నిరత ఘర్షణజాత నిబిడగాంగేయ
ఘనధూళి శబలిత గగనాంతరాళ
కనకమంచాంతర కలితులై నట్టి
భూనాథులూ రమూ భూనాథుఁ జూచి
భానుబింబ ప్రభాపటలంబు నెదుట
ఖద్యోతకాంతులు గనరానియట్లు

6970

ఖద్యోతులయ్య ముఖద్యోతమాప
కాంతులు దక్కి భూకాంతులారబని
కాంతునిఁ గనుగొని కై వాలుచున్న
తమ్ములుభౌతి మోదమ్ములు నడలి
బిమ్మరిఁ గొనిలోప భీతిల్లిరంత
లంతరంగంబున పారాజకన్య

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

సంతసం బొదువఁ గజనకు సమ్మతిని
బరిమళమిళిత శుంభత్కమలముల
సరఁగున మంగళస్నానంబుఁ జేసి
నెఱయ గోధమగింజ నెఱివట్టినట్టి

6980

మొఱయు చెంగొవొప్పు మీఱంగఁ గట్టి
నెలవంకతూఁపు పూనిన కంతుశొఙ్గా
మలరీకఁ బొమదోయి నలరు నామంబు
నడుమను మృగమద నవచిత్రకంబు
కడుఁ జిత్రరీతులఁ గనుపట్టఁ దీర్చి
కొఱనెల నఱమింగు కుముదాస్తవై రి
నెఱఁ గేతకీ దళాన్వితవేణి యలర
రవిచక్కఁ దనమ సారసమిత్రలేవ
తవణించు రత్న తాటంకముల్దాల్చి
హరికథామృతము కర్ణాంతరాళములఁ

6990

బరిపూర్ణమగుచుఁ బైపై నుబ్బెననఁగఁ
బ్రవిమలచ్ఛాయల పండుముత్యముల
బవరులఁ గనుపట్టు బవెరలు వెట్టి
నిగిడి నైలములపై నిర్భరుల్వొలుచు
వగిడి హారములు గుబ్బులమోడఁ గసర
మలయు వెన్నెల సోఁగమైతొలుగులుకు
మలుకు సొమ్ములను దీమంబుగాఁ బూని
మరకత వై డూర్య మణులు సాంపొందు
సరేలేని దొకబన్న సరము గీలించి
జిగిమించు కైంపులు జేర్చి సోయగపు

7000

మొగపు లీవ బిటారముగ నవరించి
రమణీయ దూర్వాంకరములమై చాయఁ
గనిపించు పచ్చల కణ్ణియముల్దాల్చి

పంచమాశ్వాసము

కొండలవలెనున్న కుచములనాను
చుండులేఁ గానునకురు సత్త్వమొదవ
నలువవై చినకట్టు నానొప్పు మీటి
తలుకొత్తు నుదరబంధంబు చొప్పడఁగ
నాహరి కనుఁ దోయి యక్కఱ దీర్చు
మోహనంబగు నొక్కమక్కరవెట్టి
తఱుకు గుబ్బలమీఁది ధగధగల్గించు

7010

జిలుఁగు దువ్వలువ కుచ్చెలమీఁది కురుక
బహువిధ శృంగార భాసితయగుచు
గురుతరంబుగ వాద్యఘోషంబు లడర
నరుదేరఁ జూచి పౌరాంఁగనామములు
చేరుకొలంది నూర్చిన నెడలేక
నూరకుండినమేలె యువిదకెమ్మోవి
యురిదిచేకొలఁ దినినూదినఁ బెచ్చు
పెఱుఁగుచుండెను లేమ బిగిచన్నుఁ దోయి
యొఱపులై యొక్కటికొకటి మిన్నేల
మెఱవ కుండినఁ జూడ మెలఁత నేత్రములు

7020

అండఁ జొప్పడ నిల్చి యలమనందిటను
నిండ కుండినఁ గాంతనెఱిఁ గప్పుకొప్పు
అని యిట్లుకొని యాడి యలరి వెండియును
గనుఁగొని పల్కి రుత్కంఠ దీపింపఁ
గనక కూటములనుఁ గావిందు మఱియు
వనజాక్షి పాలిండ్ల వలనుండఁ బోలు
గరివైరి నడుమనఁ గావిందు మదియుఁ
దరుణిమధ్యంబు చందంబుగానోపు
కంతువిల్ల దియనఁ గావిందు మదియుఁ
గాంతనూగారు సంగతినుండఁ బోలుఁ

7030

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

గలహంస గతియనఁ గావించుమదియు
వలనొప్పు గతినడవడ్డంబు బోలు
నని మెచ్చి పొగడ స్వయంవరాయాత
జననాధులెల్లను జలజాక్షిఁ జూచి
నగుమొ గంబమరెఁబో నగుమొగంబునకుఁ
దగిన యీ విపులనేత్రములెట్లు గల్గెఁ
గనుదోయిఁ గలిగెఁబో కన్నుందములకుఁ
నొనరిన యాకర్ణ యుగమెట్లు కల్గె
వీనులుగల్గెఁబో వీనులచెంత
నానీల ధమ్మిల్ల మదియెట్లుకల్గెఁ

7040

దురుముచెన్నొందెఁబో తురుముమై గాను
మెఱుఁగు సంకునదల్చు మెడయెట్లు గల్గె
గళము శోభిల్లెఁబో గళము చెంగటను
దళుకొత్తు కుచపర్వతము లెట్లుగల్గె
పాలిండ్లు గల్గెఁబో పాలిండ్ల బరువు
దాళులేఁ గాఁదీవతానెట్లు కల్గె
నడుము శోభిల్లెఁబో నడుమునకొక్క
బెడఁగు సంపాదించు పిఱుఁదెట్లుగల్గె
ఘన కటికలిగెఁబో కటిచక్రమునకు
నెససిననును దోవలే రీతిఁ గల్గె

7050

నల యూరులమరెఁబో యాయూరువులకు
నెలమిఁ జూపెడి జంఘలేరీతిఁ గల్గెఁ
జిఱుతొడల్మొందెఁబో జిగిఁజిఱు దొడలు
కొఱపుఁ గొప్పడు పాదయుగ మెట్లుగల్గె
ననుచు శ్రీవేణి రెండవ మూర్తియనుచుఁ
గనుఁ గొన రాజమార్గమున కేతెంచె

పంచమాశ్వాసము

తలకొన్న కడిమి న త్తటివచ్చి కొంద
అలఘుబిత్తోద్ధతులై న పార్థివులు
హరువిల్లనఁగఁ జెల్లు నావిలుఁ జేరి
ధరయంటువాయ యనెత్తఁగ లేక చనిరి

7060

లయ కాలదండంబులాగు దీపించి
భయదమై యెదుట జూపట్టు నమ్మేటి
విలువంచలేక భూవిభులలో నెల్లఁ
దలవంపులై నఁ గొందఱు విన్ననై రి
చేనంటి యెక్కు ద్రోచియు ద్రోవలేక
హీనతనొంది రయ్యెడఁ గొందఱంత
భీమ విక్రములై న భీమ రాధేయు
లామహాధనువు సజ్యంబుఁ గావించి
శరము సంధించి ఖేచర సీమమీన
చరముపైఁ బూని తజ్జలముల దాని

7070

తిరుగుడువడిఁ గాంచి తెలియఁగ లేక
తిరుగుడు వడిరంత దేవేంద్రతనయుఁ
డేయుబాగెఱిగి తానేయఁగాఁ జోవ
నేయునుపాయముఁ గన కేటిది తొలఁగ
కని దానవారి యక్కడనున్న వారిఁ
గనుఁగొని చెలఁగి క్రేఁగంట నవ్వచును
నలనోకడాకేల నలధనువంటి
వలకేల మార్వీ చువ్వన నెక్కువెట్టి
యంబకంబరి వోసి యంబరమధ్య
శంబరచర వరఞ్చాయభూ భూగ
శంబరంబునఁ గాంచి సరఁగున మీను
శంబరాంతకు తండ్రి చక్కఁగా నిగిడి

7080

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

ధరఁగూలనే సెనత్తటిఁ బుష్పవృష్టి
గురిసె దుందుభులు గ్రక్కునమింటమొఱసె
నారాజనందన యానందమంది
యారూఢ మణి కంకణారవంబెసఁగ
నడుము జవ్వాడ నాననమింత యెత్తి
బెడఁగు గుబ్బలు జిగిచిగి రాయుచుండఁ
గేలి సారభారసాక్షిర్ణ గాంగేయ
మాలిక నవ్వన మాలికంతమున

7090

వై చవై చుటయు శ్రీవరుఁడు నమ్మేటి
రాచకూతును దన రథమువై వేగ
మెక్కించు కొని చలంచేచనంతంత
కెక్కించికొని సైన్యమిరుమేలఁ గొలువఁ
డేరు దారకుఁ డతి తీవ్రతఁ బఱవ
ద్వారకాపురము త్రోవన యేగుచుండె
దుర్వార గర్వ బంధురులై న యట్టి
యుద్వీశులప్పుడు చూపోవకేతెంచి
భటులతో నిరుపమార్భటులతో నాగ
ఘటలతో నకలది క్తటముల శారి

7100

రాము తమ్ముని జుట్టి రాక్షసులోవలె
శరవృష్టి గురిసి మార్జనములు నేయ
నాదట గోపించి హసితామరేంద్ర
కోదండమగు శార్ఙ్గకోదండమంది

బలునారి మ్రోయించి బలునారి మఱిది
బలునార సములఁ దద్బాణముల్లునిమి
ప్రలయ ధారాధర పటలంబు కెరలి
కలిశ బృందంబులు గురియుచందమున

పంచమాశ్వాసము

దారుణ బాణసంతతుల భూపతుల
ఘోర సైన్యములపైఁ గురిసి వెండియును

7110

బగరకు నుత్పాతభావంబు దోషఁ
బగలు చుక్కలు గనుపట్టెనోయనఁగ
శరజాల దారుణ చటుల ఘట్టనలఁ.....

సగలనందలి ముత్తియంబులుమింటి
కెగసి చూపట్ట నియ్యెడ శార్ఙ్గపాణి

తఱచుగా రిపులనుద్ధతి పింజ పింజ
గఱవనేయుచుఁ బూరిఁ గఱవఁ జేయుచును
నందంద శరముల నలిగి కొందఱును

జిండర వందరల్ నేసి నల్లడలఁ

బాఱఁజేయుచు విజృంభణ వృత్తి మెఱసి.....

7120

బాణముల్లునిమి కృపాణముల్విడిచి
ప్రాణముల్గొనుచు శౌర్యంబు చూపుచును

రథుల ఖండించి సారథులఁ దుండించి

పృథుల రథస్యంబుల పిండి నేయుచును

రదనముల్వదనముల్రాలఁ గొట్టుచును

బదములు మదములు వాయమోదుచును

గాత్రముల్నేత్రముల్గొత్తిరింపుచును

శత్రుముల్పత్రముల్బుక్కు నేయుచును

దొడవిన తూపును దోడ్తోడ వింట

వెడలిన తూపును వివరింపకుండ

7130

శరజాలముల రిపుసైన్యంబుఁ బొదివి

పరివేష యుక్త ప్రభాకరుండనఁగఁ

గుడివడువిలుతోడ గూడి శాత్రవులు

సుడివడ వడినంప సోననింపుచును

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

సోలి లోకములొక్క జూటగాఁ గొనెడి
కాల సంకర్షణుగతి నుగ్రుఁ డగుచు
నఱిముఱి సమయింప నలవేదివెఱచి
పఱచిరి హతశేష పార్థివులంత
భౌగ్నారి జన్యంబు పాంచజన్యంబు
నాగ్నజతీనుఁ డున్నతగతి నొత్తి

7140

సంగతి నాగరాజ స్ఫూర్తి గలిగి
నింగియు భువిబలి నిలయంబు పోలె
ఘన కబంధావాస కలితమై ఘోర
వనమును నగరంబు వనధియుఁ బోలె
నారూఢ వర్ధిత హరిమహస్పరణ
నారయ హరి నిలయంబులు వోలె
గఱుతికి నెక్కి భీకరమైనయట్టి
రణముఁ గన్గొనుచు పారణముఖ్య తురంగ
యదు వృష్టి భోజాంధకారులు గొలువఁ
గదియుచు వంది మాగధులు గీర్తింప

7150

నక్షీణబలుఁడు పద్మాక్షుండు భవ్య
లక్షణయగునట్టి లక్షణతోడ
సురలు సన్నతి సేయ సురుచిర గతుల
వరకీర్తి ద్వారకావతిఁ బ్రవేశించి
యారాజమార్గంబు నందేగుదేర
నారాజవదనఁ జౌరాంగనల్జూచి
పొలఁతి కన్నులుదాఁకఁ బోలునే దీని
చలితకాంతియఁ జూలు సంపంగిఁ గెలువ
భూలతికలదాఁకఁ బోలునే దీని
నాలుఁ జేతులు చాలు వల్లి కల్లెలువఁ

7160

పంచమశాస్త్రము

బొదలు చేతులుదాఁకఁ బోలునే దీని
 పదములె చాలు నజ్జంబులుగెలుప
 నని కొని యాడ మహావైభవమునఁ
 దన రాజనగరమత్తజ్ఞి ప్రవేశించె
 నల శౌరితనయల్లుఁ డగుటకు వేడ్కఁ
 దొలుక మద్రుఁడు సముద్రుఁడు వోలఁ జొంగి
 వాహినీయుక్తుడై వరమణి వస్తు
 వాహనాదులతోడ వచ్చెనవ్వేళ
 మామఁ బూజించి యమ్మా మనో హరుఁడు
 హైమ విశాల గేహమునందు నునిచి

7170

చేలమ్ములు ననువ చ్చిత్రితేతు
 జాలమ్ములును ఘనచామర పుష్ప
 వారమ్ములును జంద్రవాసిత గంధ
 సారమ్ములును భవ్యసారభ మిళిత
 ధూపంబులును భానుతోరాయు రత్న
 దీపంబులును సర్వదివ్యవస్తువుల
 బాగుగా నిర్జరపతి రాజధాని
 లాగుగా నగరు నలంకరింపించి
 నందాదులును శతానందాది భూమి
 బృందారకులు బంధుబృందంబునపుడు

7180

రావించి తత్కాల రమ్యకృత్యములఁ
 గావించి యంతరంగమున భావించి
 పసిఁడి తెక్కలడాలుభానుభానువుల
 పసలకు మించనొప్పము వెట్టుచుండ
 మండిత ముఖిణుడై మండిలద్యుతులు
 నిండుచెందురులోని నెఱకండు దీర్ప
 మానిత ఘనదేవమణి రోచమాన

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

మాన పక్షింద్రవాహన మేగుదేర
నానందనందనుడా వై నతేయు
నానందమును గంధమప్పళించుచును

7190

నారూఢుడై యనంతాది నిత్యులను
నారద సనక సనందనాదులను
భవుఁ డబ్జభవుఁడగి భవుఁడును నదితి
భవుఁ డబ్ధిభవుఁడు దిక్పతులును గొలువ
నాపూర్ణకలలతో నఖిలతారకలు
దీపిత మూర్తులై తేజరిల్లఁ గను
నతను శోభనురేఖ యాచిత్రరేఖ
యతుల మంజుల భావయగు చిత్రఘోష
ఛాయారు విజిత కాంచన రంభ రంభ
తారుణ్యయుత వధూత్తమ తిలోత్తమయు

7200

మొదలై న యప్పరో ముకురాస్యవెదుట
ముదమంది నర్తనములు నేయుచుండ
శీవిమై మడ్డు డిండిమ ర్పుర్పరాది
రావముల్భామి నభ్రమున ఘూర్ణిలఁగ
సురగులు సిద్ధసాధ్యులును యక్షులును
సురలు గంధర్వులు సారిది నేవింప
చందంబులా శౌరిచందంబులెన్ని
వంది మాగధులు భావంబులు చాల్చి
మంగళం బరవింద మందిరావతికి
మంగళం బహివై రి మహితకేతునకు

7210

మంగళం బమృతాబ్ధి మధ్యగేహునకు
మంగళం బనువరు మధుసూదనునకు
నని నన్నుతింప గానామహోత్సవముఁ

పంచమాశ్వాసము

గని వసుదేవుండు కామపాలుండు
 డక్కిన యాదవోత్తములు వాహనము
 లెక్కిన సంభ్రమముననేతేరఁ బురము
 నేగి మద్రేశ్వరు నింటి వాఁకిటికి
 నేగి తార్జునిడ్డి యేణలోచనలు
 భద్ర నీరాజనల్పలుమాటు నొసఁగ
 భద్రావిభుండు సుభద్రావిభుండు

7220

కై దండ గావింపఁగా మద్రసుతులు
 పాదమజ్జనమొ సర్పఁగ నేగుదెంచి
 కాంత రత్నోజ్జ్వల కల్యాణమంట
 పాంతరంబుననిల్చెనంత నారాజు
 హరిని గాంచనపీఠి నాసీనుఁ జేసి
 చరణపంకజములు జలజంబులార్చి
 మధుర మంత్ర స్వర మంత్రస్వరముగ
 మధుపర్క మొసఁగి ప్రేమంబుతోమున్ను
 కై నేసియున్న లక్షణను లక్షణను
 భాసుర సంపుల్ల పంకజేక్షణను

7230

జెలువలుదోతేరఁ జెలువమేపారఁ
 గలహంసగతుల నక్కన్యయేతేర
 నా సమయంబున యజుఁడుఁ గాయజుఁడు
 భాసిల్లఁగాఁ దెర వట్టిరవ్వభుండు
 వొనరంగ నాగమప్రోక్త మార్గమునఁ
 దనయను వసుదేవతనయున కొసఁగె
 దేవకామినులు భూదేవకామినులు
 భావజగురుపెండ్లి పాట పాడఁగేను
 వనజలోచనలు సౌవర్ణ పాత్రికలఁ
 గనుపట్టు నెడకుడు కలుసేనఁబ్రాలు

7240

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

మాన పక్షింద్రవాహన మేగుదేర
నానందనందనుడా వై నతేయు
నానందమును గంధమప్పళించుచును

7190

నారూఢుడై యనంతాది నిత్యులను
నారద సనక సనందనాదులను
భవుఁ డబ్జభవుఁడగి భవుఁడును నదితి
భవుఁ డబ్ధిభవుఁడు దిక్పతులును గొలుప
నాపూర్ణకలలతో నఖిలతారకలు
దీపిత మూర్తులై తేజరిల్లఁ గను
నతను శోభనురేఖ యాచిత్రరేఖ
యతుల మంజుల భాషయగు చిత్రఘోష
చారూరు విజిత కాంచన రంభ రంభ
తారుణ్యయుత వధూత్తమ తిలోత్తమయు

7200

మొదలై న యప్పరో ముకురాస్యవెదుట
ముదమంది నర్తనములు నేయుచుండ
శీవిమై మడ్డు డిండిమ ర్పుర్పరాది
రావముల్కామి నభ్రమున ఘూర్ణిలఁగ
నురగులు సిద్ధసాధ్యులును యక్షులును
నురలు గంధర్వులు సొరిది నేవింప
చందంబులా శౌరిచందంబులెన్ని
వంది మాగధులు భావంబులు దాల్చి
మంగళం బరవింద మందిరాపతికి
మంగళం బహివైరి మహితకేతునకు

7210

మంగళం బమృతాబ్ధి మధ్యగేహనకు
మంగళం బనువరు మధుసూదనునకు
నని సన్నుతింప గానామహోత్సవముఁ

పంచమాశ్వాసము

గని వసుదేవుండు కామసాలుండు
 డక్కిన యాదవోత్తములు వాహనము
 లెక్కి సంభ్రమముననేతేరఁ బురము
 నేగి మద్రదేశ్వరు నింటి వాఁకిటికి
 నేగి తామ్రనిడ్డిగి యేణలోచనలు
 భద్ర సీరాజనల్పలుమాటు నొసఁగ
 భద్రావిభుండు సుభద్రావిభుండు

7220

కై దండ గావింపఁగా మద్రసుతులు
 పాదమజ్జనమొ నర్పఁగ నేగుదెంచి
 కాంత రత్నోజ్జ్వల కల్యాణమంట
 పాంతరంబుననిల్చెనంత నారాజు
 హరిని గాంచనపీఠి నాసీనుఁ జేసి
 చరణపంకజములు జలజంబులార్చి
 మధుర మంత్ర స్వర మంత్రస్వరముగ
 మధువర్క మొనఁగి ప్రేమంబుతోమున్ను
 కై నేసియున్న లక్షణను లక్షణసు
 భానుర సంఘల్ల పంకజేక్షణను

7230

జెలువలుదోతేరఁ జెలువమేపారఁ
 గలహంసగతుల నక్కన్యయేతేర
 నా సమయంబున యజుఁడుఁ గాయజుఁడు
 భాసిల్లఁగాఁ దెర వట్టిరవ్వభుండు
 మౌనరంగ నాగమప్రోక్త మార్గమునఁ
 దనయను వసుదేవతనయన కొనఁగె
 దేవకామినులు భూదేవకామినులు
 భావజగురుపెండ్లి పాలు పాడఁగను
 వనజలోచనలు సౌవర్ణ పాత్రికలఁ
 గనుపట్టునడకుడు కలునేనఁబ్రాలు

7240

అష్టమహిమీ కళ్యాణము

సవరింప మంగళాష్టకములు చదివి
రవళిమీఱఁగ ముహూర్తంబనిచెంత
గురుఁడు వచింపనిక్కుఁచుఁ బంచబాణ
గురుఁడు లక్షణయును గుడజీరకముల
నొండొరు శిరముల నునిచినెమ్మోము
లొండొరు వీక్షించి యుగతరప్రేమఁ
దనదు కటాక్ష సుధాబిందుజాల
మననొప్పు తెలిముత్తయముల దోయిటను
బలసోదరుఁడు ముంచి పట్టిచేముచి
తలబ్రాలునింప దాత్పర్యంబు మెఱసి

7250

కంకణంబులదండ గలియనొండురులు
కంకణంబులు పొందుగాఁ గట్టిరంతఁ
కల్యాణ చేలుండు కల్యాణిఁ గూడి
కల్యాణ వేదిపై ఘనరత్నపీఠి
నాసీనుఁ డగుచు హోమాది కృత్యములు
నేసి యాశీర్వాద శ్రీలంబెంపొండఁ
దళుకుఁ జూపులుబేడసలు జాడసలుపు
తళుకుఁగన్న విరిదమ్మిమోములును
వీగిననెఱికప్పు వేనలురెదురు
గాఁ గీలుకొనినకర్కశఁపు పాలిండ్లు

7260

గలకలకంఠులు కలధౌతపాత్ర
ములను సీరాజనమును సమర్పింప
హరి యిట్లు లక్షణ నతివై భవముక్షఁ
బరిణయంబై యాత్మఁ పరిణామమైధవఁ
దదనంతరమున శాస్త్రప్రకారమునఁ
దుదలేని యర్థి చతుర్థికానిచ్చి
వీడునఁగల బంధునితతి సుతతము

వీడుఁజోడారంగ వీడులువెట్టి
మతినుబ్బియల పితామహ మహాదేవ
దివిజారి నాధారి దేవతావరుల

7270

సురుచిరాంశుక ఘనాంశుకములతోడఁ
గరమర్థివేర్వేట కట్ను సులద్రువ
హరియుదానందఱ కన్నిలాగులను
వర భూషణాదుల వరుసతోనొసఁగి
భూసురాశీర్వాదములఁ జెందివారి
భాసుర కాంచనవ్రతతులఁ దనిసి
వందిత జనులకు వంది మాగధుల
కందందవేడ్క నిష్టార్థంబు లొసఁగి
యలరుచువీరు వారనక సంపదలు
వలసినవారికి వలసినట్టిచ్చి

7280

లక్షణతో భవ్యలక్షణ వేళ
లక్షణానాధుఁ డుల్లమున సొంపొదవ
విబుధులతో ధరావిబుధులతోడ
సబలులై నట్టి రాజన్యులతోడ
నగధరుండ్రేళ్ళుఁ డనువంగ నాత్మ
నగరప్రవేశమున్నతిఁ జేసియపుడు
దేవకీవిభునకు దేవకీసతికి
దేవతీసహితకెంతే వేడ్క మొక్కి
రేవతీవిభునకు రేవతీదేవి
నావలవడుసతో నభినుతుండయ్యు

7290

నామద్రుసుతయుఁ దాన తమామలకు
రామునకా బలరాము దేవికిని
నవతులై నట్టి యానవతులకెలమి

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

పవరళభక్తిమై నభినుతుల్యైసె
నప్పుడు పద్మ పద్మాయతనేత్రుఁ
డప్పద్మభవు శివు నమరేంద్రముఖుల
గారవంబున శుభాగతులై న యట్టి
వారిఁ గృపామృతా వారినోలార్చి
మదవతీకుల శిరోమణి దుక్కిణికిని
వదనేందు సౌభాగ్యవతి జాంబవతిని

7300

నమిత గుణస్థేమయగు సత్యభామఁ
గమల శోభనగాత్రి కమలాపుపుత్రి
నమితశోభనవిందయగు మిత్రవింద
నమరజాలస్తుత్యయై నట్టి సత్యఁ
బ్రకట లావణ్యనంపద్భద్ర భద్ర
సకలకల్యాణ లక్షణను లక్షణను
గనుఁ గొని యంతరంగమునఁ బ్రేమంబు
ననలొత్తఁ దన్నోహనతఁ జూచి పలికె
నిప్పడంతులకొప్పు లింద్రసీలముల
కుప్పలో యొప్పుల కుప్పలో యనుచుఁ

7310

గొమ్మల నేత్రముల్కొమ్మల జలచ
రమ్ములో పరచకోరమ్ములోయనుచుఁ
బ్రవిమలాంగుల యధరములంబరాగ
లవములో బాల పల్లవములో యనుచు
పొలతులమాట లబ్బురమైన చిలుక
పలుకులోకప్రంపుఁ బలుకులోయనుచు
నంబుజాననల సొంపారుగళములు
కంబులో తజ్జన కంబులోయనుచుఁ
గువయూతులగుచన్ను గుబ్బలు గిరుల
కవలొక్రొమెఱుఁగు జక్కవలొయటంచు

7320

ఉరుపయోధరులూరు లున్నతకుంభి
కరములో మోహనా కరములో యనుచు
నమ్మానినుల మించులై న పాదములు
తమ్ములోకూర్మ మొత్తమ్ములోయనుచు
నీరీతిఁ గొనియాడి యిందిరావిభుఁడు
వారితోవేడ్క గైవారనందంద
వారితపంచాస్త్ర వరకేళిఁ దేలి
వారిజాసన దేవవరముఖుల్లోలువ
నిచ్చకల్యాణములై రయంగనింటఁ
బచ్చతోరణములు భాసిల్లుచుండ

7330

నారూఢి లోకారాధ్యుఁ డగుచు
దావీరకానగరి నెంతయువేడ్కనుండె
ఈ కృష్ణచరితంబు నెవ్వరు విన్న
పాత్రుచ్చి తలఁచినవారి కెల్లపుడఁ
చిరతరాయువులును జింతితార్థములు
సీరియుఁ గృష్ణుని కృప జెందుదురనఘ
అని యోగిజనపాలుఁ డాజనపాలుఁ
డనుమోదమంద నిట్లనియానతిచ్చె
అని సుభావానికి నబ్జవానికిని
వనజాస్తుమాతకు వనధిజాతకును

7340

ననుగన్నతల్లి కనమభల్లికిని
కనకగాత్రికిని ప్రకామ దాత్రికిని
పాణీశసుతకు సువ్రతకమ్మ విచల
దేవికి శ్రీవేంకటేశు రానికిని
సారసగేహకుఁ జారుబాహుకును
సారలావణ్యకు సకలగణ్యకును
బరమకల్యాణికి భ్రమరవేనికిని

అష్టమహిషీ కళ్యాణము

దరుణేందుఫాల కుదారశీలకును
రామాభిరామ కప్రతిమధామకును
హైమనంద్యానకు హంసయానకును

7350

(నిజకావ్యసమపక్షణము. కవివంశకావ్యప్రశంస. గ్రంథనిగమనము.)

నిండ్రభావితకు గజేంద్రనేవితకుఁ
జుంద్రకాహాసకుఁ జూరునాసకును.
నగసుతానుతకుఁ బన్నగతల్పయుతకు
మృగమదాంగకు నలయేలుమంగకను.
నంకితంబుగను శ్రీహరిభక్త నికర
పంకజార్యమ తాల్లపాకాన్నమార్య
తనయ తిమ్మార్య నందన రత్నశుంభ
దనువమ శ్రీవేంకటాద్రిశ దత్త
మకర కుండల యుగ్మ మండితకర్ణ
సుకవి జీవంజీవ సోమరాజీవ
నదనావధూ లబ్ధ సరసకవిత్వ

7360

విదితమానన తిరువేంగళనాథ.
విరచితంబగు ప్రతిద్విపద సంశ్రేణి.
తరళిత విబుధ మస్త ప్రణీతోరు.
మనసిజ జనకాష్ట మహిషీవివాహ.
మనుకావ్యమునఁ బంచమాశ్వాసమయ్యె.

అష్టమహిషీ కళ్యాణ ద్వీపద కావ్యము స్తుతార్థము.

•

నువ్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక.

•

అష్టమహిషీ కల్యాణ ప్రతిపాదిత

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక.

—❧—

వి = విశేషణము.

రా = రాక్షస.

ఉ = ఉపమానము.

భూ = భూపతి.

దే = దేశము.

య = యక్ష.

ఆ = ఆచార్య.

ప్ర = ప్రధాననగరము.

—❧—

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
అంకిత (గ్రంథసమర్పణము)	8	అంజలి	177, 235
అంకుశగతి వి.	136	అంతరంగ	178
అంకోలవృక్ష	217	అంతర్ధాన	79
అంగజకేళి	252	అంధక భూ.	276
అంగజగురు వి.	209	అంబరవర్ణ వి.	83
అంగజతాప	127	అంబికావనము	115
అంగద (ఆభరణము)	184	అంబుజానన ఉ.	152
అంగబంధుర	108	అంబుజోదర వి.	30
అంగరాజు=జరానంధ	195	అంబుధిఘోర న	260
అంగహార	109	అంబురుహాక్షువత్సీ వి.	171
అంగుళీయక	185	అంభోరాశిజాత వి.	60
అంచితగతి	107, 115	అకలంక వి.	225
అంచిత హేమవర్ణ వి.	127	అకలంకగుణ వి.	9

అష్టమహిషీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
అకలంక సింహాసన	254	అతివై భవ	115
అకాలపాశ	139	అతిసారభ	238
అక్కాంబ	4	అతులలగ్న	211
అక్రూర	118, 124, 194	అతులవై భవ	169
అఖలకల్యాణి వి.	1	అతులశోభనవతి వి.	261
అఖలనింద	234	అతులయావనసీమ	234
అఖలభూనాథు	214	అతులితగ్రహ	211
అఖలభూసుర	85	అతులితభక్తి	71
అఖలై కమాత వి.	209	అతులితలోహ	92
అఖలై కరాజ వి.	190	అదుష్టరక్షణ	13
అఖలోపచార	124	అధరకోమలవల్లవ	90
అగణితాలంకృతి	258	అధరగింబ	238
అగ్నికోటి	47	అధర్మహాధుర్య	155
అచ్చభల్ల=జాంబవాక్	222	అధరామృత	211
అచ్చుర=అపురస్సు	209	అధఃచంద్రాకృతి	44
అజరాణి	257	అధౌందుఘాల వి.	1
అజ్ఞానపటలి	74	అనంగమర్మకళా	100
అట్టహాస	57	అనంతాదినిత్య	278
అతనుపాశ	91	అనఘశరణ్య వి.	227
అత్యాదర	246	అనఘామృతాపాంగ వి.	127
అతికాయ రా.	56	అనంతాంబ	4
అతితీవ్రగతి	120	అనలరోమ రా.	56
అతినీలఘన	106	అనలసన్నిభ వి.	94
అతిభయావహ	235	అన్నమాచార్య ఆ.	4
అతిమోదవివాహ	229	అన్నమాచార్యభార్య (అక్కాంబ)	4
అతిమనోహరలీల	94	అన్నమాచార్యభార్య (తిమ్మాంబ)	4

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
అన్యోపదేశ	152	అపాంగచంద్రికా	262
అనిమిషాధిపముఖ్య	119	అబ్జదళాక్ష వి.	225
అనిమిషానంద	20	అబ్జపాణి వి.	58
అనిమిషోత్తమ	266	అభినవామోద వి.	1
అనుకూలధవ	267	అభిమన్యుసుత	9
అనుకూలవర	258	అభిమానవతీ వి.	114
అనుతాప	142	అభిరామమూర్తి వి.	171
అనుపమకాలదండ	139	అభిక్రన్యకాగవ	220
అనుపయనుతథామ వి.	227	అభిక్రన్యపత్తి	260
అనుపమమణిమంటప	184	అభీష్టభోగ	266
అనుపమసకలాయుధ	207	అభీష్టవస్తు	28
అనుపమాయత దేహ వి.	255	అభేద్యధర్మ	55
అనుపమాయతవేణి వి.	1	అభేద్యశరధి	162
అనుపమలగ్న	17	అభ్రమణి పుత్రికా=యమునా	248
అనుపమశీల వి.	127	అమరజాలస్తుత్య వి.	282
అనుపమహరిభక్తి	121	అమరాంతక రా.	56
అనుమాన	19	అమరారికలహరి వి.	234
అనురాగ	174	అమరేంద్రకోదండ	274
అనురాగవల్లి	99, 178	అమరేంద్రసుత	245
అన్నమూర్య (కవిశితామహా)	59	అమలకారండవ	238
అపకీర్తి	19	అమలనేత్రాంత	116
అపరంజి	84	అమలబాహుదండ	106
అపరిమితానంద	228	అమలమధ్య	210
అప్పలార్య ఆ.	4	అమలమాణిక్యసింహాసన	184
అప్రతిమధామ వి.	58	అమలసైకత	78
అప్రతిమానమూర్తి	64	అమితబాలాన్విత	250

అష్టమహిషీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
అమితవిద్యావేత్త	148	అరుణపల్లవపాద వి.	8
అమితసౌభాగ్య	261	అరుణాంశుధామ	235
అమృత	219	అలంకారసహిత	263
అమృతకలశ	219	అలకసిద్ధితభృంగ వి.	60
అమృతాబ్ధిగేహ వి.	278	అలకభృంగ	240
అమృతాన్నవర	236	అలకాస్తఫాల వి.	173
అమృతదృష్టి	61	అలఘుగుణోత్తుంగ వి.	171
అమృతఫల	55	అలఘుతేజోజ్వాల	235
అమృతభాషణ వి.	8	అలఘుతేజోమూర్తి వి.	4
అమృతసంతాన	88	అలఘుభావ	179
అయితధేను	258	అలఘువిస్మయకర వి.	162
అరవిందగేహ	108	అలఘుశబ్దార్థ	8
అరవిందదళనేత్ర వి.	255	అలఘుశోభనవతి	228
అరవిందమందిరా వి.	278	అలఘుశోభాకర	234
అరవిందమిత్ర	241	అలమేలుమంగ (దేవీ)	
అరవిందముఖ వి.	110	7, 60, 127, 171, 234	
అరవిందలోచన వి.	73	అల్పమాన	196
అరవిందలోచన	252	అలికులాలక వి.	249
అరవిందవాసినీ వి.	172	అళినాదసామగాన	93
అరవిందశర	251	అవంతీపురి ప్ర.	148
అరవిందహోమకుండ	93	అవంతిపుర	250
అర్ఘ్యపాద్య	124, 185	అవతారకరణ	188
అర్థబృంద	210	అవసీరాజకాంత	210
అర్హిష్ఠాసుర	115	అవలీల	137
అరుణోమలపాద వి.	1	అవలోకనామృతరస	105
అర్జుణపత్ర	200	అవాఙ్మనసగోచర	155

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
అవిరళగతి	108	ఆగమగణ్య వి.	5
అవివేకచిత్త	179	ఆగమధర్మసరణి	172
అశరీరివాక్	14	ఆగమవిధి	229
అసమశరణ్య వి.	214	ఆజానుబాహు వి.	152, 255
అసమసాయక	254	ఆజ్య (శ్మృత)	77
అసమానలావణ్య వి.	214	ఆతపత్రద్వంద్వ	190
అసహాయశూర వి.	190	ఆత్మకంఠ	181
అస్త్రశస్త్ర	25	ఆత్మగేహ	87
అనురగణ	158	ఆత్మబంధు	105
అనురగాలి	27	ఆత్మీయగుహ	219
అష్టభాషాచక్రవర్తి వి.	5	ఆత్మేశ	178
అష్టమహిషీవివాహ	59	ఆదివిష్ణుమూర్తి	151
అష్టమపట్టమహిషీ వివాహ	267	ఆననచంద్రనేవా	262
అక్షత-హరితతండుల	210	ఆననజితసోమ వి.	227
అక్షీణమూర్తి	38	ఆనకదుందుభి	18
అక్షోహిణీ	159	ఆనందపాఞ్శోధి	155
అహిరాజ (ఆదిశేష)	12	ఆనందబాష్ప	70, 145
అహివైరికేతన వి.	278	ఆనందితాత్మ	65
అహిశాయి	247	ఆనీలధమ్మిల్ల	272
అక్షీణబల	276	ఆవన్న శరణ్య	182
అక్షీణశుభమూర్తి వి.	267	ఆపాదతల	47
ఆంధ్రవేదాంత	4	ఆపాదమస్త	72
ఆకర్ణయగ	272	ఆబాలగోపాల	39
ఆకాశనాథ	76	ఆభీరనాయక	44
ఆకాశబాణ	263	ఆభీరశిశు	51
ఆకీర్ణ భుజబాల వి.	127	ఆయతమార్గణ	200

అష్టమహిమీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
ఆయుష్య	232	ఇంద్రాణి	208
ఆరామతతి	163	ఇంద్రాదిసుర	29
ఆరామయజ్ఞవాట	93	ఇందుకాంతి	89
ఆరూఢకోదండ	243	ఇందుశేఖర	29
ఆరూఢయావన వి.	174	ఇతరభాషా	6
ఆరోహవరోహస్వర	88	ఇభయానరుక్మిణి	208
ఆలవాల	29	ఇష్టదాయిని వి.	8
ఆలోలగతి	136	ఇష్టభోగ	172, 211
ఆలోలాంగుళిపల్లవ	106	ఇష్టాన్న	150
ఆభువారు (ఆభ్యర్థి = పరమయోగి)	3	ఇష్టార్థ	210
ఆశ్చర్యచర్య	54	ఇత్సుచాప	262
ఆశీవాద 193, 210, 280, 281		ఇత్స్వకుమరశభ వ ని.	171
ఆశ్వేలాయనసూత్ర	3	ఉగ్రభాను	47
ఆశ్రితకామపాల వి.	60	ఉగ్రనేన భూ.	143
ఆనముద్ర	92	ఉడుగణ	58
ఆహవచిత్ర కేళి	200	ఉడురాజు	58
ఆహవస్థల	195	ఉడురాజపుర తను వి.	235
ఆహవక్షోణి	196	ఉడురాజబింబాస్య వి.	114
ఇందిరాకారత	121	ఉడునంధ్రమ	62
ఇందిరాపతి	267	ఉత్తమతురంగ	168
ఇందిరానాథ	215	ఉత్తమాన్న	47, 74
ఇందిరావిభు	254	ఉత్తమహయ	235
ఇందిరావిభు	194	ఉత్పలదళవిలోచన	215
ఇంద్రసీలజాల	163	ఉత్పలబాణమంత్రోపదేశ	131
ఇంద్రసీలశైల	233	ఉత్పాత	41
ఇంద్రభావిత వి.	59	ఉత్పాతభార	275

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
ఉదరబంధన	271	ఉల్లాస	205
ఉదయగిరి	130	ఉలూఖిల	37
ఉదయభాస్కరి	157	ఉర్ధ్వభువన	136
ఉదయాస్తగిరి	71	ఉర్ధ్వపుండ్ర	182
ఉదయేందు	54	ఉరుజ (వై శ్య)	164
ఉదారభూనాథ	249	ఋక్షపతి=జాంబవాన్	221
ఉదారభోజన	124	ఎచ్చుక (బిరుద)	190
ఉదారశీల వి.	58	ఏకచక్ర	119
ఉదారసముద్ర	183	ఏకచిత్త	179
ఉద్యాన	175	ఏకవింశతిశ్రుతి	88
ఉద్ధవ	150, 151	ఏకాంతభవన	181
ఉద్ధవపూజ	157	ఏకాంతవ్రత	82
ఉన్నతకుంభికర వి.	283	ఏకాకి	168
ఉపవీతజాల	182	ఫణిలోచన వి.	279
ఉపాయచింతన	287	క్షంకణ	35
ఉపాయన	185	కదళిణిర్ముణిర్ముణిక్కార	184, 242
ఉభయచామర	190	కంజబాణ	178
ఉరగనాథ	88	కంజాతనేత్ర వి.	1
ఉరుతరకోప	180	కంజాయతాక్షి వి.	178, 249
ఉరుతరప్రేమ	280	కంఠకుమార	57
ఉరుతరవ్రత	174	కందర్పకందర్ప	244
ఉరుతరాయతనేత్ర వి.	233	కందవృక్ష	122
ఉరుతరాస్య	48	కందర్పజనక వి.	35
ఉరుహర	95	కందర్పతండ్రి వి.	58
ఉర్విసురేంద్ర	210	శంసకృత్య	19

అష్టమహిమీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
కంసవధోత్పాత	66	కనకమంచ	269
కంసవిచార	20	కనకలతాయుగ్మ	233
కంససంహరి వి.	206	కనకలాజ	128
కంససోదరి	48	కనకశతాంగ	207
కంససోదరిపుత్ర	111	కనకశృంగ	239
కంసానుజా=దేవకీ	17	కనకశోభనగాత్రి వి.	1
కంసారి వి.	221	కనకాద్రి=మేరు	29
కంసోపద్రవ	15	కనకాద్రికూట	87
కజ్జలరేఖ	208	కనకాంబరపాదకమల	247
కజ్జలజలధార	98	కనకాంబరాది	210
కజ్జలబాష్పతతి	128	కనకాక్ష (అనుర)	180
కటాక్షనుధాబిందు	280	కన్యకామణి (సత్యభామ)	227, 258
కటిస్పాత్ర	28	కన్యకామణి	229, 258
కర్ణ రుల్లరి	136	కన్యాలలామ=రుక్మిణీ	205
కర్ణ తాళాహతి	136	కపటబాలక	26
కర్ణ పత్ర	250	కపటనాటక	53
కణ భూషణ	17	కపటమానస	10
కర్ణాటదేశాగత	191	కపటశత్రు	193
కదంబవృక్ష	217	కపోత	184
కనకకూట	271	కబంధావాస	276
కనకగాత్రి వి.	58	కమత	184
కనకచేల	184	కమనీయగతి	240
కనకధారాపూర్వక	247	కమనీయగుణహరి వి.	234
కనకపాత్ర	264	కమలనేత్రాంతరాగ	110
కనకపుంఖోజ్జ్వలకాండ	194	కమలభూషణచేట	69

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
కమలసంభవముఖ	142	కరుణాకటాక్ష	223
కమలాంతరంగ వి.	227	కరుణాకలాపంగ వి.	227
కమలాకళత్ర వి.	18	కరుణాసముద్ర	64
కమలాకర	163	కరేణు	239
కమలాకరాంచిత	183	కలకంఠి వి.	249
కమలాస్తతనయ	238	కలకంఠకంఠి వి.	178
కమలాస్తపుత్రి	282	కలకంఠవాణి వి.	171
కమలాస్త్రకమలాస్త్ర	175	కలకలనాద	110
కమలాస్త్రజనకసంగతచిత్త	175	కలధౌతపాత్ర	280
కమలావిహరి	234	కలభోరు వి.	37
కమలేశ	223	కలశాబ్ధికన్యకా	208
కమలబద్ధ	84	కలహంసగతి వి.	272
కరకబీజ	44	కలహంసికా	157
కరయంత్ర	112	కలహంసికాయుగ్మ	229
కరవాల	196	కలహంసయాన వి.	8
కరవాలశూలముద్గర	20	కల్యాణచేల	280
కరవీరవృక్ష	243	కల్యాణమంటప	279
కరవీరజాతివర	108	కల్యాణమహిమ	232
కరవీరపుర=కొల్ హాపూర్	169	కల్యాణవేది	210, 280
కరసుధాసిక్త వి.	98	కలితభూషణ వి.	251
కర్పూరఖండ	176	కల్పవతిక	267
కర్పూరదీపిక	263	కల్పవల్లి వి.	171
కరిఘటా	196	కల్పకవృక్ష	188
కరిపోత ఉ.	29	కలువ	185
కరిబృంద	56	కవికావ్యవ్రశంస	7

అష్టమహిషీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
కస్తూరి	114	కాయజ	279
కస్తూరితిరునామ	268	కాయజుత్పండి వి.	35
కస్తూరితిలక	107	కాలకాల వి.	206
కస్తూరిబొట్టు	156	కాలకూటజ్వల	139
కహకహవిరావ	218	కాలదండ	139, 273
కాంచనఘంట	263	కాళింగరాజ	195
కాంచనచేల	246	కాళింది	44
కాంచనాంబర వి.	99	కాళిందీదేవీ	246
కాంచనాంబర=కృష్ణ	212	కాళిందీదేవీవివాహ	246
కాంచనకవాట	131	కాళిందినీ	46
కాంచనతూణజంఘ వి.	249	కాళింది	169
కాంచనప్రతిమ	267	కాళియభుజగ	61
కాంచనవితాన	157	కాళియభోగి	65
కారతసౌధ	129	కాళికాధిప	196
కాంతాజన	228	కామాయ	69
కాంక్షితాధరబింబ వి.	236	కామాలీవాద్య	247
కాకతాళన్యాయ	76	కాంక్షిణిణికాకృతి	242
కాకుత్స్థపతి	3	కాన్సర	183
కాకుత్స్థపతి	115	కాన్సరయపద వి.	249
కానుకలు	168	కాన్సరకాంతి	87
కానుకపాల=బలరామ	249	కాన్సరధారణ	169
కానుకపల్లి వి.	171	కాన్సరయూధర	104, 114, 289
కానుకపల్లవ వి.	71	కాన్సరయమాలికాకీర్ణ	132
కానుకీకాముక	108	కాన్సరదంబ	183
కానుకీరత్న	224	కాన్సరభావ	28

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
కీరవాణి వి.	8	కుముదపతిబింబ	97
కీరరవ	176	కుముదలోచన వి.	70
కీర్తిప్రతాప	252	కుముదాస్త్రశస్త్ర	110
కుంకుమపంక సంకుల	106	కురుదేశ	16
కుంకుమరేఖ	250	కురువిందఖని	88
కుంకుమానన	152	కురువిందరద వి.	225
కుంజగవుంజ	192	కులగిరి	204
కుండలభూషణ	97	కులపురోహిత	180
కుండలశ్రీ	102	కుల్లాయి	189
కుండినపుర ప్ర.	271	కువలయదళనేత్ర వి.	60
కుండినపురవిభు=భీష్మకరాజ	186	కువలయాపీడ	118
కుండినప్రాంత	198	కువలయాహిత వి.	214
కుంతీతనూజ	241	కువలయేశ్వరి వి.	60
కుంద	43	కుశస్థలి	162
కుందవృక్ష	122	కుర్యాకృతి	245
కుంభికటదాన	192	కుసుమాంగి వి.	108, 233
కుచకుంకుమాకుల	113	కులగమన	176
కుచకుంభ	229	క్రథకైశికరాజ	199
కుచహార	67	కృతవర్మరాజ	194
కుటిలకుంతల	101, 201	కృతార్థ	130
కుటిలదానవ	57	కృపణ	223
కుటిలపాతక	234	కృపణశరణ్య వి.	52
కుటిలరాక్షస	57	కృష్ణచరిత	283
కుటిలాత్మ వి.	180	కృష్ణాలోకరత	103
కుతుకాబ్ధి	246	కృష్ణావతారప్రసంగ	43
కుబ్జేరావాన (అలకాపురి)	11		

అష్టమహిషీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
కృష్ణాష్టమహిషీవివాహ కావ్య	7	కోసల	197
కృష్ణాహివేణి వి.	8	కోసలపట్టణ	254
కేకయ దే.	16	కోసలరాజపుత్రి	254
కేకయరాజ	262	కోసలాధిపతి	252
కేకయవర	263	కామోదకీ	2
కేకయాధీశ్వర	263	కాసుంభాంబర వి.	219
కేకయాధిపపుత్రి	265	కాస్తుభరత్న	87, 142
కేకికాసు	178	కాస్తుభహర వి.	255
కేకిబృంద	132	ఖగజాల	9
కేతకీదళవేణి ఉ	270	ఖగరాజగమన వి.	223
క్రేంకార	23	ఖగరాజవాహ వి.	252
క్రైరవమిత్ర	189	ఖచరకన్య	69
క్రైలాన	38	ఖడ్గకోదండ	56
కొల్వకూట	183	ఖడ్గరోమ రా.	56
కోకిల	178, 184	ఖడ్గశాఖ	114
కోకిలశుకభృంగ	49	ఖరభావహిత	57
కోకిలరత్నకాంతి	260	ఖలబుద్ధి	117
కోదండ	274	గంగానదీ	123
కోదండదండ	87	గంధర్వదంపతి	247
కోనేటివేంకటనాథ ఆ.	6	గంభీరవాక్య	255
కోపాటోపకంఠ	221	గంధసార	114
కోమలకల్పధామ వి.	254	గంధవక్	118
కోమలకుంద వి.	249	గంధాక్షత	69
కోమలగాత్ర వి.	60	గంభీరనాభి	95
కోమలకళర వి.	10	గంభీరవిక్రమ వి.	160

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
గగనశోణ	87	గీర్వాణవర	229
గగనమణిపుత్రి=యమునా	48	గురుతనూభవ	148
గగనాధ్యచార	83	గురుపుత్ర	149
గగనేశ	219	గురుబింబఫల	204
గజదైత్య=గజాసురు	61	గురుభక్తి	174
గజేంద్రనేపిత వి.	59	గుహాగహన	222
గడియారము	209	గ్రహేయ	184
గద్గదకంఠ	151	గొల్ల	179
గద్గదనాద	90	గోగోపకుల	61
గరుడ	12, 118	గోగోపగోపికా	83
గరుడసేనేశ	110	గోధూళి	101
గర్గ (ముని)	27, 209	గోపకాంతా	98
గహ్వర	218	గోపకుల	49
గాంగేయకమల	238	గోపకులనాథ	41
గాంగేయకశీపు (అసుర)	180	గోపచిహ్న	60
గాంగేయమణి	105	గోపదంపతి	108
గాంగేయమాలిక	274	గోపనందన	34
గాంగేయమురళి	87	గోపబృంద	116
గ్లాండివి	259	గోపమండల	116
గిరికుచ వి.	249	గోపశిశు	47
గిరిరాజ	118	గోపసతి	152
గిరివనాంగణ	127	గోపికాతతి	155
గిర్జివజ	159	గోపాలతనయ	150
గీర్వాణకన్యక	208	గోపాలశేఖర	147
గీర్వాణజన	224	గోపాలసుత	49

అష్టమహిమీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
గోపికాతిలక	21	ఘనపుష్పమాలికా	184
గోపికానురాగ	85	ఘనమనోరథ	119
గోపికాభయ	26	ఘనవాయువేగ	65
గోపికామణి	89	ఘనవేత్రహస్త వి.	190
గోపీమధ్యగత	109	ఘనవైభవ	268
గోపుర	163	ఘనశారదవన	238
గోమూత్రికాబంధ	223	ఘనశైవల	112
గోమేధికప్రదేశ	167	ఘనసార	239
గోరక్షకాధిప	25	ఘనసారగంధ	124
గోవధానగిరి	78	ఘనసింహనాద	56
గోవింద	40	ఘనహాస్యరస	111
గోవిందపట్ట	85	ఘనహేతు	199
గోవిందాష్టక గ్రంథ	190	ఘర్మశీకర	184
గోరక్షక	138	ఘమఘమఘ్నీని	152
గోరోచన	25	ఘూకమండూక	49
గారిగుడి	187	ఘూర్ణితనేత్ర వి.	57
ఘటదీప	162	ఘోరనాద	57
ఘనకల్పలత	209	ఘోరసైన్య	275
ఘనకిరీటోద్ధార వి.	255	చండకరకర	157
ఘనచక్రకోదండ (అయుధ)	17	చండతాండవ	61
ఘనతరకుతుక	246	చండపద్ధతి	63
ఘనతరవస్తుసంఘ	236	చండికాధవ	61
ఘనతాప	175	చందనపారిజాత	163
ఘననాట్య	156	చందనపూగకర్పూర	134
ఘనమద్భుత	237	చందనవృక్ష	122

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
చందనశాఖ	28	చతురతరకావ్య	284
చందనాంకితకుచ	101	చతురవాక్య	178, 238
చంద్రకాంతగోపుర	131	చతురవాచామృత	227
చంద్రబింబాస్య వి.	179, 253	చతురవాణి	185
చంద్రరేఖ వి.	267	చతురశృంగారపతి వి.	172
చంద్రశాల	163	చతురశృంగారవాక్	7
చంద్రశాలాంతర	157	చతురశృంగారరస	106
చంద్రవాసిత	277	చతురాస్యక్రియ	51
చంద్రిక	86	చమత్కృతి	101
చంద్రికాహాస వి.	59	చతువేద	252
చంపక (వృక్ష)	61	చరణసారస	145
చంపకనాస వి.	255	చరణాబ్జపూజ	145
చంపకముకుళ	90	చల్లగాలి	176
చక్చక్ద్యుతి	221	చాణూర (అసుర)	15, 135
చక్ర=సుదశ=న	2	చాణూరమ్ల	118, 189
చక్రజఘన వి.	249	చాణూరమర్ది వి.	222
చక్రధారి	215	చామరావళి	184
చక్రపాణి వి.	46	చామికరకమ్రపాత్ర	105
చక్రవాళమంజరీ (గ్రంథ)	5	చారణ	113
చక్రశాంజ్ఞా=యుధ	191	చారుగుణశ్రేణి వి.	1
చక్రోరాళి	98	చారునాద	108
చట్టులాశుగ	196	చారుబాహు వి.	58
చతుర్థపట్టమహిషీవివాహ	246	చారునాస వి.	59
చతుర్దశశవిద్యాగ్రహణ	148	చింతకాయ	29
చతురంతయాస	251	చింతితార్థ	283

ఆప్టమహిమీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
చిత్రేశ వి.	190	చైద్యశౌర్యచ్ఛేద	192
చిత్రకరాజ	195	ఛాయానువృత్తి	247
చిత్రగతి	140	జంబువృక్ష	217
చిత్రఘోష	278	జగత్కల్యాణమూర్తి	99
చిత్రచామర	46	జగతీభార	13
చిత్రధాతు	133	జగతీశ్వర	161
చిత్రపాత్ర	210	జగదేశ్వర వి.	55
చిత్రమహిత వి.	163	జగద్దోహి వి.	180
చిత్రరేఖ	278	జగన్నాథ	191
చిత్రతేజ	277	జగన్మోహనాకార	86, 185
చివరిమృదేశిక ఆ.	5	జనకనమాన వి.	173
చివ్వుయాత్మ వి.	214	జననాధవర	268
శిరశ్చపాపాంగ వి.	1	జనపద	237
చిరతరపుణ్యశీల	72	జనవీధి	30
చిరతరవై భవ	124	జన్మజన్మ	198
చిరతరాయ	283	జవతప	12, 154
చిరుక	177, 186	జపమాలిక	69
శీనాంబర	228	జయంత	27
శుంభనరసక్రీడ	127	జయకేతు	61
శుంభనవిలాస	158	జయరథ	222
శ్రీరాధావతంస	184	జయరమా	224, 260
శ్రీవివంశజ	180	జయలక్ష్మి	137, 169
శ్రీశ్రీశశికుపాల	181	జయశాలి వి.	172
శ్రీతన్యబుద్ధి	99	జయశిలి వి.	47
శ్రీధ్యరాజ	180	జయసంధన్యవ	159, 162, 169, 169

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
జలకేళి	72, 239	జాంబవతీదేవీవివాహ	215
జలజాతనేత్రి వి.	254	జాంబవతి రాణి	215
జలజోదర	154	జాంబూనదప్రభ వి.	95
జలజనేత్ర వి.	34	జాతీసంపంగి	156
జలజలోచనురాణి వి.	60	జతకామపాల వి.	60
జలహంకపాణి వి.	60	జతనిశాచరవీర	190
జలజాక్షు వి.	9	జతపూర్వదేవ వి.	190
జలజాతరేఖా	123	జతసర్వభేద వి.	38
జలజాస్త్రజలజాస్త్ర	89	జీవనకేళి	238
జలజాస్త్రహతకామినీ	67	జీవనభవపాణి వి.	1
జలజాక్షపాదమజ్జన	208	జీవనసన్నిభ	97
జలదగంభీరవాక్య	255	జీవరత్నము	23
జలదవర్ణ వి.	205	ఝల్లరీవాద్య	247
జలదవేణి వి.	208	ఞ్కా వాద్య	263
జలధిగంభీర వి.	172	ఞ్మఞ్మధ్వని	236
జలధినీర	85	ఞ్కానీచయ	203
జలరాశికన్యాకాసహిత	210	తక్కిలవృక్ష	112
జలశాయి	61	తపఃకరణ	215
జలసూత్ర	167	తపసస్యమంతక	215
జల్లరీతతి	157	తప్పెటవాద్య	191
జఙ్గంత	241	తరళతోయజనేత్రి వి.	223
జవోత్తమతురంగ	168	తరళలోచన వి.	105, 251
జాంబవతజాంబవాక్ష	219	తరళహాన వి.	112
జాంబవంత	221	తరళితవిబుధమస్త వి.	59
జాంబవతి	223, 228	తరవారి (అయుధ).	213

అష్టమహిషీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
తరణిశాతాంశు	250	తిరుమణి	156
తరుణారణ్యోద్ధామ	254	తిరుమలాంబ	4, 5
తరుణీమృగీమద	55	తిరుమలాచార్య ఆ.	4
తరుణేందు	235	తిరువేంగళ, గ్రంథకర్త	5
తరుణేందుఫాల వి.	58	తిరువేంగళనాథ (కవి)	59
తరుణేందురేఖ	173	తిలక వృక్ష	61
తరులక్ష్మి	44	తిలకాలంకార	208
తాండవ	61	తీలనమాన	196
తాంబూల	124, 243	తిలోత్తమ	278
తాటంక	35	త్రిభువనతిలక	208
తారకాళి	28	త్రిగతరాజ	197
తారేశ	185	త్రివిక్రమస్వామి	222
తాళధ్వజ	193	త్రిలోకవిశ్రుత	159
తాళమాన	107	తీవ్రగతి	168
తాలవృంతానిల	184	తుంగఖుర	120
తాలవృక్ష	122	తురగహేష	92
తాలాంక	203	తురంగారూఢ	235
తాళ్ల పాకాన్నయార్య ఆ.	4	తురగాళివధ	194
తాళ్ల పాకాన్నమార్య		తులసీదేవి	91
(కవిపితామహ)	59	తూరీవాద్య	191
తాళ్ల పాకతిమ్మార్య (కవిపితా)	59	తూర్యభేరీపటహ	160
తాక్ష్యకేతు వి.	192	తృణావతాసుర	26
తిమ్మదేశికచినితిరుమలాచార్య	5	తృతీయపట్టమహిషీవివాహ	227
తిమ్మాంబ	4	తృతీయపట్టమహిషీ సత్యభామా	227
తిరుమలాచార్య=తిమ్మార్య, కవిపితా	59	తైలధార	231

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
తోయజాక్ష వి.	104	ద్వాపరముధ్య	180
దండనాయక	183	ద్వాపరకసౌధాగ్ర	224
దండయుద్ధ	189	ద్వాపరకానగరమార్గ	259
దంతవక్త్ర (అనురాంశరాజ)	180, 194	ద్వాపరకాపుర	163, 168, 174, 274
దధ్యన్నకబళ	50	ద్వాపరకాప్రవేశ	276
దనుజేంద్రజిత్ వి.	227	ద్వాపరపాలకుల	183
దనుజేంద్రవసతి	55	ద్వాపరబంధ	167
దనుఘోషసుత=శిశుపాల	193	ద్వీపరాజహంస	11
దయాద్రవవాక్య	146	ద్వితీయపట్టమహిషీ	215
దరహాసచంద్రిక	188	ద్వితీయపట్టమహిషీ వివాహ	215
దరహాసలీల	152	ద్విపద	1
దరహాసవతి వి.	8	ద్విపద (ఆంధ్రవేదాంత)	4
దర్పకాస్త్ర	247	ద్విపదసంధి	7
దర్పణగణ	132	ద్రావిడాగమసావకభామ వి.	3
దశదిశాంగణ	87	దిగ్గజ	184
దానధారాపూర్వ	208	దిశానాయక	257
దానవజయ	54	దివ్యమణి=స్వమంతకమణి	215
దానవబలభేది వి.	153	దివ్యరత్న	40
దానవవీర	57	దివ్యాస్త్ర	2
దానవారాతి	9, 178	దిశాపతి	85
దానవాహతి	57	దీనశరణ్య వి.	185
దామోదర	65, 209	ధుందుభినినాద	209
దారుకసారథి	188, 274	దుర్జననాధ వి.	23
దారుణబాణసంతతి	275	దుర్గాహవృత్తి	198
దూతుణార్కట	55	దుర్వారగవ	274

అష్టమహిషీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
దుష్టభోగి	64	దైత్యకులచక్రవర్తి వి.	234
దుష్టమానసః=రక్తి	202	దైత్యకులవధూ	236
దుష్టశిక్షణ	13	దైత్యమర్ది వి.	116
దేవకామినీ	279	దైత్యవీర	56
దేవకీదేవి	16	దైవకృతము	198
దేవకీపరిణయకథ	14	దైవాజ్ఞ	146
దేవకీసతి	147	ద్రవిడసద్గుట	191
దేవజిత్ రా.	56	ద్రోణ (ద్రోణాచార్య)	118
దేవతాసతి	113	ధనద (కుబేర)	164
దేవతాసావకాభామ వి.	191	ధనధాన్యవస్తు	32
దేవతావర	281	ధనంజయజయ	260
దేవదత్త (శంఖ)	260	ధమ్మిల్లభార	164
దేవదేవమందిర	183	ధమ్మిల్లవల్లరీ	95
దేవమండల	108	ధరగుహ	218
దేవమణి	277	ధరణీశ శౌరియుద్ధ	200
దేవమాత	85	ధరనభోంతర	236
దేవమానీంద్ర	117	ధరాధినాయక	249
దేవసమితి	27	ధరాదేవ	182
దేవాగ్రజ వి.	102	ధరావిబుధ	281
దేవాదిదేవ ప.	2	ధర్మకర్మ	10
దేవాలయ	164	ధర్మసరణి	172
దేవేంద్రతనయ	273	ధవళశంఖ	190
దేవేంద్రసుత	260	ధవళాయతాపీ వి.	176
దేవేంద్రబాలయ	163	ధవళారవిందలోచన వి.	165
దైత్యేయబృంద	56	ధారాధరపంక్తి	81
దైత్యేయమర్దన వి.	136	ధారాపూర్వక	265

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
ధారిణి (భూదేవి)	9	నగరనాయక	207
ధ్యానసంగతి	174	నగరాలంకార	277
ధీరప్రభావ వి.	2	నగరోపకంఠ	256
ధీరోపశీల	196	నగసమూహ	9
ధూమాక్ష రా.	56	నగనుతానత వి.	59
ధేను	147	గన్నజిత్ రాజ	252, 257
ధేనుకాసుర	138	సదీద్వీపవర్మ	65
ధేనుయూధ	54	నభోభాగ	209
ధేనుసహస్ర	21	నభోమణికాంతి	215
ధౌతాతప్త	134	నరనాథసింహ	218
నందక	2	నరసింహ ఆ.	4
నందక గదాయుధ	191	నరహరి	223
నందగోపిని	35	నర్మదనదీ	199
నందగోప	53, 146	నరాంతక రా.	56
నందజేవీ	19	నలకూబర య.	39
నందసందన	146	నలకూబరశాపవిముక్తి	39
నందసందనసఖ	155	నలినాయతాక్షి వి.	209
నందభవవంశ	3	నవకుండమాలిక	235
నందాది	156, 277	నవనీతశార్వ	30
న క్తంచరజైత్ర వి.	18	నవచంద్రరేఖ	211
నక్రొదిజాల	192	నవచిత్రక	270
నగజాల	9	నవరంగ	167
నగధర వి.	152, 280	నవరత్నకంఠ	189
నగమూర్తి	78	నవరత్నతలి	167
నగరకామినీ	153	నవరత్నరథ	250
నగరప్రవేశ	224, 281	నవరత్నవేదికా	257

అష్టమహిమీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
సవరస	106	నారీమణి	185
సవరసపూర్ణ తాన	108	నాళికనాభ వి.	2
సవ్యవై ఖరీ	258	నిగమగోచర వి.	187
నక్షత్రమాలిక	220	నిగమచేద్య వి.	149
నక్షత్రమాలికనటన	262	నిగమోక్తవిధి	252
నాకహాని	257	నిగమనంగత	16
నాకేభ	245	నిచ్చకల్యాణ	288
నాగకామినీ	252	నిజకీర్తనికర	235
నాగకేసర	238	నిజనివాస	58
నాగబాల	28	నిజపదధ్యాన	11
నాగరాజ	276	నిజపుగోహిత	208, 228
నాగవల్లీదళ	264	నిజబలపరాక్రమ	138
నాగ్నజితి విహహ	258	నిజరూప	97
నాగేంద్రగమన వి.	238	నిజవసతి	131
నాచూరమ్మ	4	నిజసితి	85
నాగేంద్ర	12, 184	నిత్య (నిత్యపురుష)	3
నామకరణ	27	నిత్యకల్యాణి వి.	253
నారంగవృక్ష	217	నిత్యశృంగార వి.	214
నారద	15, 38, 116, 120	నిధి (నవనిధి)	10, 168
నారదమహతీ	267	నిరతిశయానంద	237
నక్రకుండల	123	నిరరపతి రాజధాని	277
నారాయణ	240	నిర్మలవితాన	183
నారాయణశబ్దార్థ	240	నిర్మలాచార వి.	252
నారాయణాకృతి	28	నిర్మలకరణ	200
నారాయణాచార్య ఆ.	4	నిరుపమభూషణ వి.	267
నారాయణమూర్తి	138	నిరుపమలోపణ్యనిధి వి.	107, 174

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
నిరుపమాలంకార వి.	214	నూతనసృష్టి	52
నిశాంత	185	నృపవంశజాత	179
నిశాపతి	85	నై జగేహ	179
నిశితాంబర	194	నై వేద్య	78
నీచాత్మ	21	వంకజలోచన వి.	237
నీచాత్మరుక్మి	186	వంకజోదర వి.	153
నీరదవణ్ వి.	21	వంక్తికంధర రా.	57, 222
నీరదానితవర్ణ వి.	105	వంచజన	148
నీరసతృణ	206	వంచబాణ	43
నీరాజన	210, 279	వంచబాణగురు=శ్రీకృష్ణ	280
నీలకంఠకలాప	156	వంచమ పట్టమహిషీ వివాహ	249
నీలకటక (అభరణ)	262	వంచవింశతిధన్వ	187
నీలమేఘ	114	వంచశర=మున్నధ	105
నీలభూధర	189	వంచమన్వర	69
నీలవర్ణ వి.	130	వంచమాగమసావణామ వి.	3
నీలవేణి వి.	60	వంచసర	251
నీలాద్రితట	136	వంచాయుధ	205
నీలాంబర=బలరామ	172	వంచాస్త్రకోటి	205
నీలాభ్రవేణి వి.	172	వంచాస్త్రమాత	149
నీలాపిఁవేణి వి.	187	వంచాస్త్రవరకేళి	283
నీహారజల	157	వక్షివరకేతు	191
నూతనచంద్రలేఖ వి.	267	వక్షిసంఘ	100
నూత్నచామర	263	పటహ (వాద్య)	263
నూతనప్రేమ	156	పటహభేరితూర్య	14, 160
నూతనరత్నకంబళ	241	పటహవాద్య	191

అష్టమహిమీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
పట్టచామర	183	పన్నగతల్పయూత వి.	59
పట్టణం (ద్వారకా)	162	పన్నగశయన వి.	182
పట్టభద్ర	11	పన్నగసమూహ	9
పట్టమహిమీ	241	పన్నగావళి	23
పట్టుకుల్లాయి	262	పరతత్త్వ	138
పటుతరకరిఘటా	196	పరబ్రహ్మగ్రజ=బలరామ	172
పటుతరభాణ	56	పరమకల్యాణి వి.	58, 210
పటుతరాతప	73	పరమకీర్తి	252
పటుతరాలంకార	252	పరమదుర్జన	180
పణవనాద్య	191	పరమదైవత	138
పతిభిక్ష	64	పరమధర్మ	90
పడసారస	103	పరమభోజన	51
పద్మగంధి	185	పరమనిశ్చయ	181
పద్మపత్ర	237	పరమమాయావి	220
పద్మరాగచరణ	52	పరమాత్మగతి	44
పద్మరాగదీప	132	పరమాన్న	77, 242
పద్మరాగోపల	95	పరమాన్నదాన	232
పద్మసౌందర్య	109	పరమహాని	129
పద్మహస్తా	184	పరమయోగింద్ర	99
పద్మాకర	95	పరమలజ్జారోష	259
పద్మాశ్శత్ర	72, 150	పరమలావణ్య	173
పద్మాయతాక్షి వి.	209	పరమనంతోష	264
పద్మరాగలీల	179	పరమసాహస	149, 258
పద్మావధూతి	187	పరమాణు	204
పద్మాసన	2	పరమాత్మగాన	153

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
పరమానంద	265	పాతాళ	236
పరమేశ్వరునివేద్య వి.	130	పాతాళకుమార	256
పరవశభావ	175	పాతాళదరి	91
పర్వతప్రాంత	120	పాదమజ్జన	208, 279
పరాకు (బిరుదు)	190	పాదుకా	189
పరాత్పర ప.	18	పాపయుక్త	225
పరాత్పర వి.	89, 222	పాపము	81, 231
పరిచారక	134	పారాశరముని	3
పరిణయ	265	పారావతనాదవేద	93
పరిణయాలోకన	257	పారిశ్రాత	167
పరిణయోత్సవలీల	193	పారిజాతసీమర	163
పరిమళమిళిత	270	పిఠ్యని	11
పరిరంభణ	127	పికవాణి	118, 177, 237
పరిరంభణవిలాస	158	పితామహ	281
పరివార	218	పుండరీకజాల	56
పరివేషమధ్య	23	పుండరీకద్రవ్యము	235
పరివేషయుక్త	275	పుణ్యలక్షణ వి.	8
పరిహార	177	పుత్రమిత్రకళత్ర	137
పరీక్షిష్టరనాథ	214	పుత్రమిత్రధన	168
పల్లకి	236	పున్నాగకామినీ	252
పశుపాల	84	పున్నాగసుమ	238
పాంచజన్య	2, 1: 6	పుత్రజన	243
పాటల (పాదప)	61	పురవిధి	203
షాతీరశశికాంతి వి.	10	పురాణహార	250
షాశ్రిగహ	252	పురుషోత్తమ	22, 99

అష్టమహిషీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
పురోడాశతతి	93	ప్రచురవిద్యావిశారద వి.	38
పురోహిత	169, 228	ప్రచురవిద్యావిచార	148
పులోమజావిభు	257	ప్రజాతరోష వి.	47
పుష్కర	267	ప్రతాపాంకభుజ వి.	164
పుష్పకార్ముకుతండి	174	ప్రతిద్విపద వి.	59
పుష్పధామ	263	ప్రతిబింబ	211
పుష్పబృంద	203	ప్రతిభటజనవిదారక వి.	188
పుష్పమాలికా	184	ప్రతివాదిదైత్య వి.	4
పుష్పవర్ష	107	ప్రతిసృష్టి	31, 51
పుష్పవృష్టి	274	ప్రథమ పట్టమహిషీ	173
పుష్పలావి	166	ప్రథమ పట్టమహిషీ వివాహ	173
పుష్పితకల్పలతక	251	ప్రభాసతీర్థ	148
పుష్పితహృదయ వి.	124	ప్రలంబాసుర	65, 138
పూతనాకుచవిష	24	ప్రళయప్రభంజన	260
పూతనామోక్ష	25	ప్రళయధారాధర	274
పూతనావైరి	52	ప్రవాళరాగ	49
పూతనావృత్తాంత	24	ప్రసంగోచిత	174
పూర్వబాంధవ	255	ప్రసన్నాత్మ వి.	13
పూర్వనగ	86	ప్రసేన	216, 218
పూర్వపరాగ	222	ప్రసేనాగ్రజ	234
ప్రకటకటమద	137	ప్రాణబంధు వి.	121
ప్రకటలూహణ్య	282	ప్రాణేశ వి.	202
ప్రకటవివేక	56	ప్రాణేశ్వర వి.	255
ప్రకటనత్వ	141	పాండ్రాసుర	194, 197
ప్రకటనదాత్రి వి.	58	పాళకాంత	141

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
పౌరభూవర	134	బలభద్రకృష్ణ	174
పౌరమానినీసక్త	153	బలభేది వీ.	27
పౌరసంఘ	138	బలరామగోవింద	123
ఫణిరాజ	62	బలసహోదర	206
ఫణివైరికేతు	199	బహుకర్ణు	239
ఫణిశాయిపద	63	బహుకేళిశైల	131
ఫాలరేఖ	24	బహుగూహంతర	122
ఫాలాక్ష వి.	164	బహుబాహు రా.	56
బంధుజనభోజన	130	బహువేదవిధి	209
బంధుబృంద	277	బాణసంతతి	275
బంధురతరాహతి	222	బాణాదిమటుశక్త్రు	160
బంధురరత్న	221	బాణాసన	56
బంధువర్గ	147, 210	బాణాప్తక	196
బంధువితతి	280	బాదరాయణి	3
బంధుసహిత	193	బాలకేళి	51
బంధూకవృక్ష	217	బాల (వృక్ష)	217
బక (బకాసుర)	46, 133, 151	బాలసింహ	25
బకచక్రహంసజాల	132	బాలేందురేఖ	201
బక్తవైరి	51	బాహుమధ్యసీమ	175
బక్తశాతతుండ	47	బాహువలయ (ఆభరణము)	184
బక్తబాసల	134	బింజాధర	183
బద్ధకంకణ	43	బిరుదము (కృష్ణబిరుద)	190
బద్ధచేల వి.	173	బిదళాండసమబాహు వి.	214
బభ్రు (బలరామ)	23	బిదళహాగేహ వి.	214
బలభద్ర	117	బిదళాస్త వి.	214

అష్టమహిషీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
బీజసంగతి	85	భద్రావిభు	279
బుధకంటక వి.	10	భయంకరవర్ష	82
బృందారక	73	భయద రా.	56
బృందారకబృంద	203	భయదబాహాదండ	139
బృందావన	41, 44,, 237	భరద్వాజ	99
బ్రహ్మవిద్య	164	భరద్వాజగోత్ర	3
బ్రహ్మాదిపోషణ వి.	8	భరద్వాజవరకృత్య	58
బ్రాహ్మణోత్తమ	164	భల్ల (అయుధము)	196
భండార	168	భల్లుకవిభు=జాంబవాన్	223
భక్తమందార వి.	255	భవబంధ	145
భక్తరక్షణ వి.	82	భవనుతపద వి.	60
భక్తవత్సల వి.	150	భవరోగవైద్య వి.	130
భక్తనరక్షణ	48	భవ్యలక్షణ	267
భక్తాబ్జమిత్ర వి.	18	భవ్యసారభమిత	277
భగవన్మహిమవణాన	11	భాండీరపట	66
భగవన్మాయావృత్తాంత	19	భాగవతరామాయణ	54
భగ్నారిజన్య వి.	276	భాగ్యరేఖ	112
భటకదంబ	197	భాగ్యవతి వి.	265
భటకోటి	58	భాను=సూర్య	216
భటపటల	164	భానుకోటి	84
భటాధి	55	భానుబింబప్రభా	269
భద్రకుంజర	239	భానుభాను	219
భద్రక్షిత	210	భారతీపతి	85
భద్రసేరాజన	279	భార్గవరామ	169
భద్రకల్యాణ	265	భావజ కేళి	261
భద్రాదేవివాహ	252	భావజగురు వి.	236

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
భావజగురు పెండ్లి	279	భూదేవకామినీ	279
భావజాతుగ	127	భూధవ	113, 159
భాస్కరకరావళి	221	భూధవళాక్షి వి.	8
భీకరపీఠవర	169	భూసభోంతర	259
భీబత్సరస	19	భూమండలేశ్వర	117
భీమవిక్రమ	273	భూమిదేవీకష్టదశ	9
భీమవృషాకృతి (అరిష్టాసుర)	115	భూనాయక	255
భీషణాకరకాండ	57	భూమిబృందారక	277
భీషణాకార	236	భూమిసపత్ని వి.	171
భీష్మ=భీష్మాచార్య	118	భూరి=మహాదాన	232
భీష్మకపుత్రి	175, 176	భూసురాశీవాద	193, 261, 281
భీష్మకరాజ	172, 173	భూషణగణభూషిత	247
భుజంగరోమ రా.	56	భూషణరాశి	134
భుజాగవః	253, 268	భూషణాలంకృత వి.	130
భుజాబల	124, 161	భూషాంబరావళి	147
భుజాస్థూలనభంజిత వి.	164	భేరీతూర్య	160
భువనమోహన వి.	132	భేరీవాద్య	191
భువనమోహనరస	89	భైరవాకార వి.	196
భువనమోహినీ వి.	166	భ్రమకము	243
భువనరక్షణ వి.	8	భ్రమరవేణి వి.	58
భవనేశ్వర	163	భ్రమరశోభనగాత్ర వి.	18
భువనైకకర్త వి.	190	భ్రూవిజితకోదండ వి.	94
భువనైకమాత వి.	60, 203	భ్రోగికన్యా	88
భూకాంత	269	భ్రోగిభోగ	93
భూతపారణ	197	భ్రోజదునిమిత్ర	183
భూతేశాలయ	163		

అష్టమహిమీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
భోజదుస్సన్న	133	మకరాంకుకేళి	96
భోజన	232	మకరాంకుచిలుక	92
భోజపుత్రిగర్భ	16	మగధరాజ	169
భోజప్రభు	117	మణికోకంకణ	274
భోజమృత్యు	138	మణికోటికోటీర	84
భోజరాజేంద్ర	14	మణిగ్రీవ య.	39
భోజావనీవిభు	15	మణిగ్రీవశాపనిముక్తి	39
భోజేంద్రమదహర్త వి.	190	మణితీర	48
మంగళం	209, 278	మణిదీప	157
మంగళస్సామ్రాజ్యమహిత వి.	5	మణిదీపచిత్రపాత్ర	210
మంగళస్సూత్రధరణ	210	మణిఘయావరణ	211
మంగళస్నాన	227, 270	మణినికరసాల	131
మంగళాష్టక	228, 280	మణిపేటి	22
మంజరీకుచ	237	మణిమంటప	184
మంజరీపుంజ	183	మణిఘయభద్రవీర	210
మంత్రకూట	117	మణివిలాస	216
మంత్రరాజభీజ	168	మత్తేభచయ	55
మంత్రబల	169	మదఘీంకార	132
మందరధర వి.	53	మదదంతిగతి	39
మందరశైల	260	మదనగురు=శ్రీకృష్ణ	130
మందిరప్రవేశ	234	మదనపాశ	92
మంద్రమధ్యతారస్వర	88	మదనమదన=శ్రీకృష్ణ	155
మంద్రమధ్యస్వర	137	మదనసుమబాణ	89
మంజరీకచ్ఛవ (నిధి)	11	మదనాన్ని	101
మంజరీకుండలధారి వి.	258	మదనాచి	90
మంజరీకుండలమండిత వి.	59	మదవలీమణి వి.	155

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య
మదవృషభగ్రహణ	256	మరందధారా	93
మద్ర దే.	267	మరకతకుట్టిమ	163
మద్రధరణీశ భూ.	267	మరకతమకుట	268
మద్రపుర	268	మరకతశ్యామ వి.	254
మద్రరాజధాని	269	మరకతశ్యామల వి.	94
మద్రేశ్వర	279	మరిచి	242
మదితదైత్య వి.	28	మలయజకర్పూర	157
మధువర్క	208, 279	మల్ల	183
మధువర్కపూర్వ	228	మల్లనాగ	119
మధురగీత	149	మల్లయుద్ధ	222
మధురభాషణ	92	మల్లవర	240
మధునానగర ప్ర.	129, 146	మల్లికార్జులగిరి	95
మధురాధర	129	మహాసీయబాహు	118
మధురామృత	90	మహాసీయసాల	202
మధువైరి వి.	36, 129, 162	మహాగవాన	243
మధువ్రత	152	మహాగుహ	221
మధుకవృక్ష	217	మహాద్వార	183
మధ్యదేశ	162	మహాదేవ	281
మధ్యమూదిగ్రామమండల	109	మహాధను	273
మధ్యమేళ	109	మహాభాగవత	18
మధ్యసింహాసన	95	మహారంగ	134
మధునిజనకాష్టమహిమీ	59	మహారంగమధ్య	105
మధుయంత్ర	28	మహారజతాంగణ	163
మహారంజని	101	మహారాజ్యవైభవ	94
మహాభజనక	45	మహావన	15

అష్టమహిషీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
మహావీర	193	మానవహరి	144
మహావై భవ	277	మానసనిలయ వి.	9
మహాసంకల్ప	208	మానససంచారి వి.	70
మహాహవభూ	235	మానసీమణి	105, 174
మహితశృంగార	257	మార=మన్మథ	212
మహితానుర క్తి	248	మానజనన	212
మహీధవ	174	మిత్రగోరూప	215
మహోత్తాలసాల	131	మిత్రవిందాదేవీవివాహ	249
మహోత్పాత	48	మిత్రవిందభావాధ=	249
మహోత్సాహ	172	మిత్రవిందాస్వయంవర	249
మహోదర రా.	56	మిత్రభియోగ	225
మృగవితతి	85	మీనయంత్ర	268
మాకందవృక్ష	122	మీనాయతాక్షి వి.	172
మాగధబల	159	ముక్త (సంసారముక్త)	3
మాగదేంద్రసైన్య	161	ముక్తారంగవల్లి	157
మార్గణ	197	ముకుంద (వృక్ష)	216
మార్గణవరంవర	259	ముకురకపోల వి.	99, 127
మాణిక్యకటక	269	ముకురబింబాస్య వి.	7, 177
మాణిక్యకోటిర	269	ముకురాస్య వి.	249
మాణిక్యసింహాసన	184	ముకుళాది	109
మోతామహ	146	ముఖచంద్రమండల	227
మూర్తాండ	36	ముఖవాసతాంబూల	124
మూర్తాండబింబ	263	ముఖావలోకన	229
మూర్తాండమండల	61	ముచికుంద	168
మూసధన	133	మునిమంత్రోచ్ఛారణ	208

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
మునిలోకనుతలీల వి.	127	మోహనపుష్పశాఖ	173
మునిలోకవంద్య వి.	99	మోహనభావ	87
మున్నీరు	185	మోహనమంత్ర	88
మొరదైత్యమర్ది వి.	199	మోహనమంత్రబీజ	107
మొరళి (వేణు)	87	మోహనరతిక్రియ	97
మొరపై రివర	258	మోహనవాణి	177
ముష్టాముష్టి	140	మోహనాకార వి.	86, 255
ముష్టిఘట్టన	140	మోహనాకృతి	96
ముహూర్త	280	మోహరాంగి వి.	96, 241
మేఖిలానన్న	223	మోహనానన	122
మేఘగజఃన	82	మోహితాత్మ	53
మేఘనాద రా.	56	మోక్షాకరద వి.	120
మేఘపాత ఉ.	28	మోక్షానిగణనుత వి.	52
మేఘలీల	222	మోక్షానిజననాధ	35
మేఘవాహ	81	మోక్షానిజాల	211
మేఘశ్యామమూర్తి వి.	79	మోక్షానిపతి	247
మేఘశోభనగాత్ర వి.	99	మోక్షానీంద్ర వి.	9
మృగతీవ్రగతి	218	యతి	183
మృగమద	239	యథార్థ	187
మృగలోచనా	258	యదు (రాజ)	276
మృత్యువక్త్ర	119	యదుకులాంబుధిరాజ వి.	190
మోహనకాంచనాంగ వి.	8	యదుకులోద్ధారి వి.	215
మోహనగాత్ర వి.	123	యదుపతి	150
మోహనతురంగ	254	యదుప్రవర వి.	207
మోహనపాశ	251	యదువీర వి.	182

అష్టమహిషీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
యదువృష్టిభోజవంశ	203	యావనకళా	173
యమునాకూల	86	యావనసీమ	234
యమునాతంగ	106	రంగావని	144
యమునానదీ	45, 123	రంజితగతి	36
యమునమార్గ	20	రంజితభాషణ	97
యమునసారభ	110	రంభా	278
యవనకాననానల వి.	190	రంభోరు వి.	249
యశోద	21, 151	రజతశాల	163
యశోదాదేవీ	16	రణచిత్రక వి.	195
యక్షపతి	163	రణభీతి	161
యక్షాధీశ	132	రతికళాప్రసాద	94
యాదవనాథ వి.	211	రతికళాకాశల	98
యాదవపురోహిత	27	రతిపతిగురు=శ్రీకృష్ణ	110
యాదవవంశ	9	రతిరాజ	258
యాదవసేన	206	రత్నకంఠ	87
యాదవాన్వయ	15	రత్నకంబళ	241, 263
యాదవశిరోమణి వి.	72	రత్నకలశామృత	2
యామినీకాంతసాధ	168	రత్నకలశోదక	208
యౌధ	198	రత్నకుండల	152
యౌధావస్తంభ	93	రత్నతాటంక	270
యోగమాయ	16, 186	రత్నవల్యాణ	263
యోగిజనపాల వి.	58	రత్నవీర	280
యోగిరాజ	9	రత్నమంటప	252
యోగినివంద్య వి.	225	రత్నపటలమండిత	252
యోగిజన	162	రత్నహార	223

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
రత్నాకర	163	రాజమూర్గ	265, 276
రత్నాకరాత్మజా వి.	228	రాజవదన వి.	210, 276
రత్నాంబరభూషణ	232	రాజవీక్షణ	158
రథాంగ	187	రాజశేఖర	45
రథామాధ	199	రాజసత్తమ	159
రథాళి	197	రాజాన్న (అన్న)	242
రమణీయరమణి వి.	240	రాజాస్య వి.	265
రమానాథ వి.	211	రాజీవదళనేత్ర వి.	9
రమాపతి వి.	174	రాజీవనేత్ర వి.	152, 190
రమావిభు వి.	168	రాజీవలోచన వి.	137
రమణీయపుష్పనీర	110	రాజ్యగవః	84
రమణోటికోటిర	268	రాజ్యపట్ట	95
రవితనూభవ వి.	60	రాణి=పట్టమహిషీ	236
రవివదక (అభరణ)	262	రాధేయ	272
రసఘటిక	220	రామకేశవ	138
రక్షితవసుదేవ వి.	190	రామకృష్ణ	171
రాక్షస	118	రామచంద్ర	55
రాక్షసలోకవిభు వి.	57	రామసైన్య	56
రాక్షసవీర	57	రామాచ్యుత	135
రాక్షసాంతక వి.	254	రామానుజ వి.	55, 224
రాక్షసీ (పూతనా)	25	రామానుజాచార్య ఆ.	3
రాకేందువదన వి.	265	రామాభిరామ వి.	54
రాజకన్యా	269	రాసజలకేళి	110
రాజకాంతా	58	రాసబంధ	108
రాజపుంగవ వి.	190	రాసమండల	105

అష్టమహిషీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
రాహుగళ	64	లతాంగి వి.	249
రిపుసైన్య	275	లతావితాన	248
రుక్మభూషణవతి వి.	174	లలనామణి వి.	2 4
రుక్మవర్ణాంగి వి.	174	లలనామణియంగుశీయక	185
రుక్మిణీ	179	లలితకరపల్లవ	94
రుక్మిణీకాంత	211	లలితమరాళ	110
రుక్మిణీదేవి	173, 207	లలితసాల	43
రుక్మరాజ	172, 180	లలితసౌందర్య వి.	2
రుచిరసుధాగాత్ర వి.	27	లలితాక్షి వి.	171
రుచిరాంగి వి.	95	లలితేంద్రనీల	163
రుచిరాలక	205	లలితేంద్రనీలశైల	233
రుద్రాదిదేవత	90	లక్షణాదేవివివాహ	267
రుధిరాక్ష రా.	56	లక్షణానాథ వి.	281
రూపగుణశీల	786	లామజ్జకవృక్ష	241
రేఫఱకార (గ్రంథ)	5	లాలాసుధారస	26
రేవతీధవ	208	లావణ్యనిధి	107
రేవతీదేవి	172	లాక్షారక్తిమ	245
రేవతీవిభు=బలరామ	172	లింపవితతి	190
రేవతీవివాహ	172	లోకజననీ	26
రైవతరాజ	171	లోకారాధ్య	283
రోచమాన	277	వంచితశుక్ర వి.	222
రోహిణిదేవి	16	వందిమాగధ	11, 190, 203
రోహిణీపుత్ర	27	వజ్రకవాట	167
రోహిణీయశోద	130	వజ్రగతిముష్టి	137
రోహిణీసహిత వి.	43	వజ్రదంష్ట్ర రా.	56

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
సజ్రపాణి వి	139	వరముణి	220
సజ్రబౌణఘాత	260	వరముణిభూషణావళి	108
సజ్రభవన	163	వరముసీంద్ర	101
సజ్రాంక	184	వరరూపవతి వి.	223
వత్సగణ	48	వర్ణ తనత్యక్తే ర్ని వి.	253
వత్సగోపకుల	52	వర్షధారా	82
వధూమాణిక్య	227	వరేణ్య వి.	138
వధూవర	14, 258, 265	వలాహకతురగ	191
వనకేళి	114, 237	వల్లకరాజిత వి.	115
వనచరపంక్తి	55	వల్లకీవాణి వి.	249
వనజాతలోచన వి.	11	వల్లవాంగనామణి వి.	127
వనజాప్రపుత్రి=రాణి	246	వల్లవీవల్లవ వి.	41
వనజాయతాక్ష వి.	51	వల్లవీహస్తపల్లవ	115
వనజాస్త్రకోటిలావణ్య వి.	179	వసుదేవ భూ.	13, 14
వనజాస్త్రమాత వి.	58	వసుదేవతనయ	114
వనదేవతా	70	వసుదేవభయనివారణ	20
వనధిజాత వి.	58	వసుదేవముఖ్య	171
వనధిపరిఘ	163	వసుధాకళిత వి.	64
వనమాలిణి (అభరణ)	17, 184	వసుధేశ్వర	171
వనమాలికా	124	వసుమతీసుర	229
వనమృగావళి	122	వస్తువాహన	277
వనితాశిరోముణి వి.	227	వస్తువితతి	65
వరణమాలిక	108	వ్రజ (గోపనగరము)	46
వరదానకర వి.	2	వ్రజయాగ	75
వరభాగ్యవతి వి.	2	వృశ్చికరోమ రా.	56

అష్టమహిషీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
వృక్షసార	41	వికచాబ్జనేత్ర వి.	245
నాచామృతసార	227	వికచాబ్జముఖి వి.	154
వాణీ-సరస్వతీ	208	వికసితనయన వి.	68
వాణీవాక్యప్రాధి	251	విక్రమధామ వి.	222
వాణీభవ	107	విక్రమశక్తి	197
వాణీమనోహర వి.	210	విక్రమాద్భుత	193
వాణీవిభు వి.	10	వికానరాన	109
వాణీశనుత వి.	58	విగ్రహజితకామ వి.	14
వాద్యుతి	236	విచలజేణి వి.	58
వాద్యఘోష	78	విచిత్రసూత్ర	157
వామనాకృతి వి.	53	విటశిఖామణి వి.	98
వామాయతాక్షి వి.	178	విజయఘోష	47
వారరమణి	236	విజితతారక వి.	183
వారిజనాభ వి.	71	విజితభవ వి.	60
వారిజహితపుత్రి వి.	53	విదర్భదేశ	172
వారిజానన వి.	174	విద్యాధర	83
వాసవ	113	విద్యావీశారద వి.	5
వాసవయక్షవతి	163	విద్యాసింధు వి.	3
వాసుదేవ	128	విద్యుత్ప్రభాభాసితోరు. వి.	253
వాహజాల	192, 200	విద్రుమలతా	219
వాహనాదినంతతి	168	విద్రుమవల్లి	188
వాహినీపతి	192	విద్యుజ్జిహ్వ రా.	56
వాహినీయుక్త వి.	277	విధుబింబ	204
వ్యాస	3	విషణిమార్గ	132, 203
శంధానువిందదేవి	249	వివ్రజన	232

-సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటనంఖ్య.	పద.	పుటనంఖ్య.
విప్రదంవతి	263	విశ్రుతకీర్తి వి.	262
విభక్త్యంత	7	విషధరోత్తంసనివేశ	237
విభీషణపట్ట	58	విషపాపక	63
విమలగాన	88	విష్ణుమాయ	34
విమలానన వి.	166	విష్ణురథ=గరుడ	188
విమలసైకతభూమి	104	విహగేంద్రకేశన వి.	250
వియచ్చర	209	వీరకులభీమ వి.	169
వీరహతాప	98, 150	వీరపుంగవ వి.	212
విరహిరక్త	43	వీరరస	17, 134
విరాట్ ప.	7	వీరసావేశవివశ	195
వికూపాక్ష రా.	56	వీరలక్ష్మీనివాస	203
విలాసప్రసూన	107	వీరవీర వి.	196
విలాసరాస	108	వీరాభిధూష	192
విలాసినీ	96	వేంకటగ్రావాధినాథ ప.	3
వివాహమంటప	228, 265	వేంకటాధీశురాణి వి.	9
వివాహలగ్న	181	వేదవిద్విప్ర	163
వివిధజలచర	11	వేదవేత్త	252
వివిధభక్తి	155	వేదవేదాంత	129
వివిధోపహార	78	వేదోక్త	232
వివిధవర్ణ (రాగ)	88	వేదోక్తమార్గ	258
విశాలగేహ	277	వేణు (వేణుదండ)	46
విశాలతాలవృంత	184	వేణునాద	87, 88, 107
విశ్వకర్మ	162	వేణుశరచాప	52
విశ్వరూపి	105	వేదాంతవిద్యాప్రవీణ వి.	4
విశేషదాన	193	వేదవిధి	246

అష్టమహిషీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
వేదాంతవేది వి.	210	శక్రధనుస్	251
వేదాంతవేద్య వి.	189	శక్రాభీకర	191
వేదాదివిద్యాప్రవీణ వి.	2	శతమతి వి.	45
వేదోక్తి	246	శతకోటి	10
వై కుంతనగర (ద్వారకా)	167	శతమాయ రా.	56
వై కుంతపద ప్ర.	19	శతాంగ	252
వై కుంతసామ్రాజ్య	151	శతాంగనిర	192
వై జయంతి	106	శతాంగసంఘ	132
వై జయంతీధామ	86	శతానందాది	277
వై ధూర్యమణి	270	శత్రుసంహార వి.	172
వై దర్శి	174	శత్రునూదన వి.	215
వై దర్శితాప	176	శరచక్రగద	196
వై దర్శిముదిక	183	శరజాలఘట్టన	275
వై దేహిగర్భ	211	శరదాగమ	123
వై రిచక్ర	196	శరపరంపర	206
వై రిజాల	185	శరభపుంజ	244
వై వాహికోత్సవ	247	శరశరాసనచక్ర	159
వృషభగ్రహణ	253	శరసంధాన	273
వృషభజిద్వాది	237	శరవృష్టి	274
వృష్టిరాజ	276	శర్వాణిధవ వి.	10
వ్యోమనాయక	120	శల్యబలము	118
శంఖధ్వని	236	శశికాంతశిలా	245
శంబరాంతక వి.	273	శశిబింబముఖ వి.	245
శకటసంఘ	78	శాకిని	203
శక్తీతానుర	26	శాంబ	2

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
శాండిల్యముని	99	శుభక్రియ	212
శార్దూలపుంజ	244	శుభ గుణయశావన	179
శాపవిముక్తి	39	శుభ గుణశీల వి.	173
శారదచంద్రచంద్రిక	189	శుభద్రవ్య	209
శారదనీరద	33	శుభద్రవ్యసంతతి	263
శారదవన	238	శుభలగ్న	263
శార్వాణి	208	శుభాగత	282
శార్వాణీధవ వి.	107	శూరపుత్ర	14
శాల్యన్న	78	శృంఖలబద్ధ	117
శ్యామగళ	260	శృంగారబీజాంకుర	174
శ్రావణమేచకాష్టమీ	18	శృంగారమధ్య	111
శిఖాశాఖ	182	శృంగారరస	255
శితాయతకటాక్ష	40	శృంగారరసాబ్ధి	110
శిరఃకంప	81	శృంగారవతి వి.	257
శిరోరత్న	115	శృంగారహరిణీ వి.	265
శిరోవేష్టన	192	శృంగారోపవన	132
శివవంద్య వి.	130	శేష (ఆది శేష)	2
శిశుపాల	180, 186	శ్వేతపటీర	134
శీతధామసమాతపత్ర	190	శైలనిర్ములర	72
శీతాంశువదన వి.	179	శ్రీకరవర్ణ వి.	127
శీతాంశురాణి	208	శ్రీకరవాణి వి.	1
శీతావహరణ	83	శ్రీకలితోరువక్ష	223
శుకపికఋత్విక్	93	శ్రీకామినీవిభు వి.	97
శుకవర్ణాంశుక	235	శ్రీకృష్ణావతారమాసాది	18
శుకవాక్య	56	శ్రీదేవీ=శ్రీమహాలక్ష్మి	272
శుక్లయోగి	9, 214	శ్రీధర వి.	53

అష్టమహిషీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
శ్రీధామ వి.	54	శోకాగ్ని	227
శ్రీనికేతన వి.	124	శోభన	252
శ్రీనిలయ వి.	229	శోభనగీత	257
శ్రీపతిరమాదేవి	209	శోభనవతి వి.	172, 261
శ్రీపాదమజ్జన	52	శోభనవేశ	172, 223
శ్రీయలమేల్మంగదేవి	1	శౌరికథామృత	267
శ్రీయుక్త వి.	248	శౌర్యధాన	175
శ్రీరమణీకళత్ర వి.	190	శౌచవిహార	239
శ్రీరామరామ	186	శౌచసంమతి	211
శ్రీవత్స (చిహ్న)	18, 87	శౌరిసాందర్య	155
శ్రీవత్సలాంఘన వి.	50	షట్పదపుంజ	163
శ్రీవత్సవక్ష వి.	106	షడ్జన్మర	69
శ్రీవిభు వి.	192	షష్ఠపట్టమహిషీ వివాహ	253
శ్రీవర	101	సం తితగోపుర	193
శ్రీవిలాసహర్మ్య	82	సంకీర్ణ గతిరాగ	88
శ్రీవేంకటాధీశ	59	సంకేత	152
శ్రీవేంకటేశ ప.	2, 6	సంగీతగమము	208
శ్రీవేంకటేశురాణి వి.	58	సంగీతసాహిత్య	5
శ్రీవై నతేయ	2	సంగీతనూచక	48
శ్రీసత్యభామాదేవి వివాహ	227	సంచారభేద	108
శ్రీహరిభక్తి	59	సంఘన్ననలిన	108
శ్రీహరిసహాయ	70	సంతతవాసనా	188
శ్రీహరిహరి	183	సంతతశోక	159
శ్రీసతీ రిరాజ	262	సంతోషాద్భి	264
శ్రీసత్యకార	174	సందీప్తబాణ	155
శ్రీసతిఘోష	274	సంపంగిపూవు	156

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
సంభ్రమలీల	254	సఖజన	267
సంసార	153	సగుడజీరక	209
సంస్కృత	6, 7	సతతశోభనవతి వి.	172
సంస్కారవిధి	145	సత్పుత్రి	223
సంస్తుతగుణోదార వి.	252	సత్యకీర్తి-దేవీవివాహ	253
సకలకంటక వి.	26	సత్యభామ (దేవి)	227
సకలకల	129	సత్యసంకల్ప వి.	253
సకలకలాప్రవీణ వి.	96	సత్రాజిత్తు భూ.	220, 225, 228
సకలకళాపూర్ణ చంద్ర వి.	106	సతీమణి వి.	179
సకలకల్యాణలక్షణ	282	సదనప్రవేశ	261, 266
సకలగణ్యా వి.	58	సద్గుణకీర్తి	174
సకలదిక్తట	274	సద్ధర్మశీలి వి.	172
సకలబంధు	252	సనకసనందన	278
సకలబాంధవ	161	సన్యాస	215, 248
సకలభూషాన్విత వి.	168	సప్తదశవార	161
సకలయతులు	6	సప్తమపట్టమహిషీవివాహ	262
సకలయాదవ	159, 174	సప్తస్వర	88
సకలయోగీంద్ర	44	సప్తాంగ	167
సకలరసాన్న	124	సప్తాచిక	62
సకలశరీర వి.	99	సమధికామృతరస	124
సకలసంగీతసూచక	48	సమరందబిసహస్ర	138
సకలసన్నాహ	42, 192	సమరభూపాల (వాహన)	232
సకలసౌఖ్య	148	సమవర్తి (యమ)	149
సకలాయుధ	207	సమశుద్ధరాగ	88
సకలోపచార	254	సతభనగతి	200

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
సరసకవి వి.	59	సలలితమంగళాష్టక	228
సరసచతురవాణి వి.	185	సవ్యాపనవ్య	137
సరసభావ	243	సహాచరసైన్య	55
సరసరంభ	245	సహాభోజన	230
సరసరంభోరు వి.	249	స్యందన	55, 191
సరసవాసన	68	స్యమంతకమణి	215
సత్వగుణ	11	స్వయంవర	249, 272
సన్మార్గహిత వి.	27	స్వనాదీక్షీర	85
సరసకుంజ	43	సాందీపిని (ముని)	148, 149
సరసగంధ	177	సాంద్రచందనపారిజాత	163
సరసరత్న	228	సాంధ్యకృత్య	152
సరసిజాక్ష వి.	15, 49	సాంబ్రాణిధూప	157
సరసభావ	95	సాగరతనూజాత వి.	1
సరసమంజులహాస వి.	255	సాత్యకి	194
సరసవాక్య	92	సాత్త్వికశుభమూర్తి వి.	5
సరోవర (తటాక)	49	సాధుబాధ	10
సర్వద్రోహి	225	సామజతతి	234
సహాఫలద వి.	44	సామజయుగ	138
సహాఫలదాయక వి.	149	సామ్రాజ్యపద్మా వి.	267
సర్వబంధుజాల	246	సారకర్పూర	243
సహాశుభక్రియ	212	సారకస్తురికా	183
సర్వసురవర్య వి.	185	సారథి	197
సర్వసైన్య	199	సారలావణ్య వి.	58
సర్వోత్తమ వి.	21	సారసజాల	110
సలలితమంగళాష్టక	227	సారసగేహ వి.	58

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
సారసభవ	113	సుకవిజీవంజీవ	59
సారసరాజనీతి	224	సుకుమారగతి	229
సారసరీతిరస	8	సుకుమారవవన	48
సారసలోచన వి.	239	సుకుమారసుమలతా	93
సారసాంగి వి.	224	సుకుమారలీల	68
సారసాశ్రయ మంత్రశక్తి	174	సుఖకేళి	142
సాలజాల	55	సుగ్రీవముఖ్య	269
సాల్య భూ.	197	సుధర్మ (నభా)	167
సాల్యరాజ	119, 193	సుధాకరకరచారు	109
సాష్టాంగ	13	సుధాకలశ	205
సాహసబల	192	సుధాపాణి వి.	58
సాహసవృత్తి	16, 199	సుధారసవర్గ	167
సాహరాజ	118	సుభద్రావిభు	279
సింహ	219	సుమనోమనోహర వి.	99
సింహనాద	56	సుమవృష్టి	209
సింహమధ్య	109	సురగరుడోరగ	2
సింహాసన	184, 254	సురగిరి	28
సితపక్షయుగ	208	సురధేను	84
సీతాణావ	10	సురనదీ	61
సిద్ధసాధ్య	278	సురనదీముఖ	208
సీతాదేవి	182	సురనదీయమున	124
సీమంతసీమ	209	సురపాన్న	49
సీమంతినీమణి వి.	209	సురరాజ	76
సీమంతినీ సంగీత	185	సురుచిరగతి	205
సీరపాణి (బలరామ)	46, 159	సురుచిరాకార వి.	252
సిరిపదాబ్జ	86	సువర్ణఖండ	87

అష్టమహిషీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
సువర్ణదాన	232	సౌభాగ్యగర్భ	56
సువ్రతః (పురోహిత)	228	సౌభవరాగ	110
సూక్తరస	49	సౌభరసాల	86
సూతవధ	194	సౌలభ్య	46
సూతికాగార	20	సౌవర్ణగాత్రి వి.	261
సూత్రవతిశ (విష్వక్సేన)	3	సౌవర్ణపాత్రిక	279
సూనాస్త్రదీపిక వి.	34	హంబానినాద	61
సూనోపమాకృతి వి.	16	హంస	238
సూర్యకోటి	227	హంసకీరకదంబ	183
సూత్ర=సారధి	196	హంసయాన వి.	58
సూర్యపుట	67	హంసశాబక	70
సృగాలజాల	202	హతబకాసుర వి.	190
సేతుభంధ	49	హతదైత్యభూపాల వి.	60
సేనాధిప (విష్వక్సేన)	12	హతశేష పార్థివ	276
సైకత	245	హనుమంత=హనూమాన్	182
సైకతభూమి	100	హయమూర్తి (అసుర)	120
సైకతశ్రోణి వి.	1	హర=వరమణివ	210
సైకతనిభశ్రోణి వి.	171	హరరాణి	257
సైనికవ్రజ	159	హరికథావేద్య	260
సోమకాసుర	220	హరికోర	254
సోమవాన	93	హరికులోద్భవ	58
సోమరాజీవనదనావధూ	59	హరికృపాదృష్టి	43
సౌందర్యగుణావరి వి.	234	హరిఖడ్గబృంద	55
సౌందర్యచక్ర	223	హరిచాప	106
సౌఖ్యకేళి	243	హరివిభర్త	269
సౌదామినీలిక	267	హరిణాంక వి.	124

సుప్రసిద్ధ పదానుక్రమణిక

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
హరిణాంకబింబ	17	హస్తహస్త	204
హరిణాద్విజలద	128	హార	177
హరిణి	244	హార (అభరణము)	184
హరిదాస	124	హటకనేత్రు వి.	255
హరినిలయ	276	హారజాల	86
హరినీలమూర్తి వి.	27	హరిభూషణజాల వి.	1
హరిపదాబ్జ	157	హాలాహల	61
హరిపరాయణచిత్త వి.	4	హానచంద్రిక	188
హరిపరాయతచిత్త వి.	129	హింగుళరుచి	110
హరిబాహుబల	84	హితకృత్య	92
హరిభక్తి	70, 99	హితమతి వి.	181
హరిభుజాంతరసంగ వి.	214	హితమంత్ర	183
హరిమధ్య వి.	249	హితవృత్తి	208
హరిమూయ	16, 20	హిమధామవదన వి.	8
హరిరాణి	247, 257	హిమశైల	163
హరివంశకావ్య	5	హుంకారనాద	40
హరివహ్నిశమన (దిక్పాల)	57	హెచ్చరిక	286
హరివిలాస	127	హేమగేహ	263
హరివివాహ	280	హేమపటలశోభ	106
హరిశృంగపూర్ణార్	47	హేమరథ	254
హరిహయహరి	191	హేమసుమవాస	112
హలజలజాతరేఖ	123	హేమశలకా	173
హలసాణి	196	హేమహర్మ్య	128
హాసితనిర్జితధామ వి.	228	హేమాంగి వి.	208
హస్తపుష్కర	136	హేమాంబర వి.	142, 152

అష్టమహిషీ కల్యాణము

పద.	పుటసంఖ్య.	పద.	పుటసంఖ్య.
హేతిఘాత	15	హృదయకుముద	89
హేమకళిపు	144	హృదయవికాస	110
హేమదాస	212	హృద్యనై వేద్య	78
హేమాబ్జ	101	క్షీతినాథ	178
హేమాబ్జనదస వి.	8	క్షీతిప్రదక్షిణ	222
హైమకాండ	190	క్షీతిరమాధార వి.	12
హైమసంవ్యాస వి.	58	క్షీరకంఠ	40
హైమసరోజ	62	క్షీరతరంగ	118
హోమాదికృత్య	280	క్షీరవర్ష	123
హృత్పద్మదినేశ వి.	223	క్షీరాబ్జిగమన	10

